(ط) درایں جلد چہارم از صفحہ (۱۱۴۷) تا آخر شرک مرزا غلام احمد کادیانی در رد حدث و کفر

ولہ اسلم من فی السموات والارض طوعا و کرھا

بعون خالق کون و مکان درایں زمن سعادت اقتران در بقیہ حالات حضرت حجۃ اللہ الاکبر الامام العصر المہدی الموعود علیہ السلام و تردید و ابطال عقائد فاسدہ کاسدہ مدعی نبوت و رسالت و مہدویت و مسیحیت مرزا غلام احمد قادیانی علیہ ما یستحقہ

سنہ ۱۳۲۱ھ — المجلد الرابع — سنہ ۱۹۰۳ء

من

غایۃ المقصود

سنہ ۱۳۲۱ھ

تصنیف علم الاعلام شمس الاسلام مرجع الانام نور اللیالی والایام کاشف غیاہب الظلام جامع المعقول والمنقول حاوی الفروع والاصول الذی اسمہ الشریف فی الاشتہار کالشمس فی وسط النہار شریعتمدار جناب سرکار

مولینا ابو تراب مولوی سید علی حایری لاہوری مدظلہ العالی

در مطبع مفید عام اسٹیم پرنٹنگ لاہور مطبوع گردید

باسمہ سبحانہ وتعالیٰ شانہ

برآئینہ ضمیر ارباب الباب ذکیہ وصفایح اذہان صافیہ مستتر نیست کہ در این ملک پنجاب شخصے
غلام احمد نام مسیحیت ومہدویت ونبوت ورسالت وابن اللہ وہم ابو اللہ بودن خود دعویٰ
کردہ وبذریعہ کتب ورسائل مصنفہ خود ایں دعاوی باطلہ فاسدہ وعقاید عاطلہ کاسدہ خود را شہیرا
نہار ما ضعفا العقول را گمراہ نمودہ است وبخواہش وترغیب عزیزان باصفا وتحریص دوستان صاحب
کہ صفحہ حال از فروغ نور ایشان جمال گیرد وبضاعت افضال بحسن تربیت ایشاں کمال پذیرد
فخر المحققین تاج المدققین بدر المحدثین جامع الفروع والاصول حاوی المنقول والمعقول
الذی اسمہ الشریف فی الاشتہار کالشمس فی وسط النہار شہیدا رسہ کار داخی المعظم مولانا ابو تراب
مولوی السید علی الحائری لاہوری مدظلہ بقوانین قاہرہ
وبراہین ساطعہ ودلایل قاہرہ وحجج زاہرہ کتاب غایۃ المقصود در چہار جلد تصنیف
فرمودہ کہ مجلدات ثلثہ آنرا در سنوات قبل بعض حضرات شہزادگان عالی اقتدار وجمعے حضرات نواب
غلت مدارسلہم اللہ تعالی وایدہم فی ترویج الدین وتشہیر فضائل الائمۃ الطاہرین سلام اللہ علیہم
اجمعین طبع فرمودہ اند کہ بحمد اللہ المنان باوجود تحدی ازانجانب مدعی مذکور بر اتیان جواب
از مجلدات مذکورہ مقتدر نشدہ است وامید واثق ورجاء صادق است کہ آیندہ ہم ہرگز
نخواہد شد ولو کان بعضہم لبعض ظہیرا۔ اینست کہ بہدایت ہمیں کتاب مستطاب
صدہا مرید وے مسلمان ومومن شدہ خواہند شد و چونکہ غرض ازیں کتاب از تکمیل حالات
وولادت وغیاب وظہور حضرت حجۃ اللہ الاکبر الامام العصر المہدی الموعود علیہ
مع تردید تمامی اعتراضات ہر ملت ومذہب بود۔ لہذا دریں جلد رابع ایں کتاب
علاوہ بر تکمیل حالات حضرت امام غائب علیہ السلام ببراہین عقلیہ ودلایل نقلیہ ابطال عقاید
غلام احمد مدعی رسالت واثبات شرکش فی الوحدت وکفرش فی النبوت والامامت والمہدویت
ثابت کردہ شد کہ در قبرہم استخوانہائے بوسیدہ اش از جواب دہی آں در یاس وحسرت بودہ
من حین یعیننا فی جواب ہذا الکتاب ولو بالخطاب من بعد البعید دخول

الی یوم الحساب منادی خواهد بود پس بمصداق الاشیاء مرهونة باوقاتها
این خیر زمان بتوفیق ایزد منان جناب الامیر المعظم والصدر الشهیر المفخم متکی اریکه
اقبال خدیو کشور اجلال مهر سپهر بختیاری قمر برج کامگاری سراج
بزم شوکت و حشمت گوهر بحر فیض و کرم لعل بدخشان بذل و نعم مصدر
حلم و اخلاق زبدة انفس و آفاق قدوة الارکان عمدة الاعیان مروج
الدین والایمان قامع الکفر والطغیان عظمت مدار جلالت آثار سرکار رفعت نشین

سر نواب میر فیض محمد خانصاحب بهادر جی سی آئی ای

والی عالی معظم باقتدار ریاست با سیاست مستقل خیرپور سنده
خلف الصدق حضرت غفران و رضوان مآب فاضل جلیل الشان سرکار نواب میر
علی مراد خانصاحب مرحوم اعلی الله مقامه فی دار الکرامه
حکم بطبع و تشهیر این جلد رابع فرمودند تا این کتاب مستطاب هدایت مآب از جانب
ایشان در صفحه روزگار تا دور لیل و نهار در امصار و شهر و دیار در [illegible] پایدار بهایت و یادگار
بوده باشد و در آخرت یوم لا ینفع مال و لا بنون بالقطع لا بالظنون همین کتاب بهترین
ذخیره و مایه افتخار نزد پروردگار بوده باشد ان شاء الله المنان و علیه التکلان فی کل آن و هو
المعین فی کل حین

فی مبارک حویلی لاهور

حرره الاحقر الاقل

سید ابو الفضل رضوی القمی عفی عنه

ماه محرم الحرام سنه ۱۳۲۱ هجری

المجلد الرابع

هذا هو کتاب مستطاب غایة المقصود فی احوال الامام الموعود و ردِ القادیانی

بسم اللہ الرحمن الرحیم

سبحان من عمت نعمہ بریتہ وشملت الائہ خلیقتہ وخص بموہبة البیان وعرفہ
مسالک الدلالة والبرہان فہو الذی دل علی ذاتہ بذاتہ العلام وتنزہ عن
مجانسة المخلوقات بالتمام والصلوٰة علی رسولہ الذی ارسلہ شفاء لکل علة ودواء
لکل غلة شفیعا للامة کاشفا للغمة لبیبا بالاحکام طبیبا للاسقام حبیبا للملک العلام
صادعا بالحلال والحرام قاطعا اسباب الشکوک ورمام الاوہام والہ الکرام نجوم
الظلام وہداة الانام الطاہرین الطیبین المعصومین المنتجبین الماہرین الذین
قد شیدوا قوانین الدین ونہجوا سبیل الیقین صلوٰة زاکیة نامیة صافیة وافیة
کافیة شافیة منزہة بحلاوة الضرب واطباق الذہب مشتملة علی سر الادب
اما بعد چنیں گوید خادم خدام شرع نبوی احقر عباد اللہ القوی ابوتراب
السید علی الحایری القمی اللاہوری ابن العلامة العلام حجة الاسلام
جناب المستطاب المفسر الکتاب حاجی السید ابو القاسم الرضوی القمی کہ

اینست جلد چهارم از کتاب لاجواب غایت المقصود فی احوال الامام المهدی الموعود
فداه ابی و امی پس مخفی نماند که در سه جلد اوائل این کتاب مستطاب تمامت وجود و ظهور
امام باحق صاحب العصر و الزمان محمد بن الحسن العسکری علیهما السلام بیراهین عقلیه و قوانین نقلیه
کرده شد و مضامین ابتدائیه این جلد چهارم را متعلق بامور جناب علیه السلام خواهم نگاشت
پس ازاں در ابطال دعاوی فاسده و مقالات کاسده و نبوت کاذبه باطله و امامت و
مهدویت عاطله مرزا قادیانی خواهم کوشید و شرک وے فی الوحدت و فی النبوت و کفر وے
فی الامامت و المعاد از اقوال خود وے بحوالہ سطر و صفحه رسایل و کتبش ثابت خواهم کرد تا
آینده اگر غیرت داشته باشد حیات مستعار که باقی و برقرار دارد چوں زنان نقاب پوش
بگذراند زیرا که بجنیں حربه رگ حیاتش را درایں کتاب لاجواب بنحوے قطع خواهم کرد که
خود قادیانی را مع تمام مریدانش آینده تا قیام ساعت قیامت یقیناً و حتماً جرأت هنگامه
آرائی حاصل نخواهد شد الله اگرچه تاکنوں فقیر حقیر علاوه از مجلدات غایت المقصود
چندیں رسایل دیگر هم چوں وسیلة المبتلا و تبصرة العقلا و حجت شاهده
وغیرها در جواب قادیانی و بعض مریدان فحاش وے نوشتم و در آنها اسمارا نهارا نوشته خطاب نموده
ام که اگر مرد میدان بوده است و در قول خود میباشید پس جواب بالصواب معقول مدلل ایں رسایل و کتب
تقریر حقیر بنویسید مگر آنها بجز لاف زنی لسانی هرگز بتحریر جواب یک رساله کوچک حقیر هم بحمد الله مقتدر و متمکن نشده اند
و قادیانی علیه ما علیه باوجود یکه در اخبار خود الحکم وعده قطعی تحریر جواب وسیلة المبتلا نوشته بود تا انهم
تاکنوں که تقریباً یک سال برایں وعده دروغش میگذرد بر مقابله حقیر متمکن نشد و هذا فضل الله
یؤتیه من یشاء چنیں دروغ گویان دنیا طلب را که فضل خدا عطا میشود که مقابله حق توانند کرد
فالحمد لله علی ذالک و چوں ایں باطل پرستان بر تحریر جواب چنیں رسائل مختصر هم هرگز مقتدر و متمکن
نشدند بر جواب مجلدات غایت المقصود که تا قیام قیامت هم قطعاً و حتماً هرگز مقتدر نخواهند شد
و لو کان بعضهم لبعض ظهیرا بلکه تا بقاء حیاتش روح مرزا قادیانی بمطالعه مجلدات ایں کتاب
خواهد لرزید و در قبر استخوانهائے بوسیده اش هم استغاثه خواهند کرد و از عبد الکریم و نور الدین
و امروهی اعانت خواهند طلبید بفقرات هل من معین یعیننا فی جواب هذا الکتاب و

[illegible]

خطاب بغیرت قادیانی و مریدانش

بالخطاب من بُعْدِ البعید وطول الحجاب الی یوم الحساب لکن بعادت اَحمس کہ خود گم است گرا
رہبری کند غلفائیش ہم چارہ کار ایں بیچارہ نخواہند کرد آخر الامر خود مرزا مع سائر مریدانش بآہیں
یاس وحسرت وناکامیابی ونامرادی از عہدہ برائی جواب الجواب فقیر حقیر با دیدہ گریاں وقلب
بریاں وروئے سیاہ در مقرو مسکن اصلی خود وارد خواہد شد اینست کہ بصریح العبارۃ دون
التلویح والاشارہ مینویسیم کہ سحر قادیانی ہم نجمے از انحا منضر مذہب فرقہ ناجیہ امامیہ انیست
ونہ بر احدے از عرفا ایں فرقہ اثر میتواند کرد چہ اگر از سیزدہ صد سال ہجری تاکنوں از معاویہ
یا یزید یا ہارون یا مامون الرشید وامثال آنہا از اہل دُنیا ومال ودولت وحکومت آنہا اثرے بر
عرفا شیعہ رسیدہ پس میتواند کہ سحر قادیانی ہم از خود اثرے در عرفا ایں فرقہ نماید واقا اذلیس
فلیس وایں حال از تواریخ ظاہر وہویداست کہ ایں فرقہ شیعہ در ہیچ صورت دامن پاک اہل بیت
صاحب لولاک را از دست وچنگ خود رہا نکردند با وجودیکہ طمع مال وملک بآنہا دادہ شد وبسیارے
از شیعیان را زندہ در دیوارہا زیر عمارت گذشتہ شد وظلمہائے ناگفتہ بایشاں نمودہ شد مگر ایشان
چناں راسخ الاعتقاد باہل بیت اطہار بودند کہ ابداً از ظلم وطمع وخوف احدے پرواہ نکردند آیا ظلم
قادیانی از یزید زیادہ است یا مال چندہ مریدانش از مال وملک معاویہ بیشتر ہست کہ شیعیان
دامن اہل بیت اطہار را بگذارند ورجوع بقادیانی نمایند استغفر اللہ ربی واتوب الیہ ایں محال تر
از ہر محال است زیراکہ اگر بوجہ ہم امکان ایں میبود بعد وفات رسول اللہ فداہ روحی چوں اہل دُنیا
عرفائے ابوبکر کردند پس چرا آنہا در بیعت ابوبکر رض داخل نشدند ایشاں کہ بعد از رسول اللہ بجز علی
مرتضٰے متقدمین شمارا قبول نہ کردند متاخرین شمارا کے قبول میتوانند کرد پس از فرقات اسلامیہ اگر
قادیانی عموماً امید بیعت را قطع کردہ است از شیعیان اہل بیت اطہار خصوصاً ایں امید را
قطع کند چہ ایں شیعہ مقید اند بقلاید قواعد عقاید زیراکہ عقائد ایشاں از عقائد جمیع فرق اسلامیہ مشکل تر
واز ہمہ آں عقاید مشکلہ زیادہ مشکل نزد ایشاں بودن نبی وامام معصوم ومطہر ہست پس گذشتہ از
تمامی شرائط نبوت ورسالت وخلافت ہمیں شرط عصمت وطہارت بعد از نبی آخر الزمان بجز ائمہ
اثنا عشر علیہم السلام نہ در کسے ثابت میشود ونہ شیعیان بغیر اہل بیت اطہار تا قیامت کسے را امام و
خلیفہ ومہدی خود تسلیم میتوانند کرد ہمیں وجہ است کہ از سیزدہ صد سال ہجری بعد از وفات پیغمبر نزد

شیعه سلسله خلافت نبوی صلی الله علیه و آله و اصحابه بلا منحصر شد در ائمه اثنا عشر اما معصومین که

ایشان علیهم السلام از آن وقت تا کنون احدی دیگر را بخلافت قبول نکرده معاویه باشد یا یزید باشد

یا هادی یانی واشباههم کائنا من کان ومن تا قیامت کسی را با مارت قبول مینوا نند کرد فعلیه المستقیم

پس آینده بدون معقول جواب دهی جوابات حیز نویش ... بول تقسو ... خواهد شد و در هر شر

هستکه از براهین مسئله فقیر خواه بنقل ثابت شد یا قرآن باشد یا حدیث صحیح اجوبه بنویسد هرگاه از جوابها البیهقی

خودسر شیده بجواب حقیر چیزی بنویسد ظاهر است که حجیت آن بر خصم ثابت نمیشود آن خرد التفات دهند

خواهد شد وههنا اشرع فی المقصود بعون الله المعبود فعلیه التکلان فی کل ان وهو المعین فی کل حین

باب در بیان بشارات انجیل و توریت و زبور و کتب هنود در وجود و ولادت و غیبت و ظهور امام مهدی موعود علیه السلام

بشارت اوّل حضرت شعیا پیغمبر در کتاب خود در میان بیست و ششم و بیست و هفتم در

بیان آمدن **امام مهدی آخر الزمان** میفرماید ابتداء در میان بیست و ششم میگوید پس ...

چندکه اول آن نسانیت بیوم هھو یوشر هشیبر هزیبرص یهودا عیر عاذ لا نو یشو علع حو

موت واحل خلاصه معنای این پاسوق با پاسوقهای بعد بحذف بعضی زواید آنکه دران روز خوانده

خواهد شد در زمین یهودا یعنی بیت المقدس و حوالی آن تسبیح و ستایش تو و خواهد گفت این کسی هست که

شفاعت کننده ما ها است پس گذشته شود و آن حصار و پیش حصار ها زینه درها را از برای آنکه

داخل شوند جماعه نیکوکار که حق را نگاه میدارند تا اینکه میفرماید بدانید که دست که سر نگون خواهد ساخت و

پایمال خواهند کرد آن شهر را پاهای فقرا و قدمهای مساکین زیرا که راههای مقدسین درست میباشد و

جاده او از برای راه رفتن راست است پس میگوید شعیا ای نور خدا هم تو و یاد داشت تو خواهش

روح ما ها بوده است و نفس ما در شبها آرزومند ظهور تو بوده و بانجهت روح ما را از برای نور رو قتیکه صبح طلوع

کند بیدار خواهد شد ای نور خدا در وقتیکه دیوانها را در زمین یکی تعلیم خواهند گرفت از تو ساکنان جهت

عدالت را پس بانجهت رحم بر منافق نخواهی کرد چه در آن وقت هم عدالت یاد نخواهد گرفت بجهت آنکه

و زندیقی که بمقدسان تعلق رهست عملهای قبیح بجا آورد پس ای نور خدا بلند شود دست الله تعالی دست

[illegible]

قوت تو و نه بیند اما به بینند و ندامت ببرند حاسدان تو و آتش غضب تو دشمنان ترا بخورد اے نور
خدا از زمان که ملبے تو بوده ایم همه کس را از تصرف خود گرفته بودند و بایں جهت تسلی ما همیں باد تو
بود پس آنا نیکه اهل جهنم اند رجعت نخواهند نمود و ازایں راه لے نور خدا خورد و تمیز خواهند شد تا نقی
که ما را در تصرف خود گرفته بود ند و هیچ یک یاد آنها از روے زمین گم شود ایں نور خدا تا زه جلالت بهم سانید
بلکه جلالت تو از ابتدا ر بود و آنها که تابع تو اند در وقت تنگی جستجوی تو را کرده اند و در وقت شدت تعدی
تو دین ایشاں بود و انبست که در وقت خوشی خواهند گفت ما در غیبت تو از قبیل زن حامله بودیم که نزدیک
زائیدن او نشده باشد و درد مند باشد و با وجود این اقرار داریم که بسبب نیفتادن جباران که در زمین
بودند آں بود که ما در زمین عدالت بجا نیاوردیم و اگر آنچه تو بواسطه کلام خدا فرموده بودی بعمل میآوردیم
ممکن بود که جباران را از روے زمین محو کرده بودی و زمان خوشی آمده بود پس آنچه ما کشیدیم از ظلم ما
بسبب اعمال خود ما بود زیرا که عملهاے خود را از نفس نکرده زمان ظهور ترا تا تاخیر میاند اختیم پس
میفرماید یحیو میتخا نوبلاتی یقومون هاقیصو ورننو شوخنی عافار کی طل اوروت طلخا
واارص رفاییم تپیل یعنی زنده شوند مردها و اموات تو برخیزند و ستایش تو کنند مسکن کنندگان خاک
که شبنم تو شبنم روشنائی و نور است پس در هیمان بسیت و هفتم در باب ق مبست و دوم
میگوید لخ عمی بو بحدارخا وسگور دلاتخا بعدخا حبی کمعط رکع عد یعبر زعم
کی هینه اذونای یوصی ممقومو لپقود عون یوشب ها ارص علاو وکیلاها
ارص ات دامیها ولو تکسه عود عل هروگیها خلاصه آنکه این خطاب اشعیا برای قوم
خود یعنی اے قوم من داخل محال سکنا هاے خود شوید و در بر روے خود به بندید مثل یکدم تا زمان
خشم بگذرد زیرا که اینست نور خدا که بیرون خواهد آمد از برائے آنکه دیوان گناهکاران ساکنان زمین
بکند و رد کند آں گناهاں را از برائے ایشان و در آں زمان آشکار خواهد کرد زمین خون خود را و نخواهد
پوشاند کشتگان خود را بعد ازاں میگوید بیوم ههوم یفقود اذونای بحربو هقاسا وهگدولا
وهحزقا عل لیویاتان ناحاش باریح وعل لیویاتان ناحاش عقلتون وهارق
ات هتنین اشر بیام بیوم ههوم کرم حمد عنو یعنی در آں روز انتقام خواهد کشید نور خدا بشمشیر
قوی و بزرگ و سخت خود از لیویاتان و لیویاتان از قرار یکه خاخامیم نصرانی در فهرست اسماے

خطاب بقوم یهود

عبری نوشته دو معنی دارد یکی اجماع و اتفاق و دوم دست برادری دادن و دو نفر بهیت و برای
برای خدعه و مکر وحیله بهر حال مقصود اینکه تمام کشیشان لیبو یاتان که چهل تن بود دست بهم دادند گمرکرده و
خبرها را از طرف بالا بریده میگردانیدند و این لیبو یاتان گره و گره در گره و برپیچ بود پس در آن سفر
آن نور خدا خواهد طلبید باغ خود را و حدیقه بهره ساق خود را پس در پاسوق بعد میفرماید
گفت منم که آنرا محافظت میکنم و عوض میدهم از برای آنکه ظهور دهر چه آن لیبو یاتان به یکسی
خورانید پس اگر منصف تامل نماید و این فقرات ببیند که همه ان احوال خبریست که حضرت
رسول اکرم صلی الله علیه و سلم در حق فرزند خود حضرت حجة الله الاکبر امام العصر مهدی الموعود
المنتظر فداه روحی علیه السلام فرموده و بحمد الله سبحانه که تمام این بشارت مذکوره من اوّلها الی آخرها
مطابق و موافق است با احادیثیکه در کتب اسلامیه در حق امام ثانی عشر علیه السلام وارد شده اند هر کس
مجلدات ثلثه اوّل این کتاب را ملاحظه فرموده باشد بشرط نظر انصاف جزم نموده باشد به مضمون
این بشارت با آن جمیع احادیث مسطوره والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم واما
مقصد لیبو یاتان که بعینه مصداق آن اتفاق و عهد و پیمان و برادری در غاصبین حقوق آبا و جعفر
صاحب الزمان فداه روحی است خصوص آن خوره خشنا چنانچه حضرت امیر المؤمنین
در خطبه شقشقیه فرموده که مصداق بر گره در گره و پر پیچ و تاب است واما طلبیدن باغ
هم که در بشارت مذکوره است میتواند که اشاره بباغ فدک باشد که لیبو یاتان بدیگران خورانیده
در مطلب میشود بشارت دوم حضرت شعیا و پیغمبر ... دوم کتاب خود میفرماید که اول
پاسوقهائیست که هن لصیدق یملخ ملخ اول صادیم لمیشفاط یاسورو تا آخر پاسوقها که
خلاصه معانی اینها اینست که بعدالت پادشاهی خواهد کرد آن پادشاه و در آن زمان شاهزادگان اتباع
دیوان مقدم خواهند بود و در آن روز چنان خواهد شد که آن مرد گویا اشاره میبایان باشد چون
کسی میشود که از طوفان بگریزد و خود را از رعد و برق و باد پنهان سازد و آن پادشاه از قبیل چشمه
در وقت خشکی شده بود و سایه سنگ عظیم در میان بیابان خواهد بود و در آن زمان چشمها خیره نخواهد شد و
گوشها و خواهند شنید و دلها ادراک خواهند نمود و زبان لالان فصیح تکلم خواهد کرد و جاهل نادان پیشوا گفته
نخواهند شد و منافق بزرگ نامیده نخواهد شد تا اینکه میفرماید و در آن زمان از برای منافق بدترین وقتها خواهد بود

زیراکه حیوانها باتفاق رفیق هم کرده است از برای آنکه ضائع کند مظلومان را بسخن مردم فریبانه نظر بمعنای مصنف بانچه صریح فرموده و نیز بنا بر مقدم بودن شاهزادگان در دیوان چه در آن روز ائمه اثنی عشر رجوع خواهند فرمود و اگر بنجیته الیریان وصف منافق دانیکه فرموده باتفاق رفیق خود از برائے ضائع کردن مظلومان سخن مردم فریب گفته چه مصداق همه آنها ظاهر و هویدا است و بر احوال ابوبکر و عمر منطبق هست همچنین مصداق آنچه در بیان یازدهم است و آخر آن صفت کور وصف نور خدا ابدا از آنکه خبر میدهد از آخر الزمان میگوید آن نور خدا بعدالت دیوان - کین را خواهد کرد و رسائی انتقام مظلومان را خواهد کشید ایمان کمر بند او خواهد بود و عدالت میان بند او و در زمان او گرگ بره در یکجا ساکن خواهند شد و پلنگ بزغاله در یک مقام خواهند چرید و گوساله و شیر و میش با هم خواهند بود و گوساله و خرس با هم خواهند دوید و شیر و گاو میش با هم خواهند خورد و طفل شیرخوار دست در سوراخ مار خواهد گذاشت و چون آنها ضم شود آنچه در بیان اول و دوم و نیز چهل و نهم فرموده اظهر و اصرح میشود چه حضرت اشعیا در بیان چهل و دوم همین کتاب میفرماید که ابتدا ها آن حق بر این مذکور شده و از آخر میگوید که من از خبرهائے تازه خبر میدهم و پیش از آنکه وقوع بهم رساند شما را اعلام میکنیم بخوانید از برائے نور خدا تعریف ستایش تازه که ستایش در او در انتهائے زمین در دریائے جزائر و نزد ساکنان آن جزائر است و در بیان چهل و نهم است که میفرماید در مقامیکه خدا تعالی خطاب بآن نور کرده میفرماید آنچه خلاصه آن اینست که پروردگار شنید دعائے تو را و در روز شفاعت کمک و محافظت نمودم ترا و تو را میثاق قرار دادم از برائے امت تا زنده سازی زمین را و در آوری تصرف خود میراثهائے را که بتاراج رفته بود و تا محبوس ها بیرون آوری از بندها و بانهائیکه بظلمت غیبت گرفتار اند بگوئید که ظهور کنند تا اینکه میفرماید زیراکه رحم کننده ایشان حکومت ایشان را خواهد کرد و بنا دهائے من عزیز خواهند بود و اینست اینها که از دور خواهند آمد و از سمت دریائے مغرب و آنچه در اینجا فرموده که از دریائے مغرب خواهند آمد بشارت سوم در فصل چهل و دوم فرمود که ستایش در انتهائے زمین در دریائے جزائر است مطابق است با آنچه شیعه میگویند که حضرت حجة الله الاکبر امام العصر المهدی الموعود المنتظر فداه روحی علیه السلام در انتهائے زمین در دریائے مغرب در جزیره خضرا است و تفصیل این قضیه را از کتب اسلامیه در مجلد اول این کتاب با استدلال نوشتم من شاء التفصیل فلیرجع الیه بشارت چهارم در وصف اخبار از حضرت صاحب زمان سلطان دوران امام مهدی موعود عم فداه روحی در کتاب جاماسب در اجماع از احوال حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم نوشته میگوید که فرزند و دختر پیغمبر صلی الله علیه وسلم که خورشید جهان و شاه زنان نام دارد کسے پادشاه شود در دنیا بحکم یزدان که

اقوال و عدالت ظهور

مسکن و مقر

خاتمین آن پیغمبر صلی الله علیه وسلم باشد در میان دنیا و دولت او تا قیامت متصل باشد و جهان پادشاهی در
دنیا بر طرف شود و آسمان حرکت شود و زمین بآب فرو رود و کوه‌ها بطرف شوند و اهرمن کلان کشند جهان
و بنده و عاصی اوست گرفتار شود و او را حبس کند و سمندر و قرزم و عبائل و قنفذ که دیوان
اهرمن اکبیر و خلایق را یزدان خوانند و نام و مذهب و دیو بهمان قاطع شود و خدمت او حاضر
شوند بفر و سروش و آسمان که عبارت از میکائیل و جبرئیل و عزرائیل باشد و نازل شود بامر
هر رام فرشته موکل بسافران و فرخ زاد موکل بزمین و بهمن ملک گاوان و گوسفندان و
آذر ملک اول روز بهرامه و آذرکشب موکل بر آتش و روان بخش که روح
القدس باشد و زنده گرداند بسیاری از خلق بدان و نیکان را و زنده گرداند پیغمبران بسیار را
چون ملکان پدر خضر و نیز مهراس پدر الیاس و نیز فوماس پدر ارسطالیس و نیز آصف
بن برخیا و نهیر جوسب که سلیمان است و نیز ارسطوی ماقدونی و نیز سام ابن نوح
فریدون که نوح است و نیز ممسون عابد و نیز سولان و نیز شادول و نیز شموئیل
و نیز میجا و نیز بجذقل و نیز سینیا و نیز شعیا و نیز حیوادل و نیز حوقون و نیز زخوبا
پیغمبران اسرائیلیان و زنده شود عابر بن سالح و ظاهر شود نزد او سیمرغ و از بدان زنده
گرداند سوریوس را که نمرود است و نیز بروج و قرعلکه فرعون و قارون است و زنده
گرداند هامان وزیر فرعون را و زنده بردار کند و از چاه دماوند بدر آورد ضحاک علو
ایزا او را دیوان مظالم کند و بسوزاند بخت النصر را که ذخمت یعنی که بیت المقدس را خراب میکند
و زنده کند شماموراود و برپیلوب را برهم میزند و زنده کند سدوم قاضی شهر لوط را
واسقف قاضی ترسایان را و ذوباغ اهرمن را که بانی عمل قوم لوط شد و نهددون
را که از اکابر فرس است و شیذرنک و صایب نامی را که ستاره پرستی را وضع کرد و زنده
گرداند کیوت‌ها و همه را بسوزاند و دیگر زنده گرداند و نیز بخشد اربابه پادشاهان اقوام خود
که فتنها در دین کرده باشند و خوبان یزدان را کشته باشند و رستم بن زال را و نیز کیخسرو را و
نام آن پادشاه بهرام باشد یعنی حضرت امام مهدی صلوات الله علیه فداه روحی از خورشید جهان و
شاه دنان که ذختر سین است و سین نام مبارک حضرت رسول خدا محمد صلی الله علیه وسلم است

ظهور امام [illegible]

بلنت پهلوی چنانچه در قرآن مجید میفرماید تیسن وظهورا در آخر دنیا باشد و عمر هفت
گرکس داشته باشد وچون خروج کند شتی قرن باشد که تازیان بر فارسیان غلبه کنند وشهرهای
ایشان را گیرند و بعد هر و یعنے دجال را بکشد و آن کورے باشد خرسوار است که دعوے
خدائی کند با او خواهد بود صاحب جهانے که حضرت عیسے علیه السلام است و اسکندر بن دارا
وقسطنطنیه را گیرد و هند و ستان را گیرد و علمهائے مسلمانی در اینجا بر پا کنند
و علمے سرخ شبان با هوا دار که حضرت موسے علیه السلام باشد وانگشتر سلیمان علیه
السلام با او باشد واین بهرام یعنے امام مهدی موعود علیه السلام بناے او از فرزندان مرد
بزرگ که حضرت ابراهیم خلیل الرحمن علیه السلام باشد خواهد بود واو دست از رد کشب
یعنے خدا پرست هوا ابک بزرگ وکیاد نه وشیرو یعنے شکوه مند وکیهان خدیو وشهنشاه واز دختر
سبن است ودر مدت اندک پانصد قرن باشد او و پادشاهی کنند و برود تا مقدونیه
که دار الملک فیلقوس است ودر ساحل بحر اوقیانوس که آخر دنیا است خیمه زند و همه جهان را
یک دین کند وکیش کبرے ور دشتی نماند واز مغرب برگردد و داخل ظلمات شود وجزیره
تسناس را خراب کند وصاحب بوق نزد وے آید که اسرافیل است تا اینجا بود کلام جاماسب
انتهی بشارت پنجم فاضل جلیل و عالم نبیل مصنف کتاب سیف الامه
چنین میفرماید که حقیر خود تقریبا بیست و پنج سال قبل از این از جاماسب نامه دیدم که در آنجا بطریق
استخراج از احوال نجوم نه بقاعده معروفه میان منجمین بلکه بقاعده دیگر که از برائے هر کوکبے دست و
پائے ثابت کرده بود از آن حکم مینمود بعضے احوال آینده را خبر داده بود که حال تفصیل آن در نظرم
نیست اینقدر در خاطر مانده است که از موسے لبسرخ شبان که مراد از تعبیر کرده بود در حق پیغمبر
آخر الزمان نوشته بود که از تخم هاشم دوال پشت پیغمبرے آید و بعضے اوصاف آنحضرت صلے الله
علیه وسلم را نوشته بود از جمله آنکه او را ولد و نرینه نباشد و وصی او را از حق منع کنند و بعد از آن وقایع
بسیار استخراج کرده بود گفته بود که در آخر این دنیا فرزندان پیغمبر آخر الزمان بر آید و دنیا را چون گلستان
کنند. بشارت ششم از کتب برهمه هندوان در کتاب باتنگل که از اعاظم کفر
هند است [illegible] و بر جهان [illegible] است و هلو [illegible] است و هرکورے چهار

دور است و هر دورے چهار هزار سالست پس چون دوره تمام شود صاحب ملک تازه پیدا شود او از فرزندِ وپیشولے جهان که یکی ناموس پیغمبر آخر الزمان است و دیگر سلے وصی بزرگتر که بشن نام بحق بادشاه شود خلیفه رام باشد یعنی خلیفه خدا و آن پادشاه بجائے پیغمبران چون ابراهیم و خواجه خضر زنده حکم راند و او را معجزه بسیار باشد هر که بناه با و ببرد دین پدران او را اختیار کند شرح روی شد نزد هر دم دولت او بسیار کشد و عمرش از سایر فرزندان ناموس اکبر زیاده باشد و آخر دنیا با او تمام شود و از ساحل دریائے محیط و قبر بابا آدم و جبال القمر و شمال هیکل الزهره تا سیف البحر مسخر کند **بشارت هفتم شاکیونی** باعتقاد کفره هند پیغمبر صاحب کتاب است و گویند بر اهل خطا و ختن مبعوث بوده است و مولد او شهر کیلواس بوده است بگوید که دولت دنیا و حکومت آن بفرزند سید خلایق دو جهان کشن بزرگوار تمام شود و او باشد که بر سر کوههاے مشرق و مغرب دنیا حکم براند و بر ابرها سوار شود و فرشتگان کارکنان او باشند و از سودا آن که زیر خط استوا است تا عرض تسعین که زیر خط قطب شمالی است و ما ورائے اقلیم هفتم و گلستان ارم را صاحب شود و دین خدا یک دین شود **بشارت هشتم در کتاب ناسک** که نام یکے از صاحب شریعتان کفره هند است و اعتقاد ناسک و اتباع او هم آنست که آدمی هم چون گیاه میرویه و خشک میشود و از هم میریزد که گوید که دنیا تمام شود به پادشاهے در آخر الزمان که پیشواے ملائکه و آدمیان باشد و از فرزندان پیغمبر آخر الزمان باشد و حق راستی با او باشد و آنچه در دریاها و کوهها و زمینهاپنهان باشد همه را در آورد **بشارت دهم ماهی شود** که نام یکے از صاحب شریعتان کفره هند است **در کتاب وید** که باعتقاد هندوان آسمانی است در باب خرابی دنیا گوید که پادشاهے در آخر زمان پیدا شود که امام خلایق باشد عالم را تمام بگیرد و بدین خود در آورد و همه کس را از مومن و کافر بشناسد و همه کس او را بشناسد هر چه از خدا طلب کند با و برسد **بشارت دهم کتاب** رشن که نام او جولک است گوید روز آخر دنیا بکسے بگردد که خدا را دوست دارد و از بندگان خاص او باشد و نام او خلق باشد بحق خلق را زنده کند بحکم جائش یعنی بحکم خدا و تبه کاران را زنده گرداند که در دنیا اختراع کرده باشد و حق خدا و پیغمبران را پایمال کرده باشد همه را بسوزاند دنیا را نو کند و لکت گر در دولت او باشد خود و لتو اش پادشاهی کند لغته **بشارت یازدهم**

از کتاب هفتم شاکیونی ظهور محمد

ظهور مهدی از وید هندوان

در بعضی نسخ آن بر پنجاس نقل میفرماید که غرض بقدر حاجت اینست تماکو تا الاربا
کرید آمتند اویمع آید بهاء یعنی لشکر اولین مثل خیر کشیده شود بعالم که حرکت دهد و سبز شود
خراب میتوانند که مراد از لشکر اولین اول حضرت باشد و لشکر اول او مثل شیر بعالم کشیده شدن گویا کنایه
از شکست نخوردن حضرت باشد در هیچ جنگی و تتمه فقره ظاهر است و میتوانند که این فقره و سه فقره
ما بعد آن اشاره بزمان ظهور حضرت صاحب الزمان مهدی دوران فداه روحی علیه السلام بوده
باشد و مراد از لشکر اولین کسانی باشند که زنده شده باشند از اصحاب پیغمبر و شهدا در خدمت او
خدمت او میلی او **بشارت دوازدهم** در بیان سیم کتاب ملاخی است که در آن
سیفرماید هین آنوخی شوحه لاخم آت آلیا هناوی لیفنی بو یوم هکادول وهنوریعنی در آن روز
عظیم خواهم فرستاد ایلیا را مخفی نماند که محل مطلب از این کلام فرستادن ایلیا است چه مراد از او علی
ابن ابیطالب فداه روحی است چنانچه در احادیث تصریح شده و ایلیا یعنی علیًا است و همین ایلیا
است که جمیع ایشان در انتظار او بوده اند چنانچه در **انجیل یوحنا** مذکور است که چون یحیی آمد یهود
علمای خود را نزد او فرستادند که آیا تو ایلیائی گفت من ایلیا نیستم **و در همان انجیل است که عیسی**
فرمود ابن مسیس باز ایلیا خواهند آمد و حال اینکه در آنوقت یحیی آمده بود و آنچه بعضی دیگر میگویند که مراد
الیاس است نیز غلط است چه الیاس در قریب زمان حضرت داود آمده بود و **ملاخی** مذکور
قریب بزمان حضرت عیسی بوده است و بالجمله بملاحظه اینها و آنچه مکرر حضرت امیر المؤمنین علیه السلام فرموده
که منم ایلیا شکی باقی نمیماند که مراد آنحضرت است **و میتوان** این فقرات را اخبار از زمان ظهور
حضرت صاحب الزمان امام مهدی موعود فداه روحی علیه السلام گرفت چه در آن روز پیش از
ظهور حضرت صاحب الامر علیه السلام حضرت امیر المؤمنین بدنیا رخواهد آمد چنانچه احادیث بر آن متفق است
بشارت سیزدهم در باب چهل و نهم از سفر تکوین تورات است و آن حکایت از آنچه حضرت یعقوب در هنگام رحلت خود بقبیله
یهودا فرمودند و آن اینست که لو یاصور شئت می یهودا ادم حوقق می بن رقلاو عدکی
یابو شیلو ولو یقهت عمیم یعنی تاج شاهی و سلطنت از سر قبیله یهودا و لباس امامت از
دوش آنها نخواهد افتاد تا بیاید آنکسی که خداتعالی او را خواهد فرستاد و آنکسی است که همه امتها
انتظار او را میکشند پس از این عبارت هم آمدن حجة الله الاکبر امام العصر مهدی الموعود المنتظر فداه

مردمی ثابت است زیراکه ما در مجلد اول این کتاب ذکر کردیم که تمام امتها منتظر ظهور خواهش یکی نه
بشارت چهاردهم. پاسوقهائیست که در بیان چهل و دویم کتاب اشعیا مذکور است که
میفرماید هاری شونوت هینه بایو وحداشوت انی مکید بیترم بتسمحنا اشمیع
ادخم ابه انشا قد اریا هد نوشیر وکد ونای شیرحا راش هیلا تومیقصهارص
یوره دهیام ایم لوا ایم دیوش وهم یشبیو مد بروهارا وحصریو تشوقید اریار
ونو یو شو سلع مروش هاریو ایصوحو یا سیمولد ونای کاود اوت هی لا توبا
ای ایو بکیدو یعنی اینک طائفه پیشینیان آمدند و آیندگان پیش از آمدن و ظاهر شدن شما اعلام
میکنم و بشنوانم مدح کنند از برای خدا مدح تو و تسبیح کنند او را در اطراف زمین دریاها و جزیرها و بیابانها
و شهرها و خانها و مکانها و ساکنان سر کوهها و بلند بیافرایند کنند و عزت از برای خدا قرار دهند و تسبیح
خدا و جزیرها معلوم کنند و بعد از چند فقره دیگر میفرماید که الله هد وارم عسیتم و لوعرد یعم
ناسوتی احوریو بهشی بوشد هبو تحیم بها سل ها ادم دیر لیفا اتم الوهنو یعنی
این سخنان را که خبر داده ام البته خواهم کرد و بجا خواهم آورد پس شرمنده و سرنگون و روسیاه شوند
آنجماعت که پناه به بت میبرند و میگویند به بتان ریخته که شما خدایان مائید و این فقرات صریح است در
حقیت ظهور حضرت امام مهدی علیه السلام زیراکه ایمان بر تمام زمین شوره و شیرین منحصر در حال
زمان بطلق احادیث متفقه میباشد **بشارت پانزدهم** در کتاب صفنیا پیغمبر مذکور است و
پیغمبریست از اولاد حضرت داود که در اواخر بیت المقدس اول مبعوث شده در بیان اول آن
کتاب مذکور است فقراتی چند که ابتدای آنها اینست که قارب ویوم ادونای هکادول
قاروا ومهر ماود یعنی نزدیک شد روز خدا و در آن روز تلخ خواهد بود و دلیر مضطرب خواهد شد
و در آن روز دلتنگی و پریشانی احوال و گرد باد و صدای عظیم خواهد بود در شهرهای معموره و کنگرهای
بلند و مردم چون نابینایان راه خواهند رفت جهت عصیان خدا و ریخته میشود خون ایشان در زمین
و بدنهای ایشان مثل سرگین پایمال خواهد شد و نقره و طلای آنها ایشان را خلاص نخواهد کرد و
در میان آن کتاب فقره مذکور است که خلاصه ترجمه آن اینست که بجهت جمع کردن همه قومها
بر شریعت خود همه پادشاهان را بر طرف کنم بریختن غضب خود بر ایشان و گرمی غضب من بسوزاند همه را

ایمان کل اهل زمین در زمان حضرت قائم

احوال اهل زمان ظهور

ازانجہ بصراحت واعلان حقیت ظہور حضرت امام مہدی موعود منتظر فداہ روحی ثابت است زیراکہ
تمام علامات مذکورہ در بشارت مزبورہ مطابق اند باآنچہ در احادیث ظہور جنابش باتفاق وتسلیم فریقین
مذکور میباشد **بشارت شانزدہم** فقراتیست کہ در فصل دوم کتاب یوئل پیغمبر کہ از پیغمبران بنی اسرائیل
است مذکور است و اول آن اینست کہ وھابعی ھرقد شوا ترکز وکل لومبو ھامھص کیمایوم
اہ قی ناکیقار وبوم خوشخ اداف لا یوم عافا ر لا وعرافل یعنے صدا بلند کنید در کوہ مقدس
وبرسانید بکل زمین کہ روز صاحب مے آید و نزدیک شد روز تاریکی وتیرگی وخلاصہ معنے سایر فقرات
در آں روز امت بسیار وشجاعانے کہ استی از اول مثل ایشاں نیامدہ وبعد از آن نیز نخواہد بود در کوہہا
پہن خواہد شد در پیش آں آتش سوزاں ودر عقب آں شعلہ فروزان خواہد بود وزمین در آنوقت چون
باغ مصفا ومانند آسمان میشوند در برابر آں انتہا دو عذاب خواہد بود تا اینکہ در آخر میگوید کہ آن نور خدا آواز
خواہد داد پیشاپیش لشکر خود زیراکہ لشکر او بسیار است وبسیار شجاع واطاعت کنندہ صاحب خود وانطباق
بسیار سے ازینہا بر حجۃ اللہ الاکبر حضرت امام مہدی موعود منتظر فداہ روحی وبر لشکر آنجناب وبیرون آمدن
آنحضرت از کوہ کدعہ وپہن شدن لشکر آنجناب بر سہل وجبل زمین شورہ وشیرین ثابت است **بشارت
ہفدہم** در کتاب خرقیل کہ آں را ہیودان خرقیل وفرنگیان زکیال وانزکیا خوانند کہ فقرہ اول آن
اینست واسی ارتام لقونی احادیا راص بہار اسرائیل اوملخ احاد بہبہ لخوم لا یعنے من اہل اسلام
را جمع خواہم نمود واز ہرجاکہ پراگندہ شدہ باشند بزمینشان خواہم آورد ویک بادشاہ فرمان فرمائے
ہمگی ایشاں خواہد بود ودیگر ایشان محکوم حکم دو شاہ نخواہند شد وخود را بسبب بت پرستی وکارہائے زشت
منکوب نخواہند ساخت ومن ایشاں را از اینہا پاک خواہم ساخت ومن خدائے ایشاں ام انتہی پس
ظاہر است کہ مصداق فقرات مذکور حضرت صاحب الزمان امام مہدی دوران فداہ روحی میباشد
در **جلد اول** این کتاب تفصیل گذشت کہ آنجناب علیہ السلام فداہ روحی بنفس نفیس سلطنت تمام روئے
زمین شورہ وشیرین خواہ کرد وبساط اسلام را در ارض وسما بسیط خواہد کرد ویک نفر ونتنفس غیر مسلم
باقی نخواہد ماند **بشارت ہجدہم** آنچہ در فصل سوم کتاب ملاکی نبی کہ نصارے بنبوت او
قائلند واز پیغمبران بزرگ نصارے است خدا تعالے میفرماید کہ من خواہم فرستاد ملک خود را کہ
مہیا کند راہ ہمیں کہ راہ مہیا شد خواہد آمد فرمان فرمائے روئے زمین کہ شما در تفحص وے میباشید

خواهد بود یعنے این فقرات بصراحت دلالت بر مجی حضرت عیسے و حضرت امام مهدی موعود فداه
روحی دارند زیرا که ثابت است که اول عیسے خواهد آمد که وے یادر بشارت فقره ملک تعبیر فرموده و
پس از وے امام مهدی میکه تا این بشارت بفرمان فرما تعبیر شده ظهور خواهد فرمود **بشارت**
نوزدهم آنچه در فصل هیجدهم کتاب ازدراس نبی مذکور است وآن اینست که میگوید من که ازدر اسم
حکم از جانب خدا تعالے در کوه اورب رسیده بود که نزد بنی اسرائیل بروم و چون بنزد ایشان رفتم
قول مرا رد کردند و رسالت مرا قبول نکردند بدین جهت بشما میگویم اے امت که میشنوید مجھ من در این
کتاب بفرمان الهی نوشته ام و آن اینکه باید که در انتظار چوپان یعنے امام مهدی موعود
فداه روحی باشید زیرا که او استراحت ابدی را بشما خواهد بخشید زیرا که نزدیک است بیاید آنکسے که در آخر
زمان خواهد آمد **بشارت بیستم** آنچه در بیان سیم کتاب ملاخی است که اینها میفرماید کی هن
هیوم بابو عر کتنور و هایو کل زدیم و خل عوشی رشعه یعنے زمانے خواهد آمد که چون تنور
آتش گرم باشد و جمیع منکران و ستمکاران مثل ذره خواهند بود پس میفرماید که در این روز ایشان خواهند
سوخت بنحوے که نخواهد ماند از ایشان ریشه و رگے و طلوع خواهد نمود بشما که از من میترسید آفتاب عدالت
و شفا در زیر بال او خواهد بود پس اینهم بکمال وضاحت و صراحت دلالت بر عدالت حضرت امام مهدی
موعود فداه روحی میکند مصدق فقره یملاء الارض قسطا و عدلا کما ملئت ظلما و جورا **بشارت**
بیست و یکم آنچه در بیان هشتم کتاب ناموس است میفرماید هیلخو شتیا یحدیو ب یلتی
ایم نوعادو هیتعق ابری بیعر و طرف انلو هبی کفیر قول و لو میلم عونا تو یلتی ایم لا
خاد یعنے میآیند دو همراه هم در آن وقت آنچه میخواهند میشود میتوانند بود که شیر در میدان صدا کند بے
آنکه نفع نماید و شیر بچه در خانه خود صدا کند و چیزے بدست نیاورد تا اینکه بعد از چند فقره میفرماید که فریاد
خواهد نمود شیر پس کیست که ترسان نشود و ظاهر آنست که مراد از دو که همراه میآیند حضرت عیسے و امام
مهدی باشد و شیر اشاره بعلی ابن ابیطالب باشد زیرا که اسم او حارث و حیدر و غضنفر است که هر سه بمعنے
شیر اند و از احادیث آمدن حضرت امیر هم در آخر زمان ثابت است **بشارت بیست و**
دوم بعض فقرات که در صحیفه یشعیاهو ابن اموص گفته تیتی شاعاو یتعوف تشوعا و ایرب
نروانما تت و یمل کل اوعا یعنے بیاید آن ساعت که پایدار شود فرج و بسیار شود وحی و نبوت

حکم الهی بانتظار امام زمان

عدالت مهدی

اصحاب عیسے و مهدی

وسعہ کنند پر کند جملہ زمین را آنچہ ظاہر است انطباق مفاد فقرات مذکورہ بر حضرت امام مهدی موعود ع
نماہ رد می و مراد از کثرت نبوت و داں زمین رجعت انبیا علیہم السلام باشد تا اینجا بود ذکر بشارات
مطابق احوال بر مدعی زمانہ علیہ ما علیہ یقیناً کاذب و مفتری و ضال میباشد زیرا کہ حالت وے
با یکے از بشارات مذکورہ و آیات و احادیث مزبورہ مطابقہ ندارد پس عقلا ہرگز گول وے را نخورند
و تلبیسات وے را اعتنا نکنند کہ پیروی او بالصراحۃ پیروی ضلالت و گمراہی میباشد زیرا کہ اثبات نبوت و
مهدویت و عیسویت خود را منحصر بالہام و خواب گذاشتہ و عند العقلاء عدم حجیت آں ظاہر و مکشوف ہست
بجسنا کہ گفتہ میشود نیم در جوابش کہ ہنوز صادق و کاذب الاقوال بودن تو نزد ما ثابت نیست دلیل ثبوت نبوت
و مهدویت خود کہ الہام و خواب پیش میکنی ہرگز قابل وثوق نباشد و تفصیلش از رسالہ تبصرۃ العقلاء ما
دریاب • و نعوذ باللہ تعالیٰ من النفس الامارۃ بالسوء و متابعۃ الھوی انشاء اللہ تعالیٰ

باب در ذکر قصص آنانکہ در غیبت کبریٰ خدمت امام مهدی ع

رسیدند بعضا از ایں مشاہدہ کنندگان در حال شرفیابی آنجناب را شناختند و بعضے را پس از مفارقت معلوم شد
از روئے قرائن قطعیہ کہ ایں شخص معہود جز از حضرت امام مهدی موعود علیہ السلام دیگرے نتواند بود و نیز بعض
حکایات کہ آنکہ واقف شدند بر معجزہ از آنجناب در بیداری یا در خواب یا بر اثرے از آثار دالہ بر وجود
مقدس آنحضرت علیہ السلام ہمچناں حکایات در اثبات ایں مطلب کہ مقصود کلی ایں باب ست شریکند
حتے آنچہ در خواب دیدہ شدہ و در بادی نظر چناں مینماید کہ معجزہ بتوسط خواب دلالت بر بقاء و حیات حالیہ
نکند مثل سائر معجزات کہ پس از رحلت سائر ائمہ ہدی علیہم السلام دیدہ میشود و لکن در اینجا دیدن معجزہ از
آنجناب منفک نشود از دلالت بر بقائے آں وجود مقدس چہ در میان مسلمین کسے نباشد کہ برائے حضرت
عسکری علیہ السلام فرزندے قایل باشد کہ دارائے مقام امامت و کرامت شدہ آنگاہ وفات کردہ
چہ دانستے کہ منکرین و خصام فرقہ ناجیہ نامیہ امامیہ یا منکر اصل وجود فرزند برائے حضرت عسکری
علیہ السلام میباشند یا گویند در کودکی مردہ جز آں شخص سمنانی کہ گفتہ آنحضرت نوزدہ سال قطب بود آنگاہ
وفات کرد و بحمد اللہ والمنہ بالاستقلال با ستدلال در مجلدات سابقہ کذب و افترایش را بمحل
اثبات و قطع رسانیدہ ایم بلکہ احتمال اشتباہ در اصل اسم آنکہ وگفتہ و خود اعتراف کردہ کہ مردود طرفین

جواب مدعی الہام و خواب

تفصیل در [illegible]

ست و بالجمله این قول شاذ ضعیف چونکه قابل اعتبار نیست لهذا ذکر آن مناسب نیست
در میان اقوال مسلمین و هر کاه مسلمین قایل باصل وجود آنحضرت و دارای مقام کرامت و
اعجاز شده قایل است ببقاء آنجناب و ما اگرچه درین کتاب بنای استقصای حالات آنجناب
نداشتیم و ازین جهت بذکر تمام معجزات و آنانکه در غیبت صغری بشرف حضور مشرف شدند نپرداختیم لیکن
باجمال ذکر اسامی شریفه ایشان را غالباً از کتاب مستطاب **نجم الثاقب** تصنیف شمس المحدثین

بدر المتکلمین مرحوم المجتهدین ثالث القمرین جناب الحاج میرزا حسین النوری الطبرسی
درینجا ثبت و ضبط نموده خواهند شد و ما توفیقی الا بالله العلی العظیم انه هو التواب الرحیم فیهمنا

الشروع فی المقصود بعون الله المعبود بدانکه علامه صدوق المحدثین در کتاب مستطاب **کمال الدین**
روایت کرده است از محمد بن ابی عبدالله کوفی که او ذکر کرده است عدد کسانیکه باو رسیده و از آنها که
واقف شدند بر معجزات حضرت قایم آل محمد علیه السلام و دیدند آنحضرت را از **وکلاء بغداد** عمری
و پسر او و حاجز و بلالی و عطار و از **کوفه** عاصی و از **اهواز** محمد بن ابراهیم بن مهزیار و از اهل **قم**
احمد بن اسحاق و از اهل **همدان** محمد بن صالح و از اهل **ری** بسامی و اسدی یعنی خود محمد بن ابی
عبدالله کوفی راوی و از **آذربیجان** قاسم بن علاء و از اهل **نیشاپور** محمد بن شاذان نعیمی و از غیر
وکلاء از اهل بغداد ابو القاسم بن ابی حابس و ابو عبدالله کندی و ابو عبدالله جنیدی بن جنید و
هرون قزاز و نیلی نبیل و ابو القاسم بن دبیس رئیس و ابو عبدالله بن فروخ و مسرور طباخ غلام ابی الحسن
و احمد و محمد دو پسر حسن و اسحق کاتب از بنی نوبخت و صاحب پوستین و صاحب کیسه مهر کرده و از اهل
همدان محمد بن کشمرد و جعفر بن حمدان و محمد بن هارون بن عمران و از **دینور** حسن بن هارون و
احمد پسر برادر او و ابو الحسن و از **اصفهان** ابن بادشاله و از **صیمره** زیدان و از **قم** حسن بن نضر
و محمد بن محمد علی و علی بن محمد بن اسحاق و پدر او و حسن بن یعقوب و از اهل **ری** قاسم بن موسی و پسر او
و پدر او و ابو محمد بن هارون و صاحب حصاة و علی بن محمد و محمد بن محمد کلینی و ابو جعفر رفاء و از اهل
قزوین مرداس و علی ابن احمد و از اهل **قابس** دو مرد و از **شهرزور** ابن الخال و از
فارس مجروح و از **مرو** صاحب هزار اشرفی و صاحب مال و صاحب رقعه سفید و ابو ثابت و
از **نیشاپور** محمد بن شعیب بن صالح و از **یمن** فضل بن یزید و حسن پسر او و جعفری و ابن

الاعجمی وشمشاطی واز مصر صاحب دو مولود وصاحب مال و رمنه وابو رجا و از نصیبین ابو محمد بن الوجناء واز اہل آھواز خصیبی حصیبن بعض فضلاء میفرمایند مراد از عمری بنا بر معروف ابو عمر عثمان بن سعید عمری وکیل حفص بن عمر واست که معروف بود بجمال و پسر او محمد است واحتمال ایں کہ ایں دو شخص غیر ازان دو شخص باشند بعید است واحتمال غلط در نسخ دو کتاب نیز بعید و تحقیق حال در علم رجال است وظاهر آنست که ذکر نکردن او دو باب معظم دیگر را بجهت درک نکردن او بود زمان ایشاں را چه اسدے مذکور کسے است کہ احمد بن محمد بن عیسے از او روایت میکند وبالجملہ غیر آنچہ در انخبر شریف مذکور است شیخ ابو القاسم حسین بن روح نوبختی تیمی وابی علی بن محمد سمری وحکیمہ دختر ابی جعفر امام محمد تقی علیہ السلام ونسیم خادم ابی محمد علیہ السلام وابو نصر طریف خادم آنحضرت وکامل بن ابراہیم مدنی و بدر خادم وعجوزہ قابلہ مربیہ احمد بن بلال بن داؤد کاتب عامی وماریہ خادمۂ آنحضرت وجاریہ ابو علی خیزرانی وابو غانم خادم آنحضرت وجمعے از اصحاب وابو ہارون و معاویہ بن حکم ومحمد بن ایوب بن نوح وعمر اہوازی ومرد فارسی ومحمد بن اسماعیل بن موسی بن جعفر علیہما السلام وابو علی بن مطہر وابراہیم بن عبدہ نیشاپوری وخادمہ او ورشیق مازرا می باد ونفر وابی عبداللہ بن صالح وابو علی احمد بن ابراہیم بن ادریس وجعفر بن علی الہادی علیہ السلام ومردے از جلادرہ و ابو الحسین محمد بن محمد بن خلف ویعقوب بن منفوس وابو سعید غانم ہندی ومحمد بن شاذان کابلی وعبداللہ سوری وحاجی ہمدانی وسعید بن عبداللہ قمی اشعری وابراہیم بن محمد بن فارس نیشاپوری وعلی بن ابراہیم بن مہزیار چنانچہ شیخ صدوق علیہ الرحمۃ نقل کردہ لکن بگمان بعض فضلاء نامدار اشتباہے در نام او شدہ وحکایت علی را گاہے نسبت بادمید ہند گاہے با براہیم ودو واقعہ نقل میکنند و ظاہراً یک واقعہ بودہ باشد واللہ تعالی اعلم وابو نعیم انصاری زیدی برندی وابو علی محمد بن احمد محمودی و علان کلینی وابو الہیثم دیناری انباری وابو جعفر احول ہمدانی ومحمد بن ابی القاسم علوی عقیقی با جماعتے مقدار سی نفر در مسجد الحرام وجد ابی الحسن بن وجناء وابو الادیان خادم حضرت عسکری علیہ السلام و ابو الحسن محمد بن جعفر حمیری وجماعتے از اہل قم وابراہیم بن محمد بن احمد انصاری ومحمد بن عبداللہ ہاشمی قمی ویوسف بن احمد جعفر واحمد بن عبداللہ عباسی وابراہیم بن محمد تبریزی ہاشمی ونہ نفر و حسن بن عبداللہ تمیمی زندی وزہری وابو سہل اسماعیل بن علی نوبختی وعقید سیاہ نوبی خادم

ف
سلیمان بن
ابی نعیم ۱۲

حضرت ہادی علیہ السلام و مربی حضرت عسکری علیہ السلام و یعقوب بن یوسف ضراب غانی یا اصفہانی
راوی صلوات کبیر و عجوزه خادمه حضرت عسکری علیہ السلام که در مکه معظمه منزل داشت و محمد بن حسن
بن عبد الحمید و بدر یا یزید غلام احمد بن حسن مادرانی و ابی الحسن عمری برادر محمد بن عثمان نائب دوم و
عبد الله سفیانی و ابو الحسن حسنی و محمد بن عباس قصری و ابو الحسن علی بن حسن یمانی و دو مرد مصری
که هر یک دعا برائے حمل خواسته بودند و سر درانه عابد تهجد اهوازی و ام کلثوم دختر ابی جعفر محمد بن عثمان
عمری و رسول قمی و سنان موصلی و احمد بن حسن بن احمد کاتب و حسین بن علی بن محمد معروف به
ابن بغدادی و محمد بن حسن صیرفی و مرد بزاز قمی و جعفر بن احمد و حسن بن وجناء صیدانی وکیل بود
در واسط و احمد بن ابی روح و ابی الحسن خضر بن محمد و ابی جعفر محمد بن احمد و ضعیفه دینوری و حسن بن
حسین الاسباب آبادی و مرد استر آبادی و محمد بن حسین کاتب مروزی و شخص مداینی با زغیش ثم
علی بن حسین بن موسی بن بابویه قمی والد علامه شیخ صدوق و ابو محمد وجنی و ابو غالب احمد بن محمد بن
سلیمان زراری و حسین بن حمدان ناصر الدوله و احمد بن سورة و محمد بن حسن بن عبید الله تمیمی و ابی طاہر
علی بن یحیی الزراری و احمد بن ابراهیم بن مخلد و محمد بن علی الاسود داودی و عفیف حامل حرم حضرت
از مدینه بسامره و ابو محمد ثمالی و محمد بن احمد و مردیکه با و توقیع رسید در عکبرا و علیان و حسن بن جعفر
قزوینی و مرد فانیمی و ابی القاسم حلبی و نصر بن صباح و احمد بن محمد سراج دینوری و ابو العباس ملقب
باستاد و شاید احمد برادرزاده حسن بن هارون باشد و محمد بن احمد بن جعفر القطان وکیل و حسین بن
محمد اشعری و محمد بن جعفر وکیل و مرد آبی و ابو طالب خادم مرد مصری و مرداس بن علی و مردے از اهل
ربض حمید و ابو الحسن بن کثیر نوبختی و محمد بن علی شلمغانی و رفیق ابی غالب زراری و ابن رئیس و هارون
بن موسی بن الفرات و محمد بن یزداد و ابو علی نیلی و جعفر بن عمرو ابراهیم بن محمد بن الفرج الرخجی و ابو
محمد سروی و غزال یا زلال کنیز موسی بن عیسی هاشمی و نسیم صاحب حقه و ابو الحسن احمد بن محمد بن جابر
بلاذری از علماء اهل سنت صاحب تاریخ الاشراف و ابو الطیب احمد بن محمد بن بطه و احمد بن حسن بن
ابی صالح خجندی و پسر خواهر ابی بکر بن نخالی عطار صوفی که در اسکندریه خدمت آنحضرت رسید و در
تاریخ قم است از محمد بن علی ماجیلویه روایت کرده بسند صحیح از محمد بن عثمان عمری که او گفت ابو محمد
حسن بن علی علیهما السلام روز سوم از روز ولادت پسر خود (م ح م د) مهدی علیه السلام فداه روحی را

مشاهده کنندگان امام غائب

رازی

یعنی از آنجا

برما عرض کرد و اورا برما نمود و ما در منزل او سلام کردیم و چهل نفر بودیم حضرت ابو محمد حسن عسکری علیه السلام
ما را گفت که این فرزند من است از من امام و پیشوای شماست و خلیفه است از قبل من بر شما فرمان بر ید او را
پس از من پراگنده مشوید و براه متفرق مروید که در این هلاک شوید بحقیقت که بعد از امروز دیگر شما او را
مهدی علیه السلام را نخواهید دید محمد بن عثمان گفت چون ما از حضرت امام ابی محمد حسن عسکری علیه السلام
بیرون آمدیم بسی نگذشت الا که امام از دار دنیا رحلت بدار بقا کرد و از اینجهان نهان شد و در آنجهان
عیان گشت این اشخاص جماعتی هستند که آنحضرت صلوات الله علیه را مشاهده نمودند و با معجزه آنجناب واقف
شدند و بعضی بهره و فیض رسیدند و شاید بیشتر ایشان از صنف دوم باشند و قضایا و حکایات ایشان بحمدالله
در کتب اصحاب باسانید مختلفه موجود و شایع چنانچه هر صحیح منصفی که مطلع از حال صاحبان آن کتب باشد و
مقام تقوی و فضل و وثاقت و احتیاط ایشان را بدست آورده باشد بلکه جمله از ایشان معروفند بصدق و دیانت
و ظهور نزد اهل سنت شکی نکند در حصول تواتر معنوی صدور معجزه از آنجناب و عدم جواز احتمال کذب جمیع
آن وقایع هر چند در هر یک از آنها این احتمال برود چنانچه بهمین نحو ثابت شده صدور معجزه از هر یک از آباء
طاهرین آنجناب بلکه آنچه در این باب ذکر خواهیم نمود از معجزات آنحضرت کافی و شافی است و بسیاری از
آنها بحسب سند اتقن و اصح و اعلی است و با تأمل صادقانه در آنها حاجتی نیفتد بمراجعت معجزات سابقه در کتب
قدیمه و لکن رسانیدن حکایات و معجزات مذکوره در انفهام راسخ قطع و یقین و نماندن خاطر و موسوسه
در قلب بنحوی که وجود مبارک آنحضرت در میان خلق و جدائی شود محتاج به فی الجمله تفحص است از حالات ارباب
کتب که از آنجا جمله از آن قصص را بر داشتیم و حالات آنکه خود از ایشان بواسطه یا بلا واسطه جمله از آنها
نقل نمودیم که غالباً از علمای ابرار و صلحای اخیار اند و اقل آنچه در ایشان رعایت نمودیم صدق و دیانت
است که نقل نکنیم در اینجا هر چه از هر که شنیدیم بلکه بعون الله تعالی در جهت صدق و وثاقت در نقل بمرتبه
اند و بسیاری از آنها صاحبان مقامات عالیه و کرامات باهره اند و چون آن اشخاص با آنانکه ملاقات
نمودند آنها در حیات و استعلام و استخبار از حالات ایشان میسور اگر العیاذ بالله کسی را در بعضی خاطر
ریبه و شکی باشد بواسطه مجالست بدبختان از دین و مذهب حسب تکلیف بر او لازم است
که در مقام تفحص و تجسس برآمده که بعون خداوندی بیاندک حرکتی بر او واضح و روشن شود وجود
آن ذات مقدس مانند آفتاب در زیر سحاب و دانسته و ببیند که بر حال او و سایر رعایا دانا و آگاه و در ... ندگان

[illegible]

را آنجا کہ مصلحت داند بفریاد رسد واز مہالک ومزالق نجات دہد ہر چہ خواہد ہمہ در زیر دست مبارک
وقدرت آلہیہ اوست و در خزینہ امر ش ہمیا است وآنچہ نیز سعادت قابلیت و مجانبت عرض نماید کہ از خوان نعم گونا گون آلہیہ کہ بر بساط کرمش
گسترده وکشیده وچون سگان گرسنہ دربہ دریوزه کنان برائے لقمہ نانے در خانہ دشمنان رویہ البتہ آنکہ راضی شد بمبالہ ان
مائدہ سماویہ بہر خسیس دون داخل شود در زمرۂ فذرہم فی غمرہم یعمہون **ومخفی نماند**
این حکایات کہ در این وجیزه ذکر میشود بر دو قسم اند **اوّل** حکایت قرینہ سابقہ یا مقارنہ بالاحقہ
موجود است بر اینکہ صاحب آن حکایت است **دوم** آنکہ در اصل حکایت قرینہ بر آن مطلب نیست بلکہ
متضمن است کہ درمانده یا واماندۂ یا مبتلائے مثلاً مضطر و ناچار شده استغاثہ کرد یا گم کرده کسے او را بنحو خارق
عادت نجات داد **ولیکن** است توہم رود در اینکہ نجات دہنده بنحو خارق العادت شاید یکے از ابدال
واولیا باشد نہ امام زمان علیہ السلام وصدور کرامات وخوارق عادات از غیر حجج جایز نیست بلکہ بسیار
برائے علمائے صلحا واتقیا روزہا خود نقل میکنند پس ذکر آنہا در خلال این باب غیر مناسب ولکن ما اولاً
متابعت نمودیم بزرگان اصحاب خود را کہ امثال آن قضایا از ارباب کسانیکہ در غیبت کبری شرفیاب
شدند نقل فرموده اند **وثانیاً** آنکہ در **مجلد ثالث** ہمین کتاب مستطاب گذشت کہ دادرسی
درماندگان وفریادرسی بیچارگان یکے از مناصب الٰہیہ آنجناب فداه روحی است کہ مظلوم مستغیث را
اغاثہ کند وملہوف مضطر را اعانت فرماید **وثالثاً** بر فرض آنکہ آن مغیث شخص آنجناب فداه روحی نباشد
ناچار باید یکے از خواص وموالیان مخصوصۂ آنجناب علیہ السلام باشد پس مضطر اگر خود آنحضرت فداه
روحی را ندیده کسے را دیده کہ بخدمت آنجناب رسیده واز برائے اثبات مطلوب کافیست **رابعاً** بر فرض تسلیم
کہ شخص مغیث از آنہا نیز نباشد دلالت کند بر حقیت مذہب امامیہ چہ آن شخص کہ لابد از مسلمین است اگر امامی
نباشد امامیہ را کافر وقتل ایشان را فوراً واجب داند وخبریہ نیز از ایشان مانند اہل کتاب نگیرد پس چگونہ
در مہالک چنین شخصے را بنحو خارق عادت نجات دہد وتمام کلام در این کتاب انشاء اللہ ذکر خواہیم کرد

وہہنا اشرع فی المقصود بعون الملک الودود **حکایت اوّل** - فاضل جلیل حسن
بن محمد بن حسن قمی معاصر حضرت **صدوق** در **تاریخ قم** از تاریخ مونس الحزین فی معرفۃ
الحق والیقین از مصنفات علامہ شیخ ابوجعفر محمد بن بابویہ قمی باین عبارت باب بنائے مسجد جمکران
از قول حضرت حجۃ اللہ الاکبر امام العصر المہدی عج الموعود المنتظر فداه روحی سبب بنائے مسجد مقدس

مطلق منافات کلمات کاملین

جمکران وعمارت آن بقول امام علیه السلام این بوده است که شیخ عفیف صالح حسن بن مثله جمکرانی رحمة الله
علیه میگوید که من شب سه‌شنبه هفدهم ماه مبارک رمضان سنه ثلث وتسعین در سرای خود خفته بودم که سبعین
ناگاه جماعتی مردم بدر سرای من آمدند نصفی از شب گذشته مرا بیدار کردند گفتند برخیز وطلب امام حضرت مهدی
موعود علیه السلام را اجابت کن که ترا میخواند حسن گفت من برخاستم بهم برآمدم وآماده شدم گفتم بگذارید تا
پیراهن بپوشم آواز آمد از در سرای که هو ما کان قمیصک پیراهن بر مکن که از تو نیست دست فرا
کردم وسراویل خود را برگرفتم آواز آمد که لیس ذلک منک فخذ سراویلک یعنی آن سراویل که
برگرفتی از تو نیست از آن خود برگیر آنرا انداختم واز خود برگرفتم ودر پوشیدم وطلب کلید در سرای
کردم آواز آمد که الباب مفتوح چون بدر سرای آمدم جماعتی بزرگان دیدم سلام کردم جواب دادند
وترحیب کردند یعنی مرحبا گفتند مرا بیاوردند تا بدان جایگاه که اکنون مسجد است چون بنگریدم تختی دیدم
نهاده وفرشی نیکو بر آن تخت گسترده وبالشهای نیکو نهاده وجوانی سی ساله بر آن تخت تکیه بر چهار بالش کرده
وپیری پیش او نشسته وکتابی در دست گرفته وبر آن جوان میخواند وفزون از شصت مرد بر این زمین برگرد
او نماز میکنند بعضی از جامه‌های سفید وبعضی از جامه‌های سبز داشتند وآن پیر حضرت خضر بود پس آن
پیر مرا نشاند وحضرت امام علیه السلام مرا بنام خود خواند وگفت برو وحسن مسلم را بگو چند سال است که تو عمارت
این زمین میکنی ومیکاری وما خراب میکنیم وپنج سال است که زراعت میکنی وامسال دیگر باره باز سر گرفتی و
عمارتش میکنی رخصت نیست که تو در این زمین دیگر باره زراعت کنی باید هر انتفاع که از این زمین گرفته
رد کنی تا بدین موضع مسجد بنا کنند وبگو این حسن مسلم را که این زمین شریفست وخدا تعالی عز اسمه این زمین
را از زمینهای دیگر برگزیده است وشریف کرده وتو باز زمین خود گرفتی ودو پسر جوان حق تعالی از تو
باز ستد وتو تنبیه نشدی واگر نه چنین کنی آزارے بتو رسد آنچه تو آگاه نباشی حسن مثله گفت یا سیدی
ومولای مرا در این نشانی باید که جماعت سخن بی نشان وحجت نشنوند وقول مرا تصدیق ندارند
گفت انا سنعلم هناک علامت ما اینجا بکنیم تا تصدیق قول تو باشد تو برو ورسالت ما بگذار وبنزد
سید ابو الحسن رو وبگو تا برخیزد وبیاید وآن مرد را حاضر کند وانتفاع چند ساله که گرفته است از او طلب
کند وبستاند وبدیگران دهد تا بنای مسجد بنهد وباقی وجوه از رهق بناحیه اردهال که ملک ماست
بیارد ومسجد را تمام کند ویک نیمه رهق را وقف کردیم بر این مسجد که هر ساله وجوه آنرا بیاورند وصرف

بنای مسجد جمکران بحکم امام زمان ع

عمارت مسجد بکنند و مردم را بگو تا رغبت بکنند بدین موضع و عزیز دارند و چهار رکعت نماز اینجا بگذارند
دو رکعت تحیت مسجد در هر رکعتی یکبار الحمد لله و هفت مرتبه سوره قل هو الله احد و تسبیح رکوع و سجود
هفت بار بگویند و دو رکعت نماز حضرت امام زمان فداه روحی بگذارند بر این نسق چون فاتحه خوانند
ایاک نعبد و ایاک نستعین رسد صد بار بگوید و بعد از آن فاتحه را تا آخر بخوانند و در رکعت دوم نیز همین طریق بجهت
و تسبیح در رکوع و سجود هفت بار بگوید و چون نماز تمام کرده باشد تهلیل بگوید و تسبیح حضرت فاطمه علیها السلام و چون از تسبیح فارغ شود سجده
نهد و صد مرتبه صلواة بر پیغمبر و آلش صلوات الله علیهم بفرستد و این نقل از لفظ مبارک امام علیه السلام هست که فمن
صلیهما فکانما صلی فی البیت العتیق یعنی هر کس این دو رکعت نماز بگذارد چنین باشد که دو رکعت
نماز در کعبه محترمه گذارده باشد حسن مثله جمکرانی گفت که من چون این سخن بشنیدم گفتم با خویشتن که
گویا این موضع است که تو می پنداری انما هذا المسجد للامام صاحب الزمان علیه السلام
و اشارت بآن جوان کردم که در چهار بالش نشسته بود پس آن جوان بمن اشارة کرد که برو من بیامدم
چون پاره راه بیامدم دیگر باره مرا باز خواندند و گفتند بزی در گله جعفر کاشانی راعی هست باید آن بز
را بخری اگر مردم ده بها دهند بخر و اگر نه تو از خاصه خود بدهی و آن بز را بیاری و بدین موضع بکشی فردا شب
آنگاه روز چهارشنبه هجدهم ماه مبارک رمضان گوشت آن بز را بر بیماران و کسیکه علتی داشته باشد سخت انفاق
کنی که حق سبحانه و تعالی همه را شفا دهد و آن بز ابلق و مویهای بسیار دارد و هفت علامت دارد سه بر جانبی
و چهار بر جانبی که والدرهم سیاه و سفید همچون درمها پس رفتم پس مرا دیگربار باز گردانیدند و گفتند هفتاد
روز یا هفت روز ما اینجائیم اگر بر هفت روز حمل کنی دلیل کند بر شب قدر که بیست و سیم است و اگر بر
هفتاد حمل کنی شب بیست و پنجم ذی القعدة الحرام بود و روز بزرگوار است پس حسن مثله گفت من
بیامدم و تا خانه آمدم و همه شب در آن اندیشه بودم تا صبح اثر کرد فرض بگذاردم و نزدیک علی المنذر
آمدم و آن احوال با وی بگفتم او با من بیامد رفتم بدان جایگاه که مرا شب برده بودند پس گفت بالله
نشان و علامتیکه امام علیه السلام فداه روحی مرا گفت یکی اینست که زنجیرها و میخها اینجا ظاهر است پس
بنزدیک سید ابو الحسن الرضا علیه السلام شدیم چون بدر سرای وی برسیدیم خدم و حشم وی را دیدیم که
مرا گفتند از سحرگاه سید ابو الحسن در انتظار تست تو از جمکرانی گفتم بلی من در حال بر رفتم و سلام کردم و
خدمت کردم جواب نیکو داد و اعزاز کرد و مرا بتمکین نشاند و پیش از آنکه من حدیث کنم مرا گفت

طریقه نماز امام زمان

ملاقات حسن مثله با سید ابو الحسن [illegible] جمکران

ای حسن مثله من خفته بودم در خواب شخصی مرا گفت حسن مثله نام مردی از جمکران پیش تو بیاید و بیاید که آنچه گوید سخن او را مصدق داری و بر قول او اعتماد کنی که سخن او سخن ما است باید که قول او را رد نگردانی از خواب بیدار شدم تا این ساعت منتظر تو بودم حسن مثله احوال را بشرح باوی بگفت در حال بفرمود تا اسپها را زین بر نهادند و بیرون آوردند و سوار شدند چون بنزدیک ده رسیدند جعفر راعی گله بر کنار راه داشت حسن مثله در میان گله رفت و آن بز از پس همه گوسفندان می آمد پیش حسن مثله دوید و او آن بز را بر گرفت که بها بوی دهد و بز را بیاورد جعفر راعی سوگند یاد کرد که من هرگز این بز را ندیده ام و در گله من نبوده است الا امروز که می بینم و هر چند که میخواهم که این بز را بگیرم میسر نمیشود و اکنون که پیش شما آمد پس بز را همچنان که سید فرموده بود در آن جایگاه آوردند و بکشتند و سید ابوالحسن الرضا بدین موضع آمدند و حسن مسلم را حاضر کردند و انتفاع از او بستدند و وجوه حق را بیاوردند و مسجد جمکران را بچوب بپوشانیدند و سید ابوالحسن الرضا زنجیرها و میخها را بقم برد و در سرای خود گذاشت همه بیماران و صاحب علتان میرفتند و خود را در زنجیر میمالیدند خدا تعالی شفای عاجل میداد و خوش میشدند و ابوالحسن محمد بن حیدر گوید که باستفاضه شنیدم که سید ابوالحسن الرضا مدفون در موسویان بشهر قم و بعد از آن فرزندی وی را بیماری عارض شد و وی در خانه شد و سر صندوق را برداشتند زنجیر و میخها را نیافتند اینست مختصری از احوال آن موضع شریف که شرح داده شد و مفصل نزد در مجلد ثالث همین کتاب مستطاب گذشت

حکایت دوم

شریف زاهد ابو عبدالله محمد بن علی بن الحسن بن عبدالرحمن العلوی الحسینی در آخر کتاب **تعازی** روایت کرده است از شیخ اکمل حافظ حجة الاسلام سعید بن احمد بن الرضی از شیخ اجل مقری خطیر الدین حمزه بن المسیب بن الحارث که او حکایت کرد و گفت من در ظفریه در مدینة السلام در هجدهم شهر شعبان المعظم سنه پانصد و چهل و چهار گفت حدیث کرد مرا شیخ من عالم بن ابی القسم عثمان بن عبدالباقی بن احمد الدمشقی در هفدهم شهر جمادی الآخره از سنه پانصد و چهل و سه گفت خبر داد مرا الفاضل الکامل الحجة کمال الدین احمد بن محمد بن یحیی الانباری در خانه خود در بلده طیبه مدینة السلام شب پنجشنبه دهم شهر رمضان سال پانصد و چهل و سه گفت که بودیم نزد وزیر عون الدین یحیی بن هبیره در ماه مبارک رمضان سال گذشته و ما بر سر خوان بودیم و در نزد او جماعتی بودند بعد از افطار اکثر تمام رخصت طلبیده مراجعت نمودند و جمعی مخصوصان در آن مجلس

همراو توقف کردند و درآنشب در پهلوی وزیر مردی عزیز نشسته بود که او را نمیشناختم و تا غایت صحبت او رسیده بودم وزیر بسیار تعظیم و توقیر و تکریم او مینمود و صحبت او را غنیمت دانسته استماع کلام او مینمود و بعد از امتداد زمان صحبت خواص نیز برخواستند که بمنازل خود مراجعت نمایند اصحاب وزیر را اخبار نمودند که باران عظیم دست داده و مورا مجبور بر مردم بسته و زیر مانع رفتن مردم شده از هر باب سخنان مذکور گردید تا سررشته کلام بمذاهب و ادیان کشیده وزیر در مذمت مذهب شیعه مبالغه نموده قلت آن جماعت را بیان نمود و گفت الحمد لله اقل من القلیل و خوار و ذلیل اند در این اثنا شخصی که وزیر با او در مقام توقیر و احترام بود با وزیر گفت که ادام الله بقاک اگر رخصت باشد در باب شیعه حکایتی کنم و آنچه برای العین مشاهده نموده ام بعرض رسانم و اگر صلاح ندانی ساکت گردم وزیر ساعتی متفکر گشته آخر او را رخصت داد وی خواست که اول اظهار سازد که کثرت دلیل حقیقت و حقیت دین سنیان و قلت حجت بطلان مذهب شیعیان نمیشود پس گفت نشو و نمای من در مدینه بابیه بوده که شهریست در غایت عظمت و بزرگی و هزار و دویست ضیاع و قریه است در آن حوالی و عقل حیرانست در کثرت مردم آن قری و نواحی و لا یحصی عددهم الا الله و تمامی آن جمع کثیر نصرانیه بر دین عیسوی و در حدود بابیه مذکور جزایر عظیمه کثیره واقعست و همه مردم آن نصرانی در صحاری و براری جزایر مذکوره که منتهی میشود بنوبه و حبشه خلایق بسیار ساکنند و همه نصرانی و از مذهب اسلام عاری بحیثیتی که حبشه و نوبه بر از حد متجاوز ند همه نصرانیند و بر ملت عیسوی و مسلمان در جنب کثرت ایشان چون اهل بهشت نسبت بدوزخیان و غرض از ادای این کلام اراده نمود که بر وزیر ظاهر سازد که اگر کثرت دلیل حقیت مذهب است نصرانیان زیاده از اهل ملل و ادیان اند پس گفت که قبل از این به بیست و یک سال با پدرم بعزم تجارت از مدینه بابیه بیرون آمده مسافرت نمودیم و بجهت حرص و شره سفر پرخطر دریا اختیار کردیم تا قاید تقدیر بقضای ملک قدیر عنان کشتی ما را کشیده بجزایر مختلفه الاشجار و الانهار رسانیده و در آنجا مداین عظیمه و رساتیق کثیره دیدیم تعجب نموده از ملاحان استفسار اسامی آن جزایر نمودیم گفت انا و انتم فی معرفتها سواء یعنی من و شما در معرفت او یکسانیم هرگز باین جزایر نرسیده ام و این نواحی را ندیده ام چون بنزدیک شهر اول رسیدیم از کشتی بیرون آمده و در آن شهر در آمدیم شهری دیدم در غایت نزاهت و آب و هوای در کمال لطافت و مردی در نهایت پاکیزگی و نظافت شعر در جهان هیچکس ندیده چنان * منزلی دل فرد زجان افزا * عرصه خرمش جهان فروز *

کثرت و قلت سالکان باعث صحت حقیت و بطلان نمیشود

ساخت فرخش جهان آرا ، چون از ایشان اسم شهر و والی آن پرسیدیم گفتند این مدینه را مبارکه میگویند
و ملک آنرا طاهر میخوانند از تخت سلطنت و مستقر حکومت ملک مذکور استفسار نمودیم گفتند در شهریست که
آنرا ظاهره میگویند و از اینجا تا بآن شهر ده روزه راه است از دریا و بیست و پنج روزه راه است از راه
بر و صحرا گفتیم عمال و گماشتگان سلطان کجا یند که اموال ما را دیده و عشر و خراج خود را برداشته
آنرا گرفته شروع در مبالغه و معامله کنیم گفتند حاکم این شهر را لازم و اعوانی نمیباشد و مقرر است که تجار
خراج خود را برداشته بخانه حاکم برند و تسلیم او کنند و ما را دلالت نموده بمنزل او رسانیدند چون در آمدیم
مردی را دیدیم صوفی صفت صافی ضمیر صاحب حشمت صایب تدبیر در زی صلحا ، و لباس اتقیا جامه از پشم
پوشیده و عبائی در زیر انداخته و دواتی پیش خود نهاده و قلمی بدست گرفته و کتابی گشاده کتابت از
آن وضع تعجب کرده سلام کردیم جواب داده مرحبا گفت و اعزاز و اکرام ما نموده پرسیده که از کجا آمده
اید صورت حال خود تقریر نمودیم فرمود که همه بشرف اسلام رسیده اید و توفیق تصدیق دین محمد صلی الله
علیه و آله و سلم یافته اید گفتیم بعضی از رفقا بر دین موسی و عیسی راسخ بوده و انقیاد احکام اسلام ننموده
اند گفت اهل ذمه جزیه خود را تسلیم نموده بروند و مسلمانان توقف کنند تا تحقیق مذهب ایشان کنیم
و عقیده ایشان را معلوم نمائیم پس پدرم جزیه خود و مرا و سه نفر دیگر که نصرانی بودیم تسلیم نمود و یهود که نه
نفر بودند جزیه دادند بعد از آن بجهت استکشاف حال مسلمانان با ایشان گفت که مذهب خود را بیان کنید
چون اظهار کرده عقیدهٔ خود را باز نمودند نقد معرفت ایشان بر محک امتحان تمام عیار نیامده فرمود که
انما انتم خوارج شما در زمرهٔ اهل اسلام نبوده در سلک خوارج انتظام دارید و بنا بر مبالغه فرمود که لا اموالکم
تحل للمسلم المؤمن اموال شما بر مومنین حلالست پس گفت هر که ایمان ندارد بر رسول مجتبی و وصی او
علی مرتضی و سایر اوصیا تا امام عصر صاحب الزمان مولای ما در زمرهٔ مسلمین نیست و داخل خوارج مخالفین
است مسلمانان که این سخن شنیدند و بجهت عقیدهٔ فاسده اموال خود را در معرض نهب و تلف دیدند تمام
و حزین گردیدند و سر بجیب تفکر برده لحظه در دریای اندوه و تحیر غوطه میخوردند و زمانی در بیابان
بی پایان تاسف و تحسر سرگشته میگشتند عاقبت از والی مملکت استدعای آن نموده که حقیقت
احوال ایشان را بحضرت سلطانی نوشته آنجماعت را بظاهره فرستد تا شاید که ایشان را آنجا فرج
روی نماید مسئول ایشان بمعرض قبول رسیده حکم فرمود که بظاهره روند و این آیه شریفه تلاوت نمود که

لیهلک من هلک عن بینة تاچوں حال اہل اسلام برآ منوال دیدیم ایشان را در حین حال گذاشتن و به رکعتین نزاہند دیدیم نیز دو ناخدا آمده گفتیم که نیست رفیق وجلیس بما تیم هوت نیست که ایشان را درایں مهلکه تنها گمذاریم التماس استیجار کشتی تو داریم که بجهت رعایت خاطر آن جماعت بجزیره رویم و ایشان را امداد و اعانت کنیم ناخدا قسم یاد کرد که در یست ناجزیره را ندیده و هر گرد آن دور رفته از آن مایوس گردیده ما نیز بعضی مردم آنشهر کشتی کرایه نموده باتفاق اہل اسلام متوجه جزیره شدیم دوازده شبانه روز در آن دریا سرگردانی کشیدیم چوں صبح روز سیزدهم طلوع نمود ناخدا تکبیر گفته که شام محنت بانجام رسید صبح راحت روی نموده علامات جزیره و منائر و دیوارهای آن پیدا شد پس از روی سرور و بهجت بکمال سرعت روانه شدیم چاشتگاه بشهری رسیدیم که هیچ دیده نظیر آن ندیده و هیچ گوشی شبیه و نشنیده کأنه ادخلوها بسلام آمنین در باره او آمده و کریمه جنة عرضها السموات از فسحت ساحت او کنایتی نسیمش غم زدا و روح افزا و هوایش فرح بخش چوں آب زندگانی فرد

چشم فلک ندیده و نه گوش ملک شنیده ❊ زین خوبتر بلاد و پسندیده تر مقر ❊ و ایں شهر دلکش مشرف بود بر دریا و بنای آن بر کوهی سفید چوں نقره بیضا حصنی از جانب بر و بحر احاطه آن شهر نموده و در میان شهر انهار کثیره پاکیزه جاری گشته و فواصل میان منازل و اسواق بدریا ریخته ابتدای انهار کثیره تا انتهای آن یک فرسخ و نیم و در طعم و لذت چوں کوثر و تسنیم و در تحت آن کوه باغات و بساتین و مزارع و اشجار مثمر با میوه های لطیف و خوشگوار و در میان باغات و بساتین گرگها و گوسفند گردیده و باهم الفت گرفته نرسیدند و اگر شخصی حیوانی از زراعت کسی سوادی کناره گرفته یک برگ نخوردی و سباع و هوام در میان آن شهر جای کرده ضرر ایشان بکسی نرسیدی پس چوں از آن شهر گذشته بجزیره بهار که سناهره رسیدیم شهری دیدیم عظیم در وسعت و فراخی جنات نعیم مشتمل بر اسواق کثیره و امتعه متنوعه و اسباب عیش و فراغت در آن آماده و خلایق بر و بحر در آن آینده و رونده مردم آن از روی قواعد و آداب بهترین خلایق روی زمین و در امانت و دیانت و راستی بی قرین چون هانا کسی متاعی خریدی یا مزرعی ابتیاع نمودی بایع متعرض دادن آن نشدی و مشتری امر نمودی یا هذا زن لنفسک یعنی که حق برداشته موقوف بمن نداری و جمیع معاملات ایشان چنین بودی و در میان ایشان کلام لغو و بیهوده نبودی و از غیبت و سفاهت و کذب و نمیمه محترز

[illegible]

بودندے وہرگاہ وقت نماز درآمدے ومؤذن آذان گفتے ہمہ مردمان از مردان وزنان بنماز حاضر
شدندے وبعد از وظائف طاعت وعبادت بمنازل خود مراجعت نمودندے وچون این شہر عدیم
النظیر را دیدیم واز سلوک وطرز آن تعجب نمودیم بورود خدمت سلطان مامور گردیدیم پس ما را در آوردند
بباغے آراستہ ودرمیان گنبدی از قصب ساختہ بردند ودر آن انہار عظیمہ جاری گشتہ وسلطان در آن مکان
بر مسند داوری نشستہ وجمعے در خدمت آں کمر اخلاص ومتابعت برمیان بستہ در آنحالت مؤذن آذان
واقامت گفتہ در ساعت ساحت آں بستان وسیع وعرصہ فسیح از مردم آنشہر پرگردید وسلطان امامت
کردہ مردم اقتدا باو نمودہ نماز جماعت گذاردند ودر افعال واقوال کمال خضوع وخشوع مرعی داشتند
بعد از ادای نماز سلطان عالیشان بجانب ما ودیگران التفات نمودہ فرمود کہ ایشان اندکہ تازہ رسیدہ
اند وداخل شہر ما گردیدہ گفتیم بلے یا ابن صاحب الامر شنیدہ بودیم کہ مردم آنشہر او را درحین خطاب وتحیت
یا ابن صاحب الامر میگویند حضرت سلطان ما را دلداری دادہ ترحیب نمود واز سبب ورود ما بآنجا
استفسار نمودہ گفت انتم تجار او ضیافا در سلک تجار انتظام دارید یا داخل ضیاف ومہمانید ما بعرض
رسانیدیم کہ تاجرانیم ودر خوان انعام واحسان سلطان مہمان پس از مذہب وملت ما پرسیدہ فرمود کہ
درمیان شما کدام اند کہ کمر اسلام برمیان جان بستہ وامر ونواہی را بار اعتقاد گشتہ اند وکدام اند کہ در
بیابان ضلالت ماندہ بصحرائے دلکشای ایمان وعرفان نرسیدہ اند ما حقیقت ہریک را معروض داشتہ
بر سرائر قلوب یک یک مطلع گردیدہ آنگاہ فرمود مسلمانان فرق منتشرہ وگروہ متشتتہ اند شما از کدام طائفہ
اید درمیان ما شخصے بود مشہور بمقری نام او روزبہان بن احمد اہوازی ودر ملت ومذہب تابع
شافع آغاز تکلم کردہ اظہار عقیدہ خود نمودہ فرمود کہ درمیان این جماعت کدام اند کہ با تو درایں ملت سر موافقت
دارند گفت ہمہ ما متفق اند وشافعی را از امام ومقتدا میدانند الا حسان بن غیث کہ مالکی است
سلطان گفت ای شافعی تو قائل باجماع گردیدہ عمل بقیاس میکنی گفت بلے یا ابن صاحب الامر سلطان
خواست کہ او را از تلاطم طوفان تمادی مخالفت نجات دادہ بساحل سعادت ہدایت رساند
فرمود کہ یا شافعی آیہ مباہلہ را خواندہ ویاد داری گفت بلے یا ابن صاحب الامر فرمود کدام آیت
گفت کریمہ قل تعالوا ندع ابنائنا وابنائکم ونسائنا ونسائکم وانفسنا وانفسکم ثم
نبتہل فنجعل لعنة الله علی الکاذبین فرمود کہ قسم ترا میدہم بخدا کہ مراد پروردگار ورسول مختار

مومن شدن شافعی بہدایت پسر امام زمان ع

از این ابنا و نسا و انفس چه کسانند روزبهان خاموش گردید سلطان فرمود قسم میدهم ترا بخدا
که در سلک اصحاب کسا کسی دیگر بوده بغیر از رسول خدا و علی مرتضی و فاطمه سیدة النساء و حسن مجتبی
و حسین الشهید بکربلا روزبهان گفت لا یا بن صاحب الامر فرمود که لم ینزل هذه الآیه الا فیهم
و لا خص بها سواهم یعنی بخدا سوگند که این آیه تطهیر در شان عالیشان ایشان روحی فداهم نازل
گردیده و این شرف و فضیلت مخصوص ایشانست نه دیگران پس فرمود که یا شافعی قسم بر تو
باد که هر که حضرت سبحانی او را از رجس معاصی و لوث مناهی پاک گردانیده طهارت و عصمت او
بنص کتاب رب الارباب ثابت شده اهل ضلال توانند که نقصی بکمال و رسانند گفت لا یا بن صاحب
الامر فرمود که بالله علیک ما عنی بها الا اهلها بخدا سوگند که مراد حق تعالی اصحاب کساست که اراده
او تعلق گرفته بانکه خطایا و سیئات را از ایشان دور دارد تا ازیال عصمت ایشان بگرد عصیان آلوده
نگردد و از صغیره و کبیره معصوم باشند پس بفصاحت لسان و طلاقت بیان حدیثی ادا نموده که دیده ها
گریان و سینها پر از ایمان گردید شافعی برخواسته گفت عفوا عفوا یا بن صاحب الامر انسب نسبک نسب
عالی خود را بیان فرما و این سرگشته وادی ضلالت را هدایت فرما سلطان بزبان حقایق بیان گفت انا
طاهر بن محمد بن الحسن بن علی بن محمد بن علی بن موسی بن جعفر بن محمد بن علی بن
الحسین بن علی الذی انزل الله فیه و کل شئ احصیناه فی امام مبین والله که مراد رب العالمین
از کلمهٔ تامه امام مبین حضرت امیر المومنین مولی الموحدین و امام المتقین و سید الوصیین و قائد الغر المحجلین
علی ابن ابیطالب علیه السلام است که خلیفه بلافصل خاتم النبیین است و هیچ کس را نرسد که بعد از حضرت رسالت
صلی الله علیه و آله و سلم فداهم روحی ارتکاب امر خلافت نماید بغیر شاه ولایت و ما خطه هدایت و کریمهٔ
ذریة بعضها من بعض در شان ما فرستاده و ما را باین مراتب عالیه اختصاص داده پس فرمود که یا
نحن ذریة الرسول نحن اولو الامر روزبهان چون استماع سخنان هدایت بیان شهزاده
عالمیان نمود بسبب تحمل نور معرفت و ایمان بیهوش گردید و چون بهوش باز آمد بتوفیق هدایت
ایمان آورد و گفت الحمد لله الذی نجانی بالاسلام و الایمان و نجانی من التقلید الی الیقین
حمد خداوندی که دولت عرفان نصیب من نمود و خلعت ایمان بمن پوشانید و از ظلمتکده تقلید نجات
فرح فزای نور ایمان رسانید پس آن سرور دین و مرکز دائره یقین فرمود که ما را بدار الضیافه بزرگ ضیافت

مومن شدن روزبهان بوعظ امام زمان ع

ذکر شهرهای ممالک حکومت پسران امام زمان اند

نمایند و کمال اعزاز و اکرام مرعی دارند و مدت هشت روز بر مایده جود و احسان آن شاهزادهٔ عالیشان
مهمان بودیم و همه مردم آنشهر درآن ایام بدیدن ما آمدند و اظهار محبت و مهربانی کردند و غریب نوازی
نمودند **شعر** مردم او جمله فرشته سرشت * خوشدل و خوشخوی چون اهل بهشت * و بعد از هشت روز
از آنحضرت درخواستند که ما را ضیافت کنند شرف قبول ما مول ایشان بکمال شادی و بهجت بروت
ضیافت و وظایف رعایت ما پرداخته بمطاعم لذیذه و ملابس نفیسه ما را ضیافت نمودند و طول و عرض
آن شهر پرسرور دو ماهه راه بود و سوار تند رفتار به کمتر از دو ماه قطع مسافت آن نمی نمودند و سکنه
آن شهر نمودند که از این شهر گذشته مدینه ایست رایقه نام و والی و حاکم آن قاسم بن صاحب الامر
ست و طول و عرض آن برابر این شهر و مردم بحسب خلق و خُلق و صلاح و سداد و رفاهیت
و فراغ بال مانند مردم این شهر گذرند بشهرے دیگر رسند در رنگ این شهر نام آن صافیه و سلطان
آن ابراهیم بن صاحب الامر است و بعد از آن شهریست همه زینتهاے دینیه و دنیویه آراسته اسم
آن ظلوم و متوالی آن عبدالرحمن بن صاحب الامر و در حوالی آنشهر رساتیق عظیمه و ضیاع کثیره که طول
آن دو ماه راهست و منتهی میشود بشهرے عناطس نام و حاکم آن هاشم بن صاحب الامر است و
مسافت طول و عرض او چهار ماهه راه است و در حوالی آن مزارع بسیار مزین بکثرت انهار و خضرت
اشجار و نضرت انهار و لطافت اثمار نمونه جنات تجری من تحتها الانهار **فرد** میکند هر دم ندا از
آسمان روح الامین * هذه جنات عدن فادخلوها خالدین * هر که بسبیل عبور بدان خطهٔ فخور
السرور آید اند که شهرستان بدین است رخصت خروج نیابد القصه بوزیر گفت که طول و عرض مملکت کو
یکساله راه است و سکنهٔ آن که نامحدود و ند تمام مومن و شیعه و قایل خدا و رسول و ائمه اثنا عشر و
تبری از اعدا آنها و مجموع ایشان بخضوع و خشوع اقامت صلوة نموده ادائے زکوة مینمایند و آنرا
بمصارف شرعیه میرسانند و امر بمعروف نموده از منکر نهی میکنند حکام ایشان اولاد صاحب الزمان
مدار ایشان ترویج احکام ایمان و بحسب عدد زیاده از کافه مردمان و گفتند این امصار و بلاد و کافه
خلایق و عباد نسبت بحضرت صاحب الامر و مجموع مردم که از حد حصر افزونند کمر ایقان و ایمان
بر میان جان بسته خود را از غلامان آنحضرت میدانند و چون گمان مردم این بود که در آنسال آن
برگزیده ملک متعال مدینه زاهره را بنور قدوم بهجت لزوم منور خواهد ساخت مدتے انتظار ملازمت آنحضرت

شدیم عاقبت از آن دولت ربانی محروم مانده روانهٔ دیار خود شدیم و اما فرهان دهسان بجهت صاحب الزمان و دیدن طلعت نورانی آنخلاصه دودمان توقف نمودند و در مراجعت با ما موافقت نمودند و چون این قصه عجیبه که گوش بهوش سامعان اخبار عجیبه شبیه و نظیر آن نشنیده با تمام رسید عون الدین وزیر برخواسته و بحجرهٔ خاصه رفته یک یک از ما را طلبید و در عدم اظهار این اخبار عهد و میثاق فرا گرفت و مبالغه والحاح بسیار در عدم افشائے این اسرار نمود و گفت که زینهار که اظهار این سر مکنید و این راز پنهان دارید که دشمنان بقتل شما برخیزند و خون شما بریزند و ما از بیم و ترس دشمنان خاندان نبوت و خوف اعادی ذراری پیغمبر آخر الزمان جرأت اظهار این راز پنهان ننمودیم و هر کدام که یکدیگر را ملاقات میکردیم یکے مبادرت نموده میگفت اتذکر رمضان آیا بخاطر داری ماه رمضان را و دیگرے در جواب میگفت نعم و علیک

بالاخفاء والکتمان ولا تظهر سر صاحب الزمان صلوات الله علیه و علی ابائه الطاهرین و اولاده بعض فضلاء فرموده اند که این قصه را جماعتے از علما نقل کرده اند بعضے بنحویکه ذکر شد و برخے باختصار و پارهٔ اشاره کرده اند بآن چنانچه سید جلیل القدر علی بن طاوس در اواخر کتاب جمال الاسبوع گفته که من یافتم روایتے بسند متصل باینکه از برائے حضرت امام مهدی موعود علیه السلام فدا روحی جماعتے از اولاد است که والیانند در اطراف شهرها که در دریا است و ایشان دارا اند غایت بزرگی صفات نیکانرا و شیخ جلیل عظیم الشان شیخ زین الدین علی ابن یونس عاملے بیاضی از علماء ماة تاسعه در فصل پانزدهم از باب یازدهم کتاب صراط المستقیم که از کتب نفیسه فرقه ناجیه نامیه امامیه است از کمال الدین انباری قصه مذکوره را بنحو اختصار نقل فرموده و سید جلیل القدر سید علی بن عبد الحمید نیلی صاحب تصنیفات رائقه که از علمائے ماة ثامنه است در کتاب السلطان المفرج عن اهل الایمان نقل کرده آنرا از شیخ الاجل الامجد الحافظ حجة الاسلام رضی البغدادی از شیخ اجل خطر الدین حمزه بن الحارث در مدینة السلام تا آخر آنچه گذشت و مدقق محقق اردبیلی در کتاب حدیقة الشیعه فرموده که حکایت غریب و روایتے عجیب است که بگوش اهالم خورده و در کتاب اربعین که یکے از آثار مصنفین اعاظم مجتهدین از علمائے ملت حضرت سید المرسلین و علامات حضرت امیر المؤمنین علیه السلام فداه روحی تصنیف کرده و بنظر کمترین رسیده با آنکه طولے دارد بنقل آن مزین این اوراق میگردد و تتمیم تحسین از سائر مؤمنین دارد عالم عامل و متقی و فاضل محمد بن علی العلوی الحسینی بسند که تا بابا احمد بن محمد یحیی انباری میرسانند

اعتراف بعض علمای عامه بوجود امام زمان ع

روایت نموده که او گفت در سال پانصد و چهل و سه در ماه مبارک رمضان الخ **و سید نعمت الله**
جزائری نقل کرده آنرا در انوار النعمانیه از کتاب فاضل ملقب برضا علی بن فتح الله کاشانی که او
گفته روایت کرده شریف زاهد الحمد بن محمد بن یعقوب(؟) شیخ الاسلام والمسلمین مجلسی ثالث **میرزا حسین**
نوری در کتاب نجم الثاقب فی احوال امام غائب علیه السلام فرموده و در نزد حقیر نسخه ایست از
بعضی از علما که اوراق اوّل آن ساقط است و در آنجا بعد از ذکر متن آن بعربی بفارسی ترجمه فرموده
و در اینجا بترجمه او قناعت نمودم و با این کثرت ناقلین عجب است که از نظر علامه **مجلسی** محو شده که آنرا
در بحار الانوار ذکر نفرموده و در قصه مذکوره دو شبهه هست که منشا یکی از آنها قلت اطلاع است و دیگری
ضعف ایمان **شبهه اوّل** محو نبودن اولاد و عیال برای حجة علیه السلام چنانچه در این قصه
مذکور است و ندیدن آن در اخبار و نشنیدن از اخیار و از نتیجه بعضی منکر وجود اصل آن شدند و جواب آن
بنا قد بصیر پوشیده نیست و در اخبار بسیار اشاره بآن شده باآنکه مجرد نرسیدن و عدم اطلاع بر آن دلیل
نشود بر نبودن و چگونه ترک خواهند فرمود چنین سنت عظیمه جد اکرم خود را صلی الله علیه و آله وسلم با
آنهمه ترغیب و تحریص که در فعل آن و تهدید و تخویف در ترکش شده و سزاوارترین است در اخذ به سنت
پیغمبر صلی الله علیه و آله وسلم امام هر عصر است و تاکنون کسی ترک آنرا از خصایص آنجناب نشمرده
و ماند کردوا از ده خبر قناعت میکنیم **خبر اوّل** شیخ نعمانی تلمیذ ثقة الاسلام کلینی در کتاب غیبت **و**
شیخ طوسی در کتاب غیبت هر دو بسند معتبر روایت کردند از مفضل بن عمر که گفت شنیدم حضرت
ابی عبدالله علیه السلام میفرماید بدرستیکه از برای صاحب این امر دو غیبت است یکی از آنها
طول میکشد تا اینکه میگویند بعضی از ایشان که او مرده میگویند بعضی که او کشته شده و میگویند بعضی از
ایشان که رفته است تا آنکه ثابت نمیماند بر امامت او از اصحاب او مگر نفری اندک و مطلع نمیشود بر موضع
او احدی از فرزندان او و نه غیر او مگر کسی را که باو فرمان دهد **خبر دوم** شیخ طوسی علیه الرحمه و جماعتی
باسانید متعدده روایت کردند از یعقوب بن یوسف ضراب اصفهانی که او در سنه دویست و هشتاد و یک
حج کرد و در سوق اللیل در خانه که معروف بود بخانه خدیجه منزل کرد و در آنجا پیرزنی بود که واسطه
بود میان خواص شیعه و امام عصر علیه السلام و قصه طولانی دارد و در آخر آن مذکور است که حضرت دفتری
بسوی او فرستادند که در آن مکتوب بود صلواتی بر حضرت رسول و سایر ائمه و بر آنجناب صلوات الله

بطلان این خیال کسانیکه گمان کرده اند امام زمان عیال و اولاد ندارد

علیہم و امر فرمودند کہ ہرگاہ خواستے صلوات بفرستی برایشاں بر این نحو بفرست و طولانی است و
در موضع از آں مذکور است اللهم اعطه فی نفسه و ذریته و شیعته و رعیته و خاصته و
عامته و عدوه و جمیع اهل الدنیا ما تقر به عینه و آخر آں چنین است اللهم صل علی
محمد المصطفی و علی المرتضی و فاطمة الزهراء و الحسن الرضاء و الحسین المصفی و
جمیع الاوصیاء مصابیح الدجی و اعلام الهدی و منار التقی و العروة الوثقی و الحبل
المتین و الصراط المستقیم و صل علی ولیک و ولاة عهدک و الائمة من ولده و زد فی
اعمارهم و زد فی آجالهم و بلغهم اقصی آمالهم دیناً و دنیاً و آخرةً انک علی کل شیءٍ
قدیر **خبر سیوم** در زیارت مخصوصہ آنجناب فداہ روحی کہ در روز جمعہ باید خواند سید
رضی الدین علی بن طاؤس در کتاب **جمال الاسبوع** نقل فرمودہ مذکور است صلی الله
علیک و علی آل بیتک الطیبین الطاهرین و نیز در موضعے از آں است کہ صلوات الله علیک
و علی آل بیتک هذا یوم الجمعة و در آخر آں فرمودہ صلوات الله علیک و علی اهل
بیتک الطاهرین **خبر چہارم** در آخر کتاب مزار بحار الانوار از کتاب مجموع الدعوات
ہرون بن موسے تلعکبری سلام و صلوات طولانی نقل کردہ از برائے حضرت رسول خدا صلی الله
علیہ و آلہ وسلم و ہر یک از ائمہ ہدی صلوات الله علیہم و بعد از ذکر سلام و صلوات بر حضرت حجة امام عصر
فداہ روحی فرمودہ سلام و صلوات بر ولاة عہد حجة علیہ السلام و بر پیشوایان از فرزندان او و دعا
برائے ایشاں السلام علی ولاة عهده و الائمة من ولده اللهم صل علیهم و بلغهم آمالهم
و زد فی آجالهم و اعز نصرهم و تمم لهم ما اسندت من امرک و اجعلنا لهم اعواناً
و علی دینک انصاراً فانهم معادن کلماتک و خزائن علمک و ارکان توحیدک و دعائم
دینک و ولاة امرک و خلصائک من عبادک و صفوتک من خلقک و اولیائک و
سلائل اولیائک و صفوة اولاد اصفیائک و بلغهم منا التحیة و السلام و اردد
علینا منهم السلام و السلام علیهم و رحمة الله و برکاته **خبر پنجم** سید ابن طاؤس و غیرہ
زیارتے برائے آنجناب نقل کردند و یکے از فقرات دعائے بعد از نماز آں زیارت این است
اللهم اعطه فی نفسه و ذریته و شیعته و رعیته و خاصته و عامته و جمیع اهل

الدنیا ما تقر به عینه و تسر به نفسه **خبر ششم** قصه جزیره خضرا که در **مجلد اول** این کتاب مستطاب بالتفصیل گذشت **هفتم** شیخ ابراهیم کفعمی در کتاب **مصباح** خود نقل کرده که زوجه آنحضرت یکی از دخترهای ابی لهب است **هشتم** سید جلیل علی بن طاؤس در کتاب عمل شهر رمضان روایت کرده از ابن ابی قره دعائیکه باید در جمیع اوقات دهر خوانند بجهت حفظ وجود مبارک حضرت حجة علیه السلام اللهم عجل فرجه انشاء الله تعالی و از فقرات آن دعا است و تجعله و ذریته من الائمة الوارثین **نهم** شیخ طوسی علیه الرحمة بسند صحیح معتبر از جناب صادق علیه السلام روایت کرده خبرے که در آن مذکور است بعضے از وصایائے حضرت رسول خدا صلے الله علیه وسلم در شب وفات بامیر المؤمنین علیه السلام و از جمله فقرات آن اینست که آنجناب فداه روحی فرمود و چون اجل قایم علیه السلام در رسد آنحضرت این وصیة را بفرزند خود اول مهدیین بدهد الخ **دهم** شیخ کفعمی در کتاب **مصباح** خود گفته که یونس بن عبد الرحمن روایت کرده از جناب رضا علیه السلام که آنجناب امر کرده بدعاء از برائے صاحب الامر فداه روحی باین دعاء اللهم ادفع عن ولیك الخ و در آخر آن ذکر کرده که اللهم صل علی ولاة عهده والائمة من بعده تا آخر آنچه گذشت قریب بآن و در حاشیه گفته یعنے صلوات بفرست اولاً آنگاه صلوات بفرست برایشان ثانیاً بعد از آنکه صلوات فرستادی براو و اراده فرموده بائمه بعد از او اولاد آنجناب را زیرا که ایشان علماء و اشراف اند و عالم امام کسے است که اقتدا کنند و دلالت میکند براین قول والائمة من ولده در دعائیکه مرویست از مهدی علیه السلام **یازدهم** در مزار محمد بن مشهدی مرویست که حضرت صادق آل محمد علیهم السلام به ابی بصیر فرمود گویا مے بینم نزول قایم علیه السلام را در مسجد سهله با اهل و عیال الخ **دوازدهم** علامه مجلسی در مجلد صلوة **بحار الانوار** در اعمال صبح روز جمعه از یکی از اصول قدماء دعائے طولانی نقل کرده که باید بعد از نماز فجر خواند و از فقرات دعاء برائے آنحضرت حجة الله علیه السلام فداه روحی در آنجا این است اللهم کن لولیك فی خلقك ولیاً و حافظاً و قایداً و ناصراً حتی تسکنه ارضك طوعاً و تمتعه منها طولاً و تجعله و ذریته فیها الائمة الوارثین الخ و خبرے منافی این اخبار بنظر نرسیده مگر حدیثی که شیخ ثقه جلیل فضل بن شاذان نیشاپوری روایت کرده در غیبت خود بسند صحیح از حسن بن

مرقومست اهل بودن علماء اولاد امام زمانه

علی حمزا گفت در آمد در مجلس حضرت امام رضا علیه السلام ابن ابی حمزه و با آنحضرت گفت که تو امامی فرمود که بلے من امام ہستم گفت من از جدت جعفر بن محمد علیهما السلام شنیدم که میگفت امام نمیباشد مگر آنکہ اورا فرزند میباشد امام علیه السلام فرمود که آیا فراموش کرده یا خود را فراموش کار مینمائی ای شیخ ہمچنین نگفت جدم جز این نیست که جدم فرموده باشد الا آنکہ اورا فرزند میباشد مگر آں امامے که حسین بن علی ابن ابی طالب علیهما السلام بیروں خواہد آمد براو و رجعت خواہد کرد و در زمان او پس بدرستیکه اورا فرزند نخواہد بود ابن ابی حمزه چون این سخن از آنحضرت شنید گفت راست گفتی فدائے تو شوم از جدت ہمچنین شنیدم که بیان فرمودی سید محمد حسینی ملقب بمیرلوحی تلمیذ محقق داماد در کتاب کفایة المهتدی بعد از ذکر این خبر گفته که این کمترین خبر معتبر بدینة الشیعه و جزیرهٔ اخضر و بحر ابیض را که در آں مذکور است که حضرت صاحب الامر علیه السلام را چند فرزند است با یحدیث صحیح در ریاض المؤمنین توفیق نموده ہر که خواہد برآں اطلاع بیابد بکتاب مذکور رجوع نماید انتہے و این خبر را علامه جلیل شیخ طوسی در کتاب غیبت نقل کرده و ظاہر آنست که مراد حضرت از نبودن فرزند یعنی فرزندیکه امام است نمیباشد یعنی آنجناب خاتم الاوصیاء است و فرزند امام ندارد یا در آنگاه که حسین بن علی علیهما السلام رجعت خواہد کرد اورا فرزند نباشد پس منافات ندارد با اخبار مذکوره والله تعالے اعلم **شبهه دوم**۔ آنکہ سیاحان و دریانوردان عیسویان و غیر ایشاں سالہا است که با ستعداد تمام مشغول سیر و سیاحت و تشخیص طول و عرض بر و بحر ند و مکرر تا قطب شمالی رفتند و از طرف شرق و غرب تمام دوره راطے کردند و تا حال برچنیں جزائر و بلاد واقف نشدند و بحسب عادت نشود که جبو بر بسیر درجات طویله عرضیه این بلاد غلیه اندیده باشند و این شبهه اگر از آنہا است که منکر اند وجود صانع مختار حکیم قادر را پس جواب ایشان پیش از آنوجود مقدس حلت عظلیه صورتگیر و دبیر نباشد و اگر این استبعاد از آنہا است که در زیر بار ملت در آمده و اعتراف کرده بوجود حکیمے و قادرے علی الاطلاق که آنچه خواہد تواند کند و مکرر بدست انبیاء علیهم السلام و اوصیا و اولیا و بے توسط احدے کرده آنچه را که از عادت بیروں و بشر از اتیان مثل آں عاجز پس میگوئیم

که خداوند منان میفرماید و اذا قرأت القرآن جعلنا بینك وبین الذین لایؤمنون بالآخرة حجابا مستورا و چوں بخوانی قرآن را میگردانیم ما میان تو و میان آنکہا یمان نمی آورند بآخرت پرده پوشیده از چشم مردم یا بچیز دیگر یا پرده پوشنده و وارسے صفت پوشندگی و

ابطال شبهٔ دوم وجود مسکن سلطان زمان

مفسران خاصه و عامه نقل کرده‌اند که آیهٔ شریفه نازل شده بود در حق ابو سفیان و نضر بن حارث
و ابو جهل و ام جمیل زوجهٔ ابی لهب که پوشاند خدا و پیغمبر خود را از چشم ایشان آنگاه که قرآن میخواند
پس می آمدند نزد آنحضرت و میگذشتند از او و نمیدیدند او را و **قطب راوندی** در خرایج روایت
کرده که آنجناب نماز میکرد مقابل حجر الاسود و استقبال مینمود کعبه و بیت المقدس را پس دیده نمیشد
تا آنکه از نماز فارغ شود **و نیز** روایت کرده که روزی ابوبکر در نزد آنحضرت نشسته بود که
ام جمیل خواهر ابی سفیان آمد و میخواست بآنجناب آزاری برساند ابوبکر عرض کرد که از این مکان
کناره کنید حضرت فرمود او مرا نمی بیند پس آمد و نزد آنحضرت ایستاد و گفت به ابوبکر آیا محمد
صلی الله علیه و آله و سلم را دیدی گفت نه پس برگشت و ابن شهرآشوب و دیگران حکایات بسیاری
از این رقم در معجزات آنحضرت و ائمه علیهم السلام نقل کرده‌اند که از حد تواتر بیرونست و پس از امکان
بودن شخصی در میان جمعی ایستاده یا نشسته مشغول قرائت یا ذکر و تسبیح و تحمید که به بینند همه آنها
و کسی او را نه بیند چه استبعاد دارد که چنین بلاد عظیمه در براری یا بحار باشد و خداوند چشم مردم را
از آنها محجوب نماید و اگر عبور شان بدانجا افتد جز صحرای قفر و دریای شگرف چیزی بنظر
شان نیاید و شاید آن بلاد را از مکانی بمکانی سیر دهد و در شب غار چون اضطراب ابی بکر
زیاد شد از مواعظ و نصایح و بشارات آنجناب قلبش مطمئن نشد حضرت پای مبارک را بر
پشت غار زدند دری باز شد و دریا و سفینه ظاهر شد فرمود اگر کفار داخل شدند از این در بیرون
رفته باین کشتی نشینیم پس آسوده شد و از این قسم معجزات نیز بسیار که در شهر و خانه دریا ظاهر کردند
بلکه در کشتی نشستند و خواص از موالیان خود را در نظایر این بلاد موجوده در این دنیا سیر دادند
و شیخ صدوق علیه الرحمة و جمله مفسرین خاصه و عامه و تمام مورخین جمهور باسانید معتمده
در سانید خود قصهٔ **باغ ارم** و قصهٔ **قصر شداد** را نقل کرده‌اند و اما اینکه از انظار خلق
مخفی بوده و خواهد بود و جز یکنفر در عهد معویه کسی او را ندیده با آنکه در صحرای یمن واقع است و از
خصایص وجود مبارک حجة علیه السلام است که با خواص خود در هر زمین بی آب و علفی که منزل
کرد موکب همایون در آنجا مستقر شد فوراً گیاه بروید و آب جاری شود و چون از آنجا حرکت کنند
بحال اول برگردد و بالجمله اصل وجود مبارک و طول عمر شریف او و محجوب بودنش از انظار اغیار از

بعض از اخبار راجع باثبات مقر و مسکن امام زمان در زمان حضور او

آیات عجیبه خداوند تبارک و تعالی است و در مرحله قدرت و امر الهی با وجود اضعف موجودات
فرقی نکنند و نسبت همه بآن مساوی باشد آنچه متعلق و منسوب و از لوازم سلطنت خفیه الهیه آنجناب
باشد از خدم و حشم و مقر و غیره همه از آیات عجیبه باشد که عقل آن را جایز داند و از برای تکذیب خبر یکی
از آنها راهی نداند پس استبعاد آن خبر از ضعف ایمان ناشد و چنین کس البته باید در اصل وجود حضرت
حجة علیه السلام شبه کند و استبعاد نماید چون بحیرد آن از معاندین ذلک هو الخسران المبین تمام
کلام بعد از این در ضمن بعض حکایات آینده خواهد آمد **حکایت دوم** سید جلیل صاحب مقامات
باهره و کرامات ظاهره رضی الدین علی بن طاوس در رساله مواسعه و مضایقه میفرماید که من متوجه شدم
با برادر صالح خود محمد بن محمد بن محمد بن قاضی آوی از حله بسوی مشهد مولای خود امیر المؤمنین علیه السلام
در روز سه شنبه هفدهم شهر جمادی الاخرے سنه ششصد و چهل و یک پس خدا تعالی اختیار فرمود برای
ما که شب را بسر بریم در قریه که آنرا دوره ابن سنجار میگفتند و اصحاب ما و چهار پایان ما نیز شب در
آنجا بودند و در صبح چهار شنبه ماه مذکور از آنجا حرکت کردیم و رسیدیم بمشهد مولای ما علی علیه السلام
فداه روحی ظهر روز چهارشنبه مذکور پس زیارت کردیم و شب شد و آنشب پنجشنبه نوزدهم جمادی الآخر
بود پس در نفس خود اقبالی دیدم بسوی مقدس حضرت خداوندی و حضوری و خیر بسیاری پس مشاهده
نمودم علامات قبول و عنایت و رافت و رسیدن بمامول و مهمانی و برادر صالح من محمد بن محمد آوی در
آنشب در خواب دید که گویا در دست من لقمه ایست و من میگویم باو که از دهن مولای من امام مهدی
علیه السلام فداه روحی است و قدری از آنرا باو دادم و چون سحر آنشب شد حسب تفضل که خدا تعالی با
من داشت نافله شب را خواندم چون صبح روز پنجشنبه شد داخل روضه منوره مولای خود علی علیه السلام
شدم بعادت و تکیه گاه داشتم پس وارد شد بر من از فضل خداوندی و اقبال مقدس حضرتش و مکاشفات بحدیکه
نزدیک بود بر زمین بیفتم و اعضا و قدمهایم بلرزه در آمد و ارتعاش هولناکی مرا دست داد حسب عادت
فضل الهی بر من و عنایت جنابش بمن و آنچه نمایاند آنرا بمن از احسان خود برای من و مشرف شدم
بر هلاکت و مفارقت از فنا و هیچ مشقت حتی آنکه حاضر شد در آنحال محمد بن کنیله جمال پس سلام کرد بر
من و من قدرت نداشتم بر نظر کردن بسوی او و غیر او و نشناختم او را بلکه بعد از آن سوال کردم از
حال او پس او را بمن شناسانیدند و تجدید شد در این زیارت برای من مکاشفات جلیله و بشارات

حکایت دوم مکاشفه و ملاقات با امام زمان ع

جمیله خبر داد مرا برادر صالح من محمد بن محمد اذی بچند بشارت که دیده بود آنها را از انجمله آنکه دید گویا شخصی در خواب برای او خوابی نقل میکند و میگوید باو که من دیدم گویا فلانی یعنی من و گویا من در آنحال که این خواب را برای او نقل میکردم حاضر بودم سوار است و تو یعنی برادر صالح آدمی و دو سوار دیگر صعود کردید ند همگی بسوی آسمان گفت من گفتم باو که تو میدانی یکی از آن دو سوار که کسی بود پس صاحب خواب در خواب گفت نمیدانم پس تو گفتی یعنی من که آن مولای من مهدی موعود علیه السلام است و از جهت شرف متوجه شدیم بجهت زیارت اول رجب بسمت حله پس رسیدیم بآنجا شب جمعه هفدهم جمادی الآخره بحسب استخاره و در روز جمعه مذکور حسن بن البقلی مذکور رواشت که شخصی صالح که او را عبد المحسن میگویند از اهل سواد یعنی قرای عراق بحله آمده و ذکر میکند که مولای ما مهدی موعود علیه السلام فداه روحی ملاقات کرده او را در ظاهره و بیداری و او را فرستاده نزد من بجهت پیغامی پس قاصد نزد او فرستادم و او محفوظ بن قرا بود پس حاضر شد شب شنبه بیست و یکم جمادی الآخره مذکوره پس خلوت کردم با شیخ عبد المحسن پس شناختم او را که مرد صالح است و نفس شک نخواهد کرد در صدق حدیث او و از ما مستغنی است و از حالش پرسیدم پس ذکر کرد که اصل او از حصن بشر است و از آنجا منتقل شده و آمده به دولاب که مقابل محول معروف بمجاهدیه است و معروفست بدولاب ابن ابی الحسن و حال در آنجا مقیم است و برای او کاری نیست در دولاب و زراعت آنجا بلکه او تاجر است و شغلش خریدن غله و غیر آن است و ذکر کرد که او غله خریدا ز دیوان سرایر و آمد بآنجا که غله را قبض کند و شب را در نزد طایفه معیدیه بسر برد در موضع معروف به مجر پس چون هنگام سحر شد ناخوش داشت که از آب معیدیه استعمال کند پس بیرون رفت بقصد نهر و نهر در طرف شرقی آنجا بود پس ملتفت خود نشد مگر وقتیکه خود را دید در تل سلام که در راه مشهد حسین علیه السلام فداه روحی یعنی کربلای معلی است در جهت غرب و این در شب پنجشنبه نوزدهم شهر جمادی الاخری ششصد و چهل و یک بود همان شبیکه گذشت شرح بعضی از آنچه خداوند تفضل کرد بمن در آنشب و در روز نادر نزد مولای ما امیر المؤمنین علیه السلام عبد المحسن گفت پس من نشستم بجهت بول کردن ناگاه سواری را در نزد خود دیدم که نشنیدم از او حسی و نه از برای اسب او حرکتی و صدائی و ماه طلوع کرده بود و لکن هوا را مه بسیاری داشت پس من از او سوال کردم از هیئت آنسوار و اسب او پس گفت که رنگ اسبش سرخ (کہر) و مایل بسیاهی بود و بر بدنش جامه

سفید بود و برا و عمامه بود که حنک داشت و شمشیرے حمائل کرده و بر اسپ سوار گفت بشیخ عبد المحسن
چگونه است وقت مردم عبد المحسن گفت پس من گمان کردم که سوال میکند از قوت گفت پس گفتم
دنیا را میغ و غبار گرفته پس گفت من ترا از این سوال نکردم سوال کردم از تو از حال مردم گفتم
مردم در خوبی و ارزانی و امنیت در وطن خود و بر مال خود ند پس گفت به ابن طاوس چنین
و چنان باو بگو و ذکر کرد برائے من آنچه آنحضرت فرموده بود و آنگاه گفت که آنجناب فرمود پس وقت
نزدیک شده عبد المحسن گفت پس در دلم افتاد و بر نفسم معلوم شد که او مولای ما صاحب الزمان علیه
السلام است پس برو بر رو در افتادم و بیهوش شدم و بحالت بیهوشی بودم تا اینکه صبح طالع شد گفتم تو از کجا
دانستی که اراده کرده آنجناب از ابن طاوس مرا گفت من نمیشناسم در بنی طاوس مگر تو را در قلبم بدانستم
مگر آنکه قصد کرده بود از این رسالت بسوی تو گفتم چه فهمیدی از کلام آنجناب که وقت نزدیک شده
آیا قصد کرد که وفات من نزدیک شده یا نزدیک شد ظهور آنجناب صلوات الله علیه گفت بلکه نزدیک شده
ظهور آنجناب علیه السلام فداه روحی پس من در آن روز متوجه شدم بسمت کربلای معلی مشهد منور سید
عبد الله الحسین علیه السلام و عزم بالجزم کردم که ملازم خانه خود شوم و عبادت کنم خدا تعالی را
و پشیمان شدم که چگونه سوال نکردم چیزها را که میخواستم سوال کنم از او گفتم باو آیا کسے را از این حکایت
آگاه کردی گفت آرے بعضی کسانے را که خبر داشتند از بیرون رفتن من بجهت منزل معیدیه گمان
کردند که من راه را گم کردم و هلاک شدم بجهت تاخیر افتادن در برگشتن من بسوئے ایشان و اشتغال من
بر غشی که مرا روی داد و چون در طول آن روز پنجشنبه میدیدند اثر آن غشیر که عارض من شده بود از
خوف ملاقات آنجناب پس او را وصیت کردم که این حکایت را نقل نکند هرگز بلکه احدی و جلوه
عرض کردم بعضی از چیزها را گفت من بے نیازم از خلق و مرا مال فراوانے است پس من و او برخواستیم
و من برائی او جامه خوابی فرستادم و شب را او در نزد ما بسر برد در محلے از در خانه که محل سکنائے ما بود
در حله و من با و در روزنه خلوت کرده بودیم چون از نزد ما برخواست و من از روزنه فرود آمدم بجهت آنکه
بخوابم سوال کردم از خدا تعالی زیادی کشف این مطلب را در همین شب در خواب که ملهم آنرا پس
در خواب دیدم که گویا مولای من حضرت صادق علیه السلام هدیه عظیمے برای من فرستاده و آن هدیه
در نزد من است و من قدر آنرا نمیدانم پس از خواب برخاستم و حمد خدا تعالی بجا آوردم و آن روز هم

مشاهدهٔ امام زمان عج

بالا رفتم از برائے نماز شب و آں شب شنبه هجدهم جمادی الآخره بود پس فتح ابریق را بالا آورد نزد من
پس دست دراز کردم و دسته ابریق را گرفتم که آب بر کف خود بریزم پس دهن ابریق را گیرنده گرفت
و آنرا برگرداند و مانع شد مرا از استعمال آب بجهت وضو برائے نماز پس گفتم شاید آب نجس باشد پس
خداوند خواسته که مرا حفظ نماید از آں زیراکه از برائے خداوند بر من عطاہائے بسیار است که یکے از آنها
مانند ایں رقم است و دیده بودم آنرا پس فتح را آواز دادم و گفتم ابریق را از کجا پُر کردی گفت از
کنار آب جاری گفتم شاید که نجس باشد پس آنرا برگرداں و تطهیر کن و از شط پر کن پس رفت و
آبرا ریخت و من صدائے ابریق را مے شنیدم و آنرا پاک کرد و از شط پر نمود و آورد آنرا پس گرفتم آنرا
و شروع کردم که از آں بر کف خود بریزم پس گیرنده دهن ابریق را گرفت و برگرداند از من
و مانع شد مرا از آں پس برگشتم و صبر کردم و مشغول شدم بخواندن بعضے از دعوات باز معاودت کردم
بجانب ابریق پس بهماں نحو سابق گذشت پس دانستم که ایں قضیه بجهت منع من است از کردن نماز شب
در ایں شب و در خاطرم گذشت که شاید خداے تعالے اراده فرموده که جاری نماید بر من حکمی و ابتلائے
و سلم و او نخواسته که من امشب برائے سلامتی از آں دعا کنم پس نشستم و در قلبم غیر ایں چیزے خطور
نمیکرد پس در آں حال نشسته خوابیدم ناگاه مردے را دیدم که بمن میگوید عبد المحسن که برائے رسالت آمده
بود گویا سزاوار که تو بدو پیشروی او راه بروی پس بیدار شدم و در خاطرم گذشت که من تقصیر کردم
در احترام و اکرام او پس توبه کردم بسوئے خداوند تبارک و تعالیٰ و کردم آنچه را که توبه کننده میکند
از مثل ایں معاصی و شروع کردم در گرفتن وضو پس کسی ابریق را نگرفت و مرا بعادت خود گذاشت
پس وضو گرفتم و دو رکعت نماز کردم که فجر طالع شد پس نافله شب را قضا کردم و فهمیدم که من وفا
نکردم باداے حق ایں رسالت پس فرود آمدم نزد شیخ عبد المحسن و او را ملاقات نمودم و اکرام کردم
و از خاصه مال خود شش اشرفی برائے او برداشتم و از غیر خاصه مال خود پانزده اشرفی از مالهائیکه عمل
میکردم در آں مثل مال خود پس با او خلوت کردم و آنها را بر او عرضه داشتم و معذرت خواستم پس امتناع
از قبول کردن چیزے از آں کرد و گفت با من قدر صد اشرفی هست و نگرفت چیزے از آنها را و گفت
بده آنرا بکسیکه فقیر است و بشدت امتناع نمود پس گفتم رسول آنجناب صلے الله علیه و آله وسلم را
چیزے مثل ایں بجهت اکرام آنکه او فرستاده نه بجهت فقر و غنائی او باز امتناع کرد از گرفتن پس گفتم

حکایت عجیب و قصهٔ غریب

مبارک است اما آن پانزده اشرفی که از خاصه مال من نیست مرا اکراهی کمتر بود قبول کردن آن و اما
بیست و شش اشرفی که از خاصه مال نیست پس ناچارم از قبول کردن آن پس نزدیک بود که از قبول
نکند تا آنکه الزام کردم او را بر قبول پس گرفت آنرا باز گشت و آنرا گذاشت پس او را ملزم نمودم پس
گرفت و من با او نهار خوردم و در پیش روی او راه رفتم چنانچه در خواب بآن مامور شده بودم و او را
وصیت نمودم بکتمان والحمد لله و صلی الله علی سید المرسلین محمد و آله الطاهرین **و از عجیب** آن
بیان اینحال آنکه من متوجه شدم در این هفته روز دوشنبه سی ام از جمادی الآخره سنه ۶۴۱ بسوی
مشهد حضرت ابی عبدالله الحسین علیه السلام فداه روحی با برادر صالح خود محمد بن محمد بن محمد ضاعف الله
قدره و سعادته پس حاضر شد در نزد سحر شب سه شنبه اول رجب المرجب سنه ۶۴۱ محمد بن سوید که مقری است
در بغداد و خود ش ابتدا ذکر کرد که دید در خواب در شب شنبه بیست و نهم جمادی الآخره که سابق مذکور شد
که گویا من در خانه هستم و رسولی در نزد تو آمده و میگویند که او از نزد صاحب علیه السلام است محمد بن
سوید گفت پس بعضی از جماعت گمان کردند که آن رسول است از جانب صاحب خانه که برای
پیغامی بنزد تو آمده محمد بن سوید گفت و من دانستم که او از جانب صاحب الزمان علیه السلام فداه
روحی است گفت پس محمد بن سوید دو دست خود را شست و تطهیر نمود و برخواست و نزد رسول ع
مولای مهدی علیه السلام رفت پس یافت در نزد او مکتوبی را که از جانب مولای ما مهدی علیه السلام
بود برای من و بر آنمکتوب سه مهر بود محمد بن سوید مقری گفت پس من آنمکتوب را تسلیم گرفتم از رسول
مولای خود مهدی صلوات الله علیه با دو دست و آنرا تسلیم تو نمودم و مقصود او من بودم و
برادر صالح محمد آوی حاضر بود پس گفت چه حکایت است گفتم او برای تو نقل میکند **سید علی
بن طاوس** ع میفرماید پس من متعجب شدم از اینکه محمد بن سوید در خواب دید در همانشب که رسول
آنجناب علیه السلام در نزد من بود و او را خبری نبود از این امور والحمد لله **بعض فضلاء** فرموده
اند که سید رضی الدین محمد بن محمد آوی مذکور که او را سید علی بن طاوس به برادری اختیار فرموده نیز از
کسانیست که خدمت آنحضرت مشرف شده و نوعی از استخاره را از آنجناب روایت نموده چنانچه علامه
وغیره نقل کرده و خواهد آمد و آوی نسبت است به بلد آوه که آنرا آبه میگویند میان او و ساوه پنج فرسخ
است و در حکایت نگاه داشتن طریق و منع سیلاب از نماز شب اشاره ایست بتصدیق آنچه در اخبار

سید رضی الدین از اعاظم علماء زمان

معتبره رسیده که عقوبت پاره از گناهان محروم کردن از جملهٔ عبادات است و درخصوص نماز شب کلینی
و فاضل کامل علامه صدوق المحدثین از جناب صادق آل محمد علیه السلام روایت کرده‌اند که فرمو
هرآئینه مرد میگوید دروغی پس محروم میشود بجهت آن از روزی و مراد از روزی روزی حلال اگر مراد اسباب
زندگانی جسمانی باشد از ماکول و مشروب و غیر آن و اگر مراد علوم و معارف و هدایات خاصه است
که قوام حیات روح بآنست ونیز هر دو بزرگوار روایت کرده‌اند که مردی نزد امیر المؤمنین امام
المتقین علیه السلام آمد پس گفت بدرستیکه من محروم ماندم از نماز شب پس امیر المومنین علی فداه روحی
فرمود تو مردی که ترا مقید نموده گناهان تو و در کتاب عدة الداعی مرویست که حضرت رسول صلی الله علیه
وسلم فرموده هر آینه گاه مرتکب میشود بنده گناهی را پس فراموش میکند بسبب آن علمی را که آموخته بود و در
کتاب مستطاب جعفریات مرویست که حضرت امیر المؤمنین علی علیه السلام فداه روحی فرمود گمان میکنم
اصحابی از شما را که فراموش کنید چیزی از امر دین خود را مگر بجهت گناهی که بجا آورده آنرا ونیز در عدة
الداعی مرویست که خداوند وحی کرد بحضرت داود علیه السلام که من کمتر چیزیکه خواهم کرد به بنده عمل نیکنا
بآنچه میداند از هفتاد عقوبت باطنیه اینکه بر میدارم از دل او حلاوت ذکر خود را و در معانی الاخبار
مرویست از حضرت سجاد علیه السلام در خبر طولانی در تقسیم گناهان و در آنجا فرموده و گناهانیکه روزی مقـ
را رد میگرداند اظهار چیزی کردن و خواب ماندن و نماز عشا و صبح را از دست دادن و نعمت الهی را کوچک
شمردن و از معبود خود شکایت داشتن الخ و آنچه سید از عمل خود فهمید که سبب شد از برای حرمان او از
نماز شب که از روزیهای نفیسه جلیله است داخل در این رقم از گناهانست چه در اخبار معتبره
رسیده که سائل در خانه رسول پروردگار عالم است باید او را احترام و اکرام نمود و بیایدی سلوک
با او آمده در شرع رسیده با آنهمه مذمت و نهی و تهدید که برای سائل و سوال او رسیده پس از برای
رسول خاص آنجناب که حقیقة فرستاده است از جناب حضرت پروردگار البته اضعاف آن اکرام و اعـ
باید رعایت داشت و مقصر در آن مستحق محروم شدن از بسیاری نعمت نماز که معراج مؤمن است و خصوص
نماز شب که اندازه ثواب آن از حد احصار بیرونست و امین الاسلام شیخ طبرسی در کتاب
عدة السفر و عدة الحضر در رکعت نماز [illegible] روایت کرده که باید [illegible] از
هر [illegible] بجا آورده باید دانست که حرمان از نعمت [illegible] تقصیه [illegible]

تذکرهٔ حضرات بنی طاؤس

عقوبت دنیوی و اخروی و خذلانست و شناخته میشود بانیکه آن حرمان سبب نشود از برائے تذکیر و ندامت صاحبش مانند غالب خلائق که از بیشتر این قسم نعم جلیله بجهت بدی کردار خود محروم میشوند و هرگز ملتفت نشوند که چه کردند و چه از دست ایشان رفته تا آنروز که بر ایشان مکشوف شود و حسرت خورند و نتوانند تدارک کنند و گاہے از روے لطف و عنایت و آگاه کردن مرتکب جرم است بسوء کردار و بدی عاقبت آن که زود ملتفت شده تلافی کند و این را با آنان کنند که بناے عمل خود را بر تجاوز نکردن بر حدود الٰهیه گذاشته در جمیع حرکات و سکنات و گفتار و کردار و رفتار ملاحظه رضاے خداوند تبارک و تعالی کنند پس اگر گاہے بجهت پارهٔ مصالح که محل شرح آنها نیست جرمے از ایشان سرزند زود خبر ایشان شوند و تنبیهش کنند و دستش بگیرند و پس از آن حالش بهتر از حالت سابق شود و آن انکسار و شرم و خجالت که وا میداشده کار ارشاد بالا برد چنانچه از خبر مخاصمه جبرئیل و میکائیل ظاهر میشود و مقام را گنجایش زیاده از این نیست و پوشیده نماند که بنی طاوس در میان علماء جماعتے بودند از افاضل آل طاؤس اشهر ایشان سید جلیل رضی الدین علی بن موسی بن جعفر بن محمد صاحب مقامات معروفه و کتب شایعه در میان فرقه حقه ناجیه نامیه امامیه آنچه در کتب ادعیه و زیارات و فضایل ابن طاوس گویند مراد اوست دوم برادر او عالم نبیل احمد که در فقه و رجال یگانهٔ عصر بود و مراد از ابن طاوس در کتب فقهیه و رجالیه اوست سیوم پسر او غیاث الدین عبدالکریم بن احمد طاوس صاحب کتاب فرحة الغری که از اجلهٔ علماء و یگانه روزگار بود در حفظ و جودت فهم چهارم پسر سید عبدالکریم رضی الدین ابی القاسم علی بن عبدالکریم پنجم سید رضی الدین علی بن طاؤس صاحب کتاب زوائد الفوائد که در اسم و کنیت با پدر امجد خود شریک بود و گاہے برادر او سید جلال الدین محمد نیز ابن طاوس اطلاق کنند و پدر امجد او کتاب کشف المحجه را برائے او تصنیف نمود و در حکایات ورود هلاکو خان ببغداد مذکور است که سید مجد الدین ابن طاوس با سدید الدین والد علامه و جمعے دیگر از علماء رفتند نزد او و از برائے خلق امان گرفتند و در ریاض العلماء از تاریخ مولی فخر الدین بناکتی نقل کرده که سید مجد الدین محمد بن حسن بن طاؤس حلی و سدید الدین یوسف بن مطهر مکتوبی فرستادند نزد هلاکو و اظهار کردند اطاعت و انقیاد او و گفتند که ما یافتیم در اخبار علی علیه السلام که تو خواهی قاهر شد بر این بلاد و ذکر کردند تحریر مرحمتی از علی علیه السلام در خروج هلاکو و غلبهٔ او بر بغداد پس ایشان را اکرام کرد و حله را امان داد و فاضل مورخ ایرانی در تاریخ ناسخ التواریخ در ذکر بنی طاوس گفته که

یکے از بنی طاؤس در عراق سید مجد الدین است صاحب کتاب البشارة و در آں ذکر اخبار و آثار
وارده میدما ید و غلبه مغول را در آن بلاد و انقراض دولت بنی العباس را ذکر میفرماید الخ ولکن شیخ
حسن ابن سلیمان حلی تلمیذ شهید اول در کتاب منتخب البصائر کتاب البشارة را نسبت داده بسید علی
ابن طاوس والله تعالی اعلم **حکایت سوم** و نیز سید موید مذکور رحمه الله در کتاب جمال
الاسبوع روایت کرده از شخصے کہ او مشاهده نمود حضرت صاحب الزمان علیه السلام را که زیارت
میکرد امیر المؤمنین علیه السلام فداه روحی را باین زیارت و ایں مشاهده در بیداری بوده در خواب در
روز یکشنبه کہ آں روز روز امیر المؤمنین علیه السلام است السلام علی شجرة النبوة والدوحة الهاشمية
المضيئة المثمرة بالنبوة المونعة بالامامة السلام عليك وعلى ضجيعتك آدم ونوح السلام عليك
وعلى اهل بيتك الطيبين الطاهرين السلام عليك وعلى الملائكة المحدقين بك والحافين
بقبرك يا مولاي يا امير المؤمنين هذا يوم الاحد وهو يومك وباسمك وانا ضيفك فيه
وجارك فاضفني يا مولاي واجرني فانك كريم تحب الضيافة ومامور بالاجارة
فافعل ما رغبت اليك فيه ورجوته منك بمنزلتك وآل بيتك عند الله ومنزلته عندكم
وبحق ابن عمك رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم وعليكم اجمعين **مؤلف** گوید بعض
محققين نسبت ایام هفته بحجج طاهرین علیهم السلام بحسب اعمال وارد و دیگر باید متوسل شد بآنها در روز نسبت ایشان
بجهت رسیدن بمنافع داخلیه و خارجیه و دنیویه و اخرویه و دفع کردن بلاهاے آسمانی و زمینی و شرور
شیاطین انسی و جنی مختلف رسیده اما در زیارات و توسل بسلام و ثنا گوئی و مدحت پس بهتر نیست که
سید ابن طاوس در کتاب **جمال الاسبوع** ذکر نموده شنبه منسوب است برسول خدا صلی الله علیه وسلم و
یکشنبه بامیر المؤمنین علی علیه السلام فداه روحی و دوشنبه بامام حسن مجتبیٰ و سید الشهدا علیهما السلام و سه شنبه
بحضرت سجاد و امام محمد باقر و امام جعفر صادق علیهم السلام و چهارشنبه بحضرت کاظم و امام رضا و امام
محمد تقی و امام علی النقی علیهم السلام و پنجشنبه بامام حسن عسکری علیه السلام و روز جمعة المبارک منسوبست
بحجة الله الاکبر امام عصر صاحب الزمان مهدی الموعود صلوات الله علیه فداه روحی و باسم او است و
آں روزیست کہ ظاهر خواهد شد در آں روز و برائے هر روز زیارتے ذکر نموده و در سه یک از انها اشاره
شده باین مطلب کہ امروز روز شما است و من در ایں روز مهمان شمایم و پناه بشما آورده‌ام مرا ضیافت

زیارت امیرالمؤمنین

ایام هفته منسوب بائمه طاهرین

کنید و پناه دهید و این ترتیب مطابق است با دو روایت که هر دو از حضرت هادی امام علی نقی علیه السلام روایت شده یکے را علامه صدوق از صقر بن ابی دلف نقل نموده و دیگری را قطب راوندی از ابی سلمان بن ارومه در خبر اول صقر میگوید گفتم به آنجناب ای سید من حدیثے است که روایت کرده شده از پیغمبر صلے الله علیه وآله وسلم نمیدانم معنے آنرا فرمود کدام است آنحدیث گفتم قول آنحضرت که دشمنی مکنید با روزها که دشمنی خواهند کرد با شما چیست معنای آن پس فرمود آرے روزها مائیم مادامیکه برپاست آسمانها و زمینها پس شنبه اسم حضرت رسول خدا صلے الله علیه وسلم است و همچنان نسق ذکر نمود تا آنکه فرمود و جمعه پسر پسر مبارک است و بسوے او جمع میشوند گروه اهل حق پس اینست معنی روزها پس دشمنی نکنید با ایشان در دنیا که دشمنی میکنند با شما در آخرت و در خبر دویم بعد از سوال از حدیث مذکور در جواب فرمود آرے بدرستیکه ذکر برائے حدیث رسول خدا صلے الله علیه وآله وسلم تاویلیست اما شنبه پس حضرت رسول خدا است تا آخر و از این خبر میشود فهمید که کنایه بودن اسامی ایام هفته از نامهائے مبارک منافات ندارد که ظاهر آن نیز مراد باشد که تفأل بد کردن بروزی و تطیر بآن و دشنام دادن سبب شود از برائے تاثیر بدی او چنانچه علامه مجلسی احتمال داده و آن بعید است چه مکرر خود مذمت میفرمودند بعضے از این ایام را با آنکه دشمنی کردن بروز عمل بد کردن و معصیت نمودن در او است پس او دشمنے خواهد کرد با اینکه شهادت دهد بر آن عمل بد در روز قیامت و در دعای صباح صحیفه کامله است که وهذا یوم حادث جدید وهو علینا شاهد عتید ان احسنا ودعنا بحمد وان اسائنا فارقنا بذم اگرچه شارحین صحیفه در این عبارت تاویلات بعیده کرده اند که ذکر آن مناسب نیست و مخفی نماند که در این دو خبر از صدیقه طاهره علیها السلام ذکرے نشده و لکن ابن طاوس بعد از زیارت امیر المؤمنین علیه السلام در یک شنبه زیارتے برائے آنمخدره ذکر نموده و محتمل است که از خبری دیگر استفاده فرموده و ما انشاء الله العزیز المنان زیارت حضرت حجه علیه السلام فداه روحی را بعد از این ذکر خواهیم کرد و اما در توسل بحضرت رسول و حضرات ائمه اطهار علیهم السلام بوسیله نماز و بردن هدیه نماز نزد ایشان پس تقسیم آن بحسب ایام هفته بروایت شیخ طوسی علیه الرحمه در مصباح چنین است که شروع میکنند از روز جمعه و هشت رکعت نماز میکنند چهار رکعت را هدیه میکنند برائے امیر المؤمنین علیه السلام روز یک شنبه چهار رکعت برائے حضرت مجتبے علیه السلام روز دوشنبه چهار رکعت برائے سید الشهداء علیه السلام روز سه شنبه چهار رکعت برای حضرت صادق علیه السلام روز جمعه هشت رکعت با چهار

یکشنبه مخصوص حضرت امیر المؤمنین و صدیقه طاهره علیهما السلام

رکعت برای حضرت رسولخدا صلی الله علیه وآله وسلم وچهار برای صدیقه طاهره علیها السلام روز شنبه چهار رکعت
برای حضرت امام رضا علیه السلام وبهمین ترتیب تا روز پنجشنبه چهار رکعت برای حضرت حجة علیه السلام
فداه روحی واین از اعمال نفیسه است ودر خبر دیگر که در آن کر این نماز هدیه شده فرمودند کسیکه ثواب
نماز خود را چه فریضه چه نافله قرار دهد برای حضرت رسولخدا صلی الله علیه وسلم وحضرت امیر المؤمنین واوصیاء
بعد از او صلوات الله علیهم خداوند مضاعف میکند ثواب نماز را در اضعاف مضاعفه تا نفس قطع شود وباو
میگویند پیش از آنکه روحش از بدنش مفارقت کند ای فلان تحفه ات خوش باد وچشمت روشن بآنچه مهیا کرده
آنرا خداتعالی برای تو وگوارا باد برای تو آنچه را که رسیدی باو وبهتر آنست که در این نماز تسبیح رکوع وسجود
را سه مرتبه بگوید وپس از آن بگوید وصلی الله علی محمد وآله الطیبین الطاهرین وبعد از هر رکعت بگوید اللهم
انت السلام ومنک السلام والیک یعود السلام حینا ربنا منک بالسلام اللهم ان هذه الرکعات
هدیة منی الی فلان بن فلان ونام آن حجة را ببرد که هدیه برای اوست فصل علی محمد وبلغه ایاها
واعطنی افضل املی ورجائی فیک وفی رسولک صلواتک علیه وآله وفیه انگاه دعا کن هرچه
را که خواستی ومخفی نماند که از برای ایام ماه نیز تقسیمی است منسوب بایشان که در هر روز باید خوانده شود که
تسبیحی که مختص است بآنچه که آن روز منسوب باوست وسید فضل الله راوندی در کتاب الدعوات
آن تسبیحها را نقل کرده وتسبیح حضرت حجة علیه السلام از روز بیست ونهم ماه است تا آخر ماه وآن اینست سبحان الله
عدد خلقه سبحان الله رضا نفسه سبحان الله مداد کلماته سبحان الله زنة عرشه والحمد لله مثل
ذلک **حکایت چهاردهم** آیة الله علامه حلی در کتاب مستطاب **منهاج الصلاح** میفرماید بنوعی دیگر از
استخاره است که روایت کردم آنرا از والد فقیه خود سدید الدین یوسف بن علی بن المطهر رحمه الله
از سید رضی الدین محمد آوی حسینی از صاحب الامر علیه السلام فداه روحی وآن چنین است که بخواند فاتحة الکتاب
را ده مرتبه واقل آن سه مرتبه وپستر از آن یکمرتبه انگاه بخواند انا انزلناه را ده مرتبه انگاه بخواند این دعا را سه
مرتبه اللهم انی استخیرک لحسن ظنی بک فی المأمول والمحذور اللهم ان کان الامر الفلانی قد نیطت
بالبرکة اعجازه وبوادیه وحفت بالکرامة ایامه ولیالیه فخر لی فیه خیرة ترد شموسه ذلولا وتقعص
ایامه سرورا اللهم اما امر فأتمر واما نهی فانتهی اللهم انی استخیرک برحمتک خیرة فی عافیة انگاه یک قبضه از
تسبیح ودر خاطر بگذراند حاجت خود را وبیرون بیارد اگر عدد قطعه جفت است پس فعل است یعنی

بکن واگر فرد است لا تفعل است یعنی مکن یا بالعکس یعنی این علامت خوبی و بدی بسته است بقرار داد استخاره
کنند و شیخ شهید اوّل در کتاب الذکری فرموده است یکی از اقسام استخاره بعدد است و این قسم
مشهور نبود در عصر علمای گذشته پیش از زمان سید کبیر عابد رضی الدین محمد آوی حسینی مجاور مشهد
مقدس غروی رضی الله عنه و من روایت میکنم با اذن دارم در روایت این استخاره از او و سایر مرویات
از جملهٔ رسائل خود از شیخ کبیر فاضل جمال الدین بن مطهر از والدش از سید رضی از صاحب الامر حجة الله اکبر
علیه السلام **حکایت پنجم** و نیز علامه رحمه الله در کتاب مستطاب منهاج الصلاح شرح دعای
عبرات فرموده که او مرویست از جناب حضرت صادق جعفر بن محمد علیهما السلام و از برای این دعا از طرف
سید سعید رضی الدین محمد بن محمد بن محمد آوی قدس الله روحه حکایتی است معروفه
بخط بعضی از فضلاء در حاشیه این موضع از منهاج الحکایات چنین نقل کرده از مولی السعید فخر الدین محمد پسر
شیخ اجل جمال الدین یعنی علامه که او از والدش روایت نموده از جدش شیخ فقیه سدید الدین یوسف از سید
رضی مذکور که او محبوس بود در نزد امیری از امراء سلطان جرماغون مدت طویلی در نهایت سختی و تنگی پس در خواب
خود دید خلف صالح منتظر را صلوات الله علیه پس گریست و گفت ای مولای من شفاعت کن در خلاص شدن
من از این گروه ظلمه پس حضرت فرمود بخوان دعای عبرات را پس گفت کدام است دعای عبرات فرمود آن دعا در
مصباح تست سید گفت ای مولای من دعا در مصباح من نیست فرمود نظر کن در مصباح خواهی یافت سید
در آن پس از خواب خود بیدار شد و نماز صبح را کرد و مصباح را باز نمود پس ورقی یافت در میان اوراق آن که این
دعا در آن نوشته بود در آن پس چهل مرتبه آن دعا را خواند و آن امیر را دو زن بود یکی از آنها زنی عاقله و مدبره و آن امیر با او
اعتبار و اعتماد داشت پس امیر نزد او آمد در نوبتش پس گفت با امیر گرفتی یکی از اولاد امیر المؤمنین علیه السلام را
امیر گفت چرا سوال کردی از این مطلب گفت در خواب دیدم شخصی را و گویا نور آفتاب میدرخشید از رخسار او
پس حلق مرا میان دو انگشت خود گرفت آنگاه گفت می بینم شوهر ترا که گرفته یکی از فرزندان مرا و در طعام و شراب
بر او تنگ گرفته پس من با او گفتم ای سید من تو کیستی فرمود من علی ابن ابیطالب بگو با او اگر او را رها نکرد هر آینه خراب
خواهم کرد خانه او را پس این منتشر شد و بسلطان رسید پس گفت مرا علمی باین مطلب نیست و از نواب خود جستجو کرد
و گفت کسی محبوس است در نزد شما گفتند شیخ علوی که امر کردی بگرفتن او گفت او را رها کنید و اسبی با و بدهید که بر او
سوار شود و راه را باو دلالت کنید پس برود بخانه خود و سید اجل علی بن طاوس در آخر منهج الدعوات

فرموده واز انجملهٔ است دعائیکه برادرم اصدیق من وبرادر دوست من محمد بن محمد قاضی اوی واز
برائے او حدیث عجیبه وسبب غریبی نقل کرد وآں این بود که برائے او حادثه روئے داد پس یافت این دعا را در
اوراقیکه نگذاشته بود آں دعا را وآں میان کتب خود چوں نسخه برداشت ازاں نسخه پس چوں آں نسخه را برداشت
آں اصل که در میان کتب خود یافته بود مفقود شد آنگاه سید دعا نقل کرد پس ازاں سند دیگر برائے دعا ذکر نمود
باصل دعا و میان آں دو نسخه اختلاف بسیار است چنانچه میان نسخه سید و علامه نیز اختلاف بسیار است وما تیمنا بذکر
نسخه اولے سید قناعت میکنیم بسم الله الرحمن الرحیم اللهم انی اسئلك یا راحم العبرات ویا کاشف
الکربات انت الذی تقشع سحائب المحن وقد امست ثقالا وتجلو ضباب الاحن و
قد سحبت اذیالا وتجعل زرعها هشیما وعظامها رمیما وترد المغلوب غالبا والمطلوب
طالبا والمقهور قاهرا والمقدور علیه قادرا الهی فکم من عبد نادٰك انی مغلوب فانتصر
ففتحت له من نصرك ابواب السماء بماء منهمر وفجرت له من عونك عیونا
فالتقی ماء فرجه علی امر قد قدر وحملته من کفایتك علی ذات الواح ودسر
یارب انی مغلوب فانتصر یارب انی مغلوب فانتصر یارب انی مغلوب فانتصر
فصل علی محمد وآل محمد وافتح لی من نصرك ابواب السماء بماء منهمر و
فجر لی من عیونك عیونا لیلتقی ماء فرجی علی امر قد قدر واحملنی یارب من
کفایتك علی ذات الواح ودسر یامن اذا ولج العبد فی لیل من حیرته یهیم فلم
یجد له صریخا یصرخه من ولی ولا حمیم صل علی محمد وعلی آل محمد وجد یارب
من معونتك صریخا معینا وولیا یطلبه حثیثا ینجیه من ضیق امره وحرجه ویظهر
له المهم من اعلام فرجه اللهم فیامن قدرته قاهرة وآیاته باهرة ونقماته قاصمة
لکل جبار دامغة لکل کفور ختار صل یارب علی محمد وعلی آل محمد وانظر الی یا
رب نظرة من نظراتك رحیمة تجلو بها عنی ظلمة واقفة مقیمة من عاهة جفت
منها الضروع وتلفت منها الزروع واشتمل بها علی قلوب الیاس وجرت بسببها
الانفاس اللهم صل علی محمد وعلی آل محمد وحفظا حفظا لغرائس غرسها ید الرحمن
وشربها من ماء الحیوان ان یکون بید الشیطان تجز وبفاسه تقطع وتجز الهی

من اولى منك ان يكون عن حريمك دافعا ومن اجدر منك ان يكون عن حماك
حارسا ومانعا الهي ان الامر قد هال فهوّنه وخشن فألنه وان القلوب كاعت
فطمنها والنفوس ارتاعت فسكنها الهي تدارك اقداما قد زلت وافهاما في مهامه
الحيرة ضلت اجحف الضر بالمضرور في داعية الويل والثبور فهل يحسن من
فضلك ان تجعله فريسة للبلاء وهو لك راج ام هل يجمل من عدلك ان يخوض
لجة الغماء وهو اليك لاجئ مولاي لئن كنت لا اشق على نفسي في التقى ولا ابلغ في
حمل اعباء الطاعة مبلغ الرضا ولا انتظم في سلك قوم رفضوا الدنيا فهم
خمص البطون من الطوى عمش العيون من البكاء بل اتيتك يا رب بضعف
من العمل وظهر ثقيل بالخطاء والزلل ونفس للراحة معتادة ولدواعي التسويف
منقادة اما يكفيني يا رب وسيلة اليك وذريعة لديك انّي لاوليائك موالٍ
وفي محبتهم مغالٍ اما يكفيني ان اروح فيهم مظلوما واغدو مكظوما واقضي بعد هموم
هموما وبعد وجوم وجوما اما عندك يا رب بهذه حرمة لا تضيع وذمة بادناها
يقتنع فلم تمنعني يا رب وها انا ذا غريق وتدعني بنار عدوك حريق اتجعل اولياءك
لاعدائك طرائد ولمكرهم مصائد وتقلدهم من خسفهم قلائد وانت مالك
نفوسهم لو قبضتها جمدوا وفي قبضتك مواد انفاسهم لو قطعتها خمدوا وما
يمنعك يا رب ان تكف بأسهم وتنزع عنهم من حفظك لباسهم وتعريهم من
سلامة بها في ارضك يفرحون وفي ميدان البغي على عبادك يمرحون اللهم
صل على محمد وعلى آل محمد وادركني ولما يدركني الغرق وتداركني ولما غيّبت
شمسي للشفق الهي كم من عبد خائف التجأ الى سلطان فآب عنه محفوفا بامن و
امان افاقصد يا رب اعظم من سلطانك سلطانا ام اوسع من احسانك
احسانا ام اكثر من اقتدارك اقتدارا ام اكرم من انتصارك انتصارا فما عذري
يا الهي اذا حرمت في حسن الكفاية نائلك وانت الذي لا يخيب آملك ولا يرد
سائلك الهي اين كفايتك التي هي نصرة المستغيثين من الانام واين اين

عنا بنك التي هي جنة المستهد فبين لجوركلا يام الى الى بها يا رب نجني من القوم
الظالمين انى مسنى الضر وانت ارحم الراحمين مولاى ترى تحيّرى فى امرى
ونفسى فى ضرّى وانطواى على حرقة قلبى وحرارة صدرى فصل يارب على
محمد وآل محمد وجد لى يا رب بما انت اهله فرجا ومخرجا ويسّر لى يا رب نحو اليسرى
منهجا واجعل يارب من نصب حبلا ليصرعنى بها صريع ما مكر ومن حفر لى البئر
ليوقعنى فيها واقعا فيما حفر واصرف اللهم عنى شره ومكره وفساده وضرّه ما
تصرفه عن القوم المتقين عمن قاد نفسه لدين الديان منادٍ ينادى للايمان
الهى عبدك عبدك اجب دعوته وضعيفك ضعيفك فرّج غمّته فقد انقطع
كل حبل الا حبلك وتقلّص كل ظل الا ظلك مولاى دعوتى هذه ان رددتها
اين تصادف موضع الاجابة ومخيلتى ان كذبتها اين تلاقى موضع الاخافة فلا
ترد عن بابك من لا يعرف غيره بابا ولا تمنع دون جنابك من لا يعرف سواه
جنابا ويسجد ويقول الهى ان وجها اليك برغبة توجه فالراغب خليق بان تجيبه
وان جبينا لك بابتهاله يسجد حقيق ان يبلغ ما قصد وان خدا اليك بمسئلته
نعفر جدير بان يفوز بمراده ويظفر وها انا ذا يا الهى قد ترى تعفير خدى
وابتهالى واجتهادى فى مسئلتك وجدّى فتلق يا رب رغباتى برأفتك قبولا
وسهل الى طلباتى برأفتك وصولا وذلل لى قطوف ثمرة اجابتك تذليلا الهى
لا ركن اشد منك فاوى الى ركن شديد وقد اويت اليك وعولت فى قضاء
حوائجى عليك ولا قول اشد من دعائك فاستظهر بقول شديد وقد دعوتك
كما امرت فاستجب لى بفضلك كما وعدت فهل بقى يا رب الا ان تجيب و
ترحم منى البكاء والنحيب يا من لا اله سواه ويا من يجيب المضطر اذا دعاه
رب انصرنى على القوم الظالمين وافتح لى وانت خير الفاتحين والطف بى يا رب
وبجميع المؤمنين والمؤمنات برحمتك يا ارحم الراحمين **حكايت پنجم** شيخ
جليل القدر فضل بن حسن الطبرسى صاحب تفسير **مجمع البيان** در كتاب **كنوز النجاح**

نقل کردہ کہ این دعا را حضرت صاحب الزمان صلوات اللہ علیہ تعلیم نمودہ در خواب بابی
الحسن محمد بن احمد بن اللیث رحمۃ اللہ علیہ در شہر بغداد در مقابر قریش و ابی الحسن مذکور از
ترس کشتہ شدن بنا بر قریش گریختہ و پناہ بردہ بودہ است پس برکت خواندن این دعا
از کشتہ شدن نجات یافتہ است و ابو الحسن مذکور گفتہ است کہ آنحضرت بمن تعلیم نمود کہ بگو اللہم
عظم البلاء و برح الخفاء وانقطع الرجاء وانکشف الغطاء وضاقت الارض ومنعت
السماء والیک یا رب المشتکی وعلیک المعول فی الشدۃ والرخاء اللہم صل علی
محمد وعلی آل محمد اولی الامر الذین فرضت علینا طاعتہم فعرفتنا بذلک منزلتہم
ففرج عنا بحقہم فرجا عاجلا قریبا کلمح البصر او ھو اقرب یا محمد یا علی اکفیانی فانکما
کافیای وانصرانی فانکما ناصری یا مولای یا صاحب الزمان ادرکنی ادرکنی
الغوث الغوث ادرکنی و راوی گفتہ است کہ در وقت گفتن یا صاحب الزمان حضرت
اشارہ بسینۂ مبارک خود نمود مؤلف گوید ظاہر آنست کہ مراد حضرت ازاین اشارہ این باشد کہ
در وقت گفتن یا صاحب الزمان مرا باید قصد نمود **حکایت ششم** شیخ ابراہیم
کفعمی در کتاب **بلد الامین** گفتہ کہ مرویست از حضرت امام مہدی موعود علیہ السلام فداہ روحی
کہ ہر کس بنویسد این دعا را در ظرف تازہ با تربت حسین علیہ السلام و بشوید و بخورد آنرا شفا
میابد از مرض خود بسم اللہ الرحمن الرحیم دواء والحمد للہ شفاء ولا الہ الا اللہ کفاء
ھو الشافی وھو الکافی کفاء اذھب الباس برب الناس لا یغادرہ سقم وصلی اللہ
علی محمد والہ و نجبائہ و دیدم بخط سید زین الدین علی بن الحسین حسینی کہ این دعا را آموخت مردی
کہ مجاور بود در حائر یعنی در کربلا المعلی از حضرت امام مہدی موعود فداہ روحی در خواب خود و
بمرضی مبتلا بود پس شکایت کرد بسوئے حضرت قائم آل محمد علیہ السلام پس امر فرمود بنوشتن آن
و خوردنش پس کرد آنچہ فرمودہ بود پس فی الحال از آن مرض عافیت یافت **حکایت ہفتم**
فاضل جلیل الشان **سید علیخان** مدنی شیرازی صاحب شرح صحیفہ و صمدیہ وغیرہ در کتاب
کلم الطیب والغیث الصیب فرمودہ کہ من دیدم بخط بعضی از اصحاب خود از سادات اجلاء
صلحاء ثقات کہ صورت آن این بود کہ شنیدم در ماہ رجب سنہ ہزار و نود و سہ از برادر رحمہ اللہ

المولی الصدوق جامع کمالات السنیه وصفات قدسیه امیر اسماعیل بن حسین بیک بن علی
بن سلیمان جابری انصاری انار الله تعالی برهانه که گفت شنیدم شیخ صالح حاجی علیاکی
گفت که من مبتلا شدم بتنگی وسختی ومناقضه با خصمان تا آنکه بر جان خود ترسیدم از کشته شدن وهلاکت
پس یافتم این دعائے مسطور بعد را در جیب خود بدون آنکه کسے آنرا بمن بدهد پس تعجب کردم ازین
امر ومتحیر بودم پس در خواب دیدم گوینده را که در زی صلحا وزهاد بود میگوید بمن که ما عطا نمودیم
دعا فلانیرا بتو پس بخوان آنرا که نجات خواهی یافت از تنگی وسختی وظاهر نشد برای من که گوینده کیست
پس تعجبم زیاده شد پس دفعه دیگر حجة منتظر مهدی موعود فداه روحی را دیدم وبمن فرمود بخوان آن دعا را
که داده بودم بتو وبیاموز آنرا بهر کس که خواستی شیخ گفت تحقیق که تجربه کردم آن دعا را چند مرتبه پس
دیدم فرج را نزدیکی وبعد از مدتے آن دعا گم شد وچندے مفقود بود ومن تاسف میخوردم بر فوت
او واستغفار میکردم از بدی عمل خود پس شخصے نزد من آمد وگفت بمن که این دعا از تو مفقود شد در
فلان مکان ودر خاطرم نیامد که من بآن مکان رفته باشم پس دعا را گرفتم وسجدهٔ شکر برای خدای تعالی
بجای آوردم وآن دعا اینست بسم الله الرحمن الرحیم رب انی اسئلك مددا
روحانیا تقوی به قوی الکلیة والجزئیه حتی اقهر بمبادی نفسی کل نفس قاهرة
فتنقبض لی اشارة دقایقها انقباضا تسقط قواها حتی لا یبقی فی الکون ذو روح
الا ونار قهری قد احرقت ظهوره یا شدید یا شدید یا ذا البطش الشدید یا قهار
اسئلك بما اودعته عزرائیل من اسمائك القهریه فانفعلت له النفوس بالقهر
ان تودعنی هذا السر فی هذه الساعة حتی الین به کل صعب واذلل به کل منیع
بقوتك یا ذا القوة المتین بخواند این را در سحر سه مرتبه اگر ممکن شود ودر صبح سه مرتبه ودر شام سه
مرتبه پس هرگاه سخت شود کار بر آنکه این دعا را میخواند بگوید بعد از خواندن آن سی دفعه یا رحمن
یا رحیم یا ارحم الراحمین اسئلك اللطف بما جرت به المقادیر **حکایت نهم**
عالم جلیل القدر فاضل متبحر نقاد میرزا عبدالله اصفهانی معروف به افندی در جلد پنجم
کتاب ریاض العلماء وحیاض الفضلاء در احوالات شیخ ابن جواد نعمانی گفته که او از کسانیست
که دیده است قایم علیه السلام را وروایت نموده از آنجناب چه دیدم منقول از خط شیخ زین الدین

علی بن الحسن بن محمد بن خازن حائری تلمیذ شهید که بدرستیکه دیده است ابن ابی الجواد نعمانی مولای ما حضرت امام مهدی موعود علیه السلام فداه روحی را پس عرض کرد یا مولای من برای تو مقامی است در نعمانیه و مقامی است در حله پس کدام وقت تشریف در آرید در هر یک از آنها پس فرمود یا وی که میباشم در روز سه شنبه در نعمانیه و روز جمعه و شب جمعه میباشم در حله ولکن اهل حله بآداب رفتار نمیکنند در مقام من و نیست مردیکه داخل شود در مقام من با ادب ادب کند و سلام کند بر من و بر ائمه علیهم السلام و صلوات فرستد بر من و بر ایشان دوازده مرتبه آنگاه دو رکعت نماز بجای آرد با دو سوره و با خدا یتعالی مناجات کند در آن دو رکعت مگر آنکه خدا یتعالی عطا فرماید با و آنچه را که میخواهد پس گفتم ای مولای من تعلیم فرما بمن این مناجات را فرمود اللهم قد اخذ التادیب منی حتی مسنی الضر و انت ارحم الراحمین و ان کان ما اقترفته من الذنوب استحق به اضعاف اضعاف ما ادبتنی به و انت حلیم ذو اناة تعفو عن کثیر حتی یسبق عفوک و رحمتک عذابک و سه مرتبه این دعا را بر من تکرار فرمود تا آنکه فهمیدم یعنی حفظ نمودم **مؤلف** گوید نعمانیه بلدیست در عراق ما بین واسط و بغداد و ظاهرا نواهل آن بلد باشد شیخ جلیل ابو عبدالله محمد بن محمد بن ابراهیم بن جعفر کاتب شهیر نعمانی معروف بابن ابی زینب تلمیذ شیخ کلینی و صاحب تفسیر **مختصر** که در انواع آیات است **و کتاب الغیبة** که از کتب مشهوره مفصله معتبره است چنانچه شیخ مفید در ارشاد اشاره فرموده **مخفی** نماند که در جمله از اماکن محل مخصوص معروف بمقام آنجناب مثل وادی السلام و مسجد سهله و حله و خارج قم و غیر آن و ظاهر آنست که کسی در آنموضع بشرف حضور مشرف شده یا از آنجناب معجزه در آنجا ظاهر شده و از اینجهت داخل شده در اماکن شریفه متبرکه و محل انس و نزول ملائکه و قلت شیاطین در آنجا و این خود یکی از اسباب قریبه اجابت دعا و قبول عبادات است و در بعضی از اخبار رسیده که خداوند عالم را مکانهائیست که دوست میدارد عبادت کرده شود در آنجا و وجود امثال این اماکن چون مساجد و مشاهد حضرات ائمه اطهار علیهم السلام و مقابر امامزادگان و علما و ابرار در اطراف بلاد از الطاف خفیه الهیه است برای بندگان درمانده و مضطر و مریض و مقروض و مظلوم و هراسان و محتاج و نظایر ایشان از صاحبان هموم متفرق قلوب و تشتت خاطر و مختل حواس که بآنجا پناه برند و تضرع نمایند و بوسیله صاحب آن مقام از خداوند مسئلت کنند دوای درد خود را بخواهند

وشفا طلبند و دفع شر اشرار کنند و بسیارے شده که بسرعت تمام مقرون باجابت شده فائز المرام شدند اگر با مرض رفتند با عافیت برگشتند اگر مظلوم رفتند مغبوط برگشتند اگر با حال پریشان رفتند و آسوده خاطر مراجعت نمودند والبته هرچه در آداب و احترام آنجا بگوشد خیر در آنجا بیشتر بینند و محل است همه آں مواضع داخل باشند در جمله آنجا نها که خدا تعالی امر و حکم فرمود که بایست مقام آنها بلند باشد و نام خدا تعالی در آنجا مذکور شود و مدح فرمود از کسانیکه در بامداد و پسین در آنجا تسبیح حق تعالی گویند و اینمقام را گنجایش شرح بیش از این نیست حکایت دهم سید جلیل علی بن طاوس در کتاب اقبال نقل کرده از محمد ابن ابی الرواد رواسی که او ذکر نمود که بیرون رفت با محمد بن جعفر دهان بسوے مسجد سهله در روز دوم از روزهائے ماه رجب المرجب پس محمد با وگفت ما را ببر بمسجد صعصعہ پس آن مسجد مبارکیست و امیرالمومنین علیه السلام فداه روحی در آنجا نماز کرده و حج علیهم السلام قدمهاے شریف خود را در آنجا گذاشتند پس میل کردیم بسوے آں مسجد پس در بین نماز گذاردن بودیم که دیدیم مردیرا که از شتر خود فرود آمد و در زیر سایه ناقه اورا عقال کرد آنگاه داخل شد و دو رکعت نماز کرد و طول داد آں دو رکعت را آنگاه دستهاے خود را بلند کرد وگفت اللهم یا ذا المنن السابغة تا آخر آنچه بیاید آنگاه برخاست ورفت نزد شتر خود و براو سوار شد پس ابن جعفر دهان بمن گفت آیا برنخیزیم و نرویم نزد او پس سوال کنیم از او که او کیست پس برخاستیم و بنزد او رفتیم پس باو گفتیم که ترا بخدا و ندقسم میدهیم که تو کیستی فرمود شمارا قسم میدهم بخداوند که مرا که پنداشتید ابن جعفر دهان بمن گفت گمان کردم ترا خضر پس فرمود تو هم چنین گمان کردی گفتم گمان کردم که تو خضری پس فرمود والله که من هر آینه آں کسے هستم که خضر محتاج است بدیدن او برگردید که منم امام زمان شاه شیخ محمد بن مشهدی در مزار کبیر خود و شیخ شهید اول در مزار نقل کردند از علی بن محمد بن عبد الرحمن شوشتری که او گفت گذشتم بقبیله بنی رواس پس بعضے از برادران بمن گفت کاش میبردی ما را بسوے مسجد صعصعه که نماز میکردم در آں زیرا که این رجب است و مستحب است در آں زیارت این مواضع متبرکه که موالی علیهم السلام قدمهاے خود را در آنجا گذاردند و نماز کردند در آں و مسجد صعصعه یکے از آنها است پس باو میل کردیم بسوے مسجد که ناگاه دیدیم شتریرا که زانویش بسته و پالانش پیشش گذاشته که در در مسجد فرود خوابانیده شده و پس داخل شدیم ناگاه مردیرا دیدیم که بر بدنش جامه هاے حجازی بود و بلود

عمامه بود مانند عمامهٔ اہل حجاز نشسته و میخواند این دعا را پس من و رفیقم حفظ کردیم و آن دعا اینست
اللهم یا ذا المنن السابغة تا آنگاه سجده طولانی کرد و برخواست و بر شتر سوار شد و رفت پس رفیق
من بمن گفت گمان میکنیم که او خضر بود پس چه شد ما را که با او سخن نگفتیم گویا که زبان ما را بسته بودند پس
بیرون رفتیم و ملاقات کردیم ابن ابی الرواد رواسی را پس گفت از کجا می آئید گفتیم از مسجد صعصعه
و آن خبر را برای او نقل نمودیم پس گفت این شتر سوار می آید بمسجد صعصعه در هر دو روز و تکلم نمیکند
گفتیم کیست او گفت شما چه گمان کردید او را گفتیم گمان کردیم خضر است پس گفت من والله نمیدانم
او را مگر کسیکه خضر محتاج است بمشاهده او و برگردید با رشد و هدایت پس رفیقم بمن گفت او والله
صاحب الزمانست صلوات الله علیه **مؤلف گوید** ظاهر آنست که این دو واقعه است
و دو مرتبه این دعا را در آن مسجد در ایام رجب از آنجناب شنیدند و رواسی با علی بن محمد شوشتری
بنحویکه حضرت با او مکالمه نمود و او نیز رفتار نمود و علما را اعلام این دعا را و مکتابهای مزارها آداب
مسجد صعصعه شمردند و در کتب ادعیه و اعمال سال از جمله ادعیه ماه رجب دانسته و این حکایت را
گاهی در آنجا ذکر کردند و گویا احتمال دادند که خواندن آنجناب این دعا را در آنجا بجهت خصوصیت
مکان باشد پس از اعمال مسجد خواهد بود و محتمل است که بجهت زمان باشد پس از ادعیه ماه رجب
باشد و لهذا در هر دو جا ذکر فرمودند و اول بنظر اقویست اگرچه احتمال میرود که از ادعیه مطلقه باشد
و اختصاصی بزمان یا مکان نداشته باشد و دعا اینست اللهم یا ذا المنن السابغة والآلاء

الوازعة والرحمة الواسعة والقدرة الجامعة والنعم الجسيمة والمواهب العظيمة
والايادي الجميلة والعطاء الجزيلة يا من لا ينعت بتمثيل ولا يمثل بنظير و
لا يغلب بظهير يا من خلق فرزق والهم فانطق وابتدع فشرع وعلا فارتفع
وقدر فاحسن وصور فاتقن واحتج فابلغ وانعم فاسبغ واعطى فاجزل و
منح فافضل يا من سما في العز ففات خواطر الابصار ودنى في اللطف فجاز
هواجس الافكار يا من توحد بالملك فلا ند له في ملكوت سلطانه وتفرد بالكبرياء
والآلاء فلا ضد له في جبروت شانه يا من حارت في كبرياء هيبته دقائق
لطائف الاوهام وانحسرت دون ادراك عظمته خطائف ابصار الانام يا من

عنت الوجوه لهیبته وخضعت الرّقاب لعظمته وجلت القلوب من خیفته اسئلك بهذه المدحة التی لا تنبغی الّا لك وبما وایت به علی نفسك للداعین یا اسمع السامعین وابصر المبصرین ویا انظر الناظرین ویا اسرع الحاسبین ویا احکم الحاکمین ویا ارحم الرّاحمین صلّ علی محمّد خاتم النّبیین وعلی اهل بیته الطّاهرین الاخیار وان تقسم لنا فی شهرنا هذا خیر ما قسمت وان تحتم لی فی قضائك خیر ما حتمت وتختم لی بالسّعادة فیمن ختمت واحینی ما احییتنی موفوراً وامتنی مسروراً ومغفوراً وتول انت نجاتی من مسائلة البرزخ وادرء عنی منکراً ونکیراً وارعنی مبشّراً وبشیراً واجعل لی رضوانك وجنانك مصیراً وعیشا قریراً وملکاً کبیراً وصلی الله علی محمد واله بکرة واصیلاً یا ارحم الراحمین

حکایت یازدهم

سید محمّد حسینی در کتاب الاربعین که آنرا کفایة المهتدی نام نهاده از کتاب غیبت حسن بن حمزة العلوی الطبری المرعشی نقل کرده و آنحدیث سی و ششم آن کتاب است که گفت حدیث کرد مرا مرد صالح از اصحاب ما امامیه گفت سالی از سالها باراده حج بیرون رفتم و در آن سال گرما شدت تمام داشت وسموم بسیار بود پس از قافله منقطع گشتم و راه را گم کردم و از غایت تشنگی از پای در آمده بر زمین افتادم و مشرف بمرگ شدم پس شیهه اسپی بگوشم رسید چشم گشودم جوانی دیدم خوشروی خشبوی خشموی بر اسپی شهباسوار آنجوان کسی بمن آشامانید که از برف خنکتر واز عسل شیرینتر بود و مرا از هلاك شدن رهانید گفتم ای سید من تو کیستی که این مرحمت درباره من فرمودی گفت منم حجة خدا بر بندگان خدا وبقیة الله در زمین او منم آن کسی که پر خواهم کرد زمین را از عدل و داد آنچنانکه پر شده باشد از ظلم و جور منم فرزند حسن بن علی بن محمد بن علی بن موسی بن جعفر بن محمد بن علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب علیهم السلام فا هم روحی و حسبی و بعد از آن فرمود که چشمهایت را بپوش پوشیدم فرمود بگشا گشودم خود را در پیش روی قافله دیدم پس آنحضرت از نظرم غائب شد صلوات الله علیه مخفی نماند که این حسن بن حمزه بن علی بن عبدالله بن محمد بن الحسن بن الحسین بن علی بن الحسین بن ابی طالب علیهم السلام از اجلاء فقهاء طایفه شیعه و از علماء ماة رابعه است و این

در حرم نجف مشاهده شکل امام غائب

شهر آشوب در کتاب معالم العلماء ذکر نموده از جمله تصانیف او کتاب غیبت حضرت
سرکار حضرت شیخ طوسی علیه الرحمة فرموده که او فاضل ادیب عارف فقیه ناصح ورع
صاحب محاسن بسیار بوده الخ **حکایت دوازدهم** سید فاضل مذکور در اربعین خود
در کفایت المهتدی گفته راقم اربعین میگوید بیاد من وخدا که میشناسم در دهند یکه مکرر آنحضرت را
دیده و در بعضے اناوقات بمرض مهلک گرفتار بود که آنحضرت او را شفاداده کامل کرامت نموده

حکایت سیزدهم عالم جلیل علی ابن عیسے اربلی در کتاب مستطاب کشف الغمه
فی معرفة الائمه میفرماید که خبر داد مرا جماعتے از ثقات برادران من که در حله شخصے بود که او را اسمٰعیل
بن حسن هرقلی میگفتند از اهل قریه بود که او را **هرقل** میگویند وفات کرد در زمان من ومن او را ندیدم
حکایت کرد از برائے من پسر او شمس الدین گفت حکایت کرد از برائے من پدرم که بیرون آمد در
وقت جوانی در ران چپ او چیزے که آنرا **توثه** میگویند بمقدار قبضه آدمی بود و در هر فصل بهار
میترکید واز آن خون وچرک میرفت وجمیع اطبا از معالجه آں عاجز شده بودند اتفاق بر هلاکت
وے کرده بودند آخرالامر از دست حق پرست حجة الله الاکبر امام العصر حضرت امام مهدی موعود
علیه السلام فداه روحی وجسمی صحت یاب شد وتفصیل تمام قصه عجیبه وغریبه شخص موصوف الذکر
را در **مجلد اول** همیں کتاب مستطاب نوشتایم من شاء فلیرجع الیه **حکایت
چهاردهم** که در آں ذکریست از تاثیر رقعه استغاثه بدانکه عابد صالح تقی مرحوم سید
محمد پسر جناب **سید عباس** که در قریه جبشیت از قرائے جبل عامل ساکن است واو
از بنی اعمام سید نبیل وعالم متبحر جلیل **سید صدرالدین** عاملی اصفهانی صهر شیخ فقها عصر خود
شیخ جعفر نجفی اعلی الله تعالی مقامهما است **سید محمد** مذکور بواسطه تعدی حکام جور که
خواستند او را داخل در نظام عسکریه کنند از وطن مالوف متواری شده بلبے بضاعتی بنحویکه در
روز بیرون آمدن از جبل عامل جز یک قری که عشر قرآن سکه دارالایمان **مملکت ایران**
است چیزے دیگر نداشت وهرگز سوال نکرد ومدتے سیاحت کرد ودر ایام سیاحت در بیداری
وخواب عجائب بسیار دیده بود بالاخره در **نجف اشرف** مجاور شده ودر صحن مقدس از
حجرات فوقانیه سمت قبله منزلے گرفت ودر نهایت پریشانی میگذرانید وبرحالش جز دو سه نفر

حکایت سید محمد در مشاهدهٔ امام علیه السلام

کسے مطلع نبود تا آنکہ مرحوم شد واز وقت بیروں آمدن از وطن تا زمان فوت پنج سال طول کشید در زمان حیوات وقتے مشغول نوشتن عریضہ شد خدمت حضرت حجۃ امام مہدی موعود علیہ السلام و بنا گذاشت کہ چہل روز مواظبت کند باین طریق کہ قبل از طلوع آفتاب ہمہ روزہ مقارن باز شدن دروازہ کوچک شہر کہ بسمت دریا است بیروں رود و روئے بطرف راست قریب میدان دور از قلعہ کہ احدے را بہبیند آنگاہ عریضہ را در گل گذاشتہ بیکے از نواب آنحضرت بسپارد و در آب انداز چنیں کرد تا حتی[۳۸] و ہشت یا نہ روز گفت روزے بر میگشتم از محل انداختن رقاع و سر را بزیر انداختہ و خلقم بسیار تنگ بود کہ ملتفت شدم گویا کسے از عقب بمن ملحق شد بالباس عربی و چفیہ و عقال پس سلام کرد و من با حال افسردہ جواب مختصرے دادم و توجہ بجانب او نکردم چوں میل سخن گفتن با کسے نداشتم قدرے راہ با من موافقت کرد و من بہماں حالت اوّل باقی بودم بلہجہ اہل جبل عامل گفت سید محمّد چہ مطلب داری کہ امروز سی[؟] و ہشت روز یا نہ روز است کہ قبل از طلوع آفتاب بیروں مے آئی و تا فلان مکان از دریا میروی و عریضہ در آب مے اندازی گمان میکنی امامت از حاجت تو مطلع نیست سیّد محمّد گفت من تعجب کردم کہ احدے بر شغل من مطلع نبود خصوص این عدد از ایام را و کسے مرا در کنار دریا ندیدہ و کسے از اہل جبل عامل در اینجا نیست کہ من او را نشناسم خصوص با چفیہ و عقال کہ در جبل عامل مرسوم نیست پس احتمال نعمت بزرگ و نیل مقصود و تشرف بحضور غایب مستور امام عصر روحی فداہ را دادم و چوں در جبل عامل شنیدہ بودم کہ دست مبارک آنحضرت چناں نرم است کہ ہیچ دستی چناں نیست با خود گفتم مصافحہ میکنم اگر احساس ایں مرحلہ را نمودم بلوازم تشرف بحضور مبارک عمل مینمایم بہماں حالت دو دست خود را پیش بردم آنجناب فداہ روحی نیز دو دست خود را پیش آورد مصافحہ کردم نرمی و لطافت زیادی یافتم یقین کردم بحصول نعمت عظمے و موہبت کبرے پس روئے خود را گردانیدم و خواستم دست مبارک را ببوسم کسے را ندیدم **مؤلف گوید** کہ نرمی دست مبارک آنحضرت کہ از ایں حکایت معلوم میشود نظر بانچہ گذشت در **مجلد اوّل** ہمیں کتاب مستطاب کہ شمائل آنجناب فداہ روحی عین شمائل جد بزرگوار او ست و در خُلق و خَلق شبیہ ترین خلق است با آنحضرت صلے اللہ علیہ و آلہ وسلم مؤید است خبر را کہ شیخ نبیل ابو محمد جعفر بن احمد بن علی

حکایت سید محمد جبل عاملی

قمی نزیل ری در کتاب مسلسلات روایت کرده از حسین بن جعفر گفت که گفته محمد بن عیسے بن عبد الکریم طرسوسی در دمشق گفت عمر بن سعید بن لبسا منجی گفت که گفته احمد بن دہقان گفت خلف بنی تمیم گفت داخل شدیم برابی ہرمز کہ او را عیادت کنیم پس گفت که داخل شدیم برانس بن مالک که او را عیادت کنیم پس گفت مصافحه کردم باایں کف خود کف رسول خدا صلے اللہ علیہ وسلم راپس مس نہ کردم دیبائرا و نہ حریرراکہ نرم تر باشد از کف مبارک آنحضرت ابو ہرمز گفت پس گفتیم بانس بن مالک مصافحه کن باما باکفیکہ مصافحه کردی باآں کف رسول خدا صلے اللہ علیہ وسلم را پس مصافحه کرد باما گفت السلام علیکم خلف بنی تمیم گفت گفتم بابو ہرمز مصافحه کن باما بآن کفیکہ مصافحه کردی باآں انس بن مالک راپس مصافحه کرد باما وگفت السلام علیکم احمد بن دہقان گفت گفتیم بخلف بن تمیم مصافحه کن باما بہ آں کفیکہ مصافحه کردی باآں کف باابو ہرمز پس مصافحه کرد باما وگفت السلام علیکم عمر بن سعید گفت گفتیم باحمد بن دہقان مصافحه کن باما باکفیکہ مصافحه کردی بآں کف باخلف بن تمیم پس مصافحه کرد باما وگفت السلام علیکم محمد بن عیسے بن عبد الکریم گفت گفتیم بعمر بن سعید مصافحه کن باما باکفیکہ مصافحه کردی باآں کف بااحمد بن دہقان پس مصافحه کرد باما وگفت السلام علیکم حسین بن جعفر گفت گفتیم بمحمد بن عیسے مصافحه کن باما باکفیکہ مصافحه کردی باآں باعمر بن سعید پس مصافحه کرد باما وگفت السلام علیکم ابو محمد جعفر بن احمد بن علی رازی مصنف این کتاب گفت گفتم بحسین بن جعفر مصافحه کن باما باکفیکہ مصافحه کردی باآن کف بامحمد بن عیسے پس مصافحه کرد باما وگفت السلام علیکم ونیز مؤید قول صاحب بن عباد است در کتاب **محیط اللغة** که کلمہ شثن الکفین که در حدیث شمائل حضرت رسول اکرم صلے اللہ علیہ وسلم که معروفست وخاصہ وعامہ باسانید معتبرہ این رانقل کرده اند وارد شده باتای دو نقطه فوقانیہ ضبط کرده که بمعنے نرمیست چنانچه در آنجا میگوید الشتون اللنیة من الثیاب الواحد الشتن وروے فی الحدیث فی صفة النبی صلے اللہ علیہ وسلم انہ کان شتن الکف بالتاء ومن رواہ بالثاء فقد صحف یعنے شتون نرم از جامہ ہاست ومفردان شتن است وروایت شده در خبر که در صفت پیغمبر صلے اللہ علیہ وسلم رسیده اینکه کف آنجناب شتن بوده باتا وکسیکه

آنرا باثنا روایت کرده لفظ حدیث را غلط ضبط کرده ولکن سایر محدثین و شراح اخبار و اهل لغت باثا ضبط کرده‌اند بلکه سخن صاحب محیط را از غرابت دانسته‌اند **شیخ صدوق** بعد از نقل تمام خبر در کتاب **معانی الاخبار** میفرماید سوال کردم از ابی احمد حسن ابن عبد الله بن سعید عسکری از تفسیر این خبر پس گفت تا اینکه در شرح شثن الکفین میگوید یعنے کفهائے مبارک آنحضرت خشن و زبر بود و عرب مدح میکنند مردان را بزبری کف و زنان را بنرمی کف و ابن اثیر جزری در نهایه میگوید یعنے دو کف مبارکش مائل بود بغلظت و کوتاهی و بعضے گفته‌اند که در انگشتانش غلظتے بود بدون کوتاهی و پسندیده است این در مردان زیرا که این اشد است از برائے قبض کردن ایشان یعنے از برائے گرفتن چیز که شغل مردان است این صفت معین است و مذموم است این صفت در زنان و موید کلام ایشانست آنچه در شمایل حضرت امیر المومنین علیه السلام رسیده که کف آنجناب نیز غلیظ و زبر بود و **شیخ مفید** در ارشاد روایت کرده که چون آنجناب بقصد قتال اهل بصره از مدینه بیرون آمد وارد زبده شد و آخر حاج در آنجا ملحق شد و جمع شدند که کلام آنجناب را بشنوند تا آنکه میفرماید ابن عباس داخل شد در خیمه که آنجناب بود و عرض کرد که آیا رخصت میدهی که من سخن بگویم اگر نیک باشد از جانب جناب تو باشد وگرنه از طرف من فرموده خود سخن میگویم ابن عباس میگوید آنگاه دست مبارک را بر سینه من گذاشت **و کان شثن الکفین** فالمنی کفهائے مبارک چون زبر و غلیظ بود مرا بدرد آورد و خبر باثنا بودن نسخه وجهے ندارد چه نرمی دست علت نشود برائے الم و در **اکمال الدین** مرویست از یعقوب بن منفوش که گفت داخل شدم بر ابی محمد حسن بن علی علیهما السلام و آنجناب نشسته بود بر سکوئے در خانه و در طرف راستش اطاقے بود که پرده بر آن آویخته بود پس گفتم ای سید من کیست صاحب این امر فرمود پرده را بلند کن پس بالا کردم پس بیرون آمد بسوئے ما پسرے پنجساله آنگاه شمائل آنجناب را ذکر کرد که از جمله آنها است شثن الکفین و در نسخ باثا مضبوطست **و مجلسی** علیه الرحمة در بحار الانوار بغلظت تفسیر نمود **حکایت یازدهم** و نیز صالح صفی مبرور سید متقی نه کو نقل کرده که چون بمشهد مقدس رضوی مشرف شدم با فراوانی نعمت آنجا بر من بسیار تنگ میگذشت صبح آن روز که بنا بود زوار از آنجا بیرون روند چون یک قرص نان که

تحقیق معنی شثن الکفین

حکایت سیاحی در صحرا و امام کمک

بجوانم با آب خود زا بایشان برسانم نداشتم موافقت نکردم زوار رفتند ظهر شد بجرم ظهر مشرف شدم
پس ادای فریضه دیدم اگر خود را بزوار نرسانم قافله دیگر نیست و اگر باین حال بانم چون مستان
میشد تلف میشوم برخواستم نزدیک ضریح رفتم و شکایت کردم و با خاطر افسرده بیرون رفتم و با
خود گفتم بهمین حال گرسنه بیرون میروم اگر هلاک شدم مستریح میشوم و الا خود را بقافله میرسانم از
دروازه بیرون آمدم از راه جویا شدم طرفی را بمن نشان دادند من نیز تا غروب راه رفتم بجائی
نرسیدم فهمیدم راه را گم کردم به بیابان بی پایانی رسیدم که سوای حنظل چیزی در او وجود
نداشت گرسنگی و تشنگی قریب به پانصد حنظل شکستم شاید یکی از آنها هندوانه باشد مگر نبود تا هوا
روشن بود در اطراف آن صحرا میگردیدم که شاید آبی یا علفی پیدا کنم تا آنکه بالمرّه مایوس شدم تن
بمرگ دادم و گریه میکردم ناگاه مکان مرتفعی بنظرم آمد بآنجا رفتم چشمهٔ آبی یافتم تعجب کردم که در
بلندی چشمهٔ آب چگونه شکر خداوند بجا آورده با خود گفتم آب بیاشامم و وضو گرفته نماز کنم چنانچه
مردم نماز کرده باشم بعد از نماز عشا هوا تاریک شد و تمام صحرا پر از جانوران و درندگان و از
اطراف صداهای غریب از آنها شنیدم بسیاری از آنها را میشناختم چون شیر و گرگ و بعضی
از دور چشمهاشان مانند چراغ مینمود وحشت کردم و چون زیاده بر مردن چیزی نبود و رنج بسیار
کشیده بودم رضا بقضا داده خوابیدم وقتی بیدار شدم که هوا بواسطهٔ طلوع ماه روشن و
صداها خاموش شده بود و من در نهایت ضعف و بیحالی در اینحال سواری نمایان شد با خود گفتم
این سوار مرا خواهد کشت زیرا که در صدد دستبردی خواهد بود و من چیزی ندارم پس خشم خواهد
کرد لا محاله زخمی خواهد رسید پس از رسیدن سلام کرد جواب گفتم و مطمئن شدم فرمود چه میکنی با
حالت ضعف اشاره بحالت خود کردم فرمود در جنب تو سه عدد خربزه است چرا نمیخوری من
چون فحص کرده بودم و مایوس از هندوانه بصورت حنظل چه رسد بخربزه بزرگ داشت فرمود
به یکی از آنها سد جوع خود کن و نصف یکی را صبح بخور و نصف دیگر را با خربزه صحیح دیگر همراه
خود ببر و از این راه بخط مستقیم روانه شو فردا قریب بظهر نصف خربزهٔ دیگر را البته صرف
مکن که بکار تو خواهد آمد نزدیک بغروب بسیاه خیمهٔ خواهی رسید آنها ترا بقافله خواهند رسانید
پس از نظر من غائب شد من برخواستم یکی از آن خربزه ها را شکستم بسیار لطیف و شیرین بود که

شایه بآں خوبی ندیده بودم آنرا خوردم و برخواستم و دو خربزه دیگر را برداشته روانه شدم و طے مسافت میکردم تا ساعتے از روز برآمد خربزه دیگر را شکسته نصف آنرا خوردم و نصف دیگر را هنگام ظهر که هوا بشدت گرم بود خوردم و با خربزه دیگر روانه شدم قریب بغروب آفتاب از دور خیمه دیدم چوں اهل خیمه مرا از دور دیدند بسوئے من دویدند و مرا بسختی و عنف گرفته بسوئے خیمه بردند گویا توهم کرده بودند که من جاسوسم و چوں غیر عربی نمیدانستم و آنها جز پارسی زبانے نمیدانستند هرچه فریاد میکردم کسی گوش بحرف من نمیداد تا بنزد یک بزرگ خیمه رفتم او با خشم تمام گفت از کجا مے آئی راست بگو وگرنه ترا میکشم من بهزار حیله فی الجمله کیفیت حال خود را و بیروں آمدن روز گذشته از مشهد مقدس و گم کردن راه را ذکر نمودم گفت اے سید کاذب اینجا ها که تو میگوئی مقدور کسے نیست که دراین زمان طے کند زیراکه بطریق متعارف از اینجا تا مشهد سه منزل است و ازایں راه که تو میگوئی منزلها خواهد بود راست بگو وگرنه ترا با این شمشیر میکشم و شمشیر خود را کشید بر روئے من درانیحال خربزه از زیر عبائے من نمایاں شد گفت این چیست تفصیل را گفتم تمام حاضرین گفتند دراین صحرا ابداً خربزه نیست خصوص این قسم که ما تا کنوں ندیده ایم پس بعضے ببعضے دیگر رجوع کردند و بزبان خود گفتگوئے زیادی کردند و گویا مطمئن شدند که این خرق عادت است پس آمدند و دست مرا بوسیدند و در صدر مجلس جائے دادند و مرا معزز و محترم داشتند جامه هائے مرا برائے تبرک بردند جامه هائے پاکیزه برائے من آوردند و شب و دو روز مهمان داری کردند در نهایت خوبی روز سیم ده تومان بمن دادند و سه نفر با من فرستادند و مرا بقافله رسانند

حکایت دوازدهم عالم کامل و فاضل عامل المعے علی بن عیسے اربلی صاحب **کشف الغمه** میگوید حکایت کرد از برائے من سید باقی بن عطوه علوی حسنی که پدرم عطوه زیدی بود و را مرضے بود که اطبا از علاجش عاجز بودند و او از ما پسران آزرده بود و منکر بود میل ما را بمذهب امامیه و مکرر میگفت من تصدیق شما را نمیکنم و بمذهب شما قائل نمیشوم تا صاحب شما مهدی موعود علیه السلام نیاید و مرا ازایں مرض نجات ندهد اتفاقاً شبے در وقت نماز خفتن ما همه یکجا جمع بودیم که فریاد پدر را شنیدیم که مے گوید بشتابید چوں بتندی بنزدش رفتیم گفت بدوید و صاحب خود را دریابید که همیں لحظه از پیش من بیروں رفت

و نامہ ہر چند دویدیم کسے را ندیدیم و برگشتہ پرسیدیم کہ چہ بود گفت شخصے نزد من آمدہ گفت یا عطوہ من گفتم تو
کیستی گفت من صاحب پسران تو ام آمدہ ہستم کہ ترا شفا دہم و بعد ازاں دست را باز کرد و بر موضع
الم من دست مالید و من چوں بخود نگاہ کردم اثرے ازاں کوفت ندیدیم و مدتہائے مدید زندہ بود و
با قوت و توانائی زندگانی کرد و من از غیر پسران او از جمعے کثیر این قصہ را پرسیدم و ہمہ ہمیں طریق
بے زیادہ و نقصان نقل کردند صاحب کتاب بعد از نقل اینحکایت حکایت اسماعیل ہرقلی کہ
در **مجلد اول** ذکر آں گذشت میگوید امام علیہ السلام را مردمان در راہ حجاز وغیرہ بسیار دیدہ
اند کہ یا راہ گم کردہ بودند یا درماندگی داشتند و آنحضرت ایشاں را خلاصی دادہ و ایشان را
بمطلب خود رسانیدہ و اگر خوف تطویل نمے بود ذکر میکردم رحمۃ اللہ علیہ **حکایت**
سیزدھم سید جلیل القدر بہاؤ الدین علی بن عبد الحمید الحسینی النجفی النیلی معاصر شیخ
شہید اول رہ در کتاب **غیبت** میفرماید خبر داد مرا شیخ عالم کامل قدوہ مقری حافظ محمود
حاج معتمر شمس الحق والدین محمد بن قارون گفت مرا دعوت کردند بنزد زنے پس رفتم بنزد او
و من میدانستم کہ او زنے است مومنہ از اہل خیر و صلاح اہل او تزویج کردند او را بمحمود فارسی
معروف باخی بکر و او را و اقارب او را بنو بکر میگفتند و اہل فارس مشہور اند بشدت تسنن
و نصب و عداوت اہل ایمان و محمود اشد ایشان بود دریں باب و خداوند تبارک و تعالی
توفیق داد او را برائے شیعہ شدن بخلاف اہلش کہ بمذہب خود باقی بودند پس بآن زن گفتم چہ عجب
چگونہ پدر تو جوانمردی کرد و راضی شد کہ تو با این ناصبیان باشی و چہ اتفاق افتاد کہ شوہر تو
مخالفت اہل خود کرد و مذہب ایشاں را ترک کرد پس آن زن گفت ایمقری بدرستیکہ از برائے
او حکایت عجیبہ ایست کہ ہرگاہ اہل ادب آنرا بشنوند حکم میکنند کہ آں از عجائب است گفتم
آں حکایت چیست گفت از او بپرس کہ ترا خبر میدہد آن شیخ فرمود چوں حاضر شدیم در نزد محمود
گفتم اے محمود چہ ترا بیروں آورد از ملت اہل تو و داخل کرد در میان شیعیان پس گفت اے
شیخ چوں حق واضح شد آنرا پیروی کردم بداں بدرستیکہ عادت اہل فرس چناں جاری شدہ
کہ چوں بشنوند قافلہ وارد میشود پس من بیروں رفتم و با من کودکان بسیارے بودند و من در آن
وقت کودکے بودم نزدیک بلوغ پس از روئے نادانی کوشش کردیم و در جستجوئے قافلہ برآمدیم

حکایت محمود فارسی

ودر عاقبت کار خود اندیشه نکردیم وچناں سعی داشتیم کہ ہرگاہ کودکے از ما و امیماند و را بر ضعفش سرزنش میکردیم پس راہ را گم کردیم و در وادی افتادیم کہ آنرا نمیشناختیم و در آنجا آنقدر خار و درختان انبوہ درہم پیچیدہ بود کہ ہرگز مانند آں ندیدہ بودیم پس شروع کردیم براہ رفتن باز ماندیم واز تشنگی زبان ما بر سینۂ ما آویزاں شدہ بود پس یقین کردیم بمردن و بر و در افتادیم پس در اینحال بودیم کہ ناگاہ سوارے دیدیم کہ بر اسپ سپیدے سوار است ودر نزدیک ما فرود آمد و فرش لطیفے در انجا فرش کرد کہ مثل آن ندیدہ بودیم از آں بوئے عطر بمشام میرسید پس ملتفت او بودیم کہ ناگاہ سوار دیگرے دیدیم کہ بر اسپ قرمزی سوار بود و جامۂ سفید پوشیدہ بود و بر سرش عمامہ بود کہ برائے آں دو طرف بود پس فرود آمد برآں فرش وایستاد و نماز کرد و آں دیگرے رفیقش با او نماز کرد انگاہ نشست برائے تعقیب پس ملتفت من شد و فرود آمد برآں فرش وایستاد و نماز کرد و آں دیگرے رفیقش با و نماز کرد انگاہ نشست برائے تعقیب پس ملتفت من شد و فرمود لے محمود پس بصدائے ضعیفے گفتم لبیک اے آقائے من فرمود نزدیک من بیا گفتم از شدت عطش وخستگی قدرت ندارم فرمود باکے نیست بر تو چوں ایں سخن را فرمود محسوس شد کہ در تن خود روح تازہ یافتم پس با سینہ نزدیک آنجناب رفتم پس دست خود را بر صورت و سینہ من کشیدہ و بالا برد تا حنک من و بحنک بالائی ملصق و دہانم داخل شد درمیان دہانم و آنچہ در من بود از رنج و آزار ہمہ برطرف شد و بحالت اولے خود برگشتم پس فرمود برخیز و یک دانہ حنظل ازیں حنظلہا برائے من بیار و در آں وادی حنظل بسیارے بود پس یک حنظل بزرگے برائش آوردم آنرا دو نیمہ نمود و آنرا بمن داد و فرمود آنرا بخور پس آنرا از آنجناب گرفتم و جرأت نداشتم بر مخالفت کردن او و در نزد من چنین بود کہ مرا امر فرمودہ بخوردن صبر چوں معہود بود نزد من تلخی حنظل چوں از آں چشیدم دیدم کہ شیرین تر است از عسل و سرد تر از یخ وخوشبو تر است از مشک پس سیر و سیراب شدم انگاہ بمن فرمود رفیق خود را بگو بیاید پس او را خواندم او بزبان شکستہ ضعیفے گفت کہ توانائی بر حرکت ندارم پس با و فرمود برخیز بلکے بر تو نیست پس او نیز بسینہ رو بہ آنجناب کرد و بجا رسید پس با و نیز ہماں کار کرد کہ با من کردہ بود انگاہ از جائے خود برخواست کہ سوار شود

پس با و گفتیم تر ا بخدا و ند قسم میدہیم اے آقائے ما که نعمت خود را بر ما تمام کن و ما را باہل ما برسان
فرمود عجلت مکنید و با نیزه خود دور ما خطے کشید و با نفیش رفت پس من برفیقم گفتم برخیز تا بایستیم
مقابل کوه و راه را پیدا کنیم پس برخواستیم و براه افتادیم ناگاه دیدیم دیوارے در مقابل ماست
پس بسمت دیگر سیر کردیم دیوار دیگر دیدیم و همچنیں در ہر چہار جانب ما پس نشستیم و بر حال خود گریستیم
پس برفیقم گفتم از ایں خنظل بیار تا بخوریم پس خنظلے آورد دیدیم از ہمہ چیز تلخ تر و قبیح تر است
پس آنرا بدور انداختیم و اندکے درنگ کردیم که ناگاه وحوش بسیارے با احاطه کردند که شمار
آنرا بجز خداوند منان کسے نمیدانست و ہر گاه قصد میکروند که بما نزدیک شوند آں دیوار آنہا را
مانع میشد و چوں میرفتند دیوار برطرف میشد و چوں عود میکروند دیوار ظاہر میشد و ما آسوده و
مطمئن آنشب را بسر آوردیم تا آنکه صبح شد و آفتاب طلوع کرد و ہوا گرم شد و تشنگی برما غلبه کرد
پس بجزع افتادیم ناگاه آں دو سوار پیدا شدند و کردند آنچه روز گذشته کرده بودند پس چوں
خواستند که از ما مفارقت کنند گفتیم بآں سوار که شما را بخداوند منان سوگند میدہیم که ما را برساں باہل
فرمود بشارت باد شما را که بزودی مے آید نزد شما کسیکه شما را میرساند باہل شما پس از نظر ما غائب
شدند چوں آخر روز شد دیدیم مردے را از اہل فراسا کو با او سه الاغ بود مے آمد برای کندن
ہیزم چوں ما را دید ترسید و فرار کرد و خرہائے خود را گذاشت پس او را آواز کردیم باسم خود و
نام خود را برائے او بردیم پس برگشت و گفت وائے بر شما بدرستیکه اہل شما عزائے شما را برپا
کردند برخیزید که مرا حاجتے نیست در ہیزم پس برخواستیم و برآں خرہا سوار شدیم چوں نزدیک قریه
رسیدیم پیش از ما داخل بلد شد و اہل ما را خبر کرد و ایشاں بغایت خورسند و مشغوف شدند و او را
اکرام کردند و برا و خلعت پوشانیدند پس چوں داخل شدیم بر اہل خانه خود و از حال ما پرسیدند
حکایت کردیم برائے ایشاں آنچه را که دیده بودیم پس ما را تکذیب کردند و گفتند که آں را خیالے
بود که از جہت عطش برائے شما پیدا شد انگاه روزگار آں قصه را از یاد من برد چنانکه گویا چیزے
نبود و خاطرم چیزے از آں نماند تا آنکه بسن بیست سالگی رسیدم و زن گرفتم و در سلک مکاریان
در آمدم و در اہل من سخت تر از من کسے نبود در عداوت با اہل ایمان سیما زوار ائمه علیہم السلام
که بسر من رای میرفتند پس من با ایشاں حیوان کرایه میدادم بقصد اذیت و آزردن

ایشاں بہ آنچہ از دستم برآید از زودی وغیرآں و اعتقاد داشتم کہ این عمل از اعمالے است کہ
مرا نزدیک میکند بسوئے خداوند تبارک وتعالے پس اتفاق افتاد کہ ما تہائے خود را کرایہ دادم
بجماعتے از اہل حلّہ و ایشاں از زیارت برمیگشتند و از جملۂ ایشاں بود ابن السہیلی و ابن عرفہ و ابن
حارب و ابن الزہری وغیرایشان از اہل صلاح و رفتیم بسوئے بغداد و ایشاں واقف بودند بر
عناد و عداوت من پس چوں در راہ مرا تنہا دیدند پر بود دلہائے ایشاں از غیظ وکینہ ترک نگذاشتند
چیزے از کار قبیح مگر آنکہ با من کردند و من ساکت بودم قدرتے نداشتم بر ایشان بجہت کثرۃ ایشان
پس چوں وارد بغداد شدیم آنجماعت رفتند بطرف غربی بغداد و در آنجا فرود آمدند و سینۂ من پر شدہ
بود از غیظ و حقد بر ایشاں پس چوں رفقائے من آمدند برخواستم و نزد ایشاں رفتم و بر روئے خود
طپانچہ زدم و گریستم گفتند ترا چہ شدہ وچہ بر تو وارد شدہ پس حکایت کردم برائے ایشان
آنچہ بر من وارد شدہ بود از انہا پس شروع کردند بسبّ کردن و لعن آنجماعت و گفتند دل
خوشدار کہ ما با آنہا در راہ جمع خواہیم شد چون بیروں روند و خواہیم کرد با ایشاں شنیع تر از آنچہ
آنہا کردند چوں تاریکی شب عالم را فرو گرفت سعادت مرا دریافت پس خویشتن گفتن کہ اینجماعت
رافضہ از دین خود برنمیگردند بلکہ غیرایشاں چوں زاہد شوند برمیگردند بدین ایشاں و ایں نیست
مگر آنکہ حق با ایشاں است و در اندیشہ ماندم و از خداوند سوال کردم بحق نبی او محمد صلے اللہ علیہ
وسلم کہ نشان وہد بمن درایں شب علامتے کہ پے برم بآں بحقیکہ واجب گردانیدہ آنرا بر بندگان
خود پس مرا خواب بردنا گاہ بہشت را دیدم کہ آرائش کردہ اند و درآں درختان بزرگے بود
برنگہائے مختلف ومیوہا و از سنخ درختہائے دنیا نبود زیرا کہ شاخہائے آنہا سرازیر بود و ریشہائے
آنہا بسمت بالا بود و چہار نہر دیدم از خمر و شیر و عسل و آب ایں نہرہا جاری بود و لب آب
با زمین مساوی بود بنحویکہ اگر مورے میخواست از انہا بیاشامد ہر آئینہ میخورد و زنانے را دیدم
خوش سیما و شمائل و قومے را دیدم کہ از آں میوہا میخوردند و از آں نہرہا مے آشامیدند و مرا
قدرتے برآں نبود و ہر گاہ قصد میکردم کہ از آں میوہا بگیرم بسمت بالا میرفت و ہر زمان کہ عزم
میکردم از آن نہرہا بنوشم بزیر فرو میرفت پس بآنجماعت گفتم کہ چہ شدہ شما میخورید و مینوشید و
من نتوانم پس گفتند تو ہنوز نزد ما نیامدی در اینحال بودیم کہ ناگاہ فوج عظیم را دیدم پس

گفتند خاتون با فاطمه زهرا صدیقه طاهره علیها السلام است که می آید پس نظر کردم دیدم
فوجها از ملائکه را که بهترین شبیهها بودند و از هوا بر زمین فرود می آمدند و ایشان با مشعل محترمه
احاطه کرده بودند پس چون آنحضرت نزدیک رسید دیدم آنسواریکه ما را از عطش نجات داد
با ینکه حنظل بما خورانید در رو بروی فاطمه زهرا علیها السلام ایستاده چون او را دیدم
شناختم او را و بخاطرم آمد آنحکایت و شنیدم که آن قوم میگفتند ابن محمد بن الحسن قایم منتظر است
صلوات الله علیهما پس مردم برخواستند و سلام کردند بفاطمه علیها السلام پس من برخواستم و
گفتم السلام علیک یا بنت رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم پس فرمود و علیک السلام
ای محمود تو همان کسی که خلاص کرد این فرزند من ترا از عطش گفتم آری ای سیده من پس فرمود
اگر داخل شدی با شیعیان رستگار شدی گفتم من داخل شدم در دین تو و دین شیعیان تو و اقرار
دارم با مامت گذشتگان از فرزندان تو و آنها که باقیند پس فرمود بشارت باد ترا که فایز
شدی محمود گفت پس من بیدار شدم در حالتیکه گریه میکردم و بیخود بودم بجهت آنکه دیده بودم
پس رفقای من بجهت گریه من تقلق افتادند و گمان کردند که این گریه من بجهت آن چیزیست
که برای ایشان حکایت کردم پس گفتند دل خوشدار قسم بخدا وندمنان که هر آینه انتقام خواهیم کشید
از رافضیان پس ساکت شدم تا آنکه آنها ساکت شدند و صدای موذن را شنیدم که اذان را
بلند کرده بود پس برخاستم و بجانب غربی بغداد رفتم و داخل شدم بر آنجماعت زوار پس سلام بر ایشان
گفتند لا اهلا و لا سهلا بیرون برو از نزد ما خداوند منان برکت ندهد در کار تو پس گفتم که من
برگشتم با شما و داخل شدم بر شما که بیاموزید بمن احکام دین مرا پس از سخن من مبهوت شدند و بعضی
از ایشان گفت دروغ میگوید و بعضی دیگر گفتند احتمال میرود راست بگوید پس پرسیدند از من
سبب این امر را پس حکایت کردم برای ایشان آنچه را که دیده بودم گفتند اگر تو راست میگوئی
ما حال میرویم بسوی مشهد حضرت امام موسی بن جعفر فداهما روحی پس با ما بیا تا در آنجا ترا شیعه
کنیم پس گفتم سمعاً و طاعةً و مشغول شدم ببوسیدن دست و پای ایشان و بر داشتم خورجینهای
ایشان را و دعا میکردم برای ایشان تا رسیدم بحضرت شریفه پس خدام آنجا ما را استقبال کردند
و در میان ایشان بود مردی علوی که از همه بزرگ تر بود پس سلام کردند بر زوار و زوار

بایشاں گفتن در روضه مقدسه را برائے ما باز کنید تا ببینیم مولائے خود را زیارت کنیم گفتند مرحبا
وکرامةً ولکن با شما کسے است که اراده دارد شیعه شود ومن او را در خواب دیدم که در پیش رو
سیده من فاطمه علیها السلام ایستاده و آں مکرمه مخترمه بمن فرمود فردا در نزد تو خواهد آمد مردیکه اراده
دارد شیعه شود پس در را برای او باز کن پیش از هر کسے و اگر او را به بینم میشناسم پس آں جماعت از
روئے تعجب بیک دیگر نظر کردند و با و گفتند در ما تامل کن پس شروع کرد در نظر کردن بسوے هر یکے
از ایشاں پس گفت الله اکبر اینست والله آں مرد که او را دیده بودم پس دست مرا گرفت آں
جماعت گفتند راست گفتی ایسید و قسم تو راست بود وایں مرد راست گفت در آنچه نقل کرد و همه خورسند
شدند و حمد خداوند تبارک و تعالے را بجائے آوردند آنگاه دست مرا گرفت و داخل کرد در
حضرت شریفه و طریقه تشیع را بمن آموخت و مرا شیعه کرد ومن موالاة کردم آں را که باید موالاة
کرد ایشاں را و تبری جستم از آنها که باید از ایشاں تبری کرد چوں کارم تمام شد علوی گفت سیده
تو فاطمه علیها السلام میفرماید بتو که بزودی میرسد بتو پاره از مال دنیا با اعتنائے نکن که خداوند
عوض آنرا بزودی بر تو میگرداند و خواهی افتاد در تنگیها پس استغاثه کن بما که نجات خواهی
یافت پس گفتم سمعاً وطاعةً و مرا لسبے بود که قیمت آں دویست اشرفی بود پس آں مرد و خداوند عوض
آنرا بمن داد بمثل آں واضعاف و در تنگیها افتادم پس بایشاں استغاثه کردم و نجات یافتم
وخداوند مرا فرج داد به برکت ایشاں ومن امروز دوست دارم هر کسے را که ایشاں را دوست دارد و
دشمن دارم هر کسے را که ایشاں را دشمن دارد و امید دارم از برکت وجود ایشاں حسن عاقبت را و
پس از آں متوسل شدم ببعضے از شیعیان پس ایں زن را بمن تزویج نمود ومن اهل خود را واگذاشتم
و راضی نشدم از ایشاں زنے بگیرم **مصنف** کتاب میفرماید ایں قضیه را برائے من نقل کرد
در سنه هفت صد و هشتاد و هشت هجری والحمد لله **مؤلف** گوید که سید علی ابن عبد الحمید از
بزرگان علما است و از شاگردان فخر المحققین شمس المدققین پسر علامه است و استاد ابن فهد حلے
است و علما در کتب رجال و اجازات از او مدح بسیار کرده اند و عبد الحمید جد او است و
او را تصانیف رائقه بسیار است و ابن زهدری مذکور در ایں قصه شیخ جمال الدین است صاحب
حکایت چهل و چهارم که بیاید و او پسر شیخ نجم الدین جعفر بن الزهدری است و شیخ نجم الدین زهدری

عالم فاضل معروف ومعاصر فخر المحققین است وشارح تردیدات کتاب شرایع المحقق
که در کتب فقهیه از او نقل میکنند وصاحب **ریاض العلماء** میگوید ابن زهری را بعضی
ضبط کرده اند باء وزائے معجمه وکسر زائے اول وفتح دال واین اشهر است وبعضی بازائے معجمه در
اول ورائے بے نقطه در آخر واز آن کتاب علوم میشود که او هم از علماء بوده ومخفی نماند که از
ملاحظه مجموع اینحکایت ظاهر میشود که محمود از اهل عراق عرب بوده وقصه او در آنجا بود ند در بلاد
فارس عجم پس شاید اصل او از فارس بود یا مراد از فارس در اینجا قریه باشد از قرائے عراق
یا اسم قریه فارسا باشد چنانچه در موضعے از آن ذکر شده **حکایت چهاردهم** سید
معظم جلیل ابن طاوس در کتاب مستطاب **فرج الهموم** فے معرفت نهج الحلال والحرام
من النجوم فرمود تحقیق که درک کردم در زمان خود جماعتے را که ذکر میکرد که ایشان مشاهده نمودند
حضرت امام مهدی را فداه روحی ودر میان ایشان بود کسانیکه حامل شده بودند از جناب
آنحضرت رقعه ها وعرایض ها را که عرض شده بود بر آنجناب واز این جمله است خبریکه داد مرا
کسے که اذن نداده است که نام او را ببرم پس ذکر نمود که از خدا یتعالے مسئلت کرده بود که بر او
تفضل نماید بمشاهده نمودن حضرت امام مهدی موعود فداه روحی پس در خواب دید که او
مشاهده خواهد نمود آنجناب را در وقتے که او را اشاره نمودند بآن وقت گفت چون آن وقت
رسید او در مشهد مطهر مولائے ما حضرت امام موسے بن جعفر علیهما السلام بود پس شنید آوازیرا
که شناخته بود آنرا پیش از آن وقت واو مشغول بود بزیارت مولائے ما حضرت جواد علیه السلام
پس سائل مذکور خود را نگاه داشت از مزاحمت کردن آنجناب وداخل شد در حرم منور ولیستاد
در نزد پائے ضریح مقدس مولائے ما حضرت کاظم علیه السلام پس بیرون آمد آنکه معتقد بود که
او ست حضرت امام مهدی موعود علیه السلام فداه روحی وبا او بود رفیقے واین شخص مشاهده
نمود آنجناب را وتکلم نکرد با او بجهت وجوب تادیب در حضور مقدس آنجناب **حکایت
پانزدهم** ونیز سید عظیم الشان مسطور در آن کتاب فرموده واز این جمله است خبریکه
حدیث کرد مرا بآن رشید ابو العباس بن میمون واسطے در حالیکه ما میرفتیم بسمت سامره گفت
چون متوجه شد شیخ یعنی جد من ورام بن ابی فراس قدس الله روحه از حله بجهت تالم دماغ

که پیدا کرده بود از معادی و اقامت نمود در مشهد مقدس در مقابر قریش دو ماه الا ہفت روز گفت
پس متوجه شدم من از بلد واسط بسوئے سر من رائے و ہوا بشدت سرد بود پس مجتمع شدیم با شیخ ورام
در مشهد کاظمی و عزم خود را در زیارت برائے او بیان کردم پس گفت میخواہم با تو رقعه بفرستم که آنرا
با دکمه لباس خود بہ بندی یا در زیر پیراہن خود پس آنرا در جامۂ خود بستم فرمود پس چوں رسیدی بقبۂ
شریفہ یعنی قبہ سرداب مقدس و داخل شوی در آنجا در اول شب وکسے در نزد تو باقی نماند و
آخر کسے بودی که خواستی بیروں بیائی پس رقعه را در قبہ بگذار پس چوں صبح بروی بہ آنجا و رقعه را
ندیدی باحدے چیزے مگو گفت پس من کردم آنچه را بمن امر فرمود پس صبح رفتم و رقعه را ندیدم
و برگشتم بسوئے اہل خود و شیخ پیش از من بمیل خود برگشته بود بسوئے اہل خود یعنی بحلہ مراجعت نمود
پس چوں در موسم زیارت آمدم و ملاقات کردم شیخ را در منزلش در حلہ فرمود بمن آنحاجت منقضے
شد ابوالعباس گفت این حدیث را قبل از تو باحدے نگفتم از وقت وفات شیخ تا حال که قریب
سی سال است **مؤلف** گوید شیخ ورام مذکور از زہاد علماء و اعیان فقہا است و از اولاد
مالک اشتر است و مصنف کتاب تنبیہ الخاطر که معروف است بمجموعہ ورام و او جد مادرے ابن
طاؤس و مادر او دختر شیخ طوسی است و مادر ایں دختر دختر دیگر شیخ که مادر ابن ادریس است
دختر مسعود ورام است و ہر سه از فضلا و داخل در اجازاتند و آں مسعود ورام بہ ایں ورام
بر جماعتے مشتبہ شده و در بسیاری از کتب مؤلفه در ایں باب اشتباہات عجیبه در ترجمہ ابن طاؤس
و ابن ادریس شده که مقام ذکر آں نیست حتیٰ بعضے ایں دو عالم را پسر خالہ یک دیگر شمرده و ایں
از اغلاط فاحشه است و مخفی نیست بر آنکه فی الجمله معرفتے بطبقات علما دارد **حکایت**
شانزدهم سید شہید قاضی نور اللہ شوشتری در مجالس المؤمنین در ضمن احوال آیۃ اللہ
علامه حلی گفته که از جملۂ مراتب عالیه که جناب شیخ بہ آں امتیاز دارد آنست که بر السنہ اہل ایمان
اشتہار یافته که یکے از علمائے اہل سنت که در بعضے فنون علمے استاد جناب شیخ بود کتابے
در مذہب شیعه امامیه نوشته بود و در مجالس آنرا بمردم میخواند و اضلال ایشان مینمود و از بیم
آنکه مبادا کسے از علمائے شیعه رد آں نماید آنرا بکسے نمیداد که بنویسد و جناب شیخ ہمیشه حیله
میانگیخت که آنرا بدست آرد تا رد آں نماید لاجرم علاقہ استادی و شاگردی را وسیله التماس عاریت

کتاب مذکور کرد و چون آن شخص نخواست که یکباره دست زد بر سینه التماس او نمود گفت سوگند یاد کردم که این کتاب را زیاده از یک شب پیش نگذارم جناب شیخ نیز آن قدر را غنیمت دانسته کتاب را گرفت و بخانه برد که در آن شب از آنجا بقدر امکان نقل نماید و چون بکتابت آن اشتغال نمود و نصفی از شب بگذشت خواب بر جناب شیخ غلبه نمود حضرت صاحب الامر امام زمان مهدی موعود فداه روحی پیدا شد بشیخ گفتند که کتاب را بمن واگذار و تو خواب کن چون شیخ از خواب بیدار شد آن نسخه از کرامت صاحب الامر علیه السلام تمام شده بود **مؤلف گوید** که فاضل المعی عالم لوذعی جناب علامه علی بن ابراهیم مازندرانی معاصر حجة الاسلام علامه مجلسی علیه الرحمة همین حکایت را در **کشکول** نحو دیگر دیدم و آن چنانست که نقل کرد آنجناب کتابی از بعضی از افاضل خواست که نسخه کند پس او ابا کرد از دادن و آن کتاب بزرگی بود تا آنکه اتفاق افتاد که باو داد بشرط آنکه یک شب بیشتر نزد او نماند و استنساخ آن کتاب نمیشد مگر در یک سال یا بیشتر پس **علامه** آنرا بمنزل آورد شروع کرد در نوشتن آن در آنشب پس چند صفحه نوشت و ملالت پیدا کرد پس دید مردی از در داخل شد بصفت اهل حجاز و سلام کرد و نشست آنگاه گفت ای شیخ تو مسطر کش برای من این اوراق را و من مینویسم پس شیخ برای او مسطر میکشید و آن شخص مینوشت و از سرعت کتابت مسطر باو نمیرسید چون بانگ خروس صبح برآمد کتاب با تمام رسیده بود و بعضی گفتند که چون شیخ خسته شد خوابید چون بیدار شد کتاب را نوشته دید والله تعالی اعلم

حکایت هفدهم

و نیز سید اجل علی بن طاوس ره در کتاب مستطاب موسوم **فرج الهموم** میفرماید که و از آنجمله است خبریکه معلوم شده برای من از کسیکه محقق شده راستی او برای من و آنچه ذکر میکنم آنرا گفت من مسألت کرده بودم از مولای خود حضرت امام مهدی موعود فداه روحی که مرا رخصت دهد در اینکه بوده باشم از کسانیکه مشرف اند بصحبت او و خدمت آنجناب در زمان غیبتش که اقتدا کرده باشم بآنانکه خدمت میکنند آنجناب را از بندگان و خاصانش و مطلع نکرده بودم براین مقصود خود احدی از عباد را پس حاضر شد نزد من ابن رشید ابو العباس واسطی که سابقاً ذکر شد در روز پنجشنبه بیست و نهم رجب المرجب سنه ششصد و سی و پنج و گفت بمن ابتدا از نفس خود میگویند بتو ما قصد نداریم مگر مهربانی با ترا پس اگر توطین میکنی نفس خود را بر صبر مراد حاصل میشود پس باو

گفتم از جانب که میگوئی این سخن را گفت از جانب مولای ما مهدی صلوات الله علیه **حکایت هجدهم** وایضاً سید عظیم الشان جلیل القدر مذکور در آن کتاب مذکور میفرماید وازانجمله است حکایتی که دانسته ام آنرا از کسیکه محقق شده در نزد من حدیث او وتصدیق کرده ام او را گفت نوشتم بسوئے مولائے خود حضرت امام مهدی فداه روحی مکتوبی که متضمن بود چند امر مهم را و سوال کردم که جواب دهند از آنها بقلم شریف خود و بردا شتم مکتوب را با خود بسوئے سرداب شریف در سُرّ من رای پس مکتوب را در سرداب گذاشتم انگاه خوف کردم بر او پس برداشتم آنرا با خود و آن در شب جمعه بود و تنها در یکے از حجرهائے صحن مقدس ماندم چون نزدیک نصف شب شد خادم شتاب داخل شد پس گفت بده بمن مکتوب را گفت میگویند واین شک از راوی است پس نشستم برائے تطهیر نماز وطول دادم پس بیرون آمدم پس نه خادمے را دیدم ونه مخدومے را **حکایت نوزدهم** ونیز سید جلیل القدر مذکور قدس الله روحه در آخر کتاب **مهج الدعوات** فرموده که بودم در سُرّ من رای پس شنیدم در سحر دعاء قائم علیه السلام را پس حفظ کردم از آنجناب فداه روحی دعاء را از برائے آنکه ذکر کرده بود او را از زندها ومُردها وابقهم یا فرمود واحیهم فی عزنا وملکنا یا فرمود سلطاننا ودولتنا وبود این قصه در شب چهار شنبه سیزدهم ذیقعده سنه ششصد وسی وهشت **حکایت بیستم** در ملحقات کتاب انیس العابدین مذکور است که نقل از ابن طاوس رحمه الله که او شنید در سحر در سرداب مقدس از صاحب الامر علیه السلام که آنجناب فداه روحی میفرمود اللهم ان شیعتنا خلقت من شعاع انوارنا وبقیة طینتنا وقد فعلوا ذنوبا کثیرة اتکالا علی حبنا وولایتنا فان کانت ذنوبهم بینک وبینهم فاصفح عنهم فقد رضینا وما کان منها فیما بینهم فاصلح بینهم وقاص بها عن خمسنا وادخلهم الجنة فزحزحهم عن النار ولا تجمع بینهم وبین اعدائنا فی سخطک **مؤلف گوید** عبارت این دعا در مصنفات جمله از متاخرین از علامه مجلسی ومعاصرین بنحو دیگر نقل شده ودر رساله شریفه **جنة المأوی** اشکال فرموده است مصنف فاضل در صحت نسبت اصل این واقعه بجهت نبودن آن در مصنفات صاحب واقعه ومؤلفات متاخرین از او وکتب علامه مجلسی ره ومحدثین معاصرین او بلکه در آنجا احتمال

وبوده اند که این کلام ماخوذ باشد از کلام حافظ شیخ رجب برسی در کتاب مشارق
الانوار چه او بعد از نقل حکایت سابقه از کتاب مهج الدعوات تا آنجا که فرموده ملکنا مے گوید
وملکتنا و هر چند شیعیان ایشان اند و مرجع آنها بسوی ایشان است و عنایت ایشان مصروف
است در آنها پس گویا که آنجناب علیه السلام فداه روحی میفرماید اللهم ان شیعتنا منا
ومضافون الینا وانهم قد اساؤا وقد قصروا واخطاؤا وانا حبا لهم و
رضا منهم قد تقبلنا عنهم بذنوبهم وتحملنا خطایاهم لان معولهم علینا
ورجوعهم الینا فصرنا لاختصاصهم بنا واتکالهم علینا کانا اصحاب
الذنوب ما فعلوه الا اتکالا علی حبنا وطمعا فی ولایتنا وتعویلا علی شفاعتنا
ولا تفضحهم بالسیئات عند اعدائنا وولینا امرهم فی الآخرة کما ولیتنا
امرهم فی الدنیا وان احبطت اعمالهم السیئات فثقل موازینهم بولایتنا
وارفع درجاتهم بمحبتنا انتهی واین کلمات که از صاحب مشارق است و شرحیست ۲۰ دعاء امام در حق شیعیان
بزعم او برای کلام آنجناب با عبارت مذکوره متقاربست وعصرا و قریب عصر سید است و چنانچه
از سید چنین عبارتے شایع بوده او اولے بود بنقل آن بجهت کثرت حرص او بر انمطلب و
اطلاع او بر شواهد بر آنها اگر چه این نسبت بعید نیست از مقام سید چنانچه از حکایات سابقه
معلوم میشود و گذشت بعضے از کلمات او در مجلد ثالث همین کتاب مستطاب که شایسته
است هر کسے در آنها بحسرت نظر نماید **حکایت بیست و یکم** سید جلیل القدر والا
شان علی بن طاوس در کتاب مهج الدعوات نقل فرموده است از بعضے از کتب قدما
که او روایت نموده از ابی علی احمد بن محمد بن الحسین واسحاق بن جعفر بن محمد علوی عریضی در
حران که گفت خبر داد مرا محمد بن علی علوی حسینی که ساکن بود در مصر گفت فرو گرفت مرا امرے
عظیم وهمی شدید از طرف والی مصر پس ترسیدم از او بر جان خود و نزد احمد بن طولون از من غمز
کرده بودند پس بیرون آمدم از مصر بقصد حج انگاه از حجاز رفتم بسوی عراق وقصد کردم مرقد
مولے و پدر خود حسین بن علی علیه السلام که پناه برم بقبر منورش از سطوت آنکه از او میترسیدم پس
ماندم در حایر پانزده روز دعا میکردم وتضرع مینمودم در شب و روز خود پس نمودار شد برای

من تیم زمان و ولی رحمن و من در میان بیداری و خواب بودم پس بمن فرمود که حسین علیہ السلام بتو میگوید یا اے پسر من ترسیدی از فلان گفتم آرے قصد نمودہ کہ مرا ہلاک کند پس پناہ آوردم بسید خود و شکایت کنم نزد آو از ایں قصد بزرگے کہ کردہ فرمود چرا نخواندی خدا وند پروردگار خود و پروردگار پدران خود را بدعائیکہ خواندند آنرا گذشتگان از پیغمبران پس تحقیق کہ بودہ درسختی پس خدا وند جل و علے برطرف نمود بلا را از ایشاں گفتم بچہ بخوانم او را فرمود چوں شب جمعہ شود غسل کن و نماز شب بگذار پس چوں بسجدہ شکر رفتی بخواں ایں دعا را در حالیکہ زانوئی خود را بر زمین چسپاندہ باشی پس دعا را برائے من ذکر نمود علوی میگوید و دیدم آنجناب را کہ در مثل آن وقت نزد من آمد و من در میان خواب و بیداری بودم و پنج شب پے در پے چنیں نزد من آمد و آں کلام و دعا را بر من مکرر مینمود تا آنکہ آنرا حفظ نمودم و منقطع شد آمدنش در شب جمعہ پس غسل کردم و جامۂ خود را تغییر دادم و خود را خوشبو کردم و نماز شب بجائے آوردم و سجدۂ شکر کردم و بزانو در افتادم و خدائے عز و جل را خواندم بایں دعا پس حضرت شب شنبہ نزد من آمد و فرمود بمن دعائے تو مستجاب شد اے محمد و دشمن تو کشتہ شد بعد از فراغ تو از دعا در نزد آنکہ سعایت او را نزدش کردند پس چوں صبح شد وداع کردم سید خود را و بیروں رفتم و متوجہ مصر شدم چوں بہ اردن رسیدم در سیرم بسوئے مصر دیدم مردے از ہمسایگان خود را در مصر و او مردے بود مومن پس او مرا خبر داد کہ خصم مرا احمد بن طولون گرفت پس امر بحبس او نمود پس صبح کرد در حالیکہ سرش از قفا بریدہ شدہ بود و گفت ایں در شب جمعہ بود پس امر نمود کہ او را در نیل انداختند و بجویکہ خبر دادند مرا اہل و برادراں شیعہ من اینکہ کشتہ شدن او بعد از فراغ من بود از دعا چنانچہ مولائیم بمن خبر داد و سید ایں قصہ را بسند دیگر از ابو الحسن علی بن حماد مصری با اختلافے فی الجملہ نقل نمودہ و آخر آں چنیں است کہ چوں رسیدم ببعضے از منازل ناگاہ قاصدے از اولاد خود را دیدم کہ با او بود خطوطے بایں مضمون کہ آنمردے کہ تو فرار کردی از او جمع نمود قوم را و برائے ایشاں سفرہ مہیا نمود پس خوردند و آشامیدند و متفرق شدند و خوابید او و غلامانش در ہماں مکان پس صبح کردند مردم و نشنیدند برائے او حسّے پس لحاف را از روئے بر داشتند کہ دیدند مذبوح شدہ از قفا و خونش جاریست الخ آنگاہ سید دعا را نقل

دعای علوی مصری

نمود وپس اناں از علی بن حماد نقل کرد که گفت من این دعا را از ابوالحسن علی علوی عریضی گرفتم وشرط کرد برمن که ندهم آنرا بمخالفے وندهم آنرا مگر بکسیکه مذهبش را بدانم که او از اولیاء آل محمد علیهم السلام است ودر نزد من بود من وبرادرانم آنرا میخواندیم آنگاه وارد شد برمن در بصره بعضے از قضاة اهواز واو مخالف بود وبرمن حق احسان داشت وبا ومحتاج بودم در بلد او ودر نزد او منزل میکردم پس سلطان او را گرفت وهر گز نوشته چیزے از او نگرفت وا ورا ببلد خود باکرام برگردانند وتا ابله او را مشایعت کردم وبرگشتم به بصره چوں چند یوم گذشت دعا را طلب کردم نیافتم ودر تمام کتب خود تفتیش کردم اثرے از او ندیدم پس طلب کردم دعا را از ابی مختار حسینے ودر نزد او نسخه از آں بود پس او نیز در کتب خود نیافت پس پیوسته در کتب خود جستجو میکردم از آں تا بیست سال وآنرا نیافتم ودانستم که عقوبتے است از جانب خداوند عزوجل چوں آنرا بمخالف دادم چوں بیست سال گذشت آنرا درمیان کتب خود یافتم وحال آنکه دفعات چند که احصا نشود در آنها تفتیش کرده بودم پس سوگند یاد کردم که ندهم آنرا مگر بکسے که بدین او وثوق پیدا کنم که از معتقدین ولایت آل محمد است علیهم السلام بعد از آنکه عهد بگیرم از او که ندهد آنرا با نکه مستحق است وچوں دعا طولانی بود از وضع کتاب ودر بسیارے از کتب دعا موجود لهذا نقل نکردم پوشیده نماند که ماخذ ایں دعا که معروفست بدعائے علوی مصری کتاب مستطاب مهج الدعوات سید است وقبل از آں در کتاب دعائے دیده نشده واول آنچنین است رب من ذا الذی دعاك فلم تجبه ومن ذا الذی سالك فلم تعطه ولکن در رساله ملحقات مصباح کفعمی که معروفست وغالبًا بنسخه مصباح است ومولفش معلوم نیست مذکور است بایں مضمون دعائیست جلیل القدر از برائے دفع شر اعداء وبرائے او قصه عجیبه غریبه طولانیست که مقام را وسعت شرح آں نیست وبالجمله آں دعائیست برائے آنچه ذکر شد وصحیح است استناد آں بسوئے سید اوصیاء وامام اتقیاء امیرالمؤمنین علی بن ابیطالب علیه السلام وبسوئے کسیکه او را تجربه نمود پس بصحت رسید در نزد او وتاثیر آں پس از آں آدابے ذکر نمود که قبل از شروع در آں باید خواند از سورها وآیات ودعا معروف پس از آں گفته پس شروع کن در دعا باخضوع

دخشوع و تضرع و رقت قلب و نیۃ صدق و پس از تفحص تا کنون معلوم نشده که مستند و
ماخذ مؤلف در آن نسبت و این آداب چیست و کجا است والله تعالی اعلم حکایت

بلیست و یکم قصۂ امیر اسحق استرآبادی که علامہ مجلسی در کتاب جوج بحار الانوار

نقل کرده اینست ترجمۂ آں بسم اللہ الرحمن الرحیم الحمد للہ رب العلمین و
الصلوۃ علی اشرف المرسلین محمد و عترتہ الطاھرین **وبعد** پس
بتحقیق که التماس کرد از من سید نجیب ادیب حبیب زبدہ سادات عظام و نقباء کرام ا میر
محمد ہاشم ادام اللہ تعالی تائیدہ کہ اجازہ دہم برائے او بیانی را کہ منسوبست
بہ امیر المؤمنین و امام المتقین و خیر الخلائق بعد سید النبیین صلوات اللہ و سلامہ علیہما ما دامت
الجنۃ ماوی الصالحین پس اجازت دادم برا یشاں و انیکہ روایت کند آں دعا را از من باسناد
من از سید عابد زاہد بدل امیر اسحاق استرآبادی کہ مدفونست کہ بقرب سید شباب اہل الجنۃ
اجمعین کربلا از مولای الثقلین خلیفۃ اللہ تعالے صاحب العصر و الزمان صلوات اللہ علیہ
و علی آبائہ الاقدسین و سید گفت کہ من ماندہ شدم در راہ مکہ پس پس افتادم از قافلہ مایوس
شدم از حیات و بر پشت خوابیدم مانند محتضر و شروع کردم در خواندن شہادت کہ ناگاہ
دیدم بالاے سر خود مولاے ما و مولے العالمین خلیفۃ اللہ علے الناس اجمعین پس فرمود خیز
اے اسحق پس برخواستم و من تشنہ بودم پس مرا سیراب نمود و مرا بردیف خود سوار نمود پس
شروع کردم در خواندن این حرز و آنجناب صلوات اللہ علیہ اصلاح میکرد آنرا تا آنکہ
تمام شد ناگاہ خود را دیدم در ابطح پس از مرکب فرود آمدم و آنجناب غائب شد و قافلہ بعد
از نہ روز رسید و شہرت کردبین اہل مکہ کہ من بطے الارض آمدم پس خود را پنہاں نمودم بعد
از ادائے مناسک حج و این سید حج کردہ پیادہ چہل مرتبہ و چوں مشرف شدم در اصفہان
بخدمت او و در زمانیکہ از کربلا آمدہ بود بقصد زیارت مولے الکونین الامام علی بن موسے
الرضا صلوات اللہ علیہما و در ذمۂ او مہر زوجہ اش بود ہفت تومان و این مقدار را داشت
کہ در نزد کسے بود از سکنۂ مشہد رضوی پس در خواب دید کہ اجلش نزدیک شدہ پس گفت
کہ من ساکن بودم در کربلا پنجاہ سال برائے اینکہ در آنجا بمیرم و میترسم کہ مرا مرگ دررسد

قصۂ عجیبۂ امیر اسحاق استرآبادی

و در غیر امکان پس چون مطلع شد بر حال او بعضے از اخوان ما آنمبلغ زا مار نمود مریض شد و در روز نهم فوت شد و در منزل خود دفن شد و امثال این کرامات را از او در مدت اقامت او در اصبهان رضی اللہ عنہ و برائے من از برائے ایں دعا را اجازات بسیار است و اقتصار کردم بر ہماں و مرجوا از او ست دام تائیدہ کہ ما فراموش نکند در مظاں اجابت دعوات و التماس مے کنم از او کہ نخواند ایں دعا را مگر از برائے خدا وند تبارک و تعالیٰ و نخواند آں را برائے ہلاک کردن دشمن خود اگر ایمان دارد ہر چند فاسق باشد یا ظالم و اینکہ نخواند برای جمع دنیای ذمیہ بلکہ سزاوار است کہ بودہ باشد خواندن آں از برائے تقرب بسوئے خدا وند تبارک و تعالیٰ و برائے دفع ضرر شیاطین انس و جن از او و از جمیع مومنین اگر ممکن است او را نیت قربت در ایں مطلب و اگر نہ پس اولے ترک جمیع مطالب است غیر از قرب از جناب حق تعالیٰ شانہ نمقہ بیمنا الداثرہ احوج المربوبین الی رحمۃ ربہ الغنی محمد تقی بن مجلسے الاصبہانی حامدًا اللہ تعالیٰ و مصلیا علی سید الانبیاء و اوصیائہ النجباء الاصفیاء و خاتم العلماء المحدثین شیخ ابو الحسن شریف تلمیذ علامہ مجلسے در اواخر مجلد ضیاء العالمین ایں حکایت را از استادش و از والدش نقل کردہ تا در و د سید بمکہ معظمہ آنگاہ گفت کہ والد شیخ من گفت کہ پس من نسخہ دعا را نا و گرفتم بر تصحیح امام علیہ السلام و اجازہ داد بمن روایت کردن آنرا از امام علیہ السلام و نیز بفرزند خود اجازہ داد کہ شیخ کمال الدین بود طاب ثراہ و آں دعا از جملہ اجازات شیخ من بود برائے من و من حال قریب چہل سال است کہ میخوانم آنرا و از آں خیر بسیار رویدم آنگاہ قصہ خواب سید را نقل کرد کہ باو در خواب گفتند کہ تعجیل کن رفتن بکربلا را کہ مرگ تو نزدیک شدہ و ایں دعا چنانچہ مذکور موجود است در جلد نوزدہم بحار الانوار حکایت بیست و دوم سید رضی الدین علی بن طاوس در کتاب **فرج المہموم** و نیز سرکار حضرت علامہ مجلسی در بحار الانوار نقل فرمودہ اند از کتاب مستطاب دلائل شیخ ابی جعفر محمد بن جریر طبرے کہ او گفت خبر داد ابو جعفر محمد بن ہارون بن موسے التلعکبری کہ او گفت خبر داد مرا ابو الحسین بن ابی البغل کاتب و گفت در عہدہ گرفتم کارے را از جانب

دعاء مشل فضیلتش

ابی منصور بن صالحان و واقع شد میان من و او مطلبی که باعث شد بر پنهان کردن خود پس
در جستجوے من بر آمد پس مدتے پنهان و هراسان بودم انگاه قصد کردم رفتن بمقابر قریش را
یعنی مرقد منور حضرت کاظم علیه السلام را در شب جمعه و عزم کردم که شب را در آنجا بسر آورم برای
دعا و مسئلت و در آن شب باران و باد بود پس خواهش نمودم از ابی جعفر قیم که در ہاے روضهٔ
منوره را بر بندد و سعے کند در اینکه آن موضع شریف خالی باشد که خلوت کنم براے آنچه میخواهم
از دعا و مسئلت و ایمن باشم از دخول انسانیکه ایمن نبودم از او و خایف بودم از ملاقات او
پس کرد و درها را بست و شب نصف شد و باد و باران آن قدر آمد که قطع نمود نزد خلق را
از آن موضع و ماندم و دعا میکردم و زیارت مینمودم و نماز بجاے مے آوردم در اینحال بودم
که ناگاه شنیدم صدائے پای از سمت مولایم موسے علیه السلام و دیدم مردیرا که زیارت میکند
پس سلام کرد بر آدم و اولوالعزم علیهم السلام انگاه بر ائمه علیهم السلام یک یک از ایشان تا رسید
بصاحب الزمان علیه السلام پس او را ذکر نه کرد پس تعجب کردم ازایں عمل و گفتم شاید او فراموش
کرد یا نمے شناسد یا این مذهبے است براے این مرد پس چوں فارغ شد از زیارت خود دو
رکعت نماز کرد و رو کرد بسوے مرقد مولاے ما ابی جعفر علیه السلام پس زیارت کرد مثل آن زیارت
و آں سلام و دو رکعت نماز کرد و من از او خائف بودم زیراکه او را نمی‌شناختم و دیدم که جوانے
است کامل و جوانی معدود از رجال و بر بدنش جامه سفید است و عمامه دارد که حنک گذشته
بود براے او لطرفے از آں و رداے بر کتف انداخته بود پس گفت ای ابو الحسن ابن ابی البغل
کجائی تو از دعا فرج گفتم کدام است آن دعا اے سید من فرمود دو رکعت نماز میگذاری و میگوئی

دعای فرج مجربست

يا من اظهر الجميل وستر القبيح يا من لم يواخذ بالجريرة ولم يهتك الستر
يا عظيم المن يا كريم الصفح يا حسن التجاوز يا واسع المغفرة يا باسط اليدين
بالرحمة يا منتهى كل نجوى ويا غاية كل شكوى يا عون كل مستعين يا
مبتدء بالنعم قبل استحقاقها يا رباه ده مرتبه يا منتهى غاية رغبتاه
ده مرتبه اسئلك بحق هذه الاسماء وبحق محمد واله الطاهرين عليهم
السلام الا ما كشفت كربي ونفست همي وفرجت غمي واصلحت حالي و دعا

کن بعد ازاں ہرچہ راکہ خواستی وطلب حاجت خودرا انگاہ میگذاری روئے راست خودرابرزمین
وبگو صد مرتبہ در سجود خود یا محمد یا علی یا علی یا محمد اکفیانی فانکما کافیہ وانصرانی
فانکما ناصرایای ومیگذاری روئے چپ خودرابرزمین ومیگوئی صد مرتبہ ادرکنی
وآنرا بسیار مکرر میکنی ومیگوئی الغوث الغوث الغوث تا اینکہ منقطع شود نفس وبرمیداری سر
خودرا پس بدرستیکہ خدا تعالےٰ بکرم خود برمے آورد حاجت ترا انشاء اللہ تعالیٰ پس چوں مشغول
شدم بنماز ودعا بیروں رفت پس چوں فارغ شدم بیروں رفتم بنزد ابی جعفر کہ سوال کنم از او از
حال آنمرد کہ چگونہ داخل شد پس دیدم درہا راکہ بحالت خود بستہ ومقفل پس تعجب کردم ازاں
وگفتم شاید درے در اینجا باشد کہ من ندیدہ ام پس خود را بہ ابی جعفر قیم رسانیدم واو نزد من آمد
از طاق زیت یعنی حجرہ کہ در محل روغن چراغ روضہ بود پس پرسیدم از او از حال آنمرد وکیفیت
دخول او پس گفت درہا مقفل است چنانچہ مے بینی من باز نہ کردم آنہا را پس خبر دادم او را
بہ آنقصہ پس گفت کہ ایں مولائے ما صاحب الزمان است صلوات اللہ علیہ فداہ روحی و
تحقیق کہ من مکرر مشاہدہ نمودم آنجناب را در مثل چنیں شبے در وقت خالی شدن روضہ از مردم
پس تاسف خوردم بر آنچہ فوت شد از من وبیروں رفتم در نزدیک طلوع فجر ورفتم بکرخ در موضعیکہ
پنہاں ومخفی بودم در آں پس روز بچاشت نرسید کہ اصحاب ایں صالحان جویلے ملاقات من
شدند واز اصدقا من سوال میکردند از حال من وبا ایشاں بود امانے از وزیر ورقعہ بخط او کہ
در آں بود ہر خوبی پس حاضر شدم نزد او با امینے از اصدقا خود پس برخواست ومرا بسینہ در آغوش
گرفت بنحویکہ معہود نبود از او پس گفت حالت ترا بآنجا کشاند کہ شکایت کنی از من بسوئے
صاحب الزمان علیہ السلام فداہ روحی پس با وگفتم از من دعائے بود وسوالے از انجناب کردم
گفت وائے بر تو دیشب در خواب دیدم مولائے خود صاحب الزمان علیہ السلام فداہ روحی یعنی
شب جمعہ کہ مرا امر کرد بہ نیکی ودرشتی کرد بمن بنحویکہ ترسیدم ازاں پس گفتم لا الٰہ الا اللہ شہادت
میدہم کہ ایشاں حق ومنتہائے حق دیدم شب گذشتہ مولائے خود را در بیداری وفرمود بمن چنین
وچناں شرح کردم آنچہ دیدہ بودم در آں مشہد شریف پس تعجب کرد ازیں وصادر شد
از او بالنسبہ بمن امورے بزرگ ونیکو در ایں باب رسیدم از جانب او بمقصد یکہ گمان آنرا

نہ ائتم ببرکت مولائے خود صلوات اللہ علیہ **مؤلف گوید** چند دعا موسوم اند بدعاء فرج
اوّل - دعا مذکور درایں حکایت **دوم** - دعائیست مروی در کتاب شریف جعفریات از
امیر المؤمنین علیہ السلام کہ آنجناب آمد نزد حضرت رسول اکرم صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم و شکایت نمود
برائے حاجتے پس حضرت صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم فرمود آیا نیاموزم ترا کلماتیکہ ہدیہ آورد آنہا را جبرئیل
امین برائے من و آن نوزدہ حرف است کہ نوشتہ شدہ بر پیشانی جبرئیل از آنہا چہار و چہار
نوشتہ شدہ بر پیشانی میکائیل و چہار نوشتہ شدہ بر پیشانی اسرافیل و چہار نوشتہ شدہ بر دو
کرسی و سہ حول عرش دعا نہ کرد بآن کلمات مکروبے و نہ درماندہ و نہ مہمومے و نہ مغمومے و
نہ کسیکہ میترسد از سلطانے یا شیطانے مگر آنکہ کفایت کند او را خدا تعالیٰ و آن کلمات اینست یا

عماد من لا عماد لہ و یا سند من لا سند لہ و یا ذخر من لا ذخر لہ و یا حرز من

لا حرز لہ و یا فخر من لا فخر لہ و یا رکن من لا رکن لہ و یا عظیم الرجاء یا عزّ

الضعفاء یا منقذ الغرقیٰ یا منجی الھلکیٰ یا محسن یا مجمل یا منعم یا مفضل

اسئال اللہ الذی لا الٰہ الا انت الذی سجد لک سواد اللیل وضوء النھار و

شعاع الشمس و نور القمر و ذوی الماء و خفیف الشجر یا اللہ یا رحمٰن یا
ذالجلال والاکرام و حضرت امیر المؤمنین فداہ روحی مینامید ایں دعا را بدعاء فرج **سیّم**
شیخ ابراہیم کفعمی در کتاب مستطاب **جنۃ الواقیہ** روایت کردہ کہ مردے آمد خدمت
حضرت رسول اکرم صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم و گفت یا رسول اللہ بدرستیکہ من غنی بودم پس
فقیر شدم و صحیح بودم پس مریض شدم و در نزد مردم مقبول بودم پس مبغوض شدم و خفیف
بودم بر دلہائے ایشاں پس سنگین شدم و من فرحناک بودم پس جمع شد بر من ہموم و زمین
بر من تنگ شدہ باآں فراخیش و در درازی روز میگردم در طلب رزق پس نمے یابم چیزیکہ
بآں قوت کنم گویا اسم من محو شدہ از دیوان رزق پس نبی صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم فداہ روحی
باو فرمود اے مرد شاید تو استعمال میکنی میراث ہموم را عرض کرد چیست میراث ہموم فرمود
شاید تو عمامہ برسر مے بندی در حال نشستن و زیر جامہ میپوشی در حال ایستادن یا ناخن
خود را میکروی با دندان یا رخسار خود را میمالی با دامنت یا بول میکنی در آب ایستادہ یا

دعاء فرج معجز نما

علاج فقر و جوع و افلاس

میرزا مهدی بروئے خود در افتاده عرض کردم کہ از امینها چیزی را حضرت فرمود از خدا یتعالی بر رحیم و ضمیر خود را خالص کن و بخوان این دعا را و دست دعاء فرج بسم الله الرحمن الرحیم الهی طموح الامال قد خابت الا لدیك ومعاكف الهمم قد تقطعت الا علیك ومذاهب العقول قد سمت الا الیك فالیك الرجاء والیك الملتجا یا اکرم مقصود و یا اجود مسئول هربت الیك بنفسی یا ملجاء الهاربین باثقال الذنوب احملها علی ظهری وما اجد الیك شافعاً سوی معرفتی بانك اقرب من رجاه الطالبون ولجاء الیه المضطرون واملّ ما لدیه الراغبون یا من فتق العقول بمعرفته واطلق الالسن بحمده وجعل ما امتن به علی عباده کفاءً لتادیة حقه صل علی محمد واله ولا تجعل للهموم علی عقلی سبیلا ولا للباطل علی عملی دلیلا وافتح لی بخیر الدنیا ولی الخیر جمعها رحم فاضل متبحر سید علیخان مدنی در کلم الطیب از جد خود نقل کرده که این دعاء فرج است اللهم یا ودود یا ودود یا ودود یا ذا العرش المجید یا فعالاً لما یرید اسئلك بنور وجهك الذی ملاء ارکان عرشك وبقدرتك التی قدرت بها علی جمیع خلقك وبرحمتك التی وسعت كل شیء لا اله الا انت یا مدبر یا معبد لا اله الا انت یا اله البشر یا عظیم الخطر منك الطلب والیك الهرب وقع بالفرج یا مغیث اغثنی سه مرتبه پنجم دعاء فرج که مرویست در کتاب مفاتیح النجاة محقق سبزواری و اوّل آن اینست اللهم انی اسئلك یا الله یا الله یا الله یا من علا فقهر وبا من بطن فخبر الخ و آن طولانیست حکایت بیست و دوم قضیه صالح صفی متقی حاجی علی بغدادی موجود در تاریخ تالیف این کتاب وفقه الله که مناسبت با حکایت سابقه دارد و اگر نبود در این کتاب شریف مگر این حکایت متقنه صحیحه که در آن فواید بسیار است و در این نزدیکیها واقع شده هر آینه کافی بود در شرافت ونفاست آن و شرح آن چنانست که شمس المتکلمین مرجع المجتهدین مجلسی ثالث حاجی میرزا حسین النوری الطبرسی در کتاب نجم الثاقب فی احوال امام الغائب علیه السلام

ادعیهٔ مجربه برای حل مهمات مشکل

چنین می‌نویسند که در ماه رجب سال گذشته که مشغول تالیف رساله جنة المأوی بودم عازم
نجف اشرف شدم بجهت زیارت مبعث پس وارد کاظمین شدم و خدمت جناب عالم عامل فقیه
کامل سید سند و حبر معتمد آقا سید محمد بن العالم الاوحد سید احمد بن العالم الجلیل
والمتوحد النبیل سید حیدر کاظمینی ایده الله رسیدم و او از تلامذه خاتم المجتهدین
و فخر الاسلام والمسلمین استاذ اعظم شیخ مرتضی اعلی الله مقامه است و از اتقیاء علماء
آن بلده شریفه و از صلحاء ائمه جماعت صحن و حرم شریف و ملاذ طلاب و غرباء و زوار و پدر و جدش
از معروفین علماء و تصانیف جدش سید حیدر در اصول و فقه و غیره موجود پس از ایشان سوال
کردم که اگر حکایت صحیحه در این باب دیده یا شنیده نقل کنید پس این قضیه را نقل نمود و خود سابقا
شنیده بودم ولکن ضبط اصل و سند آن نکرده بودم پس مستدعی شدم که آنرا بخط خود بنویسید فرمود
مدتیست شنیدم و میترسم در آن زیاد و کمی شود باید او را ملاقات کنم و بپرسم آنگاه بنویسم ولکن
ملاقات او و تلقی از او صعب است چه او از زمان وقوع این قضیه انسش با مردم کم شده مسکنش بغداد
و چون بزیارت مشرف میشود بجائی نمیرود و بعد از قضاء وطر از زیارت برمیگردد گاه میشود در سال یک
دفعه یا دو دفعه در عبور ملاقات میشود و علاوه بنایش بر کتمان است مگر برای بعضی از خواص از
کسانیکه ایمن است از نشر و اذاعه آن از خوف استهزاء مخالفین مجاورین که منکرانند ولادت مهدی
علیه السلام و غیبت او را و خوف نسبت دادن عوام او را بفخر و تنزیه نفس گفتم تا مراجعت حقیر
از نجف مستدعی ام که بهر قسم است او را دیده و قصه را پرسیده که حاجت بزرگ و وقت تنگ است
پس از ایشان مفارقت کردم و بقدر دو یا سه ساعت بعد جناب ایشان برگشت و فرمود از
اعجب قضایا آنکه چون بمنزل خود رفتم بدون فاصله کسی آمد که جنازه از بغداد آورده اند و در
صحن گذاشته منتظراند که بر آن نماز کنید چون رفتم و نماز کردم حاجی مذبور را در مشیعین دیدم
پس او را بگوشه بردم و بعد از امتناع بهر قسم بود قضیه شنیدم پس برای این نعمت سنیه خدا تعالی
را شکر کردم پس تمام قضیه را نوشت و در کتاب جنة المأوی ثبت کردم و پس از
مدتی با جمعی از علمای کرام و سادات عظام بزیارت کاظمین علیهما السلام مشرف شده و از
آنجا به بغداد رفتیم بجهت زیارت نواب اربعه رضوان الله علیهم و پس از ادای زیارت خدمت

تفصیل ملاقات حاجی علی با امام علیه السلام

جناب عالم عامل و سید فاضل سید حسین کاظمی برادر جناب سید محمد مذکور که ساکن است در
بغداد و مدار امور شرعیهٔ شیعیان بغداد ایدهم الله تعالی با ایشانست مشرف شده مستدعی
شدیم که حاجی علی مذکور را احضار نماید پس از حضور مستدعی شدیم که در مجلس قضیه را نقل کند ابا نمود
پس از اصرار راضی شد در غیر آن مجلس بجهت حضور جماعتی از اهل بغداد پس بخلوتی رفتیم و نقل کرد
فی الجمله اختلافی در یکدو سه موضعی داشت که خود معتذر شد که بجهت طول مدتست و از سیمای او آثار
صدق و صلاح و فوز و فلاح بنحوی لایح و هویدا بود که تمام حاضرین با تمام مداقه که در امور
دینیه و دنیویه دارند قطع بصدق واقعه پیدا کردند جناب حاجی مذکور ایده الله نقل
کرد که در ذمهٔ من هشتاد تومان مال امام علیه السلام جمع شد پس رفتم بنجف اشرف بیست تومان
از آن را دادم بجناب علم الهدی والتقی شیخ مرتضی اعلی الله مقامه و بیست تومان بجناب
شیخ محمد حسین کاظمی و بیست تومان بجناب شیخ محمد حسن شروقی و باقی ماند در ذمهٔ من بیست تومان
که قصد داشتم در مراجعت بدهم بجناب شیخ محمد حسن کاظمینی آل یٰسین ایده الله پس چون مراجعت
کردم به بغداد خوش داشتم که تعجیل کنم در ادای آنچه باقی بود در ذمهٔ من پس در روز پنجشنبه بود که
مشرف شدم بزیارت امامین همامین کاظمین علیهما السلام و پس از آن رفتم خدمت جناب
شیخ سلمه الله و قدری از آن بیست تومان را دادم و باقی را وعده کردم که بعد از فروش بعضی
از اجناس بتدریج بر من حواله کنند که باهلش برسانم و عزم کردم بر مراجعت به بغداد در عصر آن
روز و جناب شیخ خواهش کرد بمانم معتذر شدم که باید مزد عملهٔ کارخانهٔ شعربافی که دارم بدهم چون
رسم چنین بود که مزد هفته را در عصر روز پنجشنبه میدادم پس برگشتم چون ثلث از راه را تقریباً
طی کردم سید جلیلی را دیدم که از طرف بغداد رو بمن می آید چون نزدیک شد سلام کرد و
دستهای خود را گشوده برای مصافحه و معانقه و فرمود اهلاً و سهلاً و مرا در بغل گرفت و معانقه
کردیم و هر دو یکدیگر را بوسیدیم و بر سر عمامهٔ سبز روشنی داشت و بر رخسار مبارکش خال
سیاه بزرگی بود پس ایستاد و فرمود حاجی علی خیر است بکجا میروی گفتم کاظمین علیهما السلام را
زیارت کردم و برمیگردم به بغداد فرمود امشب شب جمعه برگرد گفتم یا سیدی متمکن نیستم فرمود
هستی برگرد تا شهادت دهم برای تو که از موالیان جد من امیر المؤمنین علیه السلام و از موالیان

مائی وشیخ شهادت وهم زیراکه خدا یتعالی امر فرموده که دو شاهد بگیرید واین اشاره بود بمطلبی
که در خاطر داشتم که از جناب شیخ خواهش کنم نوشته بمن دهد که از موالیان اهل بیتم علیهم السلام
وآنرا در کفن خود بگذارم پس گفتم تو چه میدانی وچگونه شهادت میدهی فرمود کسی که حق او را به
او میرساند چگونه آن رساننده را نمی‌شناسد گفتم چه حق فرمود آنکه رساندی بوکیل من گفتم وکیل
تو کیست فرمود شیخ محمّد حسن گفتم وکیل تست فرمود وکیل من است وجناب
اقا سید محمّد گفته بود که در خاطرم خطور کرد که این سید جلیل مرا باسم خواند با آنکه من
او را نمیشناسم پس بخود گفتم شاید او مرا میشناسد ومن او را فراموش کردم باز در نفس خود گفتم که این
سید از حق سادات از من چیزی میخواهد وخوش دارم که از مال امام علیه السلام چیزی باو
برسانم پس گفتم ای سید من در نزد من از حق شما چیزی مانده بود رجوع کردم در امر آن
بجناب شیخ محمّد حسن برای آنکه ادا کنم حق شما یعنی سادات را باذن او پس
در روی من تبسمی کرد وفرمود آری رساندی بعضی از حق ما را بسوی وکلاء ما در نجف
اشرف پس گفتم آنچه ادا کردم قبول شد فرمود آری پس در خاطرم گذشت که این سید
میگوید بالنسبه بعلماء اعلام وکلائی ما واین در نظرم بزرگ آمد پس گفتم علماء وکلایند در قبض
حقوق سادات ومرا غفلت گرفت انتهی آنگاه فرمود برگرد جدم را زیارت کن پس برگشتم
ودست راست او در دست چپ من بود وچون براه افتادیم دیدیم در طرف راست ما نهر آب
سفید صاف وجاریست ودرختان لیمو ونارنج وانار وانگور وغیر آن همه با ثمر در یکوقت
که موسم آنها نبود بر بالای سر ما سایه انداخته اند گفتم این نهر ودرختها چیست فرمود هر کس از
موالیان ما که زیارت کند جدّ ما را وزیارت کند ما را اینها با او هست پس گفتم میخواهم سؤالی
کنم فرمود سؤال کن گفتم شیخ عبد الرزاق مرحوم مردی بود مدرس روزی نزد او
رفتم شنیدم که میگفت کسیکه در طول عمر خود روزها را روزه باشد وشبها را بعبادت بسر برد و
چهل حج وچهل عمره بجا آورد ودر میان صفا ومروه بمیرد واز موالیان امیر المؤمنین علیه
السلام نباشد برای او چیزی نیست فرمود آری والله برای او چیزی نیست پس از حال
یکی از خویشان خود پرسیدم که او از موالیان امیر المؤمنین علیه السلام است فرمود آری

مودو هم متعلق است تو بس پا گفتم سید نامرا ئی من مسئله ایست فرمود بپرس گفتم قرآت تعزیه حسین
علیه السلام میخوانند که سلیمان اعمش آمد نزد شخصی و از زیارت سید الشهداء علیه السلام پرسید گفت
بدعت است پس در خواب دید هودجی را میان زمین و آسمان پس سؤال کرد که کیست و آن
هودج گفتند برای فاطمه زهرا و خدیجه کبری علیها السلام پس گفت بکجا میروند گفتند بزیارت
حسین علیه السلام در امشب که شب جمعه است و دید رقعه ایرا که از هودج میریزد و در آن مکتوب
است امان من النار لزوار الحسین علیه السلام فی لیلة الجمعة امان من
النار یوم القیامة این حدیث صحیح است فرمود آری راست و تمام است گفتم سید نا صحیح
است که میگویند هر کس زیارت کند حسین علیه السلام را در شب جمعه پس بلسان او امان است
فرمود آری والله و اشک از چشمان مبارکش جاری شد و گریست گفتم سید نا مسئله فرمود بپرس
گفتم سنه هزار و دویست و شصت و نه حضرت رضا علیه السلام را زیارت و در نزد روت
یکی از عربهای شرقیه راکه از بادیه نشینان طرف شرقی نجف اشرفند ملاقات کردیم و
او را زیارت کردیم و از او پرسیدیم که چگونه است ولایت رضا علیه السلام گفت بهشت
است امروز پانزده روز است که من از مال مولای خود حضرت رضا علیه السلام خوردم
چه حد دارد منکر و نکیر که در قبر نزد من بیایند گوشت و خون من از طعام آنحضرت روئیده
در مهمانخانه آنجناب این صحیح است علی ابن موسی الرضا علیهما السلام می آید و او را
از منکر و نکیر خلاص میکند فرمود آری والله جد من ضامن است گفتم سید نا مسئله کوچکی است
میخواهم بپرسم فرمود بپرس گفتم زیارت من حضرت رضا علیه السلام را منظور است فرمود
منظور و مقبول است انشاء الله گفتم سید نا مسئله فرمود بسم الله گفتم حاجی محمد حسین
هزارباشی پسر مرحوم حاجی احمد بزاز باشی زیارتش قبول است یا نه و او با من رفیق و شریک
در مخارج بود در راه مشهد رضا علیه السلام فرمود عبد صالح زیارتش قبول است پس ساکت شد
گفتم سید نا مسئله فرمود بسم الله گفتم این کلمه را شنیدی یا نه زیارت او قبول است یا نه جوابی
نداد و حاجی مذکور نقل کرد که ایشان چند نفر بودند از اهل مترفین بغداد که در این سفر پیوسته
بلهو و لعب مشغول بودند و آن شخص مادر خود را نیز گشته بود پس رسیدیم در راه بموضعی که جاده

وسیعه که دو طرف آں بساتین ومواجه بلد شریفه کاظمین است وموضعے از آں جاده که متصل
است به بساتین از طرف راست آں که از بغداد مے آید وآں مال بعضے از ایتام سادات بود
که حکومت بجور آنرا داخل در جاده کرد واہل تقوے وورع سکنۂ ایں دو بلد ہمیشہ کنارہ
مے کردند از راہ رفتن درآں قطعه از زمین پس دیدم آنجناب را که درآں قطعه راه میرود
پس گفتم اے سید من ایں موضع مال بعضے از ایتام سادات است تصرف درآں روا نیست
فرمود ایں موضع مال جد ما امیرالمؤمنین علیه السلام وذریۂ واولاد ما است حلال است
برائے موالیان ما تصرف درآں ودر قرب آں مکان در طرف راست باغیست مال
شخصے که او را حاجی میرزا ہادی میگفتند واز متمولین معروفین عجم بود که در بغداد ساکن بود
گفتم سید نا راست است که میگویند زمین باغ حاجی میرزا ہادی مال حضرت موسے ابن
جعفر علیهما السلام است فرمود چه کار داری واز جواب اعراض نمود پس رسیدم بساقیه
آب که از شط دجله میکشند برائے مزارع وبساتین آنحدود واز انجا دو راه میشود بسمت بلد
یکے راه سلطانی است ودیگرے راه سادات وانجناب میل کرد براه سادات پس گفتم
بیا ازیں راه سلطانی برویم فرمود نه از ہمیں راه خود میرویم پس آمدیم وچند قدمے در رفتیم
که خود را در صحن مقدس در نزد کفش داری دیدیم وہیچ کوچه وبازارے را ندیدیم پس داخل
ایوان شدیم از طرف باب المراد که از سمت شرقی وطرف پائین پاست ودر در رواق مطہر
مکث نفرمود واذن دخول نخوانده وداخل شد ودر در حرم محترم ایستاد پس فرمود زیارت کن
گفتم من قاری نیستم فرمود برائے تو بخوانم گفتم آرے پس فرمود ادخل یا الله السلام علیك
یا رسول الله السلام علیك یا امیرالمؤمنین وہمچنین سلام کرد بر ہر یک از
ائمه علیهم السلام تا رسید در سلام بحضرت عسکری علیه السلام وفرمود السلام علیك یا
ابا محمد الحسن العسکری انگاه فرمود امام زمان خود را مے شناسی گفتم چرا نمے شناسم
فرمود سلام کن بر امام زمان خود پس گفتم السلام علیك یا حجة الله یا صاحب الزمان یا
ابن الحسن پس تبسم نمود وفرمود علیك السلام ورحمة الله وبرکاته پس داخل
شدیم در حرم مطہر وضریح مقدس را چسپیدیم وبوسیدم پس فرمود بمن زیارت کن

زیارت امین الله

در رعایت من قاری نیستم فرمود کدام زیارت را میخواهی گفتم هر زیارت که افضل است مرا بر آن بنمایید
فرمود زیارت امین الله افضل است آنگاه مشغول شدند بخواندن و فرمود
السلام علیکما یا امینی الله فی ارضه وحجتیه علی عباده الخ وچراغهائی
حرم را در اینحال روشن کردند پس شمعها را دیدم روشن است ولکن حرم روشن ومنور است
بنورے دیگر مانند نور آفتاب وشمعها مانند چراغے بود که روز در آفتاب روشن کنند ومرا
چنان غفلت گرفته بود که هیچ ملتفت این آیات نمیشدم چون از زیارت فارغ شد از
سمت پائین پا آمدند به پشت سر ودر طرف شرقی ایستادند وفرمودند آیا زیارت میکنی
جدم حسین علیه السلام را گفتم آرے زیارت میکنم شب جمعه است پس زیارت وارث
را خواندم وموذنها از آذان مغرب فارغ شدند پس بمن فرمود نماز کن وملحق شو بجماعت
پس تشریف آورد در مسجد پشت سر حرم مطهر وجماعت در آنجا منعقد بود وخود بانفراد
ایستادند در طرف راست امام جماعت محاذی او ومن داخل شدم در صف اول و
برایم مکانے پیدا شد چون فارغ شدم او را ندیدم پس از مسجد بیرون آمدم ودر حرم
تفحص کردم او را ندیدم وقصد داشتم او را ملاقات کنم وچند قرانے باو بدهم وشب او را
نگاه دارم که مهمان باشد آنگاه بخاطرم آمد که این سید کی بود وآیات ومعجزات گذشته را ملتفت
شدم از انقیاد من امر او را با آن شغل مهم که در بغداد داشتم وخواندن مرا باسم با آنکه
او را ندیده بودم وگفتن او موالیان ما وا ینکه من شهادت میدهم ودیدن نهر جاری ودرختان
میوه دار در غیر موسم وغیر از انها از آنچه گذشت که سبب شد برائے یقین من باینکه او حضرت
مهدی علیه السلام است خصوص در فقرهٔ اذن دخول وپرسیدن از من بعد از سلام بر
حضرت عسکری علیه السلام که امام زمان خود را میشناسی چون گفتم میشناسم فرمود سلام کن
چون سلام کردم تبسم کرد وجواب داد پس آمدم در نزد کفشدار واز حال جنابش سوال کردم
گفت بیرون رفت وپرسید که این سید رفیق تو بود گفتم بلے پس آمدم بخانه مهماندار خود وشب
را بسر بردم چون صبح شد رفتم بنزد جناب شیخ محمد حسن وآنچه دیده بودم
نقل کردم پس دست خود را بر دهان خود گذاشت ونهی نمود از اظهار این قصه وافشار

این سر و فرمو خداوند ترا موفق کند پس آنرا مخفی میداشتم و باحدے اظهار نه نمودم تا آنکه یک ماه از این قضیه گذشت روزے در حرم محترم بودم سید جلیلے را دیدم که آمد نزدیک من و پرسید که چه دیدی و اشاره کرد بقصه آن روز گفتم چیزے ندیدم باز اعاده کرد آنکلام را بشدت انکار کردم پس از نظرم ناپدید شد دیگر او را ندیدم **مؤلف گوید** که حاجی علی مذکور پسر حاجی قاسم کرادی بغدادیست و از تجار و عامیت و از هر کس از علماء و سادات عظام کاظمین و بغداد که از حال او جویا شدم مدح کردند و را بخیر و صلاح و صدق و امانت و مجانبت از عادات سوء اهل عصر و خود در مشاهده و مکالمه با او آثار این اوصاف را در او مشاهده نمودم و پیوسته در اثناء کلام تاسف میخورد از نشناختن آنجناب بنحویکه معلوم بود آثار صدق و اخلاص و محبت و در آن هنیئاً له و اما خبریکه در زیارت حضرت ابی عبدالله علیه السلام وارد شده در شب جمعه بنحویکه سوال کرد از صحت آن خبریست که شیخ **محمد بن المشهدی** در مزار کبیر خود روایت کرده از اعمش که گفت من منزل کرده بودم در کوفه و مرا همسایه بود که بسیار اوقات با او مے نشستم و شب جمعه بود پس باو گفتم چه میگوئی در زیارت حسین علیه السلام پس گفت بمن که آن بدعت و هر بدعتے ضلالت و هر ضلالتے در آتش است پس من از نزد او برخواستم و پر شده بودم از غضب و گفتم چون سحر شود میآیم نزد او و فضائلے از امیر المومنین علیه السلام برایئ او نقل مے کنم که چشمش کرم و آن کنایت است از حزن و اندوه و غم پس رفتم نزد او و در خانه او را کوبیدم پس آوازے از پشت در بر آمد که او از اول شب بقصد زیارت کرده پس بشتاب بیرون رفتم و آمدم بکربلا ناگاه آن شیخ را دیدم که سر بسجده گذاشته و از سجده و رکوع ملالتے نمیگیرد پس باو گفتم تو دیروز میگفتی زیارت بدعت است و هر بدعتے ضلالت و هر ضلالتے در آتش و امروز زیارت میکنی آنجناب را پس گفت بمن اے **سلیمان** مرا ملامت مکن زیرا که من برای اهل بیت علیهم السلام امامتے ثابت نکرده بودم تا اینکه این شب شد پس خوابے دیدم که مرا ترسانید گفتم چه دیدی اے شیخ گفت دیدم مردیرا که نه بسیار طویل بود و نه بسیار کوتاه قادر نیستم که وصف نمایم حسن و بهاء او را با او گروهے بودند که گرداگرد او را گرفته بودند در

در جواز زیارت حسین ع

پیش روے او سواسے بود بر لباسے که بر اسبها چند دم بود و بر سرش تاجے بود که بر اسے آن تاج چهار رکن بود و در هر رکنے جوهرے بود که روشن میکرد مسافت سه روز راپس گفتم کیست این گفتند محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب صلی الله علیه وآله وسلم گفتم دیگرے کیست گفتند وصی او علی بن ابی طالب علیه السلام انگاه نظر انداختم ناگاه ناقه را دیدم از که بر آن هودجے بود که پروازے کرد میان زمین و آسمان پس گفتم از کیست این ناقه گفتند از خدیجه دختر خویلد و فاطمه دختر محمد صلی الله علیه وآله وسلم گفتم آن جوان کیست گفتند حسن بن علی علیهما السلام گفتم بکجا قصد دارند برونه گفتند جمیعًا میروند بزیارت کشته شده بظلم و شهید شده در کربلا حسین بن علی علیهما السلام انگاه متوجه هودج شدم ناگاه دیدم رقعه هائی که میریزد از بالا که امانست از جانب خداوند جل ذکره از برائے زوار حسین بن علی در شب جمعه انگاه هاتفے ندا کرد ما را که آگاه باشید که ما و شیعیان ما در درجه عالیه ایم از بهشت والله اے سلیمان مفارقت نمیکنم این مکان را تا روحم از جسدم مفارقت کند و شیخ طریحی آخر این خبر را چنین نقل کرده که گفت ناگاه دیدم رقعه هائے نوشته از بالا میریزد پس سوال کردم که چیست این رقعه ها گفت این رقعه هائیست که در آن امان از آتش است از برائے زوار حسین علیه السلام در شب جمعه پس طلب کردم از او رقعه پس گفت بمن تو میگوئی زیارت انجناب بدعت است پس بدرستیکه تو نخواهی یافت آنرا تا اینکه زیارت کنی حسین علیه السلام را و اعتقاد کنی بفضل و شرافت او پس از خواب برخواستم هراسان و قصد نمودم در همان وقت و ساعت زیارت سید خودم حسین علیه السلام را

حکایت بیست و سوم

و نیز سید مؤید مذکور ایده الله تعالی خبر داد و نشفاهًا و کتابتًا که در زمانیکه مجاور بودم در نجف اشرف بجهت تحصیل علوم دینیه و این در حدود ۱۲۷۵ بودے شنیدم از جماعتے از اهل علم و غیر ایشان از اهل دیانت که ذکرے کردند مردے را که شغلش فروختن بقولات و غیره بود که او دیده است مولاے ما امام منتظر صلوات الله علیه را پس جویا شدم که شخص او را بشناسم پس شناختم او را و یافتم که مرد صالح متدینے است و خوش داشتم که با او در مکان خلوتے مجتمع شوم که از او مستفسر شوم کیفیت ملاقات و دیدنش حجة علیه السلام را پس مقدمات مودت با او را پیش گرفتم بسیارے از اوقات

مشهد حضرت امام کاظم

وغسل الطهر سلمانا وعاد الی	عرایقہ بیثرب والاصباح ما وجبا
وقلت ذلک من قول الغلاة وما	ذنب الغلاة اذا لم یوردوا کذبا
فاصف قبل یرد الطرف من سبا	بعرش ابلقیس وانی بخرق الحجبا
فانت فی اصف لم تغل فیه بلی	فی حیدر انا غال اذ ذا عجبا
ان کان احمد خیر المرسلین فذا	خیر الوصیین او کل الحدیث ہبا

ومسجد جعفی از مساجد مبارکہ معروفہ کوفہ است وحضرت امیر المؤمنین وامام المتقین علیہ السلام فداہ روحی در آنجا چہار رکعت نماز گذارد وتسبیح حضرت فاطمہ زہرا علیہا السلام فرستاد ومناجاتے طویل پس از آن کرد کہ در کتب مزار موجود است **حکایت بیست وپنجم** شیخ محدث جلیل منتجب الدین علی بن عبید اللہ بن حسن بن حسین برادر صدوق رحمہم اللہ صاحب اربعین در کتاب مستطاب **منتجب** کہ در ذکر علمائے متاخرین از عہد شیخ طوسی علیہ الرحمۃ است تا عصر خود فرمودہ **شیخ** ثقہ ابو المظفر ودر بعضے نسخ ابو الفرج علی بن حسین حمدانی ثقہ است وشاخص ومحل نظر طائفہ ناجیہ امامیہ بود ودرمذہب وا رسفرا را مام عصر صاحب الامر علیہ السلام فداہ روحی است ودرک نمود شیخ سعید ابو عبد اللہ محمد بن محمد بن نعمان حارثی بغدادی رحمۃ اللہ را وشست مجلس درس سید مرتضی وشیخ موفق ابی جعفر طوسے وقرائت کرد بر **شیخ مفید** وقرائت نمود بر آن دو بزرگوار خبر داد مرا والدا زوالد خود واو از مؤلفات او را رحمہم اللہ یعنے روایات کتب او را بہ طریق اجازہ دارم کہ روایت نمایم ونقل کنم از آنہا است **کتاب الفتیہ** وکتاب السنہ وکتاب الزاہد وکتاب النہاج وکتاب الفرائض وظاہر آنست کہ مراد از نشستن شیخ مذکور در مجلس درس سید وشیخ نیابت کردن او بود از ایشان در درس وتعلیم واستفادہ چنانچہ از کلام اخیر معلوم میشود واللہ اعلم وعلمہ اتم **حکایت بیست وششم** شیخ جلیل زین الدین علی بن یونس عاملی بیاضی در کتاب مستطاب **صراط المستقیم لمستحق التقدیم** فرمودہ کہ من با جماعتے کہ زیادہ از چہل نفر مرد بودند بیرون رفتیم بقصد زیارت قاسم بن موسی الکاظم

فداه روحی علیه السلام رسیدیم بآنجا که میان ما و مزار شریف او بقدر میلے بود پس سوارے را دیدیم که پیدا شده پس گمان کردیم که او اراده گرفتن اموال ما را دارد پس پنهان کردیم آنچه را که بر او نمیرسیدیم پس چون رسیدیم آثار اسبش را دیدیم پس نظر کردیم و سوار را ندیدیم پس تعجب کردیم از این اختفا و با سطح بودن زمین و حضور آفتاب پس ممتنع نیست که او امام عصر فداه روحی باشد یا یکے از ابدال

حکایت بیست وهفتم

فاضل کامل متقی میرزا محمد تقی بن میرزا کاظم بن میرزا عزیز الله بن المولی محمد تقی مجلسی رحمهم الله تعالیٰ نواده دخترے حضرت علامه مجلسی که ملقب است به الماسی در رساله شریفه موسومه بهجة الاولیاء فرموده چنانچه تلمیذ آن مرحوم فاضل سید محمد باقر ابن سید محمد شریف حسینی اصفهانی در کتاب نور العیون از او نقل کرده که گفت بعضے برایے من نقل کردند که مرد صالحے از اهل بغداد که در سنه هزار و صد و سی و شش هجری نیز هنوز در حیات است او گفته که روانه سفرے بودیم و در آن سفر بر کشتی سوار شده بر روئے آب حرکت مینمودیم اتفاقاً کشتی ما شکست و آنچه در آن بود غرق شد و من بتخته پاره چسپیده بودم و در موج دریا حرکت مینمودم تا بعد از مدتے بر ساحل جزیره خود را دیدم و در اطراف جزیره گردش نمودم و بعد از ناامیدی از زندگی بصحرائے رسیدم در برابر خود کوهے دیدم چون نزدیک آن رسیدم دیدم که اطراف کوه دریا و یک طرفش صحرا است و بوئے عطرے بمشامم میرسد باعث انبساط و زیادتی شوقم گردید و قدرے از آن کوه بالا رفتم و در اواسط آن کوه بموضعے رسیدم که تقریباً بیست ذرع یا بیشتر سنگ صاف املسی بود که مطلقاً دست و پا بر کردن در آنها ممکن نبود و در آنحال حیران و متفکر بودم که ناگاه مار بسیار عظیمے بزرگ تر از چنار با بسیار قوی دیدم که بسرعت تمام متوجه من گردیده مے آید من گریزان شدم و بحق تعالیٰ استغاثه نمودم که پروردگارا چنانکه مرا از غرق شدن نجات بخشیدی از این بلیه عظمیٰ نیز خلاصی کرامت فرما در آن اثنا دیدم که جانورے بقدر خرگوشے از بالائے کوه بسوئے مار دوید و بسرعت تمام از دم مار بالا رفته و وقتیکه سر آن مار به پائین آن موضع صاف رسید و دمش بر بالائے آن موضع بود بمغز سر آن مار رسید و نیشی بقدر انگشتے از دهان برآورده بر سر آن مار فرو کرده و باز برآورده

باآں ضیاء و روشنائی عظیم در مقام شریف باآنکہ چراغے در آنجا ندیدم و اگر بیست چراغ ہم در آنجا بود و فلیتہ کرد باآں ضیاء و روشنائی و نامیدن آں سید جلیل مرا باسم باآنکہ او را ہمیشنا ختم و ندیدہ بودم و بخاطر آوردم کہ چوں در مقام نظر بفضائے مسجد میکردم تاریکی زیادی میدیدم و صدائے رعد و باران مے شنیدم و چوں بیروں آمدم از مقام بمصاحبت آنجناب بسلام اللہ علیہ را میرفتم در روشنائی بنحویکہ زیر پائے خود را میدیدم و زمین خشک بود و ہوا ملایم طبع تا رسیدیم بدر مسجد و از انوقت کہ مفارقت فرمود تاریکی ہوا و سردی و باران دیدم و غیر آنہا از انچہ سبب شد کہ قطع کردم براینکہ آنجناب ہمانست کہ من ایں عمل استجارہ را برائے مشاہدہ جمالش میکردم و گرما و سرما را در راہ جنابش تحمل میشدم و ذلک فضل اللہ یؤتیہ من یشاء

حکایت بیست و چہارم

شیخ جلیل و امیر زاہد ورام بن ابی فراس در آخر مجلد کتاب دوم تنبیہ الخاطر فرمودہ خبر داد مرا سید جلیل شریف ابو الحسن علی بن ابراہیم العریضی العلوی الحسینی گفت خبر داد مرا علی بن علی بن نما گفت خبر داد مرا ابو محمد الحسن بن علی بن حمزہ اقساسی در خانہ شریف علی بن جعفر بن علی المداینی العلوی کہ او گفت در کوفہ شیخے بود قصار کہ بزہد نامیدہ میشد و منخرط بود در سلک عزلت گیرندگان و منقطع شدہ بود برائے عبادت و پیروی میکرد آثار صالحین را پس شیخ گفت شبے در مسجد جعفے بودم و آن مسجد قدیمی است در پشت کوفہ و شب نصف شدہ بود و من تنہا در مکان خلوتے بودم برائے عبادت کہ ناگاہ دیدم سہ نفر مے آیند پس داخل مسجد شدند چوں بوسط فضائے مسجد رسیدند یکے از ایشان نشست پس دست مالید بطرف راست و چپ زمین پس آب بجنبش آمد و جوشید پس وضوء کاملے گرفت از آن آب آنگاہ اشارہ فرمود بہ آں دو شخص دیگر بگرفتن وضو پس وضوء ساختند آنگاہ مقدم ایستاد و باآنہا نماز جماعت کرد پس من باایشان بجماعت نماز کردم چوں سلام داد و از نماز فارغ شد حال او مرا بشگفت آورد و کار او را بزرگ شمردم از بیروں آوردن آب پس سوال نمودم از شخصے از آں دو نفر کہ در طرف راست من بود از حال آنمرد و گفتم باو کہ این کیست گفت صاحب الامر است فرزند حسن علیہ السلام پس نزدیک آنحضرت رفتم و دستہائے مبارکش را بوسیدم و گفتم بآنجناب یا ابن رسول اللہ چہ میگوئی در شریف عمر بن

حکایت شیخ ثقہ در مسجد جعفی با امام علیہ السلام

نمود آیا او برحق است فرمودند و بیا بیست که بدایت بیابد جز آنکه او نخواهد مرد تا اینکه باینجا

پس این خبر را ما را زان شیخ تازه و ظرفه شمردیم پس زمانی طولانی گذشت و شریف عمرو فات کرد و

منتشر نشد که او آنجناب را ملاقات کرده پس چون با شیخ زاده مجتمع شدیم من بخاطر آوردم او را حکایتی

که ذکر کرده بود از او گفتم با و خلق کسی که بها آورده‌اند آیا تو نبودی که ذکر کردی که این شریف

عمر نمیمرد تا اینکه ببیند صاحب الامر علیه السلام که اشاره نموده بودی با و پس گفت بمن که از کجا

عالم شدی که او آنجناب را نه دیده آنگاه بعد از آن مجتمع شدیم با شریف ابی المناقب فرزند شریف

عمر بن حمزه و در میان آوردیم صحبت والد او ایس گفت ملتشبی در نزد والد خود بودیم و او در

مرضی بود که در آن مرض مرد و قوتش ساقط و صدایش پست شده بود و درها بسته بود بر رویِ

ما که ناگاه شخصی را دیدیم که داخل شد بر ما که ترسیدیم از او و عجیب دانستیم دخول او را و غفلت

کردیم که از او سوال کنیم پس نشست در جنب والد من و برای او آهسته سخن میگفت و پدرم

میگریست آنگاه برخواست چون از انظار ما غائب شد پدرم خود را بمشقت انداخت و گفت

مرا بنشانید پس او را نشاندیم چشمهای خود را باز کرد و گفت کجا است آن شخص که در نزد من

بود پس گفتیم بیرون رفت از همانجا که آمد پس گفت او را طلب کنید پس در اثر او رفتیم پس درها را

دیدیم بسته و اثری از او نیافتیم پس برگشتیم بسوی او پس او را خبر دادیم از حال آن شخص

و اینکه او را نیافتیم و ما سوال کردیم از پدر از حال آن شخص گفت این صاحب الامر سلام الله

علیه فداه روحی بود آنگاه برگشت بحالت سنگینی که از مرض داشت و بیهوش شد **مولف**

گوئید که ابو محمد حسن بن حمزه اقساسی **معروف** بعز الدین اقساسی از اجله سادات

و شرفا و ادبا و علماء کوفه و شاعر ماهری بود و ناصر بالله عباسی او را نقیب سادات کرده

بود که وقتی با مستنصر بالله عباسی بزیارت جناب سلمان رفتند پس مستنصر با و گفت که دروغ

میگویند غلات شیعه در سخنان خود که علی ابن ابی طالب علیه السلام فداه روحی در یک شب

سیر نمود از مدینه تا مداین و غسل داد سلمان را و در همان شب مراجعت نمود پس در جواب

این ابیات را انشاء فرمود :- **شعر**

انکرت لیلة اذ سار الوصی الی + لمرض المداین لما ان لها طلبا

[illegible]

که با و میرسیدم سلام مے کردم و از تعبولات و امثال آن که میفرمودند متحیر بودم تا آنکه میان من او در رشته مودتے پیدا شد همه انها بجهت شنیدن آنخبر شریف بود از او تا آنکه اتفاق افتاد برای من که رفتم بمسجد سهله در شب چهارشنبه بجهت نماز معروف بنماز استجاره چون بدر مسجد رسیدم شخص مذکور را دیدم که در آنجا ایستاده پس فرصت غنیمت کردم و از او خواهش کردم که امشب مرا نزد من بتوقف کند پس با من بود تا آنگاه که فارغ شدیم از اعمال موظفه در آن مسجد شریف و رفتیم بمسجد اعظم مسجد کوفه بقاعده متعارفه آن زمان چون در مسجد سهله بجهت نبودن این بناهاے جدیده و خادم و آب و جلیئے اقامت نبود چون بآن مسجد رسیدیم و پاره اعمال آنرا بجائے آوردیم و در منزل مستقر شدیم سوال کردم او را از خبر معهود و خواهش نمودم که قصه خود را بتفصیل بیان کند پس گفت من بسیار میشنیدم از اهل معرفت و دیانت که هر کس ملازمت عمل استجاره داشته باشد در مسجد سهله در چهل شب چهارشنبه پیاپی در پیے به نیت دیدن امام منتظر علیه السلام موفق میشود از برائے رویت آنجناب و اینکه این مطلب مکرر واقع شده پس نفسم شایق شد بسوے کردن این کار و قصد کردم ملازمت عمل استجاره را در هر شب چهارشنبه و مرا مانع نبود از کردن این کار شدت سرما و باران و غیر آن تا اینکه قریب یک سال بر من گذشت و من ملازم بودم عمل استجاره را بتوسط میکردم در مسجد کوفه بقاعده متعارفه تا اینکه عصر سه شنبه بیرون آمدم از نجف اشرف پیاده بعادتیکه داشتم و مطمئن بودم آمدن مردم را بآنجا حسب عادت مستمره تا اینکه رسیدم بمسجد هنگامیکه آفتاب غروب کرده بود و تاریکی سخت عالم را فرو گرفته بود با رعد و برق زیاد پس خوف بر من مستولی شد و از تنهائی ترس مرا گرفت زیرا که در مسجد احدے را ندیدم حتے که خادم مقرریکه در شبهاے چهارشنبه بآنجا مے آمد آنشب نبود پس بنهایت متوحش شدم و در نفس خود گفتم سزاوار آنست که نماز مغرب را بجاے آورم و عمل استجاره را بتعجیل بکنم و بروم بمسجد کوفه پس نفس خود را باین ساکن کردم پس برخواستم و نماز مغرب را کردم آنگاه عمل استجاره کردم از نماز و دعا و آن را حفظ داشتم و در بین نماز استجاره ملتفت مقام شریف شدم که معروف است بمقام صاحب الزمان صلوات الله علیه که در سمت قبلی مکان نماز کنندگان آنجا است پس دیدم ضیائے کاملی و شنیدم از آن مکان قرائت نمازگذاری پس نفسم مطمئن شد و

هستم و امام زمان را در مسجد جمکران دیدم

دلم مسرور، رو کمال اطمینان پیدا کردم و گمان کردم که در آن مکان شریف بعضے از زوار هستند که من مطلع نشدم بر ایشان هنگامیکه داخل مسجد شدم پس عمل استجاره را با اطمینان خاطر تمام کردم آنگاه متوجه مقام شریف و داخل شدم در آنجا پس روشنائی عظیمے در آنجا دیدم و نه بچراغے و شمعے نیفتاد ولکن غافل بودم در تفکر در این مطلب و دیدم در آنجا سید جلیل بهیبت اهل علم ایستاده نماز میکند پس دلم مایل شد بسوی او و گمان کردم که او یکے از زوار غربا است زیرا که چون در او تامل کردم فی الجمله دانستم که او از سکنه نجف اشرف نیست پس شروع کردم در خواندن زیارت امام عصر علیه السلام که از وظایف مقرره در آن مقام است و نماز زیارت را کردم چون فارغ شدم اراده کردم که او را خواهش کنم و بر ویم بمسجد کوفه پس بزرگی و هیبت او مانع شد و من نظر میکنم بخارج مقام پس میبینم شدت ظلمت را و میشنوم صدای رعد و باران را پس بروی مبارک خود ملتفت من شد بمهربانی و تبسم فرمود بمن میخواهی که برویم بمسجد کوفه گفتم آری ای سید من عادت ما اهل نجف چنین است که چون مشرف شدیم بعمل این مسجد میرویم بمسجد کوفه پس با آنجناب بیرون رفتیم و من بوجودش مسرور و بحسن صحبتش خورسند بودم پس راه میرفتم در روشنائی و هوای نیک و زمین خشک که چیزے بپایم نمیچسبید و من غافل بودم از حال باران و تاریکی که میدیدم آن را تا رسیدیم بدر مسجد و آنجناب روحی فداه با من بود و من در غایت سرور و امنیت بودم بجهت مصاحبت آنجناب نه تاریکی داشتم و نه باران پس در بیرون مسجد را زدم و آن بسته بود پس خادم گفت کیست در را میکوبد پس گفتم در را باز کن گفت از کجا آمدی در این تاریکی و شدت باران گفتم از مسجد سهله چون خادم در را باز کرد ملتفت شدم بسوی آن سید جلیل پس او را ندیدم و در نهایت تاریکی و بشدت باران بر ما بارید پس مشغول شدم بفریاد کردن که یا سیدنا یا مولانا بفرما بیا که در باز شد و برگشتم بعقب سر خود و فریاد میکردم اثرے اصلا از آنجناب ندیدم و در آن زمان اندک سرما و باران و هوا مرا اذیت کرد پس داخل مسجد شدم و از حالت غفلت بیدار شدم چنانچه گویا در خواب بودم و مشغول شدم بملامت کردن نفس بر غفلتش از آن آیات ظاهره که دیده بودم و متذکر شدم آن کرامات عظیمه را از روشنائی عظیم در مقام شریف با آنکه چراغے در آنجا ندیدم و اگر بیست چراغ هم در آنجا بود وفا نمیکرد

کیفیت طلوع انوار مقامات صاحب الامر

ثانیاً فرد کرد وا ز رلے کہ آمدہ بود برگشت و رفت و آں مار دیگر از جائے خود حرکت نکرد
دور ہماں موضع بہماں کیفیت مرد و چون ہوا بغایت گرمی و حرارت بود بفاصلہ اندک زمانی
عفونت عظیمے بہم رسید کہ نزدیک بود ہلاک شوم پس زود آب و کثافت بسیارے از آں مار
بسوئے دریا جاری گردید تا آنکہ اجزائے آن از ہم پاشید و بغیر از استخوان چیزے باقی نماند
چوں نزدیک رفتم دیدم کہ استخوانہائے او از قبیل نردبانے بر زمین محکم گردید میتواں از ا د
بالا رفت و با خود فکرے کردم کہ اگر در اینجا بمانم از گرسنگی بمیرم پس توکل بر جانب اقدس
الٰہی نمودم و پا بر استخوانہائے آں مار نہادہ از کوہ بالا رفتم و از آنجا بقلۂ کوہ آوردم
در برابر باغے در نہایت سبزی و خرمی و طراوت و نضارت و معمورے دیدم و رفتم تا داخل
باغ گردیدم کہ اشجار میوہ بسیارے در آنجا روئیدہ و عمارت بسیار عالی مشتمل بر بیوتات و
غرفہائے بسیار در وسط آن بنا شدہ پس من قدرے از آن میوہا خوردم و در بعضے از آں
غرفہا پنہاں گشتہ تفرج آں باغ امے کردم بعد از زمانے دیدم کہ چند سوار از دامن صحرا پیدا
شدند و داخل باغ گردیدند و یکے مقدم بر دیگرے و در نہایت مہابت و جلال میرفت پس
پیادہ شدند و اسپہائے خود را سر دادند و بزرگ ایشان در صدر مجلس قرار گرفت و دیگراں
نیز در خدمتش در کمال ادب نشستند و بعد از زمانے سفرہ کشیدہ چاشت حاضر کردند پس آں بزرگ
با ایشان فرمود کہ مہمانے در فلان غرفہ داریم و او را برائے چاشت طلب باید نمود پس بطلب
من آمدند من ترسیدم و گفتم مرا معاف دارید چون عرض کردند فرمود کہ چاشت او را ہمانجا
برید تا تناول نماید و چوں از چاشت تناول نمودن فارغ شدیم مرا طلبیدہ و گذارش احوال مرا
پرسید و چون قصہ مرا شنید فرمود کہ میخواہی باہل خود برگردی گفتم بلے پس یکے از جماعت
را فرمود کہ ایں مرد را باہل خودش برسان پس باآں شخص بیروں آمدیم و چوں اندک راہے
رفتیم گفت نظر کن این است حصار بغداد چون نظر کردم حصار بغداد را دیدم و آں مرد را
دیگر ندیدم در آنوقت ملتفت گردیدم و دانستم کہ بخدمت مولائے خود رسیدہ ام از بے طالعی
خود از خیرے چنین محروم گردیدم و با کمال حسرت و ندامت داخل شہر و خانہ خود شدم +

حکایت بیست و ہشتم فاضل کامل عامل ماہر سید محمد باقر درکتاب

ستطاب نور العیون روایت کرده از جناب میرزا محمد تقی الماسی که در رساله شریفه بهجة الاولیاء فرموده که خبر داد مرا ثقه صالحی از اہل علم از سادات شولستان از مرد ثقه که او گفت اتفاق افتاد در این سالہا که جماعتی از اہل بحرین عازم شده بر ضیافت کردن جمیعی از مومنین بنوبت پس مہمانی کردند تا آنکه رسید نوبت بیکی از ایشان که در نزد او چیزے نبود پس بجہت آن مغموم شد و حزن و اندوه او زیاده شد پس اتفاق افتاد که شبے بیروں رفت بصحرا پس دید شخصے را که باو رسید و باو گفت برو نزد فلان تاجر و بگو میگوید محمد بن الحسن بده بمن دوازده اشرفی که نذر کرده بودی آن را برائے ما پس بگیر آن اشرفیہا را از او و خرج کن آن را در مہمانی خود پس آن مرد رفت بنزد آن تاجر و آن رسالت را از جانب آن شخص باو رسانید پس آن تاجر باو گفت که گفت این را بتو محمد بن الحسن علیہما السلام فداه روحی بنفس خود پس بحرینی گفت آرے پس تاجر گفت شناختی او را گفت نه پس تاجر گفت که او صاحب الزمان علیہ السلام بود و این اشرفیہا را نذر کرده بودم برائے آنجناب پس آن بحرینی را اکرام کرد و آن مبلغ را باو داد و از او التماس دعا کرد و خواہش نمود از او که چون آنجناب نذر مرا قبول کرد نصفے از آن اشرفیہا را بمن دہی و من عوض آن را بتو بدہم پس بحرینی آمد و آن مبلغ خرج کرد در آن مصرف و آن شخص ثقه بمن گفت که من این حکایت را شنیدم از بحرینی بدو واسطه

حکایت بیست و نہم

علامه جلیل القدر مجلسی علیہ الرحمة در بحار الانوار نقل فرموده از کتاب السلطان المفرج عن اہل الایمان تالیف عالم کامل سید علی بن عبد الحمید نیلی نجفی که او گفته مشہور شده است در ولایات و شائع گردیده است در میان اہل زمان قصه ابو راجح حمامی که در حله بود و بدرستیکه جماعتے از اعیان اماثل اہل صدق و افاضل ذکر کرده اند آن را که از جمله ایشانست شیخ زاہد عابد محقق شمس الدین محمد بن قارون که گفت در حله حاکمے بود که او را مرجان صغیر میگفتند و از ناصبیان بود پس باو گفتند که ابو راجح پیوسته صحابه را سب و لعن میکند پس آن خبیث امر کرد که او را حاضر گردانند چون حاضر شد امر کرد که او را بزنند و چندان او را زدند که بہلاکت رسید و جمیع بدن او را زخم

ملاقات ابی راجح حمامی با امام زمانؑ

ہے آنکہ صورت او را آن قدر زدند کہ از شدت آن دندانہائے او ریخت و زبان او را بیرون
آوردند و بزنجیر آہنی آنرا بستند و بینی او را سوراخ کردند و ریسمانے از مو را داخل سوراخ
بینی او کردند و سر آن ریسمان مو را بریسمان دیگر بستند و سر آن ریسمان را بدست جماعتے از
اعوان خود و اتباع ایشان را امر کرد کہ او را با آن جراحت و آن ہیئت در کوچہائے حلہ
بگردانند و بزنند پس آن اشقیاء او را بردند و چندان زدند تا آنکہ بر زمین افتاد و بہلاکت
رسید پس آنحالت او را بحاکم لعین خبر دادند و آن خبیث امر بقتل او نمود حاضران گفتند کہ او
مرد پیر است و آنقدر جراحت باو رسیدہ کہ او را خواہد کشت و احتیاج بکشتن ندارد خود را داخل
خون او مکن و چندان مبالغہ در شفاعت او نمودند تا آنکہ امر کرد کہ او را رہا کردند و روی و زبان
او از ہم ریختہ و ورم کردہ بود و اہل او او را بردند بخانہ و شک نداشتند کہ او در ہمان شب
خواہد مرد پس چون صبح شد مردم بنزد او رفتند و دیدند کہ او ایستادہ است و مشغول نماز است
و صحیح شدہ است و دندانہائے ریختہ او برگشتہ است و جراحتہائے او مندمل شدہ و اثرے
از جراحتہائے او نماندہ و شکستہائے روئے او زائل شدہ بود پس مردم از حال او تعجب
کردند و از او سوال نمودند گفت کہ من بحالے رسیدم کہ مرگ را معاینہ دیدم و زبانے نماندہ
بود کہ از خدا سوال کنم پس بدل خود از حق تعالے سوال و استغاثہ و طلب دادرسی نمودم
از مولائے خود حضرت صاحب الزمان علیہ السلام فداہ روحی و چون شب تاریک شد دیدم
کہ خانہ تمام پر از نور شد ناگاہ امام عصر سلطان زمان حضرت مہدی موعود علیہ السلام
فداہ روحی را دیدم کہ دست شریف خود را بر روئے من کشیدہ است و فرمود کہ بیرون
رو و از برائے عیال خود کار کن بتحقیق کہ حق تعالے ترا عافیت عطا کردہ است پس صبح کردم باین
حالت کہ مے بینی و شیخ شمس الدین محمد بن قارون مذکور راوی حدیث گفت
کہ قسم میخورم بخدائے تبارک و تعالے کہ این ابو راجح مرد ضعیف اندام و زرد رنگ و بد صورت
و کوسہ وضع بود و من ہمیشہ بآن حمام میرفتم کہ او بود و او را بر آنحالت بشکل میدیدم کہ وصف
کردم پس در صبح روز دیگر من بودم با آنہا کہ بر او داخل شدہ اند پس دیدم او را کہ مرد
صاحب قوت و درست قامت شدہ است و ریش او بلند و روے او سرخ شدہ است

ومانند جوانی گردیده است که در سن بیست سالگی باشد و بهمین هیئت و جوانی بود و تغییر نیافت تا آنکه از دنیا رفت و چون خبر او شایع شد حاکم او را طلب نمود حاضر شد و دید و از آن برآنحال دیده بود و وام و زرا و را بهمین حال که ذکر شد و اثر جراحات را در او ندیده و دانست ریخته او دید که برگشته پس حاکم لعین را ازین حال عجبی عظیم حاصل شده و پیشتر ازین وقتیکه در مجلس خود می نشست پشت پلید خود را بجانب مقام حضرت علیه السلام فداه روحی کرده حله بود میکرد و پشت پلید خود را بجانب قبله مقام آنجناب مینمود و بعد ازین قضیه رو بسوی خود را به آنجناب میکرد و با اهل حله نیکی و مدارا مینمود و بعد از آن چند وقتی درنگ نکرد که مرد و آن معجزه باهره بآن خبیث فائده نبخشید **حکایت سی ام** و نیز از آن کتاب نقل نموده که شیخ شمس الدین مذکور ذکر کرده است که مردی از اصحاب سلاطین که اسمش معمر بن شمس بود و او را مذور می گفتند پیوسته قریه برس را که در نزدیکی حله بود اجاره می کرد و او را ابن **الخطیب** میگفتند و از برای آن ضامن غلامی بود که متولی نفقات او بود که او را عثمان میگفتند و ابن خطیب از اهل ایمان و صلاح بود و عثمان ضد او بود و ایشان همیشه با یک دیگر در امر دین مجادله میکردند پس روزی اتفاق افتاد که هر دوی ایشان در نزد مقام ابراهیم خلیل علیه السلام در برس که در نزدیکی تل نمرود بود حاضر شدند در وقتیکه جماعتی از رعیت و عوام حاضر بودند پس ابن خطیب بعثمان گفت که ای عثمان الآن حق را واضح و آشکار مینمایم من بر کف دست خود مینویسم نام آنها را که دوست دارم که ایشان علی و حسن و حسین صلوات الله علیهم اند و تو بر دست خود بنویس نام آنها را که دوست داری که آنها فلان و فلان و فلان اند آنگاه دست نوشته من و تو با هم می بندیم و بر آتش میداریم و دست هر یک که سوخته است آنکس بر باطل است و هر کس دست او سالم ماند حاست او برحق است و عثمان این امر را انکار کرد و باین راضی نشد و رعیت و عوام که در آنجا حاضر بودند بر عثمان طعن نمودند که اگر مذهب تو حق است چرا باین امر راضی نمیشوی و مادر عثمان مشرف بود بر ایشان و بر سخنان رعیت و عوام مطلع گردید که ایشان بر پسر او طعن نمودند و او در حمایت پسر خود بر ایشان لعن کرد و ایشان را تهدید نمود و ترسانید در اظهار کردن دشمنی

مناظرۀ ابن الخطیب و عثمان در مسئلۀ خلافت

نسبت بایشان مبالغه نمود پس در حال چشمهای او کور گردید و هیچ چیز را نمید ید چون کور بے
را در خود دید رفقائے خود را آواز کرد چون بآن غرفه بالا رفتند دیدند که چشمهائے او صحیح میباشد
ولکن هیچ چیز را نمید ید پس دست او را گرفتند و از غرفه فرود آوردند و بحله بردند و ایں خبر شایع
گردید میان خویشان و همسران او پس اطبّا را از حلّه و بغداد آوردند برائے معالجه چشم او و ایشان
قادر نبودند پس زنان مومناتی که او را میشناختند و رفقائے او بودند نزد او آمدند و باو
گفتند آں کسے که ترا کور کرد آں حضرت صاحب الامر علیه السلام است پس اگر شیعه شوی و
دوستی آنحضرت را اختیار کنی و از دشمنان او بیزاری جوئی ما ضامن میشویم که حقتعالے ببرکت
آنحضرت عافیت عطا کند و اگر نه خلاصی ات ازیں بلا برائے تو ممکن نیست و آں زن بایں امر
راضی شد و است پس چون شب جمعه شد او را برداشتند بآں قبه که مقام حضرت صاحب الامر
فداه روحی است در حلّه بردند و او را داخل قبه کردند و آں زنان مومنات بر در آن قبه
خوابیدند و چون چہار یک شب گذشت آن زن بیرون آمد بسوئے ایشان با چشمهائے بینا و او
یک یک ایشان را میشناخت و رنگ جامهائے هر یک ایشان را بایشان خبر داد و ایشان همگی شاد
گشتند و خدا را حمد کردند بر حسن عاقبت و از او پرسیدند کیفیت احوال را و گفت چون شما مرا داخل
قبه کردید و از قبه بیرون آمدید دیدم که دستے بر دست من رسید و گفت بیرون برو که خدا تعالے
ترا عافیت داده است پس کوری از من رفت و قبه را دیدم که پر از نور گردیده بود و مردے
در میان قبه دیدم و گفتم تو کیستی گفت منم محمد بن حسن عج پس از نظر من غائب گردید پس آں زنان
برخواستند و بخانه‌هائے خود برگشتند و عثمان پسر او شیعه شد و ایمان او و ایمان مادرش نیکو شد و
این قصه شهرت کرد و آں قبیله یقین کردند بوجود حضرت امام علیه السلام فداه روحی و ظهور
این معجزه قاطعه در سال هشت صد و چهل و چہار بوده است **حکایت سی و یکم**
و نیز در آنجا مذکور است که در تاریخ صفر سنه هفت صد و پنجاه و نه حکایت کرد برائے من مولا
امجد العالم الفاضل القدوة الکامل کمال الملة والدین عبد الرحمن بن عمانی و نوشت بخط کریم
خود در نزد من که صورت آں این است گفت بنده فقیر بسوئے رحمت خدا تعالے عبد الرحمن
بن ابراهیم قبایقی که من شنیدم در حلّه سیفیه حماها الله تعالے عز اسمه که مسلّا الکبیر جمال الدین

بن الشیخ العارفی نجم الدین جعفر بن زهدری به آزار فلج مبتلا شده بود وقادر نبود که از جا برخیزد
پس جدهٔ پدری او بعد از وفات پدر شیخ بانواع علاجها معالجه نمود هیچ فائده نبخشید پس
طبیبان بغداد را آوردند و زمان بسیار علاج آنها نیز کردند نفعی نبخشید پس جدهٔ او گفتند که
او را در تحت قبهٔ شریفهٔ حضرت صاحب الزمان امام مهدی موعود فداه روحی که در حله است
بخوابان شاید که حق تعالی او را از این بلا عافیت بخشد بلکه حضرت صاحب الزمان علیه السلام
در آنجا مرور نماید و با و نظر لطفی فرماید و بآن سبب از این مرض رهائی یابد پس جدهٔ او او را
بآن مکان شریف برد و حضرت حجة الله الاکبر امام الزمان والعصر فداه روحی او را برخیزانید و فلج
را از او زایل نمود و بعد از شنیدن آن معجزهٔ قاهره میان من و او رفاقتی شد تا بجائیکه نزدیک بود
که از یکدیگر جدا نشویم و او خانه داشت که جمع میشدند در آنجا وجوه اهل حله و جوانان و اولاد بزرگان
ایشان پس از او این حکایت را پرسیدم پس گفت که من مفلوج بودم و اطبا از معالجهٔ من عاجز
شدند و حکایت کرد برای من آنچه را که استفاضه شنیده بودم از قضیهٔ او و اینکه حجة صاحب العصر
والزمان بمن فرمود در آنحال که جدهٔ ام مرا در زیر قبه خوابانیده بود که برخیز عرض کردم که ای سید
من چند سال است که قدرت برخواستن ندارم فرمود که برخیز باذن خدا و مرا بر ایستادن اعانت
فرمود و چون برخواستم اثر فلج در خود ندیدم و مردم بر من هجوم آوردند و نزدیک بود که مرا بکشند و
از برای تبرک رخت بدن مرا پاره پاره کردند و از رختهای خود مرا پوشانیدند و بخانه خود رفتم
و اثر فالج در من نمانده بود و چون بخانه رسیدم رختهای مردم را برای ایشان پس فرستادم

حکایت سی و دوم

و مکرر این حکایت را برای مردم نقل میکرد
و نیز در آنجا ذکر کرده است که خبر داد مرا کسی که با و وثوق دارم و آن خبریست مشهور در نزد
بیشتر اهل مشهد شریف غروی سلام الله تعالی علی مشرفه که خانه که الآن من در آن ساکن
میباشم که سنه هفتصد و هشتاد و نه است مال مردی از اهل خیر و صلاح بود که او را حسین
مدلل میگفتند و در نزدیکی صحن حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه است و معروفست او را ساباط حسین
مدلل میگفتند که بجانب غربی و شمالی صحن مقدس واقع و خانه متصل بدیوار صحن مقدس و حسین مذکور فلج شده بود و حسین مفلوج شده بود و مدتی گذشت که قدرت بر قیام نداشت و عیال و اطفالش در وقت حاجت او را نشانده بودند

وبسبب طول زمان مرض او عیالش در شدت وحاجت افتادند وبفقر وفاقه مبتلا شدند ومحتاج خلق شدند ود رسال هفت صد وبیست در شبی از شبها بعد از آنکه چهار یک شب رفته بود پسر وعیال او بیدار شدند ودیدند که خانه و بام خانه نور ساطع شده است بنحویکه دیده ها را میربود پس ایشان بحسین گفتند که چه خبر است گفت امام زمان علیه السلام فداه روحی بنزد من آمد وبمن فرمود که برخیز ای حسین عرض کردم که ای سید من آیا میبینی که من میتوانم برخیزم پس دست مرا گرفت وبرخیزانید ود رحال مرض من زایل گردید وصحیح شدم وبمن فرمود که این ساباط راه من است که این راه زیارت جد خود میروم ود رآنرا او رهر شب ببند عرض کردم که شنیدم واطاعت کردم ای مولای من پس برخواست وبزیارت حضرت امیر علیه السلام فداه روحی رفت وآن ساباط مشهور شده است تا حال بساباط حسین مدلل ومردم از برای ساباط نذرها میکروند وبیرکت حضرت قایم علیه السلام بمراد خود میرسیدند **حکایت سی وسوم** ونیز در انجا فرمود که شیخ الصالح الفاضل الجلیل **شمس الدین محمد بن قارون** مذکور ذکر کرده است که مردی در قریه **دقوسا** که یکی از قریه های کنار نهر فرات بزرگ است ساکن بود ونام آن مرد نجم ولقبش اسود بود واو از اهل خیر وصلاح بود واز برای او زن صالحه بود که او را فاطمه میگفتند واو نیز خیره وصالحه بود واز برای ایشان یک پسر ویک دختر بود واسم پسر علی بود واسم دختر زینب بود وآن مرد وزن هر دو نابینا شده بودند ومدتی بر انحالت ضعیفه باقی ماندند واین در سال هفت صد ودوازده بود پس در یکی از شبها زن دید که دستی بر روی او کشیده شد وگوینده گفت که حق تعالی کوری را از تو زایل گردانیده است وبرخیز شوهر خود ابو علی را خدمت کن ود رخدمت او کوتاهی مکن زن گفت پس من چشم گشودم وخانه را پر از نور دیدم ودانستم که این حضرت قائم امام مهدی موعود علیه السلام فداه روحی است **حکایت سی وچهارم** ونیز در آن کتاب شریف نقل کرده از بعضی از اصحاب صالحین ما که روایت کرده است از **محی الدین اربلی** ابنا وگفت که من نزد پدر خود بودم ومردی با او بود وآن مرد را پینگی گرفت پس عمامه از سر او افتاد وجای ضربت نمایان ود رسر او بود وپدرم او را از آن ضربت سوال کرد گفت این ضربت

حصول شفا از مرض حسین بدعای امام ع

از صفین است پدرم لفت جناب صفین در زمان قدیم شد و تو در آن زمان هبودی گفت کن سفر کردم بسوی مصر و مردی از قبیله عزه با من رفیق شد پس بیان اه روی جنگ صفین ابادی کردیم که نتیجه من گفت اگر من در روز صفین میبودم شمشیر خود را از خون علی و اصحاب او سیراب میکردم من گفتم که اگر من در آن روز میبودم شمشیر خود را از خون معاویه و اصحاب او سیراب میکردم و اینک من و تو اصحاب علی و معاویه ایم پس با یک دیگر جنگ عظیمی کردیم و جراحت بسیار بیک دیگر رسانیدیم تا آنکه من از شدت ضربتها افتادم و از حال رفتم ناگاه مردی را دیدم که بسر نیزه مرا بیدار میکند و چون چشم گشودم آن مرد از مرکب فرود آمد و دست بجراحتهای من مالید در حال عافیت یافتم پس فرمود که در اینجا مکث نما پس غائب شد بعد از اندک زمان برگشت و سر آن دشمن من با او بود و مرکب او نیز آورده بود پس بمن فرمود که این سر خصم تست و تو ما یاری و نصرت کردی ما ترا یاری کردیم و خداوند عالم یاری میکند هر کرا که او یاری کند من گفتم تو کیستی گفت من فلان بن فلان یعنی حضرت صاحب الزمان علیه السلام فداه روحی پس بمن فرمود که هر که ترا از این ضربت سوال کند بگو که این ضربت صفین است **حکایت سی و پنجم** در بحار نقل کرده از سید علی ابن محمد بن جعفر بن طاوس حسینی در کتاب ربیع الابرار که او ذکر کرده که گفت حسن بن محمد بن قاسم که با مردی رفیق شدم از ناحیه کوفه که اسم آن ناحیه را عمار میگفتند و از قریه‌های کوفه بود پس در راه امر حضرت قائم آل محمد علیهم السلام را ذکر کردیم پس آن مرد بمن گفت که ای حسن حدیث کنم ترا بحدیث عجیبی گفتم بگو گفت قافله از قبیله طی نزد ما آمد اندک آذوقه بخرند و در میان ایشان مرد خوش صورت بود که او رئیس قوم بود پس من برادر گفتم که بیا از خانه علوی بیاور آن بدوی گفت که نزد شما در اینجا علوی هست گفتم بادعیان اسد بیا بعض از اهل کوفه علوی بدوی گفت علوی والله آنست که ما آن را در بیابان بعضی بلاد گذاشتیم گفتم چگونه بود خبر آن علوی گفت ما بقدر سی صد سوار یا کمتر بیرون رفتیم برای غارت اموال هر کسی را که بیابیم و بکشیم مالی بگیر نیاوردیم تا سه روز گرسنه ماندیم و از شدت گرسنگی بعض از ما بعض دیگر گفت که بیایم قرعه بیندازیم بایین پاسبان ما به اسپ هر یکی که قرعه بیرون آید آن اسب را بکشیم که گوشت آنرا بخوریم تا آنکه از گرسنگی

حکایت سی و چهارم: ضربت صفین

هلاک نگردیم و چون قرعه انداختیم بنام اسپ من بیرون آمد و آن اسپ نزد من هزار اشرفی قیمت داشت و پیش من بهتر از پسر من بود پس بایشان گفتم که اراده کشتن اسپ من دارید مهلت دهید که یک مرتبه دیگر او را سوار شوم و قدرے بدوانم تا آرزوے سوارے او در دلم نماند ایشان راضی شدند و من سوار شدم و دوانیدم تا آنکه بقدر یک فرسخ از ایشان دور شدم پس کنیزے را دیدم که در حوالی تلی هیزم بر میچیند گفتم اے کنیز تو از کیستی و اهل تو کیست گفت من از مردے علویم که دریں وادیست آنگاه از نزد من گذشت پس من دستمال خود را بر سر نیزه کردم و نیزه را بجانب رفیقان خود بلند کردم که ایشان را اعلام کنم که بیایند و چون آمدند گفتم بشارت باد شما را که بآبادی رسیدیم پس چون قدرے رفتیم خیمه در وسط آن وادی دیدیم پس جوانے نیکو روئے بیرون آمد که نیکوترین مردم بود و گیسوانش تا سر آویخته بود با روئے خندان و سلام کرد ما با او گفتم که اے بزرگ عرب ما تشنه ایم پس بکنیزک صدا کرد که آب بیاور و کنیزک بیرون آمد با دو قدح آب و آن جوان یک قدح را از او گرفت و دست خود را در میان آن گذاشت و بما داد و آن قدح دیگر را نیز از او گرفت و چنین کرد و بما داد و همه ما از آن دو قدح آشامیدیم و سیراب شدیم و چیزے از آب دو قدح کم نشد و چون سیراب شدیم گفتیم اے بزرگ عرب گرسنه ایم پس خود بخیمه برگشت و سفره بیرون آورد که در آن خوردنی بود و دست خود را در آن زاد گذاشت و برداشت و فرمود که ده کس ده کس بر سفره بنشینید پس همه ما والله از آن سفره خوردیم و آن زاد هیچ تغییر نیافت و کم نشد پس بعد از خوردن گفتیم که فلان راه را بما نشان ده پس فرمود که این راه شما است و اشاره نمود بنشانی و چون از او دور شدیم بعضے از ما ببعضے دیگر گفت که ما برائے مال بیرون آمده ایم اکنون که مال بگیر شما آمده است کجا میرویم پس بعضے از ما از این امر نهی میکرد و بعضے امر میکرد تا آنکه رائے بهم متفق شد که بسوئے او برگردیم پس چون دید ما را که بسوئے او برگشتیم کمر خود را بست و شمشیر خود را حمایل کرد و نیزه خود را گرفت و بر اسپ اشهبی سوار شد و در برابر ما آمد و فرمود که نفسهائے خبیثه شما چنین خیال فاسد کرده است که مرا غارت کنید گفتیم همان خیالست که گفتی و سخن قبیحی با او ردکردیم پس نعره بر ما زد که همه ما از آن ترسیدیم و از او بر گشتیم و دور شدیم پس خطے در زمین کشید و فرمود

سوگند بجدّ من رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم فداه روحی که احدے از شما از این خط عبور نمیکند
مگر آنکه گردن او را میزنم والله که از ترس او برگشتیم و آن علویست از روے حق و مثل دیگران
نیست **حکایت سی و ششم** و نیز در بحار ذکر فرموده که جماعتے از اهل
نجف مرا خبر دادند که مردے از اهل کاشان در نجف اشرف آمد و عازم حج بیت الله بود پس
در نجف علیل شد بمرض شدیدے تا آنکه پاهاے او خشک شده بود و قدرت بر رفتار نداشت و
رفقاے او او را در نجف نزد یکی از صلحا گذاشته بودند که آن صالح حجره در صحن مقدس داشت
وآن مرد صالح هر روز در را بر روے او مے بست و بیرون میرفت بصحرا براے تماشا و از
براے برچیدن دُرها پس در یکے از روزها آن مریض بآن مرد صالح گفت که دلم تنگ شده
و از این مکان متوحش شدم مرا امروز با خود به بیرون و در جاے بینداز آنگاه بهر جانب که
خواهی برو پس گفت که آن مرد راضی شد و مرا با خود بیرون برد و در بیرون ولایت مقامے
بود که آنرا مقام حضرت قایم علیه السلام فداه روحی میگفتند در خارج نجف پس مرا در آنجا نشانید
و جامه خود را در آنجا در حوضے که بود شست و بر بالاے درخت که در آنجا بود انداخت و بصحرا
رفت و من تنها در آن مکان ماندم و فکر میکردم که آخر امر من بکجا منتهی شود ناگاه جوان خوش روئے گندم
گون نیسا دیدم که داخل آن صحن شد و بر من سلام کرد و بحجره که در آن مقام بود رفت و در
نزد محراب آن چند رکعت نماز باخضوع و خشوع بجاے آورد که من هرگز نماز باین خوبی ندیده
بودم و چون از نماز فارغ شد بنزد من آمد و از احوال من سوال نمود من باو گفتم که من ببلاے
مبتلا شدم که سینه من از آن تنگ شده و خدا مرا از آن عافیت نمیدهد تا آنکه سالم گردم و مرا از
دنیا نمیبرد تا آنکه خلاص گردم پس آن مرد بمن فرمود که محزون مباش زود است که حق تعالی
هر دو را بتو عطا کند پس از آن مکان گذشت و چون بیرون رفت من دیدم که آن جامه از
بالاے درخت بر زمین افتاد و من از جاے برخواستم و آنجامه را گرفتم و شستم و بر درخت انداختم
پس بعد از آن با خود فکر کردم و گفتم که من نمیتوانستم که از جاے برخیزم اکنون چگونه چنین شدم
که برخواستم و راه رفتم و چون در خود نظر کردم هیچگونه درد و مرضے در خویش ندیدم پس دانستم که
آن مرد حضرت قایم علیه السلام فداه روحی بود که حق تعالی اعزاسمه به برکت آن بزرگوار و

مرد از اهل کاشان امام کا مدد دیا

اعجاز او مرا عافیت بخشیده است پس از صحن آن مقام بیرون رفتم و در صحرا نظر کردم کسے را ندیدم پس بسیار نادم و پشیمان گردیدم که چرا من آنحضرت را نشناختم پس صاحب حجره رفیق من آمد و از حال من سوال کرد و متحیر گردید و من او را خبر دادم بانچه گذشت و او بسیار متحسر شد که ملاقات آن بزرگوار او را میسر نشد پس با او بحجره رفتم و سالم بودتا آنکه صاحبان و رفیقان او آمدند و چند روز با ایشان بود وانگاه مریض شد و مرد و در صحن مقدس دفن شد و صحت آن دو چیز که حضرت قایم علیه السلام فداه روحی با و خبر داد ظاهر شد که یکے عافیت بود و دیگرے مردن

حکایت سی و هفتم

و نیز در آن کتاب شریف فرموده که جماعتے از ثقات ذکر کرده‌اند که مدتے ولایت بحرین در تحت حکم فرنگ بود و فرنگیان مردے از مسلمانان را والی بحرین کردند که شاید بسبب حکومت مسلم آن ولایت معمورتر شود و اصلح باشد بحال آن بلاد و آن حاکم از ناصبیان بود و وزیرے داشت که در نصب و عداوت از آن حاکم شدید تر بود و پیوسته اظهار عداوت و دشمنی نسبت با اهل بحرین مینمود بسبب دوستی که اهل آن ولایت نسبت باهل بیت رسالت علیهم السلام داشتند پس آن وزیر لعین پیوسته حیله‌ها و مکرها میکرد برائے کشتن و ضرر رسانیدن اهل آن بلاد پس در یکے از روزها وزیر خبیث داخل شد بر حاکم و انارے در دست داشت و بحاکم داد و حاکم چون نظر کرد در آن انار دید که بر آن مکتوب است

لا اله الا الله محمد رسول الله و ابوبکر و عمر و عثمان و علی خلفاء رسول الله

پس چون حاکم نظر کرد دید که آن نوشته از اصل انار است و صناعت خلق نمی‌نماید پس از آن امر متعجب شد و بوزیر گفت که این علامتے است ظاهر و دلیلے است قوی بر ابطال مذهب رافضه چه چیز است رائے تو در باب اهل بحرین وزیر لعین گفت که اینها جماعتے‌اند متعصب انکار دلیل و برهان مینمایند و سزاوار است از برائے تو که ایشان را حاضر نمائی و این انار را بایشان بنمائی پس هرگاه قبول کنند و از مذهب خود برگردند از برائے تست ثواب جزیل و اگر از برگشتن ابا نمایند و بر گمراهی خود باقی بمانند ایشان را مخیر نمائی میان یکے از سه چیز یا جزیه بدهند با ذلت یا جوابے از این دلیل بیاورند و حال آنکه مفرّی ندارند یا آنکه مردان ایشان را بکشی و زنان و اولاد ایشان را اسیر نمائی و اموال ایشان را بغنیمت برداری حاکم رائے آن

حکایت متعلق به انار بحرین که اسماء خلفا بر آن نقش

خبیث را تحسین نمود و بپے علماء و افاضل اخیار ایشان فرستاد و ایشان را حاضر کرد و آن انار را با ایشان نمود و با ایشان خبر داد که اگر جوابے شافی درین باب نیاورید مردان شمارا میکشم و زنان و فرزندان شمارا اسیر میکنم و مال شمارا بغارت بر میدارم یا آنکه باید جزیه بدهید با ذلت مانند کفار و چون ایشان این امور را شنیدند متحیر گردیدند و قادر بر جواب نبودند و روی ایشان متغیر گردید و بدن ایشان بلرزید پس بزرگان ایشان گفتند که اے امیر سه روز ما را مهلت ده شاید جوابے بیاوریم که تو از آن راضی باشی و اگر نیاوریم بکن با ما آنچه که میخواهی پس تا سه روز ایشان را مهلت داد و ایشان با خوف و تحیر از نزد او بیرون رفتند و در مجلسے جمع شدند و رائهائے خود را جولان دادند تا آنکه ایشان بر آن متفق شدند که از صلحاء بحرین و زهاد ایشان ده کس را اختیار نمایند پس چنین کردند آنگاه از میان ده کس سه کس را اختیار کردند پس بیکے ازاین ۳ کس گفتند که تو امشب بیرون رو بسوئے صحرا و خدا را عبادت کن و استغاثه کن به امام زمان علیه السّلام فداه روحی که او امام زمان ماست و حجة خدا و ندعالم است بر ما شاید که تو خبر دهد راه چاره بیرون رفتن از این بلیهٔ عظیمه را پس آن مرد بیرون رفت و در تمام شب خدا را از روئے خضوع عبادت کرد و گریه و تضرع کرد و خدا را خواند و استغاثه بحضرت صاحب الامر فداه روحی نمود تا صبح و چیزے ندید و نزد ایشان آمد و ایشان را خبر نمود و در شب دوم یکے دیگرے را فرستادند و او نیز مثل رفیق اوّل دعا و تضرع نمود و چیزے ندید پس قلق و جزع ایشان زیاده شد پس سیّمی را حاضر کردند و او مرد پرهیزگار بود و اسم او **محمد بن عیسےٰ** بود و او در شب سیم با سر و پائے برهنه بصحرا رفت و آن شبی بود بسیار تاریک و به دعاء و گریه مشغول شد و متوسل بحق تعالےٰ گردید که آن بلیه را از مومنان بردارد و بحضرت صاحب الامر فداه روحی استغاثه نمود و چون آخر شب شد شنید که مردے با و خطاب میکند که اے محمد بن عیسےٰ چرا ترا باین حال مے بینم و چرا بیرون آمدی بسوئے این بیابان او گفت که اے مرد مرا بگذار که من از برائے امر عظیمے بیرون آمده ام و آن را ذکر نمیکنم مگر از برائے امام خود و شکوه نمیکنم بسوئے کسیکه قادر نباشد بر کشف آن گفت اے محمد بن عیسےٰ منم صاحب الامر امام زمان فداه روحی ذکر کن حاجت خود را پس

سلطان نوازحضانا شیعہ محمد بن عیسیٰ

مکر و حیلهٔ وزیر را در انارها معلوم و ظاهر کرد

محمد بن عیسی گفت اگر توئی صاحب الزمان علیه السلام قصه مرا بیداتی و احتیاج نگفتن من نداری فرمود که بلے راست میگوئی بیرون آمدهٔ از برائے بلیّه که در خصوص آں انار برشما وارد شده است و آں توعید و تخویفے که حاکم برشما کرده است **محمد بن عیسی** گفت که چوں اینکلام معجز نظام راشنیدم متوجه آنجانب شدم که آن صدا مے آمد و عرض کردم بلے اے مولائے من تو میدانی که چه چیز بما رسیده است و توئی امام ما و ملاذ و پناه ما و قادرے بر کشف آن بلا از ما پس آنجناب فرمود اے **محمد بن عیسی** بدرستیکه وزیر لعنه الله در خانهٔ او درختے است از انار وقتیکه آں درخت بار گرفت قالبے گل بشکل انارے ساخت و دو نصف کرد و در میان نصف هر یک از انها بعضے از آن کتابت را نوشت و انار هنوز کوچک بود بر روئے درخت آں انار را در میان ایں قالب گل گذاشت و آنرا بست پس چوں در میان آن قالب بزرگ شد اثر نوشته در آں ماند چنین شد پس صباح چوں نزد حاکم روید باو بگو که من جواب ایں بلیّه را باخود آوردم ولکن ظاهر نمیکنم مگر در خانهٔ وزیر وقتیکه داخل خانهٔ وزیر شوید بجانب راست خود غرفه خواهی دید پس بحاکم بگو که جواب نمیگویم مگر در آں غرفه زود است که وزیر ممانعت مے کند از دخول در آں غرفه و تو مبالغه بکن بانکه بر آں غرفه بالا روی و نگذار که وزیر تنها داخل غرفه گردد زود تر از تو و تو اوّل داخل غرفه شو پس در غرفه طاقچه خواهی دید که کیسهٔ سفیدے در آں هست و آن کیسه را بگیر که در آں قالب گلی است که آن ملعون آنحیله را در آں کرده است پس در حضور حاکم آں انار را در آں قالب بگذار تا آنکه حیلهٔ او معلوم گردد و اے محمد بن عیسی علامت دیگر آنست که بحاکم بگو که معجزهٔ دیگر ما آنست که آں انار را چوں بشکنید بغیر از دود و خاکستر چیزے دیگر در آں نخواهید یافت و بگو اگر راستی ایں سخن میخواهی بدانید بوزیر امر کنید که در حضور مردم آں انار را بشکند و چوں بشکند آں خاکستر و دود بصورت و ریش وزیر خواهد رسید و چوں **محمد بن عیسی** این سخنان اعجاز نشان را ازاں امام عالیشان شنید بسیار خوشحال و ندعالمیان فداه روحی شنید بسیار شاد شد و در مقابل آنجناب زمین را بوسید و باشادی و سرور بسوئے اہل خود برگشت و چوں صبح شد نزد حاکم رفتند و **محمد بن عیسی** کرد آنچه را که امام

علیه السّلام با وامر فرموده بود وظاهر گردید آں معجزاتے کہ آنجناب آنها خبر داده بود وپس حاکم متوجه محمد بن عیسے گردید وگفت این امور را کہ بتو خبر داده بود وگفت امام زمان وحجت داین حاکم گفت کیست امام شما پس او از ائمه علیهم السّلام هریک را بعد از دیگرے خبر داد تا آنکه بحضرت صاحب الامر فداه روحی رسید حاکم گفت دست دراز کن که من بیعت کنم براین مذهب ومن گواهی میدهم که نیست خدائے مگر خداوند یگانه وگواهی میدهم که محمد صلے الله علیه وآله وسلم بنده و رسول او است وگواهی میدهم که خلیفه بعد از آنحضرت بلا فصل حضرت امیر المومنین علی ابن ابی طالب علیهما السّلام است پس بهریک از امامان بعد از دیگرے تا آخر ایشان علیهم السّلام اقرار نمود وایمان او نیکو شد وامر بقتل وزیر نمود واز اہل بحرین عذر خواهی کرد واین قصه نزد اہل بحرین معروف است **وقبر محمّد بن عیسیٰ** نزد ایشان معروف است د مردم او را زیارت میکنند نقش شده در آں بید صنع الٰهی چیزیکه دلالت بر حقیقت مذهب ایشان میکنند خواست در مقابل صنع پروردگار پدیدار کند وحق را بباطل بپوشاند ویابی الله الا ان یتمّ نوره **در مجموعه** شریفه که تمام آں بخط شیخ شمس الدین صاحب کرامات محمد بن علی جباعی جد امجد شیخ بہائی است واوّل آں قصاید سبعه ابن ابی الحدید وبعد از آن مختصر کتاب جعفریات وغیر آن مذکور است که یافت شده که در عقیق سرخی مکتوب بوده

انا درّ من السّماء نثرونی   یوم تزویج والد السبطین

کنت انقی من اللجین ولکن   صبغونی بدم نحر الحسین

وبر درّ زرد نجفی مکتوب بوده

صفرت لونی نبیّک عن حزنی   لسیّد الاوصیاء ابی الحسن

وبرنگین سیاهی دیده شده

لست من الحجارة بل جوهر الصّدف   حال لونی لفرط حزنی علی ساکن النجف

وشیخ المشایخ وحید عصره شیخ عبد الحسین طهرانی طاب ثراه نقل کردند که وقتے بمله رفته بودند درختے را در آنجا بانشار دو حصه کرده بودند در باطن آن دو بهر بعضے دیده نقش بود بخط نسخ لا اِله الا الله محمّد رسول الله - علی ولی الله وحال در دار السّلطنت

طہران و رنزدیکی از اعیان رجال دولت علیه عالیه ایران الماس کوچکے است بقدر یک عدس که در باطن منقوش است علی با یاء معکوس وکلمه دیگر که احتمال میرود یا باشد و محدث نبیل سیّد نعمت اللّٰه شوشتری در کتاب زہر الربیع فرموده که یافتیم در نہر شوشتر یک سنگ کوچک زردی که درآورده بودند آنرا حفارها از زیر زمین و نوشته بود بر آں سنگ برنگ ہماں سنگ بسم اللّٰه الرحمن الرحیم لا اله الا اللّٰه محمّد رسول اللّٰه علی ولی اللّٰه لما قتل الحسین بن علی بن ابی طالب کتب بدمه علی ارض حصباء وسیعلم الذین ظلموا ای منقلب ینقلبون و عالم جلیل فاضل نبیل میر محمد حسین سبط علامه مجلسی و امام جمعه در اصفہان نقل کردند که آں سنگ را آوردند بجہت مغفور شاہ سلیمان پس اہل صنائع از ہر قسم را حاضر کرد و بر ہمه عرضه داشت پس از تامل و تدبر ہمه تصدیق کردند که از صنعت بشر بیرون و جز خالق بیچوں کسے را آں قدرت نیست که نقشے چنین در این سنگ ظاہر نماید پس سلطان آں سنگ را بانواع زیب و زیور آراست و از حلے و حرز بازوے خود قرار داد و مقام مقتضی استقصائے نقل این گونه مطالب نیست وللبحث مقام آخر ولکن فی ذلک المقام یکفی ما قررنا فی هذه العجالة وحررنا فی هذه المقالة اجمالا واختصارا **حکایت سی وهشتم** شیخ جلیل الشان احمد بن علی ابن ابیطالب **طبرسی** در کتاب احتجاج نقل کرده که وارد شد مکتوبے از **ناحیه مقدسه** خدا تعالے حراست و رعایت فرماید او را در چند روزیکه باقی مانده بود از صفر سنه چہار صد و ده بر **شیخ مفید** محمد بن محمد بن نعمان حارثی قدس اللّٰه روحه ذکر نمود رساننده او که برداشته بود آنرا از ناحیه متصل بحجاز و ما تبرکا اولا اصل نسخه را اینجا نقل کنیم پس از آں ترجمه آں بقدر فہم خود میپردازیم فعلیه التکلان **نسخه** ماینوب مناب العنوان للشیخ السدید والمولی الرشید الشیخ المفید ابی عبد اللّٰه محمد بن محمد بن النعمان ادام اللّٰه اعزازه من مستودع العہد الماخوذ علی العباد **نسخه** ما فی الکتاب بسم اللّٰه الرحمن الرحیم اما بعد سلام علیک ایہا الولی المخلص فی

ازنفائس سنگ (عجیب) که در او نوشته بود

الدين المخصوص فينا باليقين فانا نحمد اليك الله الذي لا اله الا هو ونسئله
الصلوة على سيدنا ومولانا ونبينا محمد وآله الطاهرين ونعلمك ادام
الله توفيقك لنصرة الحق واجزل مثوبتك على نطقك عنا بالصدق انه
قد اذن لنا في تشريفك بالمكاتبة وتكليفك ما تؤديه عنا الى موالينا قبلك
اعزهم الله تعالى بطاعته وكفاهم المهم برعايته لهم وحراسته فقف
ايدك الله بعونه على اعدائه المارقين من دينه على ما نذكره واعمل
في تاديته الى من تسكن اليه بما نرسمه انشاء الله نحن وان كنا ثاوين بمكاننا
النائي عن مساكن الظالمين حسب ما ارانا الله من الصلاح لنا لشيعتنا
المؤمنين في ذلك ما دامت دولته الدنيا للفاسقين فانا نحيط علمنا
بانبائكم ولا يعزب عنا شئ من اخباركم ومعرفتنا بالاذى الذي اصابكم
مذ جنح كثير منكم الى ما كان السلف الصالح عنه شاسعا ونبذوا العهد
المأخوذ منهم كأنهم لا يعلمون وانا غير مهملين لمراعاتكم + ستم سلوم
شئه + لذكركم ولولا ذلك لنزل بكم البلاء واصطلمكم الاعداء فاتقوا اللوم
الله جل جلاله وظاهرونا على ابنائكم من فتنة قد انافت عليكم يهلك
فيها من حم اجله ويحمى عنها من ادرك امله وهي امارت لازف حركتنا
ومناقشتكم لامرنا ونهينا والله متم نوره ولو كره المشركون فاعتصموا
بالتقية من شب نار الجاهلية يحششها عصب اموية يهول بها فرقة
مهدية وانا زعيم بنجاة من لم يرم منكم منها بمواطن الخفية وسلك في
الظعن عنها السبل المرضية اذا اهل جمادى الاولى من سنتكم هذه فاعتبروا
بما يحدث فيه واستيقظوا من رقدتكم لما يكون من في الذي يليه ستظهر
لكم من السماء اية جلية ومن الارض مثلها بالسوية ويحدث في ارض
المشرق ما يحزن ويقلق ويغلب على ارض العراق طوائف من السلام
مراق بسوء فعالهم على اهل الارزاق ثم تنفرج الغمة من بعد بوار طاغوت

من الاشرار بیسر بهلاک المتقون والاخیار وتیقن لمهدی للحج من الافاق ما یاملونه
علی توفیر علیه منهم واتفاق ولنا فی تیسیر حجهم علی الاختیار منهم والوفاق
شان یظهر علی نظام واتساق لیعمل کل امرءٍ منکم بما یقرب به من محبتنا
ویجتنب من ما یدنیه من کراهتنا وسخطنا فان امرنا بغتة فجاءة حین
لا تنفعه توبة ولا ینجیه من عقابنا ندم علی حوبة والله یلهمکم الرشد
ویلطف لکم فی التوفیق برحمته نسخة التوقیع بالید العلیا علی صاحبها
السلام هذا کتابنا الیک ایها الاخ الولی والمخلص فی ودنا الصفی الناصر
لنا الوفی حرسک الله بعینه التی لا تنام فاحتفظ به ولا تظهر علی خطنا الذی
سطرنا بما له ضمناه احدا واد ما فیه الی من تسکن الیه وا وجماعتهم
بالعمل علیه ان شاء الله تعالی وصلی الله علی محمد وآله الطاهرین

حکایت سی و هفتم و نیز شیخ المشایخ علامه طبرسی در **احتجاج** گفته که وارد
شد بر شیخ مفید مکتوبی دیگر از حضرت حجت امام عصر فداه روحی روز پنجشنبه بیست و سیم از
ذیحجه ۴۱۲ھ چهار صد و دوازده **نسخه** من عبد الله المرابط فی سبیله الی
ملهم الحق و دلیله بسم الله الرحمن الرحیم سلام علیک ایها العبد
الصالح الناصر للحق الداعی الیه بکلمة الصدق فانا نحمد الیک الله الذی
لا اله الا هو الهنا واله ابائنا الاولین ونسئله الصلوة علی سیدنا ومولانا
محمد صلی الله علیه واله خاتم النبیین وعلی اهل بیته الطیبین الطاهرین
وبعد فقد کنا نظرنا مناجاتک عصمک الله تعالی بالسبب الذی
وهبه لک من اولیائه وحرسک من اعدائه وشفعنا ذلک الان من
مستقر لنا ینصب فی شمراخ من بهماءٍ صرنا الیه انفا من عمی لیل الجانا
الیه السباریت من الایمان ویوشک ان یکون هبوطنا منه الی صحیح
من غیر بعد من الدهر ولا تطاول من الزمان ویاتیک بناء منا بما یتجدد
لنا من حال نتعرف بذلک ما نعتمده من الزلفة الینا بالاعمال والله موفقک

لما ضغنته نفوس قوم حرست باطلا لاسترهاب المبطلين يبتهج لدمارهم
المؤمنون ويحزن لذلك المجرمون وآية حركتنا من هذه اللوثة حادثة
بالحرم المعظم من رجس منافق مذمم مستحل للدم المحرم يعمد بكيده
اهل الايمان ولا يبلغ بذلك غرضه من الظلم لهم والعدوان لاننا من
وراء حفظهم بالدعاء الذي لا يحجب عن ملك الارض والسماء فلتطمئن
بذلك من اوليائنا القلوب وليثقوا بالكفاية وان راعتهم به
الخطوب والعاقبة لجميل صنع الله تكون حميدة لهم ما اجتنبوا المنهي
عنه من الذنوب ونحن نعهد اليك ايها الولي المجاهد فينا الظالمين
ايدك بنصره الذي ايد به السلف من اوليائنا الصالحين انه من
اتقى ربه من اخوانك في الدين وخرج عليه بما هو مستحقه كان آمنا
من فتنتها المبطلة ومحنتها المظلمة المضلة ومن بخل منهم بما اعاره
الله من نعمته على من امر بصلته فانه يكون خاسرا بذلك لاولاه ولآخرته
ولو ان اشياعنا وفقهم الله لطاعته على اجتماع من القلوب في الوفاء
بالعهد عليهم لما تاخر عنهم اليمن بلقائنا ولتعجلت لهم السعادة
بمشاهدتنا على حق المعرفة وصدقها منهم بنا فما يحبسنا
عنهم الا ما يتصل بنا مما نكرهه ولا نؤثره منهم والله المستعان
وهو حسبنا ونعم الوكيل وصلواته على سيدنا البشير النذير محمد
وآله الطاهرين وسلم وكتب في غرة شوال من سنة اثنتي عشر واربعمائة

نسخة التوقيع باليد العليا صلوات الله على صاحبها

هذا كتابنا اليك ايها الولي الملهم للحق العلي باملائنا وخط ثقتنا فاخفه
عن كل احد واطوه واجعل له نسخة يطلع عليها من تسكن الى امانته
من اوليائنا شملهم الله ببركاتنا ان شاء الله تعالى والحمد لله وصلى
الله على سيدنا محمد وآله الطاهرين

باب دوم در بیان اثبات بطلان بعض عقاید فاسدہ مدعی مهدویت که در ملک پنجاب است بنا بر ضلالت فرق گم کردہ اند ۔

و در حل سبب تالیف و تصنیف مجلدات اربعہ این کتاب مستطاب **غایۃ المقصود** گردیدہ مثل مشہور است ؏ عدو شود سبب خیر گر خدا خواہد ۔ این مدعی پنجابی علیہ ما علیہ شخصے اجہل الناس موسوم بہ **میرزا غلام احمد** ساکن قصبہ **کادیان** میباشد حالات عجیبہ و مقالات غریبہ وے کہ کمتر از مضحکہ صبیان و حیل نسوان نیست خواستم کہ درایں جلد رابع برائے ملاحظہ احباب اطیاب و مطالعہ اصحاب انجاب بالجملہ نوشتہ باشم تا عرفا دانستہ باشند کہ از جملہ شصت مدعیان کذاب این مدعی پنجابی عجب نمرہ میباشد کہ بحیہ حیل میخواہند اصحاب عمایم وارباب مکارم ایشان باشند خذالعنت کند گروہے را کہ فروختند دین را بدنانیرو دراہم ودست ظلم وتعدی را نسبت بحضرات ائمہ اطہار علیہم السلام دراز کردہ اند و مثل میرزائے مذکور قلوب اہل اسلام را مجروح کردہ اند ولیس هذا الا متابعۃ الهوی والنفس الامارۃ بالسوء **اول ابطال عقیدہ باطلہ مرزا غلام احمد کادیانی متعلق مضمون طاعون پس** باید دانست کہ میرزا پنجابی مدعی مهدویت میگوید تسلط وبار طاعون بر اہل ہندوستان بسبب انکار کردن ایشان بمهدویت من از جانب خدا و تدقہار میباشد **اقول هذا لیس** بشیٔ زیراکہ این تسلط طاعون بر اہل ہندوستان آیا بطریق غضب اللہ مثل ازمنہ سابقہ بر امم انبیاء سالفہ نازل شدہ است یا بنہج امراض و آفات و بلیات متداولہ چوں تپ محرقہ و زلزلہ و صاعقہ و ہیضہ و برص و جزام وغیرہا **بنا بر اول** مخالفت قرآن عظیم لازم آید زیراکہ در شان رسول کریم صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم قرآن ناطق و صادق است وما ارسلناك الا رحمۃ للعالمین یعنے اے محمد صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم نفرستادیم ترا مگر رحمت برائے عالمیان و تفسیر این میکند آیہ شریفہ - درہ انفال قولہ تعالی وما کان اللہ لیعذبهم وانت فیهم

ابطال عقیدہ اول کادیانی متعلق طاعون

یعنی اے محمد صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم رسم خداوندی نیست کہ عذاب کند ایشان را وحال آنکہ تو رحمت عالمیان میان ایشان موجود باشی پس خدا وند از استمرار ہمین نبی رحمت را مخصر در آخرت گذاشت تا رحمت عالمیان بودن آنحضرت ثابت گردد در کتاب روضۃ المحبین

کہ مصنف آں از علمائے عامہ است ذیل ہمین آیہ شریفہ مینوسد قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم اھل بیتی امان لاھل الارض کما ان النجوم امان لاھل السماء یعنی اہل بیت اطہار من علیہم السلام موجب امن وامان اہل زمین میباشند چنانکہ سیارگان موجب امان اہل آسمان اند پس ازآن مصنف مذکور گفتہ فان رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم اشار الی ذلک المعنے فی اھل بیتہ انھم امان لاھل الارض کما کان ھو امانا لھم یعنے بدرستیکہ رسول گرامی مرتبت فداہ روحی اشارہ کردہ است بطرف ہمیں معنے در اہل بیت خود چنانکہ خود جنابش رحمت عالمیان موجب امن وامان اہل زمین است ہمچناں اہل بیت اطہارش علیہم السلام نیز باعث امان روئے زمین اند ہمیں وجہ است کہ حضرت خواجہ کائنات صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم واہل بیت اطہارش را باوجود رسیدن اینقدر زحمات ومشقات وظلم ایشان نفرین ودعائے بدہم درحق این امت مرحومہ نکردند تا خلاف وعدہ خدا لازم نیاید اینست معنے رحمۃ للعالمین بودن ایشان پس ہرگاہ بوقت ظلم کردن بجود آنحضرت واہل بیتش نظر بوعدہ وما کان اللہ لیعذبھم ایشان را خدا عذاب نکند چگونہ ممکن است کہ بوجہ بدگفتن بتو نزول عذاب فرماید این خیالست ومحال است وجنون پس چگونہ جائز میشود کہ باوجود چنین نص صحیح واثر صریح خود خداوندمنان کہ گفتہ ومن اصدق من اللہ قیلا نعوذ باللہ مخالفت قول خود نماید وجناب محمدی را رحمت عالمیان قرارداده وعده صریح دہد کہ رسم خداوندی نیست اے محمد صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم کہ عذاب کند آنہا را کہ تو درانہا باشی باوجود چنیں وعدہ قطعی آنہا را بعذاب غضب خود مبتلا گرداند پس ارباب تحقیق ہر با بصیرت میتواند اعتراف کند کہ تسلط طاعون بالضرورت بطریق غضب اللہ بر اہل ہندوستان نازل نشدہ است ورنہ میباید کہ وے از تسلیم کردن آیہ مذکورہ خود را بری الذمہ کند تا در مفاد آیہ شریفہ

تؤمنون ببعض الکتاب وتکفرون ببعض محسوب باشد وبنابر ثانی
این آفات وبلیات وآلام وامراض واسقام من الله العلام تنبیها للخواص والعوام برائے
انام مقرر ومعین اند ودر نزول وتسلط آنها مصالح وحکم بے شمار میباشند چنانکہ مثلاً ہرگاہ
غلام کسے مخالفت امر مولا ر وآقا خود میکند مولا را میرسد کہ برائے تنبیہ وے یک سیلی بزند
تا او را و باقی ملازمین را تنبہ وہوشیار گرداند بلا تشبیہ رسیدن چنین امراض وآلام واسقام
من الله العلام برائے انام بمنزلہ سیلی زدن میباشد تا در اطاعت وعبادت حق سبحانہ وتعالیٰ
شانہ ہوشیار باشند واز ارتکاب معصیت بپرہیزند چنانچہ بالمشاہدہ معلوم میشود کہ در ایام
تعدیہ امراض وآلام واسقام عموماً خواص وعوام نسبت بایام دیگر بیشتر مشغول تسبیح و
تہلیل وتحمید وتمجید وطاعت وعبادت خداوند متعال میباشند وحتی الامکان از کثرت
معاصی ہم میپرہیزند پس بخیال فقیر حقیر نزول چنیں ابتلا ہا از جملہ مراحم والطاف مقربہ الی الجنة
ومکارم واعطاف متعددہ از جنبہ برائے خواص وعوام است پس چنین الطاف مقربہ را
عذاب وغضب الله نامیدن البتہ موجب غضب خداست کہ مستحقش بجز منزلے کاذبانی
دیگرے نیتواند شد اللهم لقه منك غضبا مكنوزا موفورا پس ظاہر ومعلوم است
کہ علاج موثر چنین ابتلا یا تپ باشد یا طاعون اولاً رجوع صادق خاص بطرف ذات مقدسہ
منزہ حکیم مطلق حاذق جلت عظمتہ نمودہ اعتراف معاصی خود نماید پس از آں جہول سے نکلے بر
کردہ خود بگرید وخود را ملامت کند تا ندامت حاصل شود پس توسل نماید در بارگاہش حضراتے
را کہ در حق آنہاست وما کان الله لیعذبهم وانت فیهم پس چگونہ ممکن است
کہ خدا مطابق معنے ایں آیہ مبتلا رسازد وعذاب کند ایشاں را وحال آنکہ وسیلہ ایشاں درمیان
ایشان موجود باشد پس اینست مختصر احقیقت طاعون کہ آنرا سپر مہدویت خود قرار
دادہ وا ینقدر تد جزندارد کہ ہرگاہ فی الواقع والحقیقت این طاعون علامت صادقہ
مہدویت تو میبود البتہ میبایست کہ بر تمام روئے زمین شورہ وشیریں حادث میشد
نہ اینکہ امام مہدی برائے تمامی اہل زمین ہادی خواہد بود نہ مخصوص برائے ہندوستان
بنابرآن نزول عذاب طاعون برائے اہل ہند مخصوصاً معنے ندارد ۱ ھتا بنابر آنکہ گوئی

علت نزول بلایا وآفات در ایام ایں زمن

علاج موثر برائے دفع ایں بلایا

الاقرب یمنعہ الابعد بوجہ مخالفت اقرب برایشان نزول این عذاب مخصوصاً شده
است و بعد از اطلاع یابی اہالی ممالک بعیده بر وجود مہدویت من ہرگاہ منکر امامت
شوند آنگاه بر آنہا ہم این عذاب نازل خواہد شد پس درین صورت میبائیست کہ از ہمہ
پیشتر و بالنسبت ہمہ بیشتر در دار الشریعۃ لاہور و امرتسر و دہلی و بٹالہ
و کل پنجاب حادث میشد زیرا کہ اکثر اہالی این دیار و امصار مخالف و لاعن وے میباشند اذ لیس
فلیس و حال آنکہ این مرض طاعون از ہمہ پیشتر و بالنسبت ہمہ بیشتر در بمبئی و کراچی تسلط یافتہ
و ہزارہا را لقمۂ صید خود نموده است و شاید یکے از ہزارہم میان آنہا واقف اسم و رسم این
مدعی مہدویت نبوده است پس این عجب علامتے و غضبے است کہ از مخالفین و لاعنین
متیرسد و لکن بیچارگان کہ ہنوز دعوت این مہدی بانہا نرسیده بلکہ از اسم و رسم وے ہم
مطلع نشده اند آنہا را زیر مشق خود میسازد این چگونہ غضبے است کہ بقول این مدعی خداوند
غیر مستحقین را میپاید مخالفت میکنند اہل پنجاب کہ در آنجا این کاذب است و خدا عذاب
نازل میکند بر اہل بمبئی کہ ہنوز بر وجود وے ہم اطلاعے ندارند پس میباید کہ یا استحقاق اہل
بمبئی و کراچی از ہمہ بیشتر ثابت کند ورنہ خدائے خود را از چنین ظلم صریح بری الذمہ گرداند
پس آنچہ در رسالہ خود دافع البلاء بصفحہ ۴ سطر ۱۴ میگوید کہ تسلط مرض طاعون بر
اہل این دیار بوجہ عدم قبولیت مہدویت من و بسبب بد گفتن بمن میباشد بطلانش واضح
شد علاوه بر آن از ہمہ بیشتر مخالف و مخاصم مرزائے کادیانی فرقۂ نصارے میباشد و از ان
بعد اہل ہنود و بعد ایشان اہل اسلام مخالف و مخاصم وے میباشند پس بنا بر قول این میبایست
کہ از ہمہ بیشتر در این مرض نصارے و از ایشان کمتر اہل ہنود و اہل اسلام مبتلا میشدند
و حال آنکہ از رجسٹر اموات بالعکس ثابت میشود و ازین ثابت شد کہ این مرض طاعون ہم
مانند امراض والام و اسقام دیگر چون تپ و ہیضہ وغیره نمو یافتہ است آنرا بمہدویت
مرزا چہ نسبت و بعیسویت وے چہ کار بچنین عوام فریبی عوام الناس را بدام خود میآورد
فاعتبروا یا اولی الابصار و اما آنچہ در صفحہ ۴ و ۵ از رسالہ خود دافع البلاء
گفتہ و کادیان بوجہ پایتخت من بودن تاکنون از مرض طاعون محفوظ است و من بعد نیز

اگر طاعون علامت امام قادیانی میبود پس اول در پنجاب حادث میشد

جواب حفاظت قادیان از طاعون

ہمچنیں محفوظ خواہد ماند پس این ہم محض کذب و علانیہ فریب دہی برائے عوام انام است بدلیل آنکہ در ملک پنجاب صدہا شہر و ہزارہا قصبات و دیہات موجود اند و تاکنون ایں مرض طاعون محض در پنج شش شہر و ہفت ہشت قصبات پنجاب ظاہر گردیدہ بجز ایں چند شہر و قصبات باقی ہمہ شہرہا و دہات بفضل الہ ازایں مرض قطعاً محفوظ و یک تنفس ہم بحمد اللہ ازایں مرض در آنہا ضائع نشدہ است پس باوجود محفوظ بودن صدہا شہر و ہزارہا دہات تخصیص قادیان از میان ہمہ آنہا معنے ندارد بلکہ تخصیص بلا مخصص است و بطلان آن واضح است واما فریب دہی وے از الفاظش مترشح است بجہت آنکہ گفتہ است قادیان بجہت بار تخت من بودن تاکنون از طاعون محفوظ است انتہے ازایں عبارت ہمیں ثابت میشود کہ غیر از قادیان از دیگر شہرہا و قصبات چونکہ ہیچ کدام پار تخت من نیست لہذا ہمہ آنہا مطعون میباشند جوابش آنست کہ لَعْنَتُ اللّٰہِ عَلَی الْکَاذِبِیْنَ اے قدرے اوراق رجسٹر اموات را بگرداں تا کذب و بہتان خود بر خود تو ثابت شود ہمیں ایمان و تقوٰے و صدق تو است کہ شایان منصب نبوت و امامت و مہدویت میباشد چنیں کذاب را چہ رسد کہ با شہسواران عرصہ رسالت و نبوت و نامداران بقعہ امامت و فتوت ہمقلم و ہمقدم باشد و حال آنکہ گاؤہا چرانیدن و پشہ ہا پرانیدن پیشۂ موروثی وے بودہ باشد سبحان اللہ عجب معجزہ و دلیلے برائے اثبات مہدویت خود آوردہ کہ بوجہ برکت قدوم من قادیان دار الامان تاکنوں از مرض طاعون است و خواہد بود ہرگاہ ہمیں معجزہ و دلیل اثبات نبوت یا مہدویت نبی یا مہدی میتوانست بشود و آں راحجت قرار دادن جائز میبود پس قطع نظر از املاک و امصار بعیدہ در ہر شہر پنجاب کہ محفوظ است از طاعون اگر کسے بدعی مہدویت شود جائز باشد و بطلانش ظاہر است **واما** آنچہ گفتہ است کہ اگر شما در قول خود صادق آئید پس شما ہم بحفاظت شہرہائے خود از طاعون اعلان کنید چقدر حماقت و جائے مضحکہ صبیان است مگر نبوت و امامت بازیچہ طفلان است کہ شغل تو ما ہم مردم را بچنیں فقرات بے معنی فریب دہیم و چوں تو دین را بدنام بنمودشیم زیرا کہ چنیں کار زجر کسے کہ از ایمان و اسلام دست بردار شود نمیاید زیرا کہ چوں ہزارہا شہر و دہات غیر مطعونہ دیگر ممکن است از اسباب طبعی در قادیان ہم تاکنون طاعون نیامدہ باشد

لہذا آن حجت نمیتواند شد البتہ اگر مرزا چنیں دعوے میکرد کہ از مریدان من یک نفر ہم بمرض طاعون ہرگز مبتلا و ہلاک نخواہد شد بشرطیکہ مشروط بشرطے نباشد البتہ میتوانست کہ بہ جہے در اینصورت حجت شود مگر مرزا چہ کند وے را دچنیں دعوے کردن ہم ہرگز عذرے نبود زیرا کہ باوجود چنین دعوائے بزرگ ہرگاہ کسے از مریدانش بطاعون ہلاک میشد میتوانست در آں صورت بگوید کہ ایں مرید من کہ مطعون شدہ گرچہ بظاہر مرید من بود مگر فے القلب منافق بود وبایں تاویل و فریب دہی خود را پاک امن و بری الذمہ میگردانید مگر وے را از چنیں دعوے کردن مجبور میکند قول من کہ گفتم بشرطیکہ مشروط بشرطے نباشد چنانچہ مرزا صاحب در دعوے حفاظت کادیان ہم بجہت فریب دہی عوام انام ایں شرط کردہ است کہ اولاً کادیان محفوظ است از طاعون و ہرگاہ محفوظ نماند پس بازہم جارف یعنے بکثرت طاعون در آنجا نخواہد شد پس کدام بامعرفت و بصیرت ایں فقرات مبہمہ مرزا را علانیہ فریب دہی تسلیم نخواہد کرد ہمچنیں تمام تحریرات مرزا مبہم و مشروط میباشند تا در صورت ابہام بوقت مخالفت آں تحریر گنجایش تاویل داشتہ باشد اینست کہ مرزا صاحب ہیچ دعوے بدون شرائط و فقرا مبہمہ ہرگز کردہ نمیتواند زیرا کہ ایں تلبیس است تا چنیں شرائط و ابہام و تاویل و فریب بخند کارش علوئے گیرد ورنہ ہرگاہ حال ہم مرزا صاحب چنین دعوے بدون تقیہ شرطے کند حقیر میتواند کہ حسب تحریرات روزنامجات و اخبارات متجاوز از یک صد نفر مرید مرزا کہ در کادیان و شہرہائے دیگر بمرض طاعون ہلاک شدند درج وجیرہ کند تا تصدیق و صحت آن از رجسٹر اموات نماید و بوجہ کذب صریح مستحق لعنت خدا شود **واما آنچہ** خلیفہ اش عبد الکریم بکمال فخر در رسالہ خود **خلافت راشدہ ص ۶۰ و ۶۱** استدلال میکند بمہدویت پیرو خود مرزا بحدیث **اکمال الدین** کہ در آں حدیث الکسوفین و حدیث طاعون را دیدم کہ علامت ظہور قایم مہدی علیہ السلام نوشتہ اند باوجود آں کہ ایں ہردو علامت یعنی کسوفین در رمضان المبارک و نیز مرض طاعون در زمانہ مرزا غلام احمد کادیانی مدعی مہدویت ظاہر شد پس ہیچ وجہ است کہ ہنوز حضرات شیعہ از تسلیم مہدویت وے ابا رد اشتہ باشد انتہے گرچہ جواب این فقرہ و تحقیق حدیث کسوفین در رسالہ **حجت شاہدہ** بجواب

جواب دعوے آنکہ از احادیث ظہور مہدی علیہ السلام بعد کسوفین و طاعون ثابت است

خلافت راشدہ مفصل نوشتہ ام لکن اینجا وعدہ کردہ ام کہ تحقیق حدیث طاعون و مضمون طاعون خواہم نگاشت اینست کہ دراینجا خواستم ایفا رآں وعدہ نمودہ باشم واما حدیث کسوفین راپس از رسالہ مذکورہ حقیر ملاحظہ فرمایند در اکمال الدین مطبوعہ ایران صفحہ ۴۴۸-۴۴۷ در بحث علامات قایم مہدی علیہ السلام از حضرت ابی عبداللہ علیہ السلام آوردہ است قدام القائم موتان موت احمر وموت ابیض حتی یذھب من کل سبعۃ خمسۃ فالموت الاحمر السیف وللموت الابیض الطاعون **ترجمہ** یعنے قبل از ظہور حضرت امام مہدی علیہ السلام دو موت اند یک موت سرخ ویک موت سفید بحدے کثرت ایں موت خواہد بود کہ از ہر ہفت نفر پنج نفر ہمیں موت خواہند مرد پس مراد از موت سرخ قتل شدن ایشان بشمشیر امام مہدی علیہ السلام است ومراد از موت سفید طاعون است انتہے عبدالکریم ہم در خلافت راشدہ عین ہمیں حدیث رانقل کردہ است مگر چونکہ موت سفید یعنے طاعون موافق مطلب ایشاں بود لہذا بغرض عوام فریبے حدیث رانقل کردہ است واما چونکہ موت سرخ یعنے قتل شدن ایشان از شمشیر مہدی علیہ السلام ہم دریں حدیث مذکور است وآں بوجہ عدم دست رسی ایں مہدی کاذب در ملک گورنمنٹ عالیہ مخالف خیال ایشان بود لہذا ترجمہ حدیث نکردہ مہمل گذاشتہ است تا عوام الناس لفظ طاعون را در ہمیں عبارت عربی دیدہ بدام فریب وے درآیند وبخیال خود از کتب شیعہ براہل تشیع اتمام حجت نمودہ باشد وحالانکہ برشیعہ اتمام حجت وقتے میشد کہ عبدالکریم یا خود مرزا آں تمام علامات ظہور امام مہدی کہ درہمیں اکمال الدین با ہمیں حدیث تقریباً دریک جزو کتاب مذکور اند ثابت بکند کہ در زمانہ وے موجود شدہ اند البتہ آں وقت مارا وتمام شیعہ را در تسلیم مہدویت وے عذرے نمیبود وہرگاہ از چہار صد علامت ہیچ کدامے در زمانہ وے موجود نباشد محض از یک فقرہ طاعون کہ نصف مضمون حدیث است بخیال وے ظاہر شدہ ونصف مضمون ایں حدیث ہم کہ موت سرخ یعنے مردن بشمشیر مہدی است ہنوز ظاہر وثابت نشدہ است چگونہ اتمام حجت برشیعہ مینوانند شد پس استدلال کردن وے بایں حدیث باطل است زیراکہ در حدیث دو علامت ذکر شدہ است یکے موت سرخ یعنے مردن مردم در جہاد بشمشیر دوم طاعون

تدلیس عبدالکریم در حدیث طاعون

تردید و بطلان قول عبدالکریم از همین بحث طاعون

پس چون که مرزا جهاد شمشیر را باطل میداند لهذا بحدیث مخالف عقیده خود استدلال کرده نمیتواند و برشیعه هم باین حدیث اکمال الدین اتمام حجت مهدویت خود کرده نمیتواند تا هر دو علامت مسطوره این حدیث یعنی موت سرخ که جهاد شمشیر است و موت سفید که طاعون است در زمانه خود ثابت نکند بوجود یک شرط و عدم وجدان شرط دیگر همین حدیث چگونه حضرات شیعه مهدویت را تسلیم میتوانند کرد پس تا وجدان شرط دوم همین حدیث که موت سرخ یعنی جهاد شمشیر است امید ارادت خود از شیعیان علی علیه السلام قطعاً قطع فرمائید نظر به دور که دیگر بخیال خود برشیعه اتمام حجت کرده جهالت و کذب خود را خود ثابت کرده است زیرا که در این حدیث دو شرط ظهور امام مهدی میباشد بظهور یک شرط ناکمل حجت برشیعه تمام کرده لکن متعلق شرط دوم چیزے نه نوشته تا این شرط دوم را که قتل کرورها متنفسین کفار بشمشیر امام مهدی علیه السلام تمام خون و گوشت خام آنها را نیز هم نماید و بخیالش که فرقه شیعه باین سیه مطلع به آن نخواهند شد لعنت بخد تعالے حقیقے میگذارد که این موت سرخ را نیز هم بنمودن باشی یا آنرا هم در زمانه خود ثابت کن تا اتمام حجت تو شود ورنه میباید قبول کنی که بنصف حدیث مذکور حجت تو تمام نشده است علاوه بر این در شروع همین حدیث این فقره موجود است (قدام القائم) یعنی قبل از ظهور قائم مهدی این علامت طاعون خواهد بود و حال آنکه اینجا بالعکس و خلاف حدیث طاعون ظاهر شده است زیرا که ابتداء دعوے مهدویت از جانب مرزا تقریباً از عرصه سی سال است میباشد که مطابق این حدیث ظهور طاعون قبل از این سی سال میشد و حال آنکه زیاده از چهار پنج سال نیست که شیوع این مرض طاعون در هندوستان ابتداءً در اطراف بمبئی و کراچی هویدا شد و قبل از این چهار پنج سال شاید از صد یکے هم از اهل هندوستان باسم و رسم و حقیقت و علاج این طاعون مطلع نبوده است با وجود این چگونه میشود که شیعه یا سنی مهدویت وے را تصدیق نمایند و حال آنکه نه موت سرخ مطابق حدیث مذکور در زمانه وے ثابت شده و نه موت سفید و نه کسوفین مطابق حدیث در ماه مبارک رمضان وقوع

سے ۵ آنچه مرزا میگوید که قبل از این چهل سال کسوفین در ماه مبارک واقع شده گوئیم راست است مگر مطابق تواریخ مقرره در حدیث واقع نشده که حجت باشد لهذا آنهم دلیل مهدویت او نمیتواند شد و با عدم مطابقت آن کسوفین با تواریخ مقرره در حدیث بالتفصیل در رساله حجت شاهد مذهب بطلان را نشده ثابت کرده ایم لله الحمد ۱۲ منه

تزویر در حفاظت کادیان از طاعون مرزا

سپیده بود باقی علامات که قریب پنج صد اند تا کنون در زمانه وے ثابت شده این همه کذب و
بهتان و فریب دهی برائے عوام الناس است خواص اشخاص بوسواس وقیاس چنین
مناس خناس اعتنائی ندارند **واما اینکه** در آخر ماه دسمبر سنه ۱۹۰۲ء مطابق آخر ماه
رمضان المبارک سنه ۱۳۲۰ھ مرزا کادیانی یک اشتهار مطبوعه که عنوانش تعلیم جلی (اعلان)
نوشته از برائے مریدان خود (در بعض بلاد و قصبات پنجاب چونکه مرض طاعون شیوع
گرفته لهذا می باید که مریدان من (مریدان مرزا) برائے نماز عید رمضان عزم و قصد سفر
کادیان را ملتوی گذارند زیرا که احتمال تعدیه و نشریه مرض طاعون است مبادا کادیان هم
بوجه آمدن ساکنان بلاد مطعونه مطعون شود انتهی ملخصاً **اقول** این هم دلیلے ساطع و برهانے
قاطع بر کذب و بهتان و حیل و تزویر و عوام فریبی مرزا است بجهت آنکه در ما قبل گذشت که
مرزا دعوائے قطعی بحفاظت کادیان از مرض طاعون کرده بلکه مخالفین خود را تحدے نموده
که هرگاه شما هم در قول خود صادق اید مثل من شما هم بحفاظت شهرهائے خود از طاعون
دعوائے قطعی نمائید عجب تزویرے میکند ٭ یا باین شوره شوری که حفاظت کادیان را
معجزه نبوت و امامت خود قرار داده ٭ و یا باین بے نمکی که دست پاچه شده از آمدن مریدان
خود هم بیزار شد و آنها را مانع گردید تا قصد سفر کادیان نکنند گویا خود مریدانش طاعون را
به آنجا میرسانیدند چرا بر قول خود ثابت القدم نمیماند گاهے چنین و گاهے چنان چون تیر
بهوا میپراند هرگاه این مرض بقول وے بوجه قبول نکردن امامتش برائے مخالفینش خداوند
عالمیان نازل فرموده میبایه ثبات قدم بر همین قول خود داشته باشد از آمدن مریدان خود دست
پاچه شدنش معنے ندارد خصوصاً در وقتیکه میگوید حفاظت کادیان بذریعه وحی و الهام مرزا
معلوم گشته اگر صدق گفته پس محالست که خلاف وعده و علم الٰهی طاعون در کادیان ظاهر شود
این مهدی بے هدایت را با وجود وحی و الهام اینقدر تردد و اضطراب لاحق شدن البته برهانے
قاطع برائے کذب دعوائے وحی و الهام و نبوت و امامتش میباشد و هر با بصیرت از این
یقین حاصل میکند که تمام حرکات و سکنات و تقریرات و تحریرات مرزا حیل و تزویر و
محض عوام فریبی میباشند ورنه با وجود وحی و الهام تردد و اضطراب در ام ملهم شایان

نبی و امام صادق کے باشد این همه تصریحات متضمن تکذیب تحریرات مرزا برائے عوام
الناس نوشتم که با وجود مخالفت قواعد علمیه و فواید عقلیه و عقاید شرعیه مرزا همه را مزے را
حجت میگیرند ورنه برائے عاقل اشارتے کافیست که کجا این دعوائے پرزور ش که بالهام
و وحی خدا معلوم شد که کادیان دار الامان تا کنون از مرض طاعون است و خواهد بود و این
دعوے را معجزه خود قرار داده و کجا این اضطراب و تردد عظیم در مطعون شدن کادیان آنهم
از آمدن مریدان و موالفین **کاش** از آمدن مخالفین میگفت که بخیالش بوجه عدم قبولیت
امامتش مغضوب علیهم بالطاعون میباشند از آمدن موالفین که بخیال تو و وحی و الهام
خدایت غیر المغضوب علیهم میباشند چرا احتمال مطعون شدن کادیان ترا لاحق شد حیف است
که باقی مانده آن یک حصه دین محمدی فداه روحی هم از دست تو و عهده رجیم کز طلمات دین
اید ضایع شد و بجهت دو کانداری خود از تضییع دین محمدی برابر پر پشه خوف خدا در
قلوب شما نمیباشد ورنه اشتهار **ضمیمه الحکم** مورخه ۱۰ ماه اگست انگریزی
سنه ۱۹۰۲ء از جانب شما شایع نمیشد چنانچه در اشتهار مطبوعه مذکور که عنوانش است بخط جلی
(**علاج طاعون**) نوشته اید که مرزا کادیانی بذریعه اشتهار علاوه توبه و استغفار
و تقوے و طهارت حکم صادر فرموده که حبوب جد وار برائے طاعون استعمال نمایند و هرگاه
دانه طاعون در بغل ران یا گردن نمودار شود پس مرهم عیسے استعمال کنند که باین قیمت از
نزد فلان مرید دستیاب خواهد شد انتهے ملخصاً **اقول** این هم برهانے قاطع و دلیلے ساطع
برائے بطلان و تکذیب مرزا میباشد بجهت آنکه در این فقرات مبهمه معلوم نیست مرزا بموالفین این
حکم استعمال جد وار میکند یا بمخالفین منکران بهر دو صورت کذب و بطلانش ثابت میشود
اما بنا بر اول پس بجهت آنکه موالفین مریدان را بقول مرزا طاعون قطعاً نخواهد شد زیرا که
گفته است بوحی و الهام معلوم شد که طاعون غضب خدا بوجه انکار رسالت من بر
مخالفین من نازل شده است هر کس به دایره بیعت من که بمنزله کشتی نوح است قدم
گذارد از طاعون محفوظ میماند پس هرگاه در این قول خود صادق است پس با وجود
وعده قطعی وحی و الهام بحفاظت مریدان از طاعون چرا آنها را باستعمال جد وار و مرهم

بطلان ادعای کہ ساختن ادویہ طاعون از معجزہ مرزا

تزویر و حیلهٔ مرزا برای اخفای کذب دعوای عذاب بودن طاعون

بپہلے حکم داده ثمرۂ آنکه یکے از دو امر قابل شنود باشد یا اینکه حفاظت مریدان ہم قطعی نیست
این وحی والہام کا تو بہ را خود تراشیده میباشم دیگر نہ پس با وجود حفاظت قطعی محض برائے
پول قیمت مرہم جمع کردن حکم استعمال نسبت بمریدان ہم کرده بودم ورنہ با وجود وحی
والہام قطعی بحفاظت مریدان عند العقلاء البتہ استعمال مرہم وجہ وار معنے ندارد و حال
آنکہ مطابق گفتہ خودش میبایست کہ با وجود راسخ الاعتقاد بودن مریدانش ضرورت حفظ
ما تقدم از طاعون نبوده باشد بلکہ مطابق وحی والہام وے واجب بود کہ ہمۂ ایشان بوجہ
بیعت کردن محفوظ ازاین طاعون بنحوے میبودند کہ ہرگز شک وشبہ واحتمال حدوث
این طاعون وراه ان بیعت وتسلیم امامت کنندگان وے بوجہ من الوجوه خود ایشان را
لاحق نمے شد وحال آنکہ اضطراب وتردد خود ایشان انایں دو اشتہار بنحوے ہویدا
است کہ ہر سلیم الفطرت را ازاں کذب وبہتان ایشان بالاعلان ثابت میشود واما
بنا بر ثانی پس نیز بطلان وکذبش ہویدا میگردد بجہت آنکہ در نزول طاعون دعوایش
منحصر بر ہمیں است کہ طاعون بغضب خدا بوجہ انکار امامت من بر منکرین ومخالفین
من نازل شده است ہرگاه ایں صدق گفتہ پس چگونہ منکرین ومخالفین را از نجات
یافتن غضب خدا حکم استعمال حب وار و مرہم کرده میتوانند وآیا در صورت غضب خدا
بودن این طاعون مے شود کہ غضب خدا از مرہم مجوزه مرزا دور و زایل بشود در صورتیکہ
بمرہم ویک حب جدوار زایل شود آنرا قہر وغضب خدا میتوانیم گفت ونیز در صورت
زایل شدن مخالفت قصد واراده مرزا با قصد واراده خدا ثابت میشود یا نہ یعنے خدا
اراده میکند کہ بوجہ انکار مہدویت مرزا منکر را بطاعون ہلاک کند ومرزا برائے شکستن ایں
اراده خدا آں منکرہا حکم باستعمال مرہم مے فرماید این بالاعلان مخالفت با اراده خدا
شد یا نشد ایں اشکال بالخصوص از مرزا جواب طلب میباشد پس ہرگاه باستعمال مرہم
بیسے ہر کسے تندرست شده میتواند کدام عقلے آنرا غضب خدا تسلیم خواہد کرد ودر ایں صورت
ہر سلیم الفطرت چوں امراض دیگر حدوث وشیوع طاعون را نیز مطابق قانون طبعی
محض تسلیم خواہد کرد واحدے از صاحبان عقل سلیم وطبع مستقیم طاعون را غضب خدا

سے نتوانند گفت ورنہ مے باید کہ ہر مطعونے بوجہ غضب خدا بودن طاعون قطعاً بمیرد واحدے از مبتلا شوندگان بطاعون باستعمال ہزارہ قسم مرہم ہم بایدنہ بشود زیرا کہ غضب خدا را بجز تلافی ما فات کہ بوجہ فوت شدن آں نزول غضب شدہ است علاجے دیگر نمیباشد پس ہرگاہ بالفرض این طاعون غضب خدا گفتہ کادیانی بوجہ انکار مہدویت وے مے بودمیبایست کہ ہر مطعونے بجز تسلیم مہدویت مرزا بہ نشوند قطعاً بحال طاعون بمیرد وحال آنکہ صدہا نفراین وقت ازجملہ مخالفین مرزا زندہ وموجود اند کہ مبتلا بطاعون شدہ بودند وبہ شدہ اند وتاکنوں ہم تحت مخالف بلکہ لاعن مرزا مے باشند وجود ایں مبتلا شدگان بطاعون کہ بعد بہ شدن تاکنوں بحمد اللہ صحیح وسالم وبر مخالفت مرزا قائم الی الدایم اند اَقطَعِ حجۃ واَبْیَنِ براہین است برائے محققین خداوندمنان تا دیرگاہ ایشان را صحیح وسالم گذارد تا بمقاولکل فرعون موسیٰ بطلان دعوے ایں فرعون شدہ باشد انشاء

المنان وعلیہ التکلان فی کل آن وھو المعین فی کل حین ۝

دُوُم اِبطَال عَقِیدَہ بَاطِلہ مِیرزَا غُلَام اَحمَد کَادِیانی مُدَّعِی نَبُوّت وامَامت

وانشرک فی الوحدت است چنانچہ دررسالہ **دافع البلاء** صفحہ ۶ سطر ۱۹ منجملہ فقرات الہام خود مینویسد کہ در الہام خدا بمن مے فرماید انت مِنّی بمنزلۃ اولادی انت منی وانا منک الخ **اقول** بالصراحت ازایں فقرات خود تراشیدہ مرزا شرک فی الوحدت ثابت میشود اگرچہ اجوبہ الزامیہ وتحقیقیہ ایں الماش فقیر حقیر دررسالہ **تبصرۃ العقلاء** بالتفصیل نوشتہ لکن برائے ملاحظہ کنندگان عقاید باطلہ وے درایں وجیزہ اختصاراً خواہم نگاشت **پس** بدانکہ ظاہر ترجمہ ایں عبارت موضوعہ آنست کہ اے میرزا تو بمنزلہ اولاد من میباشی تو ازمن ہستی ومن از تو میباشم لاحول ولا قوۃ الا باللہ ونعوذ باللہ تعالیٰ من اناس تشیخوا قبل ان یشیخوا گویا بعبارت اخریٰ ایں معنے شد کہ انت منی یعنے بمنزلۃ اولادی یعنے بجائے اولاد من وانا منک ومن از تو میباشم یعنے بجائے پسر تو سیاق وسباق کلام کہ دلالت برہمیں معنے مے کند زیرا کہ انت منی ہا

بسیارے مخالفین مرزا باوجود مخالفت از طاعون بفضلہ زندہ اند

کادیانی در الهام انت منی الخ دعواے خالق الله وابو الله کرده

تشریع بمنزلۃ اولادی کرده پس انا منك را هم تشریع بمنزلۃ اولادک باید کرد تا مطابقۃ
لفظی حاصل شود لکن ربط عبارت وفقرات بهر وجهیکه توجیه کرده شود درست نمی آید قطع
نظر از اینکه این کفر بلکه شرک صریح است مطابقت الفاظ و ترکیب و معنی هم بهیچ توجیه درست
نمی آید بهر صورت در این عبارت شرک فی الوحدت ثابت است نصاری حضرت عیسی
علیه السلام را بفرط محبت ابن الله ساختند و پس ازاں خداے خود قرار دادند و منطق آیه
وانت قلت للناس در سورۂ مائده واضح شده که آنحضرت هرگز بابن الله یا خدا بودن
خود دعوی نکرده است و مرزا کادیانی علیه ما علیه بابن الله و خالق الله یا ابو الله بودن
خود دعوی کرد و حال آنکه بمفاد صاحب الغرض اعمی ولو کان بصیرا۔ در
مطالب و اغراض خود بنحوے اعمی گردیده که وے را گذشته از کفر بلے دیگر از شرک فی الوحدت
هم خوف آن حاصل نشد و براے زبان بندی عوام الناس مریدان بعد از نقل این عبارت
در همین صفحه ۶ و ۷ عذر بدتر از گناه این نوشته که این فقره از قبیل مجاز و استعاره است و
این کلام خدا را از قبیل تشابهات دانسته بآں ایمان آورید و در کیفیت آں دخل ندهید
وحقیقت آنرا بتحویل خود خدا بگذارید انتهی۔ سبحان الله چه عجب تحقیقاتے نوشته که کمتر از مضحکه
صبیان نیستند بل تضحك بها الثکلی زیراکه هر جا مجاز و استعاره استعمال نمیشود و از جمله معتقدات
اسلامیه محض تحقیق یک مسئله کنه ذات باری تعالی عز اسمه ممنوع میباشد زیراکه هذه المسئلة
مما قد تحیرت فیها العقول وارباب الفحول حتی قال نبینا سید الانبیاء والمرسلین
صلی الله علیه وآله وسلم فیها ما عرفناك حق معرفتك پس چوں خواجه کائنات

سلے چنیں جاهل و مضل را چه رسد در عبارت خود دعوے اعجازیت کند عربی دانی تو از همیں عبارت تو
هویدا گشت باوجود چنیں واقفیت تو بر قواعد عربی و نوشتن رساله اعجاز احمدی و در آں حقیر را و
بعض فضلاء سلم الله را خطاب کردن با یتان مثل آن قصیده بے ربط و اکثر مخالف اصطلاحات عرب
معنے ندارد خطاب با یتان کتاب عربی براے اعراب مخصوص بجهت حضرت محمد عربی و قرآن مجید
بود و بس میبائیست که مثل تو شخصے که در پنجاب مدعی نبوت و امامت شده در زبان پنجابی کتابے فصیح و بلیغ نوشته
اہل پنجاب را تحدے با یتان مثل آن میکرد مثل تو جاہلے را بعربی چه مناسبت است تحدیش میاید ۱۲ منه

فداہ روحی اعتراف بعدم معرفت کنہش کردہ باشد میتواند کہ دیگرے حق معرفتش حاصل نماید
واما غیر ازیں جمیع مسایل اسلامیہ متعلق آلہیت باشند یا نبوت وغیرہ البتہ مے تواند کہ
عقل ادراک آں بوجہ احسن نماید و مرزا کادیانی در ایں کلمات مبہمہ میخواہد کہ رشتہ نبوت
وابوت میان خود و خدائے خود قرار دادہ بمرتبہ مسند کنہ ذات باری بر عوام الناس مشتبہ
نماید تا دشمنان آں چوں نصارے اگر دین باطل وے باقی ماند مریدانش وے را ہم ابن اللہ
بخوانند و چوں عیسٰے علیہ السلام پرستش وے نمایند ایں بالا علان شرک فی الوحدت میباشد
واما بطلان ایں عقیدہ مشرکیہ اش بایں نہج است کہ خدائے لم یلد ولم یولد ولم
یکن لہ کفواً احد کہ صفت خود کردہ است ما اتخذ صاحبۃ ولا ولدا حقیقۃً نفی
رشتہ خود از جمیع اقسام رشتہ ہا فرمودہ است وچگونہ ممکن است کہ واجب الوجودے کہ منزہ
است از جسم و لوازم آں از خود رشتہ داشتہ باشد اذ لا یولد الحادث الا من الحادث
وھو لیس کمثلہ شئ ورنہ میباید کہ فرزند حادث بجہت پدر قدیم قدیم بودہ باشد و
یا بجہت ولد حادث خدائے قدیم ہم حادث شود وکلاھما باطلان **واما** بنا بر
توجیہ شما کہ آنرا بتاویل مجاز و استعارہ گرفتہ اید ہم بطلانش ثابت است زیرا کہ ہرگاہ در
انت منی بتاویل انت بمنزلۃ اولادی یعنی بمنزلہ اولاد مجازی میگیرید پس در فقرہ
دوش کہ انا منک یعنی من از تو ہستم چگونہ معنے مجازی گرفتہ میتوانید اگر فرضاً خود را
فرزند مجازی خدا بتاویل مذکور قرار دہی خدا را اولاد مجازی خود چگونہ قرار دادہ میتوانی
وغیر ازیں وجہے دیگر از آنکہ نیک درست نمیشود و سیاق وسباق کلام ہم بر ہمیں معنے
دلالت دارد چنانکہ از انت منی بمنزلۃ اولادی ولو مجازاً مراد است ہمچناں از
انا منک ہم بمنزلت اولادک ولو مجازاً باید مراد حتماً بودہ باشد چہ خوش کہ تحقیق مطالب
مہمہ و تدقیق مسائل غامضہ بر تو منحصر است کہ بمصداق خود کوزہ و خود کوزہ گر و خود گل کوزہ
دریک وقت خود را ہم پسر خدا ساخت و ہم پدر ش بہر صورت اگر در فقرہ انت منی بمجاز
یا استعارہ تاویل کردہ نزد عوام جہال خود را بری الذمہ میکردی مگر در فقرہ انا منک
تا قیامت ہم اگر توجیہ کنی ممکن نیست کہ حالا نزد اہل عرفان پاک دامن شمردہ شوی.....

رد دلیل و بطلان انا منک و انت منی بہ دلیل عقلی

بطلان تشبیه ابن الله بودن کادیانی و اثبات تشبیه عین الله و لسان الله بودن علی

پس بحمد الله کہ تشبیہ مجازی تو کہ باطل شد بخلاف تشبیہاتیکہ در ید الله و عین الله و لسان
الله و اذن الله امثال آنها در بارہ پیغمبر صلے الله علیہ و آلہ وسلم و علی رضی الله تعالے عنہ
در احادیث صحیحہ متواترہ وارد شدہ اند در آنها اعتراض بایں وجہ لازم نمی آید کہ مراد درین حسنین
تشبیہات اثبات اعضاء خدا نیست و نہ مراد از آں اثبات شباہت اعضاء علی با اعضاء
خدا میتواند شد زیراکہ خدا از ہمہ لوازم جسمانی منزہ و مجرد محض است پس مجازاً مراد در تشبیہ
ید الله بودن علی آنست کہ فعل علی رضی الله بمنزلہ فعل خود خدا میباشد و ہمچناں مجازاً مراد از
تشبیہ عین الله بودن آنست کہ دیدن آنحضرت بمنزلہ دیدن خود خدا میباشد و مراد از لسان
الله شباہت کلام علی با کلام الله قولہ علیہ السلام اشارةً الی القرآن (ھذا کلام الله
الصامت و انا کلام الله الناطق) و مراد از اذن الله شباہت سماعت علی با سماعت
خدا است و این تشبیہ بوجہ ثبوت مشبّہٌ بہ از قرآن مجید کہ دیدن و شنیدن و کردن و گفتن خدا بغیر
اعضا باشد ہرگز محل اعتراض نمے تواند شد لقولہ تعالیٰ اذا اراد الله شیئاً ان یقول
لہ کن فیکون ۞ و لقولہ تعالیٰ وھو السمیع البصیر ۞ و لقولہ تعالیٰ و من اصدق
من الله قیلا ۞ پس بحمد الله و المنة کہ ایں تشبیہ علی مرتضے فداہ امی و ابی در دیدن بعین الله
و در شنیدن باذن الله و در گفتن بلسان الله و در کردن بید الله بوجہ ثبوت مشبّہ بہ از
قرآن کہ سماعت و بصارت و قول و فعل خدا بغیر اعضاء باشد محل اعتراض نیست و
ایں تشبیہ را تشبیہ جائز خوانند اینست کہ گفتیم عقاید فرقہ ناجیہ امامیہ مثل
دیگراں خام نیستند کہ ازچنیں تشبیہات برائے خدا دستے و چشمے و زبانے و گوشے قرار
دہند نعوذ بالله تعالیٰ بخلاف تشبیہ تو با بن الله بودن کہ بنا بر ہیچ طور مجاز
و استعارہ درست نمے آید بلکہ درایں فقرہ ابدا گنجایش ہیچ قسم تاویل ممکن نیست بنا برہر
صورت بطلان ایں تشبیہ ثابت است ورنہ میباید کہ مرزا کادیانی ہم مثل فقیر حقیر تاویل
معقول از تشبیہ ابن الله بودن خود ثابت نماید و دونہ خرط القتاد تسلیم نماید قول
وے را کہ میگوید از حقیقت این تشبیہ سوال نکنید کہ چوں کنہ ذات باری از مسائل غامضہ
است اقول تحریر بغیر دلیل بہلے مریدان تو حجت است اسکات خصم بدون بینہ ممکن

نیست فافہم وتامل علاوہ برآں گوئیم نسبت نبوت بطریق مجاز ہم بطرف خدا جایز
نیست زیراکہ کسے را نسبت خود ساختن از صفات حیوانات است تعالی اللہ عن ذلک
علواً کبیراً پس با وجود این خود را مجازاً بمنزلۂ اولاد خدا قرار دادن خالی از حماقت وشرک
فی الوحدت نمیباشد وازاین ہم گذشتہ میگوئیم از فقرہ موضعہ الہام ثابت میشود شباہت
بفرزند زیراکہ بمنزلۂ اولاد گفتہ وحال آنکہ بوجہ ناجایز بودن این تشبیہ اصل الہام ہم
غلط وبے ربط وضبطش عین خبطش میباشد واما وجہ ناجایز بودن این تشبیہ بجہت آنست
کہ چیزے را با چیزے تشبیہ در وقتے دادن جایز است کہ مشبہ بہ فی الخارج موجود یا وجود
متصور تواند شد چنانکہ گفتہ میشود در تشبیہ مثلاً زید کالاسد یعنے بمنزلۃ الاسد
فی الشجاعت والہیبت والرعب پس بجہت موجود بودن اسد ونیز روے شجاعت
وہیبت ورعب بودن جایز ومعقول است کہ زید را با اسد تشبیہ دہند تا عقلا کہ شجاعت و
ہیبت ورعب اسد را دیدہ اند از این تشبیہ معقول شجاعت وہیبت زید ہم معلوم نمودہ
باشند وعمدہ غرض ہم از تشبیہ اعلام وتعلیم وافہام وتفہیم تطابق وتوافق مراتب ومنازل
واوصاف مشبہ با مشبہ بہ میباشد پس ہرگاہ اسد کہ مشبہ بہ درینجا واقع است فرضاً وجود
نمیداشت وبراے لاشئے اسم اسد فرضی ومجازی میبود چگونہ زید را با اسد فرضی مجازی
تشبیہ دادن جایز میبود وفرضاً ہرگاہ این اسم لاشئے را شئے فرض کردہ تشبیہ میدادیہ
ہم عقلا ازاین تشبیہ نامعقول چہ فہمیدہ میتوانستند بجہت آنکہ مشبہ بہ لاشئے است پس
درالہام مذکور مرزا کادیانی کہ بقول وے خدایش درفقرہ انت منی بمنزلۃ اولادی
بولد لاشئے خود چگونہ تشبیہ دادہ است پس بدلیل مذکور کہ مشبہ بہ وقت تشبیہ باید موجود
فی الخارج باشد این تشبیہ والہامش غلط وبے ربط وضبطش عین خبطش شد یا نہ واین
خبط بے ربط از مرزا ضبط شدہ یا از خداے وے حبط شدہ وآیا عمداً از آن چنیے
سقط شدہ یا سہواً وآیا از خداے او صدور خطا عمداً یا سہواً جایز است یا نہ وہرگاہ
این الہام بے ربط تراشیدہ خودش باشد پس کلام خود را چرا الہام خالق الانام نام کردہ
دروغ وصریح بہتان را بخداوند منان نسبت دادہ ✦ کما یا ... ؟

بطلان مقتضیات الہام کادیانی

رد اغلاط تصنیف مصنف عصای موسیٰ

کلام لغو میسرے گوید و ہم میخواند الباس ش + ہم ابن اللہ شداست وہم روح منبد ناش
خود ش گمرہ شد است وخلق را ہم میکند گمراہ + کسے گوہرو ش باشد نہ یتیم نیک انجاش

استغفراللہ ونعوذ باللہ تعالیٰ چقدر بے باکی در حق خود افراط و تفریط وغلو
مے کنند و ابد اچنین لغویات وہذیانات ایشان را شرم وحیلئے دامنگیر نمے شود و حالانکہ
اگر غور و فکر کنند کافی میشود برابطلان الباس ش ہمینکہ گفتم حقیقۃً ومجازاً واستعارۃً خدا
احدے را ولدے گیرد بیناً کان اوا ماماً او ملکاً مقرباً ہمہ معترف اند بانا عبد
من عبید اللہ بلکہ خواجۂ کائنات و باعث ایجاد موجودات صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم
کہ احدے را نمیرسد از جنابش در بارگاہ احدیت عز اسمہ تعالیٰ گرفت باایں ہمہ خطاب مستطاب
رسید یا محمد بما اشرفك فقال بان تنسبنی الی نفسك بالعبودیۃ فنزلت
اٰیۃ سبحان الذی اسرٰی بعبدہٖ لیلاً الخ ولذلك قرر فی شہادۃ النبوۃ
اشہد ان محمدا عبدہٗ ورسولہٗ یعنے اے محمد صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم میخواہی بچہ
لقب شرافت وعظمت وقرب تو در بارگاہ خود بر سائر موجودات وجمیع ممکنات ظاہر
کنم عرض کرد خداوندا بان تنسبنی الی نفسك بالعبودیۃ یعنے میخواہم کہ از موجودات
فخر وشرف وامتیاز من بایں باشد کہ بطرف نفس خود مرا بعبودیت و بندگی نسبت دہی
تا موجب کمال فخر من باشد پس نازل شد خطاب عبد بشان آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ
وسلم ور آیۂ سبحان الذی اسرٰی بعبدہٖ لیلاً الخ وبجہت کمال فخر وشرف ومنزلت در
شہادت نبوت یعنے در اشہد ان محمداً عبدہٗ ورسولہٗ ہم لقب عبد مقرر ومعین
کردہ شد تا غایت مدح ونہایت عزت وقرب در بارگاہ احدیت آنجناب را بودہ باشد
کہ فوق براں متصور نخواہد شد وایں لقب عبد اللہ بودن آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم نہ
مثل نام گذاشتن دیگران باشد کہ خود خود را بعبد اللہ وعبد الرحمٰن وعبد الرحیم میا سند آنہا
بخیال خود ہرچہ بخواہند خود را بنامند از آں چہ میشود فخر وشرف در وقتے حاصل میشود
کہ خدا آں اسم را قبول کند وخود نام گذارد ورنہ در جائیکہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ
وجود ملقب بودن من اللہ بلقب عبد اللہ اعتراف کند بفقرات ما عبدناك

حق عباد تلف از بسکہ حق عبادت و بندگی را بجائے آوردن مشکل است و دیگر صدرا
ہلیرا ز آنحضرت صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم محض بخیال خود خود را بعبد اللہ نامیدن کے فخر و شرف
در بارگاہ احدیت حاصل میتواند شد مگر تعجب از آن است کہ افضل الموجودات و باعث
ایجاد ممکنات سید الرسل و ہادی السبل صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم را بلقب انت منی بمنزلۃ
اولادی نگفت بلکہ بحیث اظہار کمال رتبہ آنحضرت ان ینسبہ الی نفسہ بالعبودیۃ
گویا غایت مراتب بشری را در بارگاہ خود ختم فرمود باینکہ چنین افضل البشر را بطرف نفس خود
بعبودیت نسبت داد و آنحضرت را بلقب عبد اللہ خواند ولکن این گم گشتگان ز راہ ہدایت
و یقین در تعلی نفوس شریرہ خود بحدے افراط نمودہ اند کہ پاس خاطر جناب نبوی صلے اللہ
علیہ وآلہ وسلم در کنار در بارگاہ حضرت احدیت ہم بحدے گستاخانہ رفتار میکنند کہ بفقرہ
انت منی بمنزلۃ اولادی جائے اگر پسر خدا خود را میسازند بجائے دیگر انا لعنت را الہام
گفتہ خدا را پسر خود قرار میدہند گویا اصل مطلب شان این میباشد کہ انا انت منی و انا
منک مراد یک جہتی تام میان من و خدائے من میباشد عرض کردم کہ میخواہد خود کوزہ
و خود کوزہ گر و خود گل کوزہ باشد یعنے خود خدا و خود پسر خدا و خود پدر خدا بودہ باشد
العظمت للہ خدائیکہ بایجاد این تمام موجودات و ممکنات خدا خواندہ میشود مرزا میخواہد
کہ بیک دو فقرہ الہام بے ربط بخیال خود علاوہ از نبوۃ و امامت تمام خدائی خدا را ہم
برائے خود مخصر گذارد نعوذ باللہ من النفس الامارۃ بالسوء والضلالۃ بعد
الہدیٰ و من العقاید الفاسدۃ الکاسدۃ **لکن کلام** درانیست کہ الہام
مذکور صحیح باشد یا غلط حال کہ بقول مدعی الہام خدا کش میباشد حالا درین تشبیہ شدن مرزا
بولد لاشئے جناب احدیت عقلاء را چہ باید فہمید **اقول** مستعینا برب الکعبۃ
حالا ازین تشبیہ نامعقول بجز لاشئے بودن مرزا کادیانی نزد عقلا چیزے دیگر ثابت نمیشود
بدلیل آنکہ چون ثابت است کہ خداوند متعال حقیقۃً و مجازاً و استعارۃً احدے را ولد خود
نگیرد و نبینا کان او اما مًا و ملکًا پس ولد خدا لاشئے شد و چونکہ مرزا در این الہام خود
را تشبیہ بمنزلہ ولد لاشئے خدا نمیا شد و مشبہ و مشبہ بہ در حکم واحد بالقطع میباشد لہذا نتیجہ

آں شد کہ حق سبحانہ و تعالےٰ مرزا را درایں الہام بوجہ اظلام وافہام خواص و عوام الہٰ ستے مطلق قرار داد یعنے چنانکہ ولد خدا لاشئے است ہمچناں مرزا ہم بوجہ تشبیہ بآں لاشئے میباشد واما ضرورت ایں تشبیہ پس شاید ازیں سبب شدہ باشد کہ مرزا کادیانی جائے خود را مثیل مسیح و جائے دیگر خود مسیح و بجائے مہدی و جائے دیگر ہم مسیح و ہم مہدی و بجائے خلاصہ بروز جمیع انبیاء و رسل و بجائے مظہر کل آئمہ ہدی علیہم السلام خود را قرار دادہ عوام را گمراہ میکردہ است حق تعالےٰ درایں یک فقرہ گویا ابطال جمیع دعاوی باطلہ وے فرمودہ است یعنے تو خود را ہرچہ میخواہی بسازانت منی بمنزلۃ اولادی لکن نزد من تو بمنزلہ ولد لاشئے من میباشی یعنے چنانکہ او نزد من لاشئے اند تو ہم ہمچناں نزد من لاشئے یعنے ہیچ شئے نمیباشی گویا خدا در فقرہ الہامیہ اتمام حجت فرمودہ است کہ مرزا کادیانی ازآں دعواہا کہ کرد نزد من ہیچ شئے نمے باشد ایں ہم نکتہ ایست کہ از قول و الہام خود مرزا برائے تو اتماماً للحجۃ و ختم ساختم و بالاجمال درانیجا شرک وے فی الوحدت بصریح العبارۃ دون التلویح والاشارۃ بجہت تو لائح نمودم وھو الموفق والمعین و علیہ التکلان فی کل آن واما نکتہ دیگر کہ ایں خیال شرک فی الوحدت بالہام انت منی وانا منک + انت منی بمنزلۃ اولادی غالباً بلکہ قطعاً بمطالعہ احادیث نبوی بشان علوی علیہما السلام مرزا را ہم بنا و حب الدنیا راس کل خطیئۃ پیدا شدہ باشد زیرا کہ جناب نبوی فرمودہ است علی منی وانا من علی علی ولی کل مومن و مومنۃ من بعدے ایضاً یا علی انت منی وانا منک ایضاً یا علی انت منی بمنزلت ہارون من موسےٰ و تشبیہات ایں احادیث کہ ثابت باین دلیل اند کہ اعتبار شرافت و نجابت و سخاوت و شجاعت و عبادت و اطاعت و علم و حلم و صبر و تحمل و جمیع محامد و صفات حسنہ در نبی و علی علیہما السلام بالتساوی بیست زیرا کہ بمفاد خلقت انا و علی من نور واحد خلقت اصلیت مادہ طیبہ طاہرہ ایشاں از یک نور خاص خالص الٰہی است و مشہور است کل شئے یرجع الیٰ اصلہ پس با وجود وحدت اصلیہ مادہ نوریہ چگونہ نمیتواند کہ درہر امر میان ہردو ایشاں نسبت مساوات نباشد اینست کہ فرمودہ است جناب نبوی صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم یا علی لحمک

جواب الزامی از تشبیہ بازیچہ

بود کہ حملہ در مسلمہ مسلمین حملہ عظمی بود با جرأت عظام کالبت
گوشت وخون وپوست واستخوان ہائے محمد و بزرگواید با متحد بادہ یکی بودہ باشد
پس مرزا را البتہ البتہ بمطالعہ اینہا احادیث نفس الامریہ اش بوضع این امر مشکل مجوز
کردہ باشد مگر در توحد ومساوات محمد وعلی بجہت توحد مادہ محمہ شدہ یا اشکالے نیست
اما باین الہام توحد ومساوات مرزائے ممکن الوجود مملو خون با خدائے واجب الوجود
قدیم ہرگز درست نمی آید وگوشت وپوست وخون واستخوان خود را با خدائے
لیس کمثلہ شئے چگونہ مساوی مے سازد مگر آنکہ خود را مثل خدا یا خدا را مثل
خود بداند وآں عین شرک فی الوحدت است فلیہا بتفق

سوال بطال حقیت فاسدہ مرزا کادیانی مدعی نبوت

وآں نفسہ فی النبوت است و دریں شکے نیست کہ غلام احمد کادیانی بالصراحت گفتہ
اند دعوائے امامت دعوئے نبوت ورسالت ہمے کند چنانچہ در مختلف رسائل خود را بلفظ
نبی ورسول نوشتہ است منہا در تتمہ رسالہ **دافع البلاء** گفتہ کہ مسیح حقیقی کہ در
زمین حجاز پیدا شد تا قیامت ثمرہ نجات بہمہ رساندے برائے نجات تمام دنیا آمدہ بود و
حال ہم مسیح حقیقی آمدہ است لیکن بصورت بروز و درہمیں رسالہ مذکور بصفحہ ۱۳ سطر ۹
گفتہ بطرف خود اشارہ کردہ کہ این شفیع آنحضرت صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم جانمیت
بلکہ شفاعت من عین شفاعت آنحضرت صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم است **وایضاً**
بصفحہ ۱۴ سطر ۱۲ میگوید کہ شفیع بالصدق من مے باشم کہ سایہ وظل آں شفیع بزرگ
صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم مے باشم **وایضاً** در صفحہ ۲۱ سطر ۲۲ و ۲۳ ہمیں رسالہ میگوید
من خاتم الانبیاء وخاتم الاولیاء میباشم و در اشتہار مورخہ ۵ نومبر ۱۹۰۱ء کہ تسمیہ بعنوان
بود (ایک غلطی کا ازالہ) گفتہ است من نبی ورسول میباشم و درہمیں اشتہار بصفحہ ۱
سطر ۱۲ میگوید **قولہ** چنانچہ در آں مکالمات الٰہیہ کہ در **براہین احمدیہ**
شائع شدہ اند یکے این وحی خدا میباشد کہ در صفحہ ۴۹۸ - براہین احمدیہ درج است

[illegible]

ھو الذی ارسل رسوله بالھدی ودین الحق لیظھرہ علی الدین کلہ
و در ایں وحی خدا وند منان بالاعلان حقیر را باسم رسول مخاطب ساخته است انتہی ابعد ازاں
در ہمیں اشتہار گفتہ **قوله** این ہم وحی الٰہی است **محمد** رسول اللہ والذین
معہ اشداء علی الکفار رحماء بینھم و در ایں وحی خدا وند عالم مرا باسم محمد گذاشتہ
وہم رسول انتہی و در تحفہ معیار الاخیار مینویسد **قوله** قل یا ایھا الناس
انی رسول اللہ الیکم جمیعًا یعنے اے غلام احمد تو تمام مردم را بگو کہ من بطرف
ہمہ شما رسول خدا شدہ آمدہ ام و باز در ہمیں اشتہار صفحہ ۲ سطر ۷ مینویسد **قوله**
ما اعتقاد راسخ داریم بر آیت ولکن رسول اللہ وخاتم النبیین و در ایں آیت
پیشگوئی میباشد کہ مخالفین ما ازاں اطلاعے ندارند وآں اینست کہ حق تعالے در ایں آیہ
میفرماید کہ بعد از آنحضرت صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم جمیع دروازہ ہائے پیشگوئی تا قیامت مسدود
گردیدند ہمچو یکہ حال ممکن نیست کہ کسے از ہنود یا یہود یا نصارے یا مسلمان لفظ نبی را برائے
خود ثابت کردہ بتواند مگر یک دروازہ سیرت صدیقی کہ فنا فی الرسول باشد تا کنوں
ہم مفتوح است پس کسیکہ ازیں دروازہ نزد خدا مے آید ویرا ہماں چادر نبوت بصورت
ظل پوشانیدہ میشود کہ عین چادر نبوت محمد صلے اللہ علیہ وآلہ واصحابہ وسلم میباشد ازیں
جہت نبی بودن شخص مذکور جائے غیرت نمیباشد انتہی **وایضًا** در ہمیں اشتہار صفحہ ۲
سطر ۲ مینویسد **قوله** وانیہم میباید دانست کہ معنے نبی در لغت آنست کہ از جانب
خدا اطلاع یافتہ مردم را از غیب خبر دہندہ باشد پس در ہر کسے کہ ایں معنے صادق آید
بروے لفظ نبی ہم صادق آید و شرط است کہ نبی رسول باشد زیرا کہ اگر رسول نباشد
خبر غیب ویرا حاصل نتواند شد زیرا کہ مانع آنست آیہ لا یظھر علی غیبہ احدًا الا من
ارتضی من رسول پس اگر بعد آنحضرت صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم بنا برایں معنے انکار کردہ
شود لازم مے آید کہ ایں امت از مکالمات ومخاطبات الٰہیہ محروم بودہ باشد زیرا کہ
بدست کسیکہ اخبار غیبیہ منجانب اللہ صادق ظاہر شوند بالضرورت بروے مطابق آیہ
لا یظھر علی غیبہ مفہوم نبی صادق آید ہمیں قسم ہر کسے کہ از جانب خدا فرستادہ شود

اعلان نبوت و رسالت در کتاب دافع البلاء صفحہ سطر از تصنیفات انش

ہماں ہدا مارسول خواہیم گفت انتہٰی **و** در رسالہ موسومہ بہ **دعوت قوم** متعلق
برسالت و نبوت خود مزخرفات بسیار گفتہ از انجملہ بصفحہ ۶۲ میگوید **قولہ** در این سالہا
بحق من بکرر گفتہ شدہ است فرستادہ خدا و مامور من اللہ و امین اللہ و آمدہ من جانب
اللہ آنچہ میگوید بروے ایمان آورید دشمن وے جہنمی میباشد **و** نیز در کتاب **توضیح**
المرام بصفحہ ۱۸ میگوید **قولہ** درین شکے نیست کہ حالیہ منجانب اللہ برائے این
امت محدث شدہ آمدہ ام و محدث ہم بیک معنے نبی میباشد بجہت آنکہ با خدا بوجہ
ہمکلام شدن شرفے میدارد و امور اسرار غیبیہ بروے ظاہر کردہ میشوند و چوں وحی ہائے
انبیاء و رسل وحی وے نیز از مداخلت شیطانی منزہ میماند و مغز شریعت غرا بروے
منکشف و ہویدا میگردد و بعینہ چوں انبیاء مامور شدہ میآید کہ خود را با واز بلند ندا و
ظاہر کند و انکار کنندہ وے مستوجب سزا میگردد و نبوت ہم بجز این معنے دیگر ندارد کہ امور
متذکرہ بالا دروے یافتہ شوند اگر این عذر باشد کہ باب نبوت مسدود است و بر وحی
انبیاء مہر کردہ شدہ در جواب میگوئیم کہ سد باب نبوت و مہر بر وحی من کل الوجوہ نشدہ
است بلکہ بنہج جزئیت دروازہ نبوت و وحی برائے این امت تا قیامت کشودہ میباشد
انتہٰی **و** زمانیکہ مرزا را اہل وطنش ساکنان قادیان بے عزت کردند آنگاہ در رسالہ
شحنہ حق بصفحہ ج این مزخرفات متعلق اثبات نبوت خود شائع کرد **قولہ**
بمدا قول حضرت مسیح است کہ نبی بے عزت نیست مگر در وطن خود انتہٰی **و** در ضمیمہ انجام
آتہم بصفحہ ۲۶ مینویسد **قولہ** کسیکہ مرا بنظر حقارت مے بیند وے خدا را بنظر حقارت
مے بیند کہ مرا مامور خود فرستادہ و کسیکہ مرا قبول میکند وے خدا را قبول میکند کہ مرا فرستادہ
است **و** نیز در **براھین احمدیہ** صفحہ ۵۰۴ مینویسد **قولہ** در حق من این وحی
خدا است جری اللہ فی حلل الانبیاء یعنے من رسول خدا ام کہ در حلہ ہائے انبیاء
آمدہ ام **و** نیز در **ازالہ اوھام** بصفحہ ۵۳۳ میگوید **قولہ** خداوند منان حقیر را
امتی و نیز نبی گردانیدہ است و نیز در التبلیغ الی مشایخ الہند وھذہ البلاد بصفحہ ۸
مینویسد **قولہ** وما ارسلناک الا رحمۃ للعالمین یعنے الہام شد خدا میگوید ترا رحمت

علاوہ ازیں دعوی نبوت در رسالۂ التبلیغ و دیگر تصانیفش مسطور است انتہٰی

عالمیابیں قرار دادم انتہٰی **ایضاً** بصفحہ ۹۶ گفتہ **قولہ** انی مرسلک الی قوم المفسدین
یعنے الہام شد خدا میفرماید من ترا بطرف قوم مفسد رسول خود فرستادم **ونیز** در
براہین احمدیہ صفحہ ۲۳۸ متعلق نبوت خود الہامے ذکر کردہ **قولہ قل**
ان کنتم تحبون اللہ فاتبعونی یحببکم اللہ یعنے اے مرزا بگو بمردم اگر شما
بخدا محبت دارید پس اطاعت من کنید **ونیز** در سرورق **ازالہ اوہام** نوشتہ **قولہ**
مرسل یزدانی و مامور رحمانی حضرت جناب میرزا غلام احمد کادیانی **ونیز** در **ازالہ**
اوہام بصفحہ ۱۸۷ گفتہ **قولہ** خدا میفرماید کہ گروہ ما سعید است کہ در وقت خود
حقیر را یعنے مرزا کادیانی را قبول کردہ اند کہ وے را خدائے آسمان و زمین فرستادہ
است **ونیز** در رسالہ **ازالہ اوہام** صفحہ ۶۷۳ میگوید عیسےٰ و احمد در صورت جمال
یکے میباشند بطرف ہمیں اشارہ است در آیہ و مبشرا برسول یاتی من بعدی
اسمہ احمد انتہٰی یعنے درایں آیہ رسولیکہ احمد است من میباشم وغیرازاین
مندرجہ تحریرات مرزا ہمچنیں مزخرفات دیگر در کتب و رسایل وے بجدے ضبط اند
کہ تحریر ہمہ آنہا کتابے مستقل خواہد شد لکن فقیر حقیر چوں مشتے نمونہ از خروارو دانہ از
انبار عقاید فاسدہ و دعاوی کاسدہ وے کہ دلیل کفر فی النبوت اند برائے طالب
حق درایں وجیزہ درج نمودتا از عوام فریبی ایں مجیل بے لجام محفوظ بمانند و گول ویرا
نخورند زیراکہ ہرگاہ طالب حق بنظر عمیق در دعاوی مذکورہ مرزا تفکرے نماید البتہ جزم
حاصل کند کہ ایں مجیل باحسن الحیل نہ درپردہ بلکہ بالجہر والاعلان دعوائے نبوت و رسالت
ہم میکند کدام عقلے است کہ ازیں کلمات صریحہ ہم دعوائے نبوت و رسالت میرزا
بروے مخفی بمانند آیا میشود کہ فرستادہ خدا و مامور من اللہ و امین اللہ و آمدہ من
جانب اللہ نبی و رسول نباشد و آیا فرستادہ خدا رسول نمیباشد و مامور اللہ پیغمبر نمیباشد
و آیا امین اللہ نبی نمیباشد و آیا محمد پیغمبر خود را گفتن دعوائے نبوت نیست و آیا مرسل من اللہ
رسول نمیباشد و ہرگاہ میباشد پس کدام عقلے شک میکند کہ مرزا درایں فقرات بالصراحت
دعوائے نبوت و رسالت نکردہ است و اگر باوجود ایں ہم شک و ریب کدام عقلے کند

دعاوی کفریۂ مرزای قادیانی

پس میباید این شک مرتفع شود بلاحظه دعاوی دیگر که از کتابش توضیح المرام و براہین احمدیہ وازالۂ اوہام وشحنۂ حق وغیرہا عین کلمات دعاویش نقل کردم که ورا تنا صاف بعنوان محدث ونبی ورسول ومامور یزدانی ومرسل ربانی خود را ظاہر کردہ است **اقول** نعوذ بالله من الناس ۔ تشیخوا قبل ان یشیخوا ۔ عجب است از جرأت مرزا که چنین بیباکی بلاحجاب نعوذ بالله الوہاب بخلاف رب الارباب وتکذیب حضرت رسالت مآب نمودہ دعوائے نبوت ورسالت کردہ است **واعجب** از آن اینست که ہرگاہ مرزا را گفته میشود که باوجود ختم دائرہ نبوت چگونہ مستحق گفته شدن نبی ورسول میتوانی شد در جواب میگوید که من ہم برمدعی نبوت لعنت میفرستم لکن این ہمہ اختفائے ذہنی وتاویلی بجہت آن میباشد که وقت استفسار از تبیان دلایل مجبور گردیدہ بدفع الوقتی کلمہ چنین وگاہے چنان چون تیر در ہوا میپراند لیکن درحقیقت غرضش آنست که ہرگاہ بعد از وے این مذہب مخترعہ باقی بماند رواۃ ومحدثین مقالات وے را حدیث گفته از تصانیفش اثبات نبوت ورسالت وے نمودہ باشند بخیالش بعد از مرور زمان کدام شخص این امور را خواہد پرسید ۔ ولله در من قال ؎

تا مرد سخن نگفته باشد ✦ عیب وہنرش نہفته باشد

الحمد لله که براہل عرفان کمالات علمیہ وعملیہ این مدعی واضح وہویدا گشت این قدر ہم بفہمد که ہنوز گذشته از استدلال برخاتمہ نبوت که عنقریب بالتفصیل ثابت خواہیم کرد جائیکه قرآن مجید بندا بلند از عرصۂ سیزدہ صد سال تاکنون واز اینوقت تا روز قیامت تمام دنیا را منادی میکند الیوم اکملت لکم دینکم واتممت علیکم نعمتی ورضیت لکم الاسلام دینا پس باوجود اکمال دین واتمام نعمت دین ودنیا درنزد پروردگار اسلام ضرورت وحاجت مثل تو چیست که درملل انبیاء ورسل بیاید وادعای نبوت ورسالت کند آیا میتواند که دین محمد صلے الله علیہ وآله وسلم فداہ روحی باوجود اکمال نقصے داشته باشد که حاجت آمدن کدام نبی تابع باشد تا شکست وریخت آن را پیوند نماید چنانچه درزمانہ موسے تاکنون بود وبناء براین در آیہ الیوم اکملت لکم دینکم

اثبات ضرورت نبی بعد انقطاع النبوة

تبعیت آں با وجود نقص چگونہ اکمال دین گفتہ شد و ہرگاہ بدلیل آیہ مذکورہ نقصے در آں
نباشد بلکہ بوجہ اکمال دین محمدی صلے اللہ علیہ و آلہ وسلم حاجت نبی دیگر نیست پس دعوے
رسالت و نبوت تو از ہمیں جہت باطل میشود مگر آنکہ بگوئی نبی مستقل ناسخ دین و نبوت
آنحضرت صلے اللہ علیہ و آلہ وسلم نعوذ باللہ میباشم و بنا بریں ہم بطلان نبوت تو بہ براں
و دلیل عطا شدن خاتم ختم نبوت مخصوص بجنابش صلے اللہ علیہ و آلہ وسلم محل کلام

نیست زیرا کہ آیہ **ماکان محمد ابا احد من رجالکم ولکن رسول اللہ**
وخاتم النبیین و حدیث متواتر متفق علیہ جمیع ملل اسلامیہ **لا نبی بعدی** کا شاہد
صادق ناطق تا یوم قیامت است باقی ماند صورت نبوت **بروزی** تو کہ آنرا در
بعض الہام ظلیت و در بعض بغنا فی الرسول و در بعض فی حلل الانبیاء وغیرہ سے قرار
دادہ تعبیر میکنی چنانچہ الہامیکہ بحوالہ صفحہ ۴۹۸ - براہین احمدیہ مذکور شد آں آیہ شریفہ
سورہ فتح در رکوع آخر است آنرا بظاہر سپر نبوت و رسالت بروزی خود قرار دادہ

ھوالذی ارسل رسولہ بالھدی ودین الحق لیظھرہ علی الدین کلہ
وحال آنکہ گفتیم کہ با وجود اکمال دین و اتمام نعمت و من اللہ عطا شدن خاتم نبوت
بحضرت خاتم النبوت صلے اللہ علیہ و آلہ وسلم تا قیامت حالا ضرورت آمدن ہیچ قسم
نبی تابع یا مستقل یا بروزی و ظلی ابدا نمی باشد **علاوہ** برآں میگوئیم کہ در ایں آیہ
شریفہ ذکر نبوت و رسالت و اظہار غلبہ دین محمدی صلے اللہ علیہ و آلہ وسلم بر جمیع ادیان
کردہ شدہ است و فرض کنیم کہ بقول تو عین عبارت ایں آیہ بتو الہام شدہ باشد پس
بالہام شدن یا در خواب یا بیداری بر کسے تلاوت ایں آیہ کردن چنانچہ اکثر حفاظ
و شاغلین بوجہ کثرت شغل حفظ در خوابہا ہم تلاوت آیات مے بینند آیا میشود عند
العقلاء کہ آں ملہم علیہ یا متلو علیہ استحقاق نبوت یا رسالت حاصل کند خاصتہً در زمانہ کہ
اکمال دین و خاتم خاتمیت بحضرت خاتم النبوۃ دادہ شدہ باشد ہذا ایں خیال است و

محال است و جنوں + ورنہ چوں بالہام شدن یا در خواب شنیدن **ارسل رسولہ**
حاصل شدہ است میباید کہ بحبث در خواب شنیدن آیہ **محمد رسول اللہ** ہمین

محمد رسول ہم بشنود یحبت در خواب شنیدن اشداء علی الکفار از کفار ہم بشنود فیہماں در سہر خواب ہر چہ بینہ یا بشنود خواہ خر باشد یا سگ باشد یا شیئے کہ ہمین ہماں چیز خود را موسوم کند در تخصیص بامختص و ترجیح بلا مرجح در خصوص قرار دادن نبوت برائے خود لازم آید و آں باطل باشد فافہم و تامل **ایضاً** آیہ شریفہ اقیموا الصلٰوۃ واتوا الزکٰوۃ ہرگاہ کسے در خواب بشنود آیا میتواند کہ دعوائے نبوت و رسالت نماید یا ہمچہ کہ بدلیل در خواب شنیدن آیہ مذکورہ من محکوم بایجاد نماز و زکوٰۃ قسم جدیدے میباشم و ہرگاہ استحقاق ایں حاصل نباشد پس بالہام شدن آیہ ارسل رسولہ بالھدٰی چگونہ مرزا استحقاق اطلاق نبوت بروزی و ظلی از لفظ (رسولہ) در حق خود حاصل میتوانند شد پس از لفظ رسولہ رسالت بروزی چگونہ ثابت میتوانند کرد بفرض محال اگر تسلیم الہام آیہ مذکورہ کردہ شود ہم میباید کہ بنا بر ہماں معنے رسول باشد کہ در آیہ شریفہ مراد است یعنے رسول اصلی نہ رسول ظلی و بروزی ورنہ دلیل بر دعوائے منطبق نگردد بسبب آنکہ دعوائے مرزا بظاہر برائے زبان بندی خواص بر رسالت ظلی و بروزی است و در دلیل آں کہ آیت ارسل رسولہ بالھدٰی را الہام قرار دادہ ذکر رسول اصلی است از ایں کلمہ (رسولہ) بلا وجہ رسالت ظلی گفتن قطعاً تحریف در کلام الٰہی لازم میآید لہٰذا بر رسالت ظلی و بروزی استدلال کردن بآیہ مذکورہ بالا علان اصل مطلوب را باطل کردہ مشعر و مثبت دعوائے رسالت اصلی میگردد و آں عین شرک فی النبوت است **واما بروز** در اصطلاح اہل کمون و بروز اہل سنت معنی ظہور روح شخص کامل در شخص دوم مبروز فیہ بصفات خودش میباشد چنانچہ مجدد الف ثانی امام ربانی اہل سنت در **جلد ثانی** مکتوب ۵۸ میفرمایند (کہ در بروز تعلق نفس بہ بدن از برائے حصول حیات نیست کہ ایں مستلزم تناسخ است بلکہ مقصود از ایں تعلق حصول کمالات است مر آں بدن را چنانکہ جنے بفرد انسانی تعلق پیدا کند و در شخص او بروز نماید و مشائخ مستقیم الاحوال بعبارت کمون و بروز ہم لب مے کشایند) و بعد از ایں قدرے پیشتر ذکر میکنند (نزد فقیر قول نقل روح از قول بتناسخ ہم ساقط تر است زیرا کہ بعد از حصول کمال نقل ببدن ثانی برائے چہ بود) و باز قدرے پیشتر

مخالفت دلائل با دعوی نبوت ظلی و بروزی

تحقیق معنی بروز وابطال نبوت بروزی کاذب قادیان

ازآن میفرماید (افسوس هزار افسوس این قسم بطلان خود را بمسند شیخی گرفته اند و مستدای
اهل اسلام گشته ضلوا فاضلوا) پس بنابر تحقیق مذکور گذشته از رسالت اصلی نبوت
و رسالت بروزی مرزا صاحب کادیانی هم در باد فناء فانی میشود زیراکه هرگاه مرادش
از رسالت بروزی که آنرا عین نبوت محمدی قرار داده چنانکه گذشت ظهور عین محمد ص در
غلام احمد کادیانی باشد فلیس بشئی زیراکه میاید در این صورت محمد صلے اللہ علیہ و آلہ
وسلم و مرزا شخص واحد باشد و آن نزد اهل اسلام بالیقین باطل است و در صورت ثانیه
اجتماع دو روح در یک بدن لازم می آید و این صورت باطل تر باشد و هرگاه مرادش از
بروز تصرف کردن روح محمدی در بدن غلام احمد باشد هم باطل است چنانچه شیخ
محمد اکبر در اقتباس الانوار میفرماید (که بروز آن را نامند که روحانیت
کمل در بدن کامل تصرف نماید و فاعل افعال او شود) و بنا برایں تقدیر تصرف روح حضرت
محمدی صلے اللہ علیہ و آلہ وسلم در بدن مثالی غلام احمد لازم مے آید چنانچہ برہمیں بنا شیخ مذکور
در اقتباس الانوار بوجود مثالی علی علیہ السلام وقت نجات دادن سلمان فارسی را
از شیر قایل شده است قوله محرر سطور عفے اللہ عنہ مے گوید شاید که روحانیت علی مرتضی ع
صد و بیست سال پیش از ولادت خود وجود مثالی گرفته سلمان فارسی را از شیر نجات بخشیده باشد
پس اگر بر صحت این قول قایل شویم غایت ما فے الباب در اینصورت رسالت و نبوت
بروزی محمد در غلام احمد وجود مثالی مرزا صاحب ثابت خواهد شد و بجهت وجود مثالی فرضی
نبوتش هم فرضی خواهد شد پس رسالت فرضی را تعبیر برسالت ظلی و بروزی و اصلی کردن خالی
از حماقت مطلقه و جهالت مرکبہ نے باشد مع هذا بالضرورة معلوم است که روح سابق
شخصے کمالات علمی و عملی در حال وجود خود کرده چون افلاطون و بقراط و امثالهم پس
بر فرض حلول یا تعلق روح محمدی ببدن کادیانی بعد موت انحضرت از کمالات مکتسبہ آنها
چرا در عہد مرزا ناشی و صادر نمیشوند و چرا مرزا محتاج باکتساب کمالات تجدیدا میباشد و میشود
پس ازیں برہان دلیل اقطع بر بطلان مفروض این قائل است بلکه بسبب بطلان دلیلش مدلولش
هم باطل شد پس بحمد اللہ سبحانہ و تعالے سپر رسالت ظلی و بروزی مرزا را که بحجت قوانین

قاهره قاطعه و شدت براهین باهره ساطعه بریدیم باقی ماند سپر رسالتش **فنا فی الرسول**
که میگوید هرکس بمقام مذکور که دروازه آن مفتوح است رسیده باشد میشود که وے را چادر نبوت
و رسالت ظلی که آنهم عین همان چادر نبوت محمدی صلی الله علیه وآله وسلم است پوشانیده شود
و آن جائے غیرت نیست انتہے **اقول** حمله برخود مے کنی ای ساده لوح + همچو آن شیرے
که بر خود حمله کرد + اے بے غیرت میخواهی بچنیں حمله هائے دریده و بچنیں سپرهائے بریده شده
غیرت اسلام و اسلامیان را زائل کنی وحال آنکه اهل غیرت و انصاف و بصیرت میدانند
که این تاویل مرزا صاحب بفنا فی الرسول بظاهر سپر سیت ورنه دریں دعوے نبوت و رسالت
اصلی مرادش میباشد ورنه قولش که وے را چادر نبوت ظلی که آنهم عین همان چادر نبوت
محمدی صلی الله علیه وآله وسلم میباشد) چه معنے دارد و دریں دو چادر نبوت ظلی و اصلی مرزا
صاحب کے فرق و امتیاز گذاشته است **پس** بسپر تاویل فنا فی الرسول بودنش مخالفت
آیه شریفه ولکن رسول الله وخاتم النبیین و مباینت حدیث صحیح متواتر متفق
علیه لانبی بعدی لازم میآید و هرگاه در فقره النبیین که اسم جنس است بدخول الف و
لام افاده استغراق جمیع اقسام و انواع انبیاء ظلی و بروزی و مثلی و اصلی و فرعی و فنا فی الرسول
و متبوع و تابع و مرسل الی نفسه و الی غیره همه حاصل باشد و بر آں حدیث لانبی بعدی تاکید
اکید کند چگونه این سپرش بحدت فقره نبیین و شدت لانبی بعدی بریده نخواهد شد اینست که
با وجود بریده شدن ایں سپرش هم در زمانه خاتمه نبوت دعوے رسالت کردن البته جائے
غیرت و شرم و حیا میباشد زیراکه ع افلت شموس الاولین وشمسنا +
ابدًا علی افق العلی لاتغرب + این است که قائلین بخاتمه نبوت بوجه همیشه طالع
بودن شمس نبوت محمدی صلی الله علیه وآله وسلم مدعی هیچ قسم نبوت و رسالت را تا قیامت
تسلیم و تصدیق کرده نمیتوانند خواه از دروازه فنا فی الرسول بیاید یا بغل شجره نبوت
آرام گیرد یا از روزنه بروز دخول نماید بهرصورت کاذب و مفتری متصور خواهد شد و باوجود
ایں برهان قاطع ساطع و دلائل قاهر و باهره + فهم سخن گر نکند مستمع + قوت طبع
از متکلم مجوے + **علاوه** بر آں چنان گوئیم که بفرض تسلیم تاویل مذکورش در مقام

فنا فی الرسول بودن معیار اسوہ حسنہ واتباع کامل است پس آنہم منحصر خاص در وجود
ذی جود حضرت ولایت مآب امیر المومنین علی ابن ابیطالب روحی فداہ میباشد و بس
زیرا کہ ازمیان ہمہ مخلوقات وموجودات و سائر ممکنات خالق البریات در علم و حلم و زہد
تقوےٰ وفقر وفاقہ وصبر وتحمل وسخاوت وشجاعت وعبادت واطاعت وغیرہ وغیرہ
مخزن سائر محامد ومجمع جمیع اوصاف ومحاسن مخصوصًا ہماں جناب علوی گویا نمونہ جناب
نبوی بودہ است وقطعًا ویقینًا وحتمًا احدے دیگر باوجود صرف جمیع اعمار خود مثل انجناب
اسوہ حسنہ جناب نبوی صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم حاصل کردہ نتوانستہ است وذلک فضل
اللہ یؤتیہ من یشاء ۔ ایں سعادت بزور بازو نیست ؛ تا نہ بخشد خدائے بخشندہ ؛
اینست کہ البتہ البتہ بجز چنیں کسے احدے دیگر قابلیت وشایان مقام فنا فی الرسول از زمان
ہجرت تاکنوں ہرگز نبود ونہ تسلیم کردہ شد پس بعد ازیں عرصہ از سیزدہ صد سال
کدام عقل عاقلے چنیں متحیر وادی ضلالت وغریق بحار جہالت را کہ کارش بجیالش خبر مردن
وبردن وخوردن چیزے دیگر نباشد اوّلًا بمقام فنا فی الرسول تسلیم کند وپس ازاں بایں
تاویل بارد وتحویل شارد بمناصب جلیلہ ومراتب جمیلہ نبوت ورسالت وامامت وامارت
تصدیق کند نعوذ باللہ تعالیٰ منہا واستغفر اللہ ربی واتوب الیہ امثال وبراچہ
مجال کہ باچنیں شہسواران عرصہ رسالت ونبوت ونامداران بقعۂ امامت وفتوت ہمقلم و
ہمقدم بودہ باشد **واما در مقام فنا فی الرسول** بودن علی مرتضےٰ کہ ہیچ مخالف
وموالفے ازاں انکار کردہ نتواند کافی است برائے شہادت آں تحریرات عمر ابن بحر الجاحظ
کہ از اعاظم علمائے قدمائے اہل سنت است چنانچہ در رسالہ خود بمقام فنا فی الرسول
بودن علی علیہ السلام مینویسد **واما علی بن ابی طالب** اگر خواہیم تنہا کمالات شریفہ ومقامات
کریمہ ومناقب سنیہ او را ذکر کنیم طومارہا بسیار باں وفا نہ کند اصلش صحیح ونشارش کریم
وشانش عظیم وعلمش بسیار وحلمش بے شمار وبیانش عجیب ولسانش خطیب صفاتش حمیدہ
واخلاقش پسندیدہ واوصافش موافق حسب وافعالش مطابق نسب وہر چند کسے اہتمام
در وصف آں امام رفیع مقام کند زیادہ از جملے نتواند وچونکہ ایں کتاب تاب اطناب وصف

ثبوت مقام فنا فی الرسول مخصوص بحضرت علی علیہ السلام

آں عالیجناب ندارد ہمیں مجمل کہ نمونہ ایست ازاں مفصل کسے کہ خواہد اکتفا تواند کرد **قول**
بہمیں قسم جمیع متقدمین وسایر متوسطین وہمہ متاخرین علماء ومجتہدین مستندین جمیع ملل
اسلامیہ بمقام فنا فے الرسول بودن زوج بتول وسیف اللہ المسلول علی ابن ابیطالب
علیہ السلام معترف میباشند **واما** دلایل وبراہین بر اثبات آں پس مطابق مقال فاضل
موصوف بحدیست اندکہ احصاء از فرد بشر را احصار آنہا ممکن نتواند بود **منہا** آیہ شریفہ
اولئك هم خير البريه در ذیل تفسیر ایں آیہ ابن مردویہ بچہل وچند طریق **و** اخطب
خوارزم **و** اصفہانی وابوبکر شیرازی کہ ہمہ اعیان علمائے اہلسنت اند روایت کردند کہ
بوقت نزول ایں آیہ حضرت رسول صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم فرمود یاعلی اولئك انت
وشیعتك وابن مجاہد در کتاب ولایت **و** دیلمی در فردوس الاخبار **و** احمد حنبل در فضایل
و خطیب در تاریخ **و** اعمش **و** دارمی از حضرت عایشہ **و** ابن ابی حازم از جریر روایت کردہ
اند قال النبی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم علی خیر البشر من ابی فقد کفر
ومن رضی فقد شکر یعنے علی بہترین بشر است ہرکس ابا کند بتحقیق کافر است و
ہرکس راضی باشد بتحقیق شاکر است **پس** کسیکہ بنص قرآن خیر البریہ بہترین روئے
زمین وبنص حدیث متواتر بہترین بشر بودہ باشد چگونہ در مقام فنا فے الرسول از دیگران
بیشتر واولے نباشد ودیگر را در مقام فنا فے الرسول بودن با جنابش چہ مناسبت متصور
بود **ومنہا** نزول آیہ شریفہ قل لا اسئلكم عليه اجرا الا المودة فی القربیٰ خاص
در شان انجناب واہلبیتش میباشد بنحویکہ محبت ایشان تا قیامت بر امت محمدی صلے اللہ
علیہ وآلہ وسلم فرض عین گردیدہ وعداوت ومخالفت شان برہمہ حرام شدہ حتے کہ محبت
ایشان علامت ایمان وعداوت شان علامت نفاق در احادیث قرار گرفت چنانچہ
بر اہل عرفان ایں مطلبے کہ بحوالہ احادیث گفتیم پوشیدہ نیست **امام ثعلبی** در ذیل
تفسیر آیہ مذکورہ روایت کردہ کہ پرسیدند یارسول اللہ کیستند اہل قرابت تو کہ محبت ومودت
شان اجر رسالت تو وبر ما واجب گردیدہ است فرمود **علی وفاطمہ وحسن و**
حسین علیہم السلام منہا احادیث بکثرت در اثبات مودت ومحبت ائمہ اطہار رسانید

ادلہ واضحہ متواترہ بر فنا فی الرسول بودن علی

فنافی الرسول بودن علی از دلائل قرآنیہ

اخبار را برار مسطور اند چونکہ محل مقتضی نیست محض بجوالجات بعض کتب اکتفا میکنیم ہر کس بخواہد بصحیح بخاری و مسلم و فردوس الاخبار دیلمی و مسند احمد حنبل و خصائص نسائی و مودۃ القربیٰ ہمدانی و صحیح ابو داؤد و رسالہ اعتقاد ابوبکر شیرازی و شرح نہج البلاغہ ابن ابی الحدید وغیرہا ملاحظہ فرمایند کہ در اینہا بالتفصیل احادیث مودت قربے رسول اللہ صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم مسطور اند و حقیر ہم بعض ایں احادیث را در کتاب **منہاج السلامۃ** مع اقسام مودت جمع کردہ ام پس چنیں کسیکہ محبت و مودتش تا قیامت بر جمیع اہل دنیا خواہ مرزا کادیانی باشد یا بہ روحدش بنص قرآن و احادیث متواترہ واجب و علامت ایمان مقرر و معین شدہ باشد چگونہ از ہمہ اہل دنیا در مقام فنافی الرسول بودن اولے نباشد و مرزا کادیانی را در ایں مقام فنافی الرسول بودن باجنابش چہ مناسبت میتواند بود منہا آیہ شریفہ مباہلہ قل تعالوا ندع ابنائنا وابناءکم ونساءنا ونساءکم وانفسنا وانفسکم است باتفاق جمیع مفسرین و محدثین و متکلمین موالفین و مخالفین ثابت است کہ نفس رسول درایں آیہ مباہلہ مخصوص نام علی علیہ السلام است و دراصل نفس نام جسد یست کہ با روح متلازم باشد بنحویکہ بقاء روح بقاء جسد و بقاء روح فنا جسد لازم ملزوم است و در قرآن علی را بایں جہت نفس رسول نام گذاشت کہ علی و محمد علیہما السلام بمنزلہ جسد و روح باہم متلازم یک دیگر میباشند زیرا کہ خون و روح و گوشت و پوست و استخوان ایشاں یکے است لقول النبی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم یا علی روحک روحی جسدک جسدی عظمک عظمی لحمک لحمی دمک دمی و ایں دراصل بوجہ بودن خلقت ایشاں از یک نور خاص الٰہی میباشد کہ فرمودہ است رسول اکرم صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم خلقت انا وعلی من نور واحد قبل ان یخلق اللہ السموات والارضین بالفی عام اوبعشرۃ الاف عام یعنے قبل پیدایش دنیا دہ ہزار سال من و علی از یک نور پیدا کردہ شدیم و مثل مشہور است کل شیٔ یرجع الی اصلہ پس کسیکہ بنص قرآن نفس رسول و بنص حدیث روح و گوشت و پوست و خون و استخوان رسول باشد چگونہ در مقام فنافی الرسول بودن وے از جمیع اہل دنیا اولے نباشد و با وجود وی چہ و نفس رسول در مقام فنافی الرسول کیست کہ

اختصاص بیشتر باشد فقد برمنها آیہ شریفہ انما یرید اللہ لیذھب عنکم الرجس اھل البیت ویطھرکم تطھیرا کہ صریحست در عصمت و طہارت اہل بیت علیہم السلام از جمیع ذنوب وسائر عیوب ومناقص ونقائص زیرا کہ رجس اسم جنس و لامش لام جنس است وشامل ہمہ افراد رجس است کبیرہ وصغیرہ کلی وجزئی ظاہری و باطنی صوری ومعنوی بالعمد وبالسہو ہمہ در رجس داخل اند چنانچہ اینک ائمہ علم لغات قاموس وصحاح ومصباح ومجمع البحرین. و منتہی الارب وصراح وغیرہ بالاتفاق ہمیں را نوشتہ اند ومفعول یطھرکم محذوفست تا شامل ہر امرے باشد کہ تطہیر تعلق با و تواند گرفت ومراد در آیہ از اہلبیت باتفاق کافہ مفسرین ومحدثین ومتکلمین فرق مسلمین حضرت رسول اللہ وامیر المومنین وفاطمہ زہرا وحضرت حسن وامام حسین علیہم السلام اند تصدیق این ہر کس خواہد پس ملاحظہ کند احادیث متواترہ را در جمع بین الصحاح الستہ از چند طریق ودر مناقب ابن مرد ویہ از صد وسی طریق ودر جمع بین الصحیحین وتفسیر ثعلبی ومسند احمد حنبل وغیرہا کہ در آنہا بالتفصیل بطرق متعددہ متجاوز از صد تو آم روایت کردہ اند کہ حضرت رسول اکرم صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم ہمیں معصوم بگانہ را زیر عبائے شتری جمع فرمودہ دعا کرد اللھم ھولاء اھل بیتی وخاصتی فاذھب عنھم الرجس وطھرھم تطھیرا یعنی خداوندا ایشاں اند اہل بیت من پس دور و زایل گرداں از ایشاں جمیع اقسام نجاست وپلیدی ورجس وپاک گردان ایشاں را حق پاک گردانیدن اینست خلاصہ تحقیق آیہ تطہیر کہ دریں مقام اثبات فنائے الرسول بغایت اجمال خلاصۃ المقال را بحبث تو نوشتم وللبحث مقام آخر تا معلوم کنی کہ با وجود ثبوت عصمت وطہارت علی ابن ابیطالب از قرآن واحادیث متواترہ چگونہ میشود کہ آنحضرت در مقام فنائے الرسول نبودہ باشد وشل مرزائے کادیانی بدون عصمت وطہارت کہ از طلوع تا غروب آفتاب مرتکب ہزار ہا قسم معاصی میشود وشایان مقام فنائے الرسول بودہ باشد منہا عز الدین عبد الرزاق حنبلی و حافظ ابو بکر بن مردویہ و ابو یوسف یعقوب بن سفیان نسوی وسدی وثعلبی وغیر ایشان در کتب وتفاسیر خود نوشتہ اند آیہ شریفہ فان اللہ مولاہ وجبریل وصالح المؤمنین یعنے خدا وجبریل وصالح مومنان ناصر ومعین پیغمبر صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم میباشند ودر ذیل

اہل بیت نام پنجتن پاک است وعصمت اینہا ورد کادیانی

تفسیر آیه مذکوره روایت کرده اند که صالح المؤمنین علی ابن ابی طالب علیه السّلام است **پس**
این آیه شریفه بچند وجه دلیل است بر فنا فی الرسول بودن حضرت امیر المومنین علیه السلام
اوّل اینکه نامش با نام خدا وجبرئیل مقرون گشته پس آنجناب از دیگران اولے در مقام فنا فی
الرسول مے باشد **دوم** بالیشان در نصرت و اعانت پیغمبر صلے اللہ علیه و آله وسلم شرکت
یافته پس تا سر مینے چگونه در مقام فنا فی الرسول نخواهد بود **سوم** اینکه از جمله همه مومنان
او مخصوص بذکر و نصرت شد بهمین جهت که از همه آنها همین جناب مخصوص در مقام فنا
فی الرسول بوده است ورنه اگر کسے دیگر باین مقام میبود البته وے هم در آیه مذکور مے شد
اذ لیس فلیس **چهارم** - اضافه صالح بے هیچ قیدے بمومنین بقعه یرحرف حصر بحیث
در اینکه از جمله مومنان صالح مطلق منحصر است در او مثل آنکه گویند فلانے بزرگ قبیله یا پادشاه
عالم یا حاکم شهر است چه اگر بزرگ و پادشاه و حاکم منحصر در فرد نباشد بلکه مشترک در چند نفر باشد
این تعبیر صحیح و مستحسن نیست چنانکه نزد اهل لسان در نهایت ظهور و بیانست و بر اهل عرفان
عیانست **پس** چون از جمله مومنان صالح مطلق منحصر در آنجناب بنص قرآن باشد البته
صلاحیت مقام فنا فی الرسول بودن هم منحصر در همان جناب است وبس **منها** اینَّ
بلاهین بر مقام فنا فی الرسول بودن حضرت علی علیه السّلام جهاد کردن آنجناب با کفار است
در راه خدا که بحض صدور فرمان جناب نبوی صلے اللہ علیه و آله وسلم فداه روحی برائے
نصرت و یاری آنحضرت صلے اللہ علیه و آله وسلم جان عزیز خود را در معارک و مهالک ساخته
و بهار بر پیشار موت اندیشه نمیده است ان علیا یلعب بالموت کما یلعب الصّبیّ
بشندی امه برستیکه علی بازی میکند با موت چنانکه اطفال بازی میکنند با پستان مادر خود
بدیا با امام حسنؑ فرمود برستیکه پدر تو علی فی سبیل اللہ جهاد میکند پس نمیپاند هل تسقط الموت
علیه او اسقط علی الموت آیا من خود را بر موت میاندازم یا موت خود را بر من میاندازد
خلاصه این مطلب از نهایت شهرت و مسلمیت مستغنی است از بیان زیرا که در همه غزوات
نتح در دست او بوده است و همیشه کشف بلیه اعدا را و منموده ما لفت یک شمه از تصرف او
به یمت کنیزه بدر که نصف مشرکین را تنها آنجناب کشته است و نصف دیگر را همه مسلمین

دلائل عقلیه بر اثبات فنا فی الرسول بودن علی علیه السلام

باشد ہزار ملائکہ مسومین و در غزوہ احد ہمہ اہل اسلام گریختند و آنجناب تنہا ماند و جنگ میکردہ است تا اینکہ مشرکین را دفع نمود و منہزم فرمود آنگاہ در میان زمین و آسمان ملائکہ گفتند لا فتی الا علی لا سیف الا ذوالفقار و جبرئیل بحضرت رسول اکرم صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم گفت کہ حسن مواسات علی با تو ملائکہ را متعجب آورد حضرت فرمود چرا نکند وا زمن است و من ازو یم پس آیا میشود کہ چنین کسے در مقام فنا فی الرسول نبودہ باشد و در غزوہ خندق عمرو بن عبدود دشمن نبوی از دست علی کشتہ شد کہ حضرت پیغمبر صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم فرمود لضربۃ علی یوم الخندق افضل من عبادۃ الثقلین و بروایتے افضل اعمال امتی الی یوم القیامۃ یعنی یک ضربت علی در روز جنگ خندق بہتر و افضل است از عبادت جن و انس و بروایتے بہتر و افضل است نزد خدا از عبادت و اعمال تمام امت من کہ تا روز قیامت آنہا بجا آورند و اگر این مقام را گنجائش زیادہ برائے ... و للبحث مقام آخر اینجا ہمین قدر برائے دیدہ حق بین کفایت میکند اعتراف حضرت عمر واللہ لولا سیفہ لما قام عمود الاسلام مصنف رسالہ خلافت راشدہ عبدالکریم سیالکوٹی مخصوصا در این اعتراف حضرت عمر بنظر انصاف تامل کنند تا وے را معلوم گردد کہ در جواب خلافت راشدہ اش ہمین قول حضرت عمر کفایت میکند کہ ہرگاہ شمشیر علی علیہ السلام نمیبود ہر آئینہ ستون دین و اسلام قایم و ایستادہ نمیشد پس کسیکہ بچنین بے باکانہ در چنان مہالک و معارک عظیمہ محض بغرض ترویج دین حضرت رسول صلی اللہ علیہ و آلہ جان عزیز خود را بلا تامل باندازد آیا میشود کہ در مقام فنا فی الرسول نبودہ باشد منہا از عمدہ ترین دلایل باثبات فنا فی الرسول بودن امیر المومنین علی بن ابی طالب علیہ السلام حدیث متواتر مواخات است کہ حضرت رسول ہر دو از اصحاب را باہم برادر کرد سلمان را با بوذر و عمر را با بوبکر و ہمچنان دیگران را ولکن با خود مخصوص علی را برادر ساخت چنانچہ شارح مصابیح در مناقب و ترمذی در صحیح و احمد حنبل در مسند در چند موضع و بلاذری و سلامی و ابو عمرو قاضی و ابن بطہ از شش طرق و در تفسیر قطان و حسن و وکیع و ثعلبی و ابو داؤد در سنن و در جزو سوم جمع بین صحاح ستہ و غیرہم بسیارے محدثین اہل سنت و شیعہ نوشتہ اند کہ چون حضرت رسالت مآب صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم

برہان قاطع اثبات فنا فی الرسول بودن علی علیہ السلام

میان اصحاب خود مواخات بست لکن علی را با کسے برادر نہ کرد پس علی علیہ السلام عرض
کرد یا رسول اللہ میان ہمہ اصحاب خود مواخات نمودی و مرا واگذاشتی فرمود ترا برائے
خود گذاشتم تو برادر منی و من برادر توام ہر کس بتو حرفے گوید بوے بگو من بندہ خدا و برادر رسول
خدا میباشم بخدائے کہ مرا بحق نبوت فرستادہ ترا نگذاشتم مگر برائے خودم یا علی اما ترضی ان
تکون منی بمنزلۃ ھارون من موسےٰ اے علی آیا راضی نمیشوی کہ تو برائے من مثل ہارون برائے
موسےٰ بودہ باشی الا انہ لا نبی بعدی مگر آنکہ بعد من کسے نبی نمیتواند بود و در جمع
بین صحاح ستہ و فردوس الاخبار دیلمی و دیگران روایت کردہ اند کہ دو ہزار سال پیش
از آنکہ خدا یتعالے آسمانہا را خلق فرماید بر در بہشت نوشتہ کہ محمد رسول اللہ و علی
اخو رسول اللہ و بروایت دیگر ہر شئے را کہ خلق میفرمودہ است ایں عبارت برآں نوشتہ
بود فلما خلق اللہ القمر فکتب علیہ لا الہ الا اللہ محمد رسول اللہ علی اخو رسول
اللہ وھی السواد التی ترونھا یعنی این سیاہی کہ در جرم قمر میبینید ایں کلمۂ توحید و کلمۂ شہادت
و با آن علی برادر رسول اللہ نوشتہ میباشد فکیف ضلت العقول والافہام للانام
واین الاذھان الحافظۃ والالسن اللافظۃ تا بیان کنند کہ آیا میشود مثل علی علیہ السلام
کسے را مخصوصاً خواجۂ کائنات فخر موجودات حضرت رسالت مآب صلے اللہ علیہ وآلہ
وسلم روحی فداہ از میان ہمہ اقارب و اصحاب بلکہ از میان جمیع موجودات بہ برادری خود
بخواند در مقام فنا فی الرسول نبودہ باشد و تا چنین نبودہ چگونہ میشود کہ مخصوصاً ہمان جناب
بہ برادری آنحضرت مقرر گردید و ہمہ دیگران ازایں فخر عظیم مایوس گردیدند با وجود چنیں
برہان روشن و دلیل مبرہن منکر فنا فی الرسول بودن علی البتہ چون منکر شمس طالع میباشد
و آن نمیشود الا عن غایت التعصب والجدال وعن قلب شقی عدو وقال +
ھذا القول بصدق المقال منہا اقطع حجج بر اثبات فنا فی الرسول بودن علی علیہ
السلام تقدم آنحضرت است بر ہمہ مومنان بسبق ایمان چنانچہ در جمع بین الصحاح الستۃ مروی است
کہ روزے طلحۃ بن شیبہ افتخار میکرد کہ من اولی الحجابۃ خانۂ خدا میباشم کلید خانہ خدا در دست منست
و عباس بگفت من اولے میباشم کہ سقایت و آب دادن حجاج با منست و حضرت امیر

ثبوت فنا فی الرسول بودن علی ع

مومنان علی علیہ السلام گفتا یمانکی از ہمہ مردم پیشتر وجہادمن باکفار از ہمہ بیشتر است پس این
آیہ در اولویت و افضلیت و در مقام فنافی الرسول بودن علی نازل شد اجعلتم سقایۃ
الحاج وعمارۃ المسجد الحرام کمن آمن باللہ الی قولہ تعالیٰ ان اللہ عندہٗ
اجر عظیم یعنی آیا شما قرار میدہید آب خورانیدن حجاج و آبادی و تعمیر مسجد الحرام را مساوی
کسیکہ ایمان بخدا آوردہ الخ و نیز در جمع بین الصحاح ستہ و در فردوس الاخبار دیلمی مرویست
کہ حضرت پیغمبر فداہ روحی فرمود یا علی انت اول المسلمین اسلاما وانت اول المومنین
ایمانا یعنی اے علی تو از ہمہ مسلمین پیشتر اسلام آوردی و از ہمہ مومنین پیشتر ایمان آوردی و
امام فخر الدین رازی در تفسیر وغیرہ آوردہ است ذیل تفسیر آیہ السابقون السابقون اولئک
المقربون کہ سابق این امت علی ابن ابیطالب علیہ السلام است پس چون سابق الاسلام و سابق
الایمان بودن علی از قرآن و ار حدیث و از اعتراف ائمہ اہل سنت و شیعہ بالاتفاق ثابت
باشد از ہمہ زیادہ مقرب بودن آنجناب ہم ثابت شد و باین مقام مقربیت رسیدن ممکن
نیست تا در مقام فنافی الرسول نباشد پس جائیکہ مثل علی ابن ابیطالب کہ اول المسلمین
و مومنین و سابقون و مقربون بودہ طرفۃ العین بت پرستی نکردہ بوجہ فنافی الرسول
بودنش باشد آیا میشود کسیکہ چہل سال کامل بت پرست بودہ بعد از ان مسلمان شود ہم
در ہمان مقام فنافی الرسول بودن مثل علی تسلیم کردہ شود یا نعوذ باللہ مثل مرزا قادیانی
کہ گذشتہ از بت پرستی چہل سال سیزدہ صد سال کامل ابا عن جد در وادی ضلالت و جہالت
و گمراہی حیران بودہ حالا علی راس المائۃ الرابعۃ عشر دعوے فنافی الرسول بودن
کند تسلیم نمودہ شود ھیہات ھیہات قد ضلت العقول وتحیرت اذھان الفحول
وتغیرت ادیان الجہول وقد کثرت الضلول فکیف علی الصدق دلیل واین
الی الحق سبیل فسبحان اللہ الجلیل علی دین نبیہ الخلیل حافظ و وکیل
منہا سد ابواب ہمہ و فتح باب علی مخصوصا در مسجد شاہد بین بر فنافی الرسول بودن علی
علیہ السلام است و این تنہا از ہمہ مشہور است میان دوستان و دشمنان آنحضرت بتفصیل
اثبات آن حقیر در کتاب منہاج السلامہ کردہ است این مقام اثبات آن

حجت بر فنا فی الرسول بودن علی

نیست ولیعت مقام اخر لیکن بالاجمال تمیق استدلال آن بر فنا فے الرسول بودن
علی لازم است لہذا میگوئیم کہ بچند وجہ وجیہ استدلال ازاں میتوان کرد اوّل بجہت آنکہ
تولد آنجناب در مسجد و شہادتش نیز در مسجد پس خدا و رسول خواستہ کہ یکی ابتداء و انتہایش
در مسجد باشد میباید کہ این حیوۃ مستعار کہ چند روزہ باقی و برقرار دارد ہم چنیں کسے را
در مسجد باید باشد پس خانہ زاد خدا و پرورش و شہادت یافتہ خانہ خدا چگونہ میتوانند کہ در مقام
فنا فے الرسول بودن از ہمہ اولے و اقرب نباشد دوم درایں تولد و سکونت و شہادت
یافتن علی مخصوصاً در خانہ خدا تفہیم و افہام و تعلیم و اعلام بخواص و عوام انام است باینکہ
بمفاد اہل البیت اعرف بما فی البیت علی علیہ السلام بوجاہل بیت اللہ بودن واقف
و عارف اسرار خدا میباشد و چنیں عارف اسرار و خانہ زاد خدا چگونہ میتوانند در مقام فنا
فے الرسول نبودہ باشد ایں اقطع حجج و ابین براہین برائے ثبوت مدعی میباشد ورنہ چرا
دیگراں را ایں فخر جسیم و عزت عظیم حاصل نشد منہا تزویج آنحضرت است و تخصیص او
بزوجیت حضرت فاطمہ و حال آنکہ در جواب دیگران رسالت مآب فرمود کہ منتظر امر و فرمان
الٰہی میباشم چنانچہ ہمہ مخالفان این حدیث را صحیح و مسلم داشتہ اند کہ ختمی مآب صلے اللہ علیہ
و آلہ وسلم درخواست احدے از اقارب و احباب و اصحاب قبول نفرمود و پیوستہ منتظر
امر الٰہی بود تا آنکہ فرشتہ آمد و گفت یا محمد صلے اللہ علیہ و آلہ وسلم مرا خدا فرستادہ کہ نور را با
نور تزویج کن فرمود کرا باکہ گفت علی را با فاطمہ خدائے تعالےٰ ایشاں را بالائے ہفت آسمان
تزویج کرد و جبریل و میکائیل و اسرافیل را با ہفتاد ہزار ملائکہ کروبیان و ہفتاد ہزار ملائکہ
مقربین گواہ تزویج ایشاں مقرر و معین فرمودہ است و جعل صداقہا الارض فمن
مشی علیہا مبغضاً لہا و لذریتہا مشے حراماً و صداق و مہر آن صدیقہ تمام زمین
را قرار دادہ است پس مبغض آں صدیقہ و دشمن ذریتش بر این زمین بطریق حرام راہ میرود
پس درایں دلالت روشن است بر مقام فناء فے الرسول بودن علی علیہ السلام چہ اگر دیگرے
ہرگاہ ہر کسے قابلیت ایں میداشت آنحضرت صلے اللہ علیہ و آلہ وسلم درخواست ہمہ
آنہا منظور میفرمود پس ممتاز شدن علی مخصوصاً بتزویج با فاطمہ حجت قاطعہ بر بودنش در مقام

دلیل دوم بر فناء فی الرسول بودن علی علیہ السلام

فنا نفے الرسول است وبس منہا از جملہ دلایل قاطعہ و براہین ساطعہ بر ثبوت فنا فی الرسول
بودن امیر مومنان و مولائے متقیان علی ابن ابیطالب علیہما السلام حدیث طیر است کہ میان
خاصہ و عامہ مشہور و متواتر و متفق علیہ است چنانچہ سی و پنج نفر از صحابہ این حدیث را از
انس روایت کردہ اند واکثر علمائے عامہ مسلم داشتہ اند و خلاصہ حدیث مذکور آنست کہ
بصورت اعرابی ملکے یک جانور مشوی بریانی از جنت را خدمت حضرت رسول اکرم صلے اللہ
علیہ و آلہ وسلم حاضر کرد پس آنحضرت گفت اللھم ائتنی باحب الناس و باکثر روایۃ
یا احب الخلق الیک لیاکل ھذا الطیر معی فجاء علی فاکلھما یعنے خداوند تعالیٰ
برائے خوردن این مرغ بریان نزد من کسے را کہ از ہمہ مردم یا از ہمہ خلق دوست را زیادہ نزد دوست
داشتہ باشی تا با من در خوردن این مرغ جنت رفاقت کند پس علی آمد و ہمرہ حضرت ع
علیہم السلام تناول فرمودند پس در حدیث کلمہ خلق اسم جنس است و بر آن دخول الف
لام افادہ استغراق مینماید و کلمہ احب اسم تفضیل است از آن ثابت شد کہ در خواست
رسول اکرم صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم بطلب شخصے بود کہ نزد خدا از کل افراد مخلوقات الٰہیہ
یعنی عرشی و فرشی و ہوائی وغیرہا زیادہ تر محبوب بودہ باشد و آن بجز علی علیہ السلام دیگرے
نیامد وآنچہ در خصایص نسائی احمد بن شعیب سنی حدیث ضعیفے بعنی حضرت
ابوبکر و حضرت عمر و بفرمان حضرت رسول واپس رفتن آنہا را بایں نحو نقل فرمودہ فجاء

ابوبکر و رجع ثم جاء عمر و رجع ثم جاء علی فقال رسول اللہ یا علی انی الی
ثلثا مخالف متواترات است علاوہ بر آن معلوم میشود کہ واضع این فقرات در حدیث مذکور
دشمن شیخین بودہ و یا دوست احمق زیرا کہ در آمدن و بفرمان نبوی باعتراض واپس رفتن
شیخین چہ فضیلت شان ثابت تواند شد بلکہ بالا علان ازین فقرات اہانت و ذلت شان
ثابت کردہ است و آخر الامر این واضع فقرات ہم تسلیم کردہ کہ بعد واپس رفتن حضرت
شیخین علی تشریف آورد و با پیغمبر در خوردن مرغ بریان رفاقت نمود پس بنظر انصاف
بنگر کہ آیا میتواند کسے احب اللہ از جمیع اقسام مخلوقات بودہ باشد لکن در مقام فنا فی
الرسول نباشد بلکہ احب الخلق الی اللہ گردیدن حضرت امیر بوجہ ہمیں فنا فی الرسول بودن

انجناب است ورنہ آنہائیکہ بخیال شما در مقام فنا فی الرسول اند باوجود آں چہ منصوص شل علی
یا حب الخلق الی اللہ نشدند و ہرگاہ علی دریں مقام فنا فی الرسول نے بود لوکشف
الغطاء لما ازددت یقیناً نمیفرمود چہ خوب وحسن انصافی است کہ ہم چنیں کسے بخیال
شما استحقاق مقام فنا فی الرسول ندارد واما آنہائیکہ باین درجہ محبوب خدا نباشند وبشہادت
بخاری وغیرہ مکرر در نبوت پیغمبر صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم شک کردہ بگویند واللہ ما شککت
فی نبوتک کشکی یومی ھذا وہمیشہ تا آخر عمر خود بعد شک توبہ نمایند وبگویند امنت باللہ
ربّاً وبمحمد صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم نبیاً وبالاسلام دیناً وبالقرآن کتاباً آنہا در
مقام فنا فی الرسول بخیال شما بودہ باشند ویا ضلہ آنہا کہ اینک بعد از سیزدہ صد سال ایں
مرزا کامیابی مضل ضال کہ صدہا فرسخ از مرکز علم وفضل وکمال دور راندہ شدہ است باین لغو قیل
وقال وجنگ وجدال منہا ہر کلاہ خود بہوا پرانیدہ با مریدانش ہم اصحاب عمایم وارباب مکارم
باشند وہم چنیں فضولات المقال وضیق المجال بخیال محال چوں جناب زوج بتول وسیف
اللہ المسلول در مقام فنا فی الرسول خود را قرار دہد نعوذ باللہ المتعال من مقال ھذا
الدجال زین الکفار وفخر الجہال ع چہ نسبت خاک را با عالم پاک۔ فاللّٰھم
انی اعوذ بک بلسانی وابرء الیک بجنانی مما صنع غلام احمد الکادیانی علیہ
ما علیہ ضمناً ممتحن بالایمان بودن علی علیہ السلام است کہ آن اجلہ ائمہ محدثین شیعہ و
سُنی تسلیم نمودہ در مسانید خود باسانید متواترہ ذکر فرمودہ اند از انجملہ در ترمذی و در جامع
الاصول و در خصائص نسائی و در مسند احمد حنبل و در استیعاب وغیرہا حدیث ممتحن بالایمان
بودن علی علیہ السلام را باین نحو ذکر فرمودہ اند جاء النبی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم
اناس من قریش فقالوا یا محمد انا جیرانک وحلفائک وان اناساً من عبیدنا
قد انوک ولیس فیھم رغبۃ فی الدین ولا رغبۃ فی الفقہ انما فروا من ضیاعنا
واموالنا فارددھم الینا فقال صلی اللہ علیہ وسلم لابی بکر ما تقول فقال صدقوا
انھم جیرانک وحلفائک فتغیر وجہ النبی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم ثم قال
یا معشر قریش واللہ لیبعثن اللہ علیکم رجلاً منکم قد امتحن اللہ قلبہ بالایمان

بیان ممتحن بالایمان بودن علی علیہ السلام

برهان شصت وششم بر فنافی الرسول بودن علی

فلیخضربنکم علی الدین او یضرب بعضکم قال ابو بکرؓ انا هو یا رسول الله
قال النبیؐ لا فقال عمرؓ انا هو یا رسول الله فقال النبی صلی الله علیه و آله وسلم
لا ولکن هو الذی یخصف النعل وکان اعطی علیاً نعلہ یخصفها خلاصہ ترجمہ آنست کہ جماعتے از قریش خدمت پیغمبر صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم حاضر شدہ عرض کردند یا محمد صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم ما ہمسایہ وہم حلف شما ہستیم جماعتے از غلامان ما نزد شما آمدہ اند و حالانکہ آنہا را در دین ہو دانش رغبتے نیست آنہا از زمین واموال ما فرار اختیار کردہ اند پس کہ آنہا را بطرف ما مسترد فرمائی آنگاہ آنحضرت بابو بکر رضی اللہ گفت رائے تو چیست عرض کرد صدق است آنچہ ایشاں گفتند پس صورت آنحضرت از سماع این فقرات از غضب متغیر گشت وفرمود اے معشر قریش سوگند بخدا وند کہ میفرستد حق تعالےٰ بطرف شما شخصے را کہ قلب او را بایمانش امتحان کردہ خواہد بود تا جماعتے را از شما بر دین قتل نماید آنگاہ حضرت ابو بکرؓ عرض کرد یا رسول اللہ آن ممتحن بایمان من ہستم جناب نبوی صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم فرمود تو نیستی اے ابو بکرؓ پس عمر رضی اللہ عنہ گفت ممتحن بایمان من ہستم حضرت فرمود تو ہم نیستی اے عمرؓ بلکہ آن ممتحن بایمان قاتل کفار ومنافقان دوزندہ نعلین من است ودیہ اند کہ حضرت علی رضی اللہ عنہ در نعلین رسالت مآب صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم پنبہ داخل کردہ میدوزد **و** ابن مغازلی شافعی در مناقب وغیرہ روایت کردہ اند کہ عمر رضی اللہ عنہ گفت از رسول خدا شنیدم کہ میگفت اگر ہمہ سماوات وارض را در یک کفہ میزان گذارند وایمان علی رضی اللہ عنہ را در کفہ دیگر ایمان علیؑ از ہمہ زیادی کند **و** ایضاً فاضل مذکور در کتاب مزبور روایت کردہ کہ آنحضرت فرمود لولا علی ما عرف المؤمنون بعدی خلاصہ آنکہ خلاصۃ المقال را برائے تو در اینجا ضبط کردم وللبحث مقام آخر وبالجملہ تفصیل این مطلب در رسالہ **سیف الفرقان** کردہ ام پس ممتحن بالایمان بودن علی علیہ السلام بوجہ بودن جنابش در مقام فنا فی الرسول است ورنہ چرا دیگران باوجود خواہش کردن ممتحن بایمان نشدند چہ خوب انصاف است کسیکہ اعتراف سُنی وشیعہ واقرار دشمن ودوست ممتحن بایمان باشد او در مقام فنافی الرسول بخیال شما نباشد وکسیکہ ایمان ودینش عین دراہم ودنانیر باشد وے

مستحق درجه و مقام مذکور بوده باشد حیف بچنیں منصبے که ظلم را عین انصاف نامد و دجال
عبدالدراہم والدنانیر پنجالی را در مقام فنا فی الرسول تسلیم نماید منها در شرح نہج البلاغه از مسند
احمد حنبل و در مناقب ابن مغازلی بهشت سند روایت کرده که روزے آنحضرت صلے الله علیه
و آله وسلم با علی علیه السلام راز میگفت و خلوت کرده بود و بسیار طول یافت جمعے از روے حسد
گفتند امروز با پسر عمّ خود چه طول داد سرّ گفتن را این سخن بحضرت رسالت مآب رسید فرمود من
با و راز نمیگفتم بلکه خدا با و راز میگفت سبحان الله جلت عظمته هرگاه حضرت امیر مومنان علیه
السلام در مقام فنا فی الرسول نبود چگونه خدا و رسولش با وے راز میگفت این هم از اجله دلیل
است بر مقام مذکور بودن حضرت امیر علی علیه السلام و این حاصل نشد آنحضرت را مگر بوجه
اتباع کامل و اسوه حسنه که گویا آنحضرت نمونه محمدی صلے الله علیه و آله وسلم بود و احدے از
دیگران را نرسید و نمیرسد که مثل آنجناب فداه روحی اتباع کامل حاصل کند و لهذا کسے را نمیرسد
هم که در این مقام فنا فی الرسول باشد این مخصوص بهمان جناب بود و بس مرزا کادیانی را چه
مجال که با چنین شهسواران عرصه نبوت و رسالت و نامداران بقعه فتوت و امامت هم قلم
یا همقدم باشد ؎ این خیال است و محال است و جنون ✤ ورنه قطع نظر از نفس رسول الله
و روح و جسد و عظم و دم و لحم آنحضرت بودن و نیز گذشته از تمام کمالات جسمانی و روحانی
محمدیه که همه این در علی علیه السلام موجود بودند از جمله این اجله ادله و براهین مذکوره یک برهان
کادیانی در وجود نماید تا اهل انصاف نظر کنند که برائے تو بدون مشک و زعفران و عنبر و مفرحات
و مبنیات و مشهیات و اغذیه نفیسه مقویه هرگز نمیگذرد و در آنجا در بیت النبوت از کمال زهد
و تقوے و فقر تا سه یوم فاقه میگذرانیدند تا آنکه برائے آنها شهادت آیه ویطعمون
الطعام علی حبه مسکینا و یتیما و اسیرا انما نطعمکم لوجه الله لا نرید
منکم جزاء و لا شکورا نازل شد و اینجا بدون شالهائے خلیل خانی و تهمد کشمیری د
سر پائے گند و در انجا بر حصیر لیف خرما و اکثر بر خاک زمین گذاره کرده میشد چنانچه روزے
پیغمبر صلے الله علیه و آله وسلم علی را بر خاک خوابیده دید فرمود قم یا ابا تراب و از همان
روز با بی تراب مکنی شد پس نتیجه این تمام بحث آن شد که حضرت امیر علی علیه السلام را

نتیجه اثبات فنافی الرسول

باچنین فضل عظیم وشان جسیم وروح وعظم ودم ولحم رسول الله بودن وشجاعت وعبادت وسخاوت وخلق وحلم وعلم وزہد وتقوے واسوۂ حسنہ واتباع کامل وزوج بتول وفنا فے الرسول بلکہ از قرآن نفس رسول بودن بہ استحقاق ہیچ قسم نبوت اصلی وظلی وبروزی حاصل نشد غایت ما فے الباب آنجناب را وارث النبی وصی النبی خلیفۃ النبی وامثال ہا دانستن از فنا فے الرسول بودنش معلوم وثابت گردید زیراکہ بانہ نبوت را خاتم النبوۃ ختم فرمود لہذا در علی باوجود اثبات این ہمہ منازل وفضایل وخصائل جناب نبوی صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم در حدیث منزلت انت منی بمنزلۃ ہارون من موسےٰ الا انہ لا نبوۃ بعدی او لا نبی بعدی رسالت ونبوت را از جناب علی ہم سلب فرمود چہ ہرگاہ قول مرزا کادیانی (کسیکہ از راہ فنا فے الرسول نزد خدا ورآید میشود کہ وے را چادر نبوت ظلی کہ ہمان عین چادر نبوت محمدی است بپوشانند) درست وقرین صدق میبود البتہ بحدیث منزلت از مثل علی فنا فے الرسول چادر نبوت سلب کردہ نمیشد ومعلوم است کہ درآں صورت حضرت امیر از ہمہ دیگران اولے بنبوت میبود چنانچہ حدیث نبوی صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم است کہ ہرگاہ بعد از من کسے نبی میتوانست بشود بتحقیق علی مے بود واما اذ لیس فلیس زیراکہ این نبوت ورسالت کسبے نیست کہ باتباع کسے حاصل تواند کرد بلکہ من اللہ موہوبی است فذلک فضل اللہ یوتیہ من یشاء پس اعجب العجائب است کسیکہ در وے تمام منازل وفضایل وخصائل نبی حسب مسطور موجود باشند بلکہ بنص قرآن عین نفس رسول وزوج بتول وفنا فے الرسول ہم باشد علاوہ برآں قوۃ عاقلہ وعاملہ وے فوق از قواے بشر باشد لیکن بحجت خاتمہ نبوت بنص لا نبی بعدی او ہم از لقب نبوت ورسالت اصلی وظلی وبروزی محروم گردد واما جاہلیکہ سیزدہ صد سال بعد از آنحضرت دعوے نبوت ورسالت کند وحال آنکہ برکمال قوۃ عاقلہ اش استدلال بآیات قرآنی وبرجال قوۃ عاملہ اش انکار از تقریر لسانی وانحصار در قلمرانی شاہد بین است خود را رسول ونبی نامیدن وملقب ساختن مستحق مجاز بودہ باشد مگر آنکہ مدعی مذکور قائل شود کہ در جوف این الہام رسالت ونبوت من این معنے مخفی وپنہان است کہ

عجب آنکہ علی در مقام فنا فی الرسول بود لیکن نبی نبود

غیر از من دیگرے نبی نتوانند شمید بلکہ نعوذ باللہ پیغمبر خدا ہم نفہمید و از نزول آیہ خاتم
النبیین معنے غلط فہمید و آنحضرت بفقرہ لا نبی بعدی علی رغم از چادر نبوت ظلی کہ
بقولش چنین چادر نبوت محمدی است محروم فرمود استغفر اللہ ربی من ہذہ
العقاید الفاسدۃ الکاسدۃ بہذہ الکلمات التی تضحک بہا الثکلی فیا
ایہا المجرمون المتقمون بالطاعون کیف انتم تقولون بنبوۃ ہذا الدجال
الملعون فہل رأیتم للبطلین کیف ابطلوا ما زعمتم علی نبوتہ و رسالتہ
من براہینہ القاطعۃ وادلتہ الساطعۃ واثمانہ الغالیۃ وہممہ العالیۃ
وحججہ السائغۃ وحججہ السابغۃ **فاعلموا** ثم اعلموا یا معشر الخلان برب
الکعبۃ اقول لکم حقا واذکرکم صدقا انہا لیست تنمیقاتہ الا بفضولات
المقال ولیست تحریراتہ الا مشتملا علی غفلات او تغافلات عن حقیقۃ الحال
مفترنا بدعاوی بلا بینۃ واقتراحات واہیۃ ہنیۃ وکرامات موضوعۃ
بلا ادلہ ولہ اجلیۃ العثرات والزلۃ مشحونۃ من الکذب والبہتان
ولیس علی اثبات دعاویہ المقترحۃ سوی الجسارۃ والشتائم والفحش
دلیل وبرہان وہذا فی جمیع تصنیفاتہ عیان لا یحتاج الی البیان
بالبنان کما سنبینہ ان شاء اللہ المنان فمنہ الاعانۃ وعلیہ التکلان

واما معنی نبوت وبعض شرائط آن کہ از آن ہم کذب

مرزا کادیانی ثابت میشود در اینجا خواستم بنویسم زیرا کہ گفتہ است نبی اطلاع دہندہ از
غیب است پس ہر کسیکہ چنین خبر از غیب دہد نبی میتواند شد الخ **پس** باید دانست کہ نزد
بعضے لفظ نبی مشتق است از نبوۃ بفتح نون وسکون بار موحدہ کہ در لغت بمعنے رفعت
باشد بنا برآں بالضرورت چونکہ پیغمبر صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم مرفوع المرتبہ است عن
الخلق بجہت حصول جمیع کمالات بشری وارتباط بعلویات قدسی ونزول وحی ربانی
ازیں جہت ویرا نبی گویند چنانچہ در **گوہر مراد** گفتہ بدانکہ ہیچ کمالے مر انسان را
بالاتر از کمال نبوت نیست ودلیل برایں آنست کہ استکمال انسان چنانکہ دانستہ شد

بحسب دو قوة است نظری و عملی و ہر کدام منشعب شوند بقواے متعدده و رئیس قواے نظریۃ قوة عقلیست و سایر قواے ادراکیۃ ہمہ خادم او میباشند و رئیس قواے عملیہ قوة تاثیر است و سایر قواے عملیہ ہمہ خادم او میباشند و کمال قوت عقلی وابسته بدو چیز است یکے حصول جمیع معقولات یا اکثر معقولات بالفعل سیما بلا تعلم بشرے و دیگرے تسخیر سایر قواے بحیثیتے کہ منقاد او باشند و مخالفت او نکنند و کمال قوة فاعلی نیز وابسته بدو چیز است یکی قوت تاثیر بی احتیاج بآلات و اسباب طبعیہ باشد و دویم انقیاد و اطاعت سایر قواے عملیہ او را پس کمال قوت نظریہ بکلا جزئیہ بر وجہ اتم منوط است بدو خاصیت اول از خواص ثلثہ مذکوره و کمال عملیہ باحد جزئیہ کہ قوة تاثیر باشد منوط است بخاصیت ثالث از خواص ثلثہ و از قوت تاثیر حاصل شود مراد و را کمال او بحسب جزو دوم نیز کہ آن قہار سایر قواے است چہ شدت قوت تاثیر موجب قہر سایر قواے باشد لا محالہ پس غایت کمال مر انسان را بحسب کلا قوتیہ النظریہ والعلیہ منوط بخواص ثلثہ مذکوره باشد کہ مرتبہ نبوّت مشتمل است بر آن پس غایت کمال انسان مرتبہ نبوت باشد قال الشیخ

في الشفا ان النفس الناطقة كمالها الخاص بها ان يصير عالما عقليا مرتسما فيها صور الكل والنظام المعقول في الكل والخير الفايض في الكل ثم قال وافضل الناس من استكملت نفسه عقلا بالفعل ومحصلا للاخلاق التي تكون فضايل عمليه وافضل هؤلاء هو المستعد لمرتبة النبوة وهو الذي في قواه النفسانية خصايل ثلث ذكرناها ثم قال ورؤس هذه الفضائل عفة وحكمة وشجاعة ومجموعها العدالة وهي خارجة عن الفضيلة النظرية ومن اجتمعت له معها الحكمة النظرية فقد سعد ومن فاز مع ذلك بالخواص النبوية كاد ان يصير ربا انسانيا فكاد ان تحل عبادته بعد الله وان يفوض اليه امور عباد الله وهو سلطان العالم الارضي وخليفة الله فيه ے ببین تفاوت راه از کجاست تا بکجا بشنو توبیچاره نیچه را کہ خیالاتش چنیں محدود باشند ہنوز نزد اہل عرفان قابل اثبات

[illegible]

جماعت مجتوان شد چه جائیکه امام و نبی خاصه در زمانه ختم نبوت چنیں دعوے کردن حماقت مطلقه و کتر از مضحکه صبیان نیست استغفر الله ربی ونعوذ بالله تعالےٰ حیرانم که چنیں جلہے را چگونه فاضل میگویند بخدا جائے شرم است و حیا ر که چنیں جہال را بنام عالم و فاضل گفته شود چه جائیکه امام یا نبی یا رسول باشد که هنوز معنے لفظ نبی را نفهمیده و فرق میان رسول و نبی ندانسته ایں یک قسم معنے نبی است **ونزد بعضے** در لغت نبی بمعنی طریق واضح است الے الله تبارک و تعالےٰ بنا برآں شبه نیست که پیغمبر را بجہت آں نبی گفته شده باشد که درمیان خالق و خلق راه روشن و مستوی پیغمبر میباشد زیرا که موصل انبیا بطرف خدائے اینها است پس هر کسیکه بایں راه سلوک کند نزد خدا بلا شبه خواهد رسید **ونزد بعضے** نبی مشتق است از نبا که در لغت بمعنے مطلق خبر است و بنا برآں پیغمبر را بجہت آں نبی گفته میشود که مخبر خلائق از جانب خدا بدون واسطه بشر است پس اگرچه از وجوه ثلثه مطلوب حاصل است مگر وجه آخر وجیه و اوجه الوجوه است **واما** معنے نبی در اصطلاح شریعت مطهره آنست که **شیخنا المقداد** در کتاب **شرح فصول** فرموده که نبوت عبارت است از ریاست عامه برائے شخص انسانی که مؤید من الله تعالےٰ بوده باشد بمعجزات قاطعه خارقه عادت و موفق باشد بعلوم الٰهیه بلا واسطه بشر پس مرزا کادیانی آنچه از لغت معنے نبی خبر دهنده از غیب بیان کرده بطلانش واضح و کذبش ظاهر است زیرا که در لغت تخصیص خبر دهنده از غیب نسبت به نبی وارد نشده است بلکه مطلق خبر دهنده است و اما کادیانی آنچه گفته که شرط است هر نبی باید رسول باشد ورنه اطلاع از غیب نمیابد زیرا که در آیه لا یظهر علی غیبه احدا الا من ارتضیٰ من رسول اظهار امور غیبیه را مخصوص برائے رسول گردانیده است **پس** باید دانست که نزد بعضے از حضرات متکلمین نبی عام و رسول خاص است و نسبت بینهما عموم و خصوص است بایں معنے که رسول بالضرورت صاحب وحی قطعی و شریعت مستقله و ناسخ دین سابق میباشد بهمیں وجه در تشهد و آذان **محمد رسول الله** قرار داده شده و نبی الله تعیین نیافت بجہت آنکه نبی گاہے بنفس خود میباشد چوں آدم و پیغمبر با در اول عمر و گاہے تابع نبی

اقسام انبیاء ورسولان وتحقیق کلام درینجا

سلف میشود چون ہارون ولوط وغیرہما ولهذا در حدیث وارد است علما امتی کانبیاء
بنی اسرائیل ولکن کرسل بنی اسرائیل نفرمود پس بنا برایں ہر نبی رسول نمیشود ولکن
ہر رسول نبی میباشد واما رسول ونبی مستقل البتہ مرادف فے المعنے نبود در کافی علام
کلینی بروایت ہشام بن سالم وغیرہ آوردہ است قال ابو عبد الله علیه السلام
الانبیاء والمرسلون علی اربع طبقات فنبی منبأ فی نفسه لا یعدو غیرها
ونبی یری فی النوم ویسمع الصوت ولا یعاینه فی الیقظة ولم یبعث الی احد
وعلیه امام مثل ما کان ابراهیم علی لوط علیهما السلام ونبی یری فی منامه
ویسمع الصوت ویعاین الملك وقد ارسل الی طائفة قلوا وكثروا وعلیه
امام کیونس قال الله لیونس وارسلناه الی مائة الف او یزیدون قال
یزیدون ثلثین الفا وعلیه امام والذی یری فی منامه ویعاین فی الیقظة
وهو امام مثل اولی العزم وقد کان ابراهیم نبیا ولیس بامام حتی قال الله
له انی جاعلك للناس اماما قال ومن ذریتی فقال لا ینال عهدی
الظالمین یعنی من عبد صنما او وثنا لا یکون اماما وشرح این حدیث بنحویکه
مفید مقصود باشد در اینمقام آنست که پیغمبران بر چہار طبقه اند اول پیغمبرے که خبر داده
شود بامور متعلقه بخود تنها ونبوتش تجاوز نکند از نفس خود بدیگرے دویم پیغمبرے که
ہمان نبوتش منحصر در نفس خود باشد ومبعوث بدیگرے نباشد لکن ببیند ملک را در خواب
وشنود آواز او را در بیداری نیز لکن در بیداری مشاہدہ ملک نکند وبرا او امامے باشد یعنی
تابع پیغمبرے دیگر باشد چنانکه لوط نسبت بابراہیم علیہما السلام ومراد از امام آنست که تابع
دیگرے نباشد ودیگران تابع او باشند وایں معنے در انبیاء نیز متحقق شود پس پیغمبرے که
تابع پیغمبرے نباشد امام باشد واز اینکه اعتبار فرمودہ در طبقه دوم برؤیت در منام وسماع
کلام را ظاہر میشود اعتبار عدمش در طبقه اولے بقرینه مقابله پس اخبار او بمجرد الہام باشد
باسماع کلام لیکن در منام سوم پیغمبرے که مشاہدہ ملک وسماع کلام در یقظه ومنام کند
ومبعوث بر دیگران نیز باشد خواہ کم باشد وخواہ بسیار لیکن برا او امامے یعنی تابع شریعت دیگرے

باشد مانند یونس که تابع شریعت موسے علیہ السلام بود وحق عزمن قایل در قرآن فرمودہ
وارسلنا الی مائة الف اویزیدون یعنے یونس را فرستادیم بسوئے صد ہزار کس یا
زیادہ وحضرت امام میفرمایند کہ آن زیادہ ازسی ہزار بودند چہارم ہر پیغمبرے کہ مشاہدہ
ملک وسماع کلام درخواب وبیداری کند وامام نیز باشد مانند ابراہیم وسائر اولی العزم
وحضرت میفرماید کہ ابراہیم نخست نبی بود وامام نبود تا آنکہ خدا تعالے فرمود انی جاعلک
للناس اماما ودرحدیث دیگر آمدہ کہ خدا تعالے ابراہیم را نخست مرتبہ بندگی دادہ
لکن بعد ازان مرتبہ نبوت عطا نمود وبعد ازان مرتبہ رسالت کرامت فرمود وبعد ازان
خلعت خلت دراو پوشانیدہ وبعد ازآں بمرتبہ عظیم امامتش رسانیدہ وبالجملہ چون ابراہیم
مژدہ امامت یافت مسئلت نمودہ کہ از ذریتی من نیز امام بگردان حق تعالے فرمودہ کہ عہد
من یعنے امامت بظالمان نمیرسد وحضرت میفرماید کہ یعنے ہرکہ عبادت بت کردہ باشد
در وقتے از اوقات قابل مرتبہ امامت نیست ونیز مثل این حدیث وقریب باین از حضرت
امام محمد باقر واز جناب مقدس رضوی علیہم السلام روایت کردہ اند ودر حدیثے دیگر ہم
یعنے از ابی جعفر وابی عبد اللہ علیہما السلام منقولست کہ قال قلت اصلحک اللہ کیف
یعلم ان الذی رای فی النوم انہ حق وانہ الملک وفی بعض النسخ انہ من
الملک قال یوفق لذلک حتی یعرفہ یعنے راوی گفت کہ پرسیدم از حضرت کہ چون
معلوم میشود آنرا کہ درخواب دید کہ آنچہ دیدہ حقست وآنکہ دیدہ ملکست یا آنچہ شنیدہ از
ملک است حضرت فرمود ہر آئینہ موفق خواہد شد از جانب خدا تعالے در شناختن ودانستن
این وفی حدیث اخر واما المحدث فہو الذی یحدث فیسمع ولا یعاین
ولا یری فی منامہ یعنے محدث آنست کہ ملک حدیث با وکند واو شنود حدیث ملک را
لیکن مشاہدہ ملک نہ کند ودرخواب نیز ملک را ہم نبیند واز مجموع آنچہ مذکور شد ظاہر گشت
کہ نبی اعم است از رسول ورسول اعم است از اولے العزم پس ہرکہ خبر دادہ شود
از جانب خدا تعالے بیواسطہ بشرے نبی باشد خواہ مبعوث بغیر باشد وخواہ نہ وخبر دادن
خواہ بالہام باشد وخواہ بوحی ومراد از وحی سماع کلام است خواہ در تیقظ وخواہ در منام

فرق انبیا ومعصومین ومحدثین و اولیا

خواہ با رویت ملک وخواہ باعدم آن و رسول آنست کہ مبعوث بتغیر باشد خواہ تابع پیغمبرے
دیگر باشد وخواہ نہ و اولو العزم آنست کہ مبعوث بتغیر باشد وتابع دیگرے نباشد و این
مرتبہ امامت باشد و پیغمبری لیکن در حصول ہمہ این اقسام نبوت و رسالت و محدثیت
وغیرہا مناط بقاء زمانہ نبوت است چہ در چنین زمانہ اگر کسے مدعی یکے از امور مذکورہ شود
بشرطیکہ مشروط با شرایط باشد تصدیقش در چنین زمانہ متیامیم گردد بخلاف این زمانہ کہ تمامیت
بعض محمد عربی صلے اللہ علیہ وآلہ واصحابہ وسلم ختم نبوت بنص قرآن وسنت رسول اللہ گردیدہ
است پس ہیچ قسم مدعی حالا تا قیامت تصدیق کردہ نخواہد شد خواہ بطور مجازے پیشوا
بیاید یا از دروازہ فنا فی الرسول خود را داخل کند خودش مردود و قولش مطرود میباشد

پس مرزا قادیانی آنچہ استدلال کردہ از آیہ لا یظہر علی غیبہ احدا الا من ارتضی
من رسول آنکہ نبی باید رسول باشد ورنہ وے را از غیب اطلاع دادہ نخواہد شد زیرا کہ
در آیہ اظہار غیب منحصر برسول فرمودہ ہم بطلانش ظاہر گشت و اما آنچہ گفتہ است کہ
بریں ہر کس اخبار غیبیہ من جانب اللہ ظاہر شوند مطابق آیہ لا یظہر علی غیبہ احدا
الخ بروے لقب نبی و رسول صادق آید **اقول** اینہم تمہید برائے اثبات نبوت و رسالت
خودش میباشد زیرا کسے گوید کہ بردست من اخبار غیبیہ ظاہر شدند لہذا من ہم نبی و رسول
میباشم استغفر اللہ ربی ونعوذ باللہ تعالی من ہذہ الہفوات الباطلۃ
العاطلۃ غرض از من صاحب الغرض اعمے ولو کان بصیرا اینست کہ مرزا
قادیانی برائے مطلب خود اصل بنا را کہ بقاء زمانہ نبوت باشد نظر انداز میکند و آیہ
ولکن رسول اللہ وخاتم النبیین را نسیا منسیا میسازد نبیین اسم جنس است و برآں
بوجہ دخول الف ولام استغراقی ثابت شد کہ حضرت محمد صلے اللہ علیہ وآلہ واصحابہ وسلم
رسول خدا وختم کنندہ نبوت جمیع اقسام انبیاء است پس درین کلمہ ہمہ انواع انبیاء محدثین
مذکورہ داخل شدند پس حالا خواہ کسے در فنا فی الرسول برسد یا مدعی ظلیت شود یا دعوی
بروز کند یا دعوائے ظہور امور غیبیہ بردست خود نماید کاذب مطلق خودش مردود وقولش
مطرود است. خلاصہ ہیچ قسمے و بنا بر ہیچ معنے استحقاق گفتہ شدن نبی و رسول ندارد زیرا کہ

تحقیق اقسام انبیاء و رد دلیل قادیانی باستدلال اظہار غیب

بنابر معنے کہ نبوت را فرض کنیم حضرت محمد صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم خاتم آن گردیدہ است و ہر آئینہ ہر گاہ کدام روزنہ از نبوت و رسالت کشودہ نبود والبتہ البتہ بر النبیین کہ اسم جنس است دخول الف لام استغراقی معنے نداشت فاذ لیس فلیس پس ثابت شد کہ حصول ہر قسم نبوت مناط از ہمہ اول بقاء زمانہ نبوت است زیرا کہ این اصل است اذا ثبت الاصل ثبت الفرع و بعد از آن وجدان شرائط دیگر و در مرزا کادیانی با وجود تفقد جمیع شرائط این اصل اصول نبوت ہم کہ مفقود است زیرا کہ مثالش بلاتشبیہ مانند اصل درخت کہ بیخ آن باشد ہر گاہ نہ خشکیدہ باشد بآب دادن و زمین نرم کردن وغیرہ شاخہا بیرون و برگہا میکشد و ثمر ہم میدہد و گل و ریاحین ہم میروید و اگر اصل بیخ خشکیدہ باشد ہر قدر آب دادہ شود ہیچ ثمرے ندارد و گاہے برگ و شاخ و گل ازان نمیروید پس ہمچنیں ہر عاقلے را میباید فہمید کہ حضرت رسول در حدیث خود را اصل بیخ درخت نبوت قرار دادہ است چنانکہ فرمودہ است انا اصل ہذہ الشجرۃ النبوۃ پس چونکہ آنحضرت خاتم جمیع اقسام نبوت انبیا گردیدہ بایں جہت گویا برائے آئندہ تا قیامت بیخ نبوت خشکیدہ میباشد خواہ کسے درچاہ در فنائے الرسول آبش دہد ثمر ندارد و خواہ در روادہ بروز پنہان شدہ زمینش نرم نماید فایدہ ندارد خواہ در روزنہ ظلیت داخل شدہ زیر سایہ برگ و شاخہائش بخواہد نشیند نشستہ نمیتواند زیرا کہ بوجہ ختم شدن تمام اقسام نبوت برائے آئندہ تا قیامت بیخش خشکیدہ میباشد اما بمفاد صاحب الغرض اعمی مرزا کادیانی عجب شرہ ایست کہ از بیخ خشکیدہ ہم دست بردار نمیشود و میخواہد کہ برہمیں بنا کج عمارت خود را تا ثریا رسانیدہ باشد و حال آنکہ ؎ خشت اول چون نہد معمار کج ۔ تا ثریا می رود دیوار کج ۔ علاوہ براین میگوییم مستعینا برب الکعبۃ کہ استدلال تو از آیہ لا یظہر علی غیبہ احدا الخ بر اثبات نبوت نہ ہمانا خود درست نمے آید زیرا کہ در آیہ مذکورہ مراد از اظہار علی الغیب اطلاع علی سبیل القطعیت است نہ بر نہج ظن فان الظن لا یغنی عن الحق شیئا شاہد صادق ناطق بر عدم حجیت ظنیت است ہمیں دلیل اطلاع ظنی نسبت با نبیاء و رسل علیہم السلام

ادراک عقلیہ بر آنکہ مطلق دلائل ذوق ہیچ باس استحقاق نبوت و رسالت ندارد ۔

تعلق ندارد بلکہ اطلاع ایشان بر غیب میباید کہ قطعی باشد تا واجب التصدیق گردد
و از آیہ ثابت میشود کہ اظہار چنین اطلاع بر سبیل قطعیت مخصوص انبیاء و رسل است
و بس پس بنا بریں آیت ہم نبوت و رسالت تو ثابت نمیشود زیراکہ اخبارات
غیبیہ مزعوم تو اولاً نزد ما مسلم نباشند بلکہ صریح ہیچ خبر غیب از جانب تو تاکنون ظاہر
نشدہ است جمیع اخبارات تو مشروط نموے اند کہ بنا بر ہر دو صورت گنجایش تاویل
برائے صدق خود و ر آنہا مرعی داشتۂ چنانکہ **مثلاً** در کتب خود منجملہ اخبار بالغیب میگوید
کہ فلان شخص مخالف من درمیان ہفت سال میمیرد بشرطیکہ در دل خود توبہ نکند این مخالف
اخبار بالغیب است بچند وجہ **اول** بجہت آنکہ کسے کہ غیب دان میباشد بالضرورت
این قدر ہم میداند کہ فلان شخص در کدام سال و ماہ و روز و شب و در کدام زمین و ملک
و شہر خواہد مرد پس تعلیق موت وے را مقید و محدود درمیان عرصہ دراز ہفت سال
کردن معنے ندارد اگر عالم یا مطلع بالغیب است چرا عین وقت موت را ظاہر نمیکند **دوم**
بجہت آنکہ گذشتہ از تقیید عرصہ ہفت سال چرا مشروط میکند غیب را (بشرطیکہ در دل
توبہ نکند) این چہ قسم غیب دانی است کہ این قدر ہم نمیداند کہ در دل توبہ میکند یا نہ و رہ بلا
شکیہ (اگر ہ مشروط نمیکرد) **سوم** بجہت آنکہ بنا بر ہر دو صورت در این خبر مزعوم بالغیب
گنجایش تاویل برائے صدق خود گذاشتہ یعنے در این عرصہ دراز ہفت سال کہ یک عمر است
ہر گاہ آن شخص معہود بمیرد پس میگوید کہ اخبار غیب من مطابق واقع بظہور رسید **و** در
صورتیکہ شخص مذکور در این عرصہ دراز ہم نمیرد پس میگوید کہ در دل توبہ کردہ است ہر چند
کہ خود آن شخص میگوید کہ من از مخالفت تو توبہ نکردم و ترا بالاعلان کافر و دجال میدانم
لکن قبول نمیکند و ہمیں میگوید کہ نہ اگرچہ بظاہر مرا بد میگوید مگر فی القلب ضرور تائب شدہ
است پس اخبار بالغیب حضرت مرزا کہ باین حیل و فریب دہی عوام الناس میباشند بعض
فضلاء معاصرین وفقہم اللہ فی ترویج الدین بالتفصیل ابطال جمیع خبرہائے غیبیہ
اش فرمودہ اند **پس** اولاً اخبار تو نزد ما مسلم نباشد **و** بفرض تسلیم میگوییم کہ در آیۂ فلا
یظہر علیٰ غیبہ الخ اثبات اظہار غیب قطعی برائے رسول است و نفی اظہار غیب

اخبار غیبیہ مرزا قطعی نیستند

پیشگوئی مرزا کاذب

فرق در غیب دانی جفار و رمال و کاهن و غیب دانی انبیاء

قطعی برائے غیر رسول است یعنے غیر رسول را غیب قطعی دادہ نمیشود بلکہ ظنی دادہ میشود چنانکہ اخبار رمال و جفار و کاہن در رؤیا قطعی نیست بلکہ ظنی است بہمیں جہت خود رمال و جفار و کاہن را بر اخبار خود مثل تو قطع حاصل نمیشود ولہذا اخبار خود را بعینہ چوں اخبار بالغیب تو ایشاں ہم مشروط میکنند و از روئے تجربہ ثابت است کہ اخبار غیب ظنی رمال و جفار و کاہن گاہے درست میشود و گاہے نمیشود و ہمیں فرق بیّن است میان اخبار بالغیب قطعی مشروط من جانب الرسول و میان اخبار بالغیب ظنی مشروط من جانب الرمال و الجفار و الکاہن پس ہرگاہ بفرض محال اخبار بالغیب ترا تسلیم نمائیم ہم غایت ما فی الباب ظنیت آنہا ثابت خواہد شد نہ قطعیت آنہا باین ہمان استدلال بآیت مذکورہ بوجہ علم ظنی تو درست نیاید بلکہ در آیہ لَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا غیب قطعی برائے رسول است و چوں کہ تو غیب قطعی نمیدانی بلکہ ظنی میدانی لہذا تو رسول نمباشے فافہم و تدبر

واما از جملہ شرائط نبوت عصمت است بطریق حکما ثبوت ایں مطلب در کمال ظہور است چہ بنا بر تحقیق خاصیت ثالثہ جمیع قوائے نفسانی مطیع و منقاد عقل و عقل من حیث ہو عقل ممتنع است کہ ارادہ معصیت و فعل قبیح ازو صادر شود و مراد از عصمت عزیزہ ایست کہ با وجود آں داعی بر معصیت صادر نتواند شد با قدرت و ایں عزیزہ عبارت از قوت عقل است بحیثیتے کہ موجب قہر قوائے نفسانی شود و بطریقہ متکلمین دلیل براین مطلب آنست کہ شک نیست کہ عصمت انبیاء لطف است نظر بمکلفین چہ ہرگاہ عصمت واجب باشد وثوق تمام بافعال و اقوال او حاصل شود و مکلف بسبب ایں معنے بانقیاد او نزدیک و از مخالفت او دور شود و لطف ہر آئینہ واجب بود بر خدائے تعالے پس عصمت انبیاء واجب باشد و چوں عصمت ثابت شد واجب باشد اعتبار او نسبت بجمیع ذنوب صغیرہ و کبیرہ بعد از بعثت چہ لا محالہ لطف دریں صورت اتم باشد بلکہ حقیقت لطف بایں متحقق شود کہ موجب نفرت ہیچ وجہ در ہیچ وقت متحقق نباشد و گذشتہ ازیں نہار را براہین قاطعہ و حجج ساطعہ برائے ثبوت نبوت انبیاء علیہم السلام میباشند و در کتاب **منہاج السلامہ** اکثرے را ضبط کردہ ام

اینست کہ قطع نظر از خاتمہ نبوت ہرگاہ کسے در بقاء زمانہ نبوت ہم دعوئے نبوت و رسالت
میکردہ است بوجہ عدم وجدان عصمت عند الامامیہ نمیتوانست مسلم النبوت شود وہمیں
وجہ است کہ تاکنون احدے از عرفاء امامیہ مرزا کادیانی ہرا در دعوئے نبوت و رسالت
و امامت و مہدویت تصدیق نکردہ است و تاقیامت ہم از عرفا کسے تصدیق نخواہد
کرد زیراکہ تلبیسات وحیل وعوام فریبی این دجال بطال فی الحال بر کودکان و اطفال
ہم ہویدا و ظاہر گشت و افعال ملبسہ عاطلہ و اقوال کاذبہ باطلہ اش حجت شاہدہ بر نفی
عصمت وے میباشد **واما شرط دوم نبوت معجزہ است**
پس بدانکہ معجزہ و اعجاز در اشتقاق از باب اکرام متعدی بنفسہ الی الغیر از عجز یعجز عجزا
بمعنے ناتوانی است **و** در لغت اعجاز و خارق متقارب اند اما اعجاز و معجزہ بمعنے آنچہ عاجز
سازندہ غیر باشد **و اما** خارق بمعنے ظہور و اظہار آنچہ خارج و بیرون از طاقت و قدرت
و مکنت بشر باشد **و** در اصطلاح متکلمین اعجاز و کرامت و خارق فعل ممکنے است از افعال
خداوند متعال کہ بدون اسباب وحیل بدست نفس زکیہ نقیہ ظاہر و کشف میفرماید تا اظہار
کمال رتبہ و علو رفعت و اثبات حقیقت در انظار خلایق گردد **و** تفصیل این مجمل آنست کہ
حدوث حوادث لامحالہ موقوف است بر اسباب و اسباب کون و فساد کہ بحکمت الہی
تقدیر گشتہ دو قسم است یکے اینکہ عادت اللہ جاری شدہ بآن و این سہ چیز است **یکی**
اسباب عنصریہ مثل گرم شدن آب از آتش و خاموش شدن آتش از آب **دوم**
اسباب سماویہ چوں گرم شدن تابستان و سرد شدن زمستان **سوم** اسبابے کہ
بنحوے از ترکیب و امتزاج میان اسباب سماوی و عنصری باشد مثل نشو و نما و رسیدن
نباتات و میوہ ہا در فصول مختلفہ پس ہر امرے کہ بیکے از اسباب ثلثہ مذکورہ حادث شود
داخل امور عادیہ باشد و دلالت بر حجت و صدق مدعی نکند ہرچند خفی و نادر و صعب
التحصیل باشد از قبیل سحر و شعبدہ زیراکہ چوں این نحو امور از جملہ مقدورات نسان و افعال
ایشان است پس ممکن است تحصیل آن و اختصاص بجناب الہی ندارد مثل اینکہ مدعی
بطالت از جانب بادشاہ نامہ و طغرای غیر او را داشتہ باشد چہ بالضرورت دلالت چنین

(حاشیہ: ... معجزہ و خارق عادت)

مبنی بر کذب بشیر او صدق است **قسم دویم** اسبابے که خارج است از حیطهٔ
عادت و آں اموریست که هیچیک از اسباب مذکوره نیست مثل شق قمر و رد شمس و تسبیح
حصات و امثال آن چه ظاهر است که موثر دریں امور هیچیک از اسباب سماوی و عنصری
نیست بلکه محض اراده و مشیت الٰهیست پس واجب است که حجت نبی از ایں قسم امور باشد
که دست تعلم و اکتساب از تحصیل آں کوتاه و روئے طمع در طلبش سیاه است تا موجب
ثبوت نبوت او باشد و ایں قسم امور را چوں جاری برخلاف مجرائے عادت اند و وقوع
شاں بسبب عادت محال است **خوارق العادت** گویند پس اگر مقارن باشد با دعوائے
نبوت یا امامت که خلافت و ریاستے است از جانب جناب الٰهی بر بندگان **معجزه**
نامند چه عاجز میکند مخالف را از اتیان بمثل آں و اگر مقارن چنیں دعوے نباشد چنانکه از
اولیاء الله صادر میشود **کرامات** نامند مثل مائده حضرت مریم و احضار آصف بن
برخیا عرش بلقیس و گاه باشد که معجزه پیشتر از وقت دعوائے ظاهر شود چوں شکستن ایوان
کسریٰ و اطفائے آتشکده فارس و خشک شدن بحیره ساوه در شب ولادت حضرت پیغمبر
صلی الله علیه و آله و اصحابه و سلم و ایں نوع معجزه را **ارهاص** گویند چه ارهاص بمعنے
انتظار دادنست گویا انتظار میدهد صاحب معجزه را یا مردم را بانکه امرے حادث خواهد شد
وگاه باشد که کافے از ادعائے نبوت و اظهار معجزه کند اما بخلاف مدعائے او باشد و ایں را
معجزهٔ مکذّبه گویند چنانکه از مسیلمه کذاب نقل شده که با وگفتند که محمد صلی الله علیه و
آله وسلم بهر اعورے دعا کرد چشمش روشن شد او نیز برائے اعورے دعا کرد چشم صحیحش
هم کور شد وگفتند محمد صلی الله علیه و آله و اصحابه وسلم آب دهن مبارک در چاہے که خشک
گشته بود انداخت پر آب گشت او هم در چاه کم آبے آب دهن انداخت خشک شد
پس باید دانست که معجزه مصدقه نبوت نبی صلی الله علیه و آله وسلم مشروط است بامور
منها اطلاق قبیح و کذب عقلاً بر مرسل صحیح نباشد زیرا که صادق و کاذب در احتمال از
انبیاء ممتاز نخواهد شد **منها** صاحب معجزه نفس زکیه و اوصاف حمیده و اخلاق مرضیه
داشته باشد و در سائر نفس شریره خبیثه ظهور معجزه ممتنع و محال است **منها** معجزه مؤید من الله

تعریف معجزه و خوارق و کرامات و ارهاص

ما بامر خدا میباشد زیرا که فعلیکه بسبب حیله و تزویر و باعمال مخصوصه و حرکات دستی مخفیه و ترکیب قاتیراد و یه باشد چون شعبده و سحر و طلسم و نیرنجات و نمغات و مثالها معجز نیست منها فعل مظهر بصورت نقر بندی و تلبیس نباشد بلکه معجز فعل واقعی باشد چون ظهور ناقه صالح و شیر او که مردم میخوردند و اژدهائے که بعصائے موسے شد و در صورت شیر منقوش شد که بر وساده مامون و بر حجاب متوکل ملعون منقوش بود بفرمان دو امام علیهما السلام دو مرتبه واقعا مجسم شده حاجب مامون و شعبده باز را بلع نمودند و باز بصورت اصلیه خود برگشتند منها از بعضی پیغمبر نباشد باتیان معجزه قادر نباشد چنانچه بعض معلل کرده اند ترسیدن و گریختن حضرت موسے بوقت اژدها شدن عصے زیرا که آنجناب علیه السلام امر خارق عادت را از خود مشاهده فرمود که بسبب هیبت خارج از طاقت خود بود پس مردمیت که سحره گریختن حضرت موسے را مشاهده کرده اعتقاد و یقین حاصل کردند که این فعل من جانب الله است بمدد آنحضرت نازل بوده ورنه از فعل خود گریختن و ترسیدن و صفرت لون حاصل شدن معنے ندارد و بهمین جهت ایمان بآنحضرت آوردند و بطرف همین مشیر است قل انما الآیات عند الله چنانچه در مواقف و شرح آن مفصل ذکر کرده بقوله و شرط قوم ان لا تکون مقدورة للنبی و لیس بشیئ فے الحقیقة حق آنست که معجزه فعل نبی نیست پس بالذات مقدور پیغمبر نیست منها از حضرت آیة الله رم معجزه میباید که ظهورش در زمان تکلیف باشد چه عادت عند قیام الساعة منتقض است منها معجزه میباید که بلا فصل عقب دعوای ظاهر شود چه قبل معجزه گفته نخواهد شد منها میباید که معجزه مطابق دعوے ظاهر شود مثلا هرگاه نبی گوید که معجزه بر ثبوت نبوت من احیاء این میت است لکن بعوض آن هرگاه درخت یا جبل مثلا کلام کند صاحب مواقف گفته از آن صدق نبوت وے نخواهد شد زیرا که خدائے قادر تصدیق او را در امر معین نکرد و لکن در این باب لازم زدد است منها میباید که معجزه مکذب نبی نباشد چنانچه معجزه مکذبه مسیلمه کذاب مذکور شد منها میباید که معجزه بر ید مدعی نبوت ظاهر شود چه اگر بغیر از دعوے نبوت ظاهر شد

[illegible]

در حقیقت معجزه و بطلان آن بعدم شرائط ضروریهٔ واجبست

آنرا کرامت گویند چنانکه گذشت و ظهور کرامت از صالحین چوں مریم و فاطمہ زہرا و آصف
بن برخیا علیہم السلام واقع شده است منها میباید که معجزه خارق عادات بشر باشد و نہ
دعوئے بطلوع آفتاب از مشرق معجزه نباشد منها میباید که معجزه مقرون تحدی باشد
ورنه ہرگز دلیل صدق نبوت نخواہد شد منها میباید که معجزه مطابق و موافق احوال اہل
زمان باشد یعنی از قسم اشتغال آنہا باشد زیراکه درآں حجت اقطع بر اہل زمانہ میباشد و
لہذا بحضرت موسے اژدہا شدن عصا معجزه داده شد که سحره درآں فن ماہر تر بودند و
بحضرت داؤد الحان صوت معجزه داده شده که درآں زمان فن موسیقی بدرجہ اتم رائج
بود و بحضرت سلیمان تسخیر حیوانات و اجنہ معجزه بود زیراکه فن تسخیر حیوانات درآں زمانہ
بغایت عروج بود و بحضرت دانیال رمل معجزه بود زیراکه درآں زمان متسخیر جن و شیاطین
بمغیبات خبر دادند و بحضرت عیسے ابراء اکمہ و اہل علل معجزه بود زیراکه فن طبابت درآں
زمان بغایت عروج داشت و بخاتم النبوت صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم لکہ ہا معجزه داده
شد افضل ہمہ فصاحت و بلاغت قرآن مجید بود زیراکه در عہد آنحضرت فصاحت و
بلاغت خبیر از فنون دیگر بود پس امتیاز معجزه مصدقه و شناختن آں از کرامت
بمقارنت دعوے است و اما از کذبہ بمخالفت آں بشرائط مذکوره و اما از سحر و امثال
آں برائے کسیکہ از اہل آں علوم و عالم اسباب و طرق آنہا باشد بعلم ایشاں چہ ایجماعت
از روئے معرفت خود دانند که معجزه از مقولہ اعمال ایشاں نیست و ازیں جہت سحره ہرگاه
از اہل عناد و لجاج نباشند زود تر از دیگران اذعان کنند و ہرگاه غیر ارباب ایں علوم
اگر از اہل تمیز و شعور باشند که میتوانند اطلاع بر عوام فوہی و تہیہ اسباب آنہا حاصل نماید
و اگر از اہل تمیز و شعور نباشند مثل سائر الناس ایشاں را حجت و دلیلے در امور مثل اقوال و
افعال و اعمال علما و رؤسا ایشان است پس بمقتضائے الناس یتبعہ الذنب
بہر طرف که ایشاں مایل شوند ایشاں تابع باشند پس معجزه مرزا
کادیانی که یک قصیده عربی ساختہ و نام آں اعجاز احمدی گذاشتہ باطل
است بچند وجہ اول بجہت آنکه میبایست موافق شرائط مذکوره مطابق زمانہ حال باشد

یعنی از جمله موسے بیہود کہ دریں زمانہ زیادہ مرزئی اند **دوم** جہت آنکہ فرضاً بہر وجہ اعجاز معجزہ در تحریر کتاب بود میبایست کہ در زبان پنجابی مینوشت زیرا کہ در ملک پنجاب دعوے نبوت کردہ مدعی پنجابی را معجزہ عربی ظاہر کردن مناسبتے ندارد چنانچہ حضرت موسیٰ علیہ السلام از ملک کنعان بود و زبان آنہا چونکہ عبرانی بود لہذا **توراۃ** در زبان عبرانی نازل شد و زبان ملک حضرت داؤد علیہ السلام چونکہ سریانی بود لہذا **زبور** بزبان سریانی نازل شد و زبان ملک حضرت عیسیٰ علیہ السلام یونانی بود لہذا **انجیل** بزبان یونانی نازل شد **و** چونکہ زبان ملک پیغمبر آخر الزمان صلے اللہ علیہ وآلہ واصحابہ وسلم عربی بود لہذا **قرآن شریف** در زبان عربی نازل گردید از قدیم ہمیں سنت اللہ جاری بود کہ برائے ہر پیغمبرے بلسان قومش کتاب یا صحیفہ نازل میفرمود چنانچہ فرمودہ است

وما ارسلنا من رسول الا بلسان قومہ و نیز فرمودہ **ولن تجد لسنت اللہ تبدیلا** کہ آنچہ سنت خدا مقرر گردیدہ تبدل و تغیرے در آں نمیشود لیکن چگونہ میشود کہ مرزا کادیانی مدعی نبوت در ملک ہندوستان باشد و معجزہ اش قصیدہ **اعجاز احمدی** بخلاف آیہ مذکورہ وما ارسلنا الخ در زبان عربی نازل شود پس آیا ایں موجب تبدیل سنت خدا نمیشود البتہ بوجہ مخالفت ہر دو آیہ مذکورہ ثابت است کہ ہرگز ایں معجزہ نمیباشد ورنہ میبایست کہ مطابق سنت اللہ بوجہ پنجابی بودن مرزا معجزہ اش ہم در زبان پنجابی میبود کہ فصحاء پنجابی دان از اتیان مثل آں عاجز میشدند لہذا لیس فلیس فدونہ خرط القتاد **سوم** وجہ اعجازیت در آں قصیدہ مذکورہ دو امر قرار دادہ **یکی** آنکہ من ایں کتاب **اعجاز احمدی** کہ (۸۸) صفحہ است در پنج روز نوشتہ ام و دلیل بر آں آنست کہ ایں کتاب مشتمل و متضمن حالات مباحثہ موضع مُد است و مباحثہ مذا تا الیوم بیشتر از ۵ روز نمیگذرد و لہذا ثابت است کہ ایں کتاب را در پنج روز نوشتم و ایں چنیں قصیدہ عربی و عبارت اردو در (۸۸) صفحہ نوشتن در عرصہ قلیل پنج یوم کار غیر نبی نیست پس اگر من در ایں دعوے بزعم شما کاذب باشم پس شما ہم مثل ایں قصیدہ و کتاب ۸۸ صفحہ در عرصہ پنج روز بیا ورید **اقول** مستعینا برب الکعبہ کہ ایں

بطلان اعجازیت اعجاز احمدی مرزا

دلیل و دعوے تو نزد ما مسلم نباشد زیرا کہ این تمام کتاب تو اعجاز احمدی مشتمل بر مباحثہ موضع موذ نیست شاید متضمن این مطالب متجاوز از ہفت ہشت صفحہ نخواہد بود تتمہ آن کتاب تو در مخالفت محققین بعض فضلاء دیگر است کہ یک فقرہ از آن ہم تعلق بمباحثہ موضع مُد ندارد ممکن است کہ اشعار در مخالفت ما قبل از این واقعہ برائے کتاب نزول المسیح نوشتہ باشد و دراین موقع در کتاب اعجاز احمدی شامل نمودہ باشد البتہ در صورتیکہ یک فقرہ ہم خارج از مباحثہ مُد نمیبود میتوانست کہ دلیل بر دعوے منطبق گردد اذ لیس فلیس گذشتہ ازاین میگوئیم کہ اگر دعوے خود صادق باشد بغرض اتمام حجت زانو بزانو حقیر نشستہ در عربی فصیح و بلیغ کتابے بنویسد تا صدق و کذب وے بر ہمہ کس ہویدا گردد باینچنین تلبیس ہیچ باطل حق میتواند شد اگر مرد است (این گو و این میدان) ورنہ در زنہا نشستن این عوام فریبی ہا ثمر ندارد بغرض غیرت دادن مکرر تحدی میکنیم کہ ہرگاہ در دعوے نبوت خود صادق باشد لازم است کہ این موقع را از دست ندہد تا حق از باطل باحسن الوجوہ ممتاز گردد ورنہ در صبیان و لسنوان چنین و چنان گفتن و نوشتن بعید از منصب نبوت باشد انشاء اللہ تعالے جمیع شرائط معقولہ کہ از جانب مرزا دراین مطلب باشد فقیر را در تسلیم ہیچ کدامے از آنہا نیمہ عذرے ہم نخواہد بود و ما از جانب حقیر بحمد اللہ ہیچ عذرے و شرطے ہم نیست کہ مبادا ایشان را عذر برائے خود قرار دہد پس باوجودیکہ من جمیع شرائط معقولہ وے را تسلیم مینمایم و از جانب خود ہیچ شرطے نمیکنم ہم بعد از طبع شدن این کتاب تا عرصہ ۳ ماہ اگر بالمقابل بحضور یک دیگر کتاب فصیح و بلیغ عربی نہ نویسد بر تکذیب دین و مذہب و ایمان و بطلان نبوت و رسالت و امامت وے حجت خدا تمام خواہد شد انشاء اللہ تعالے **واما** وجہ دیگر اعجازیت اعجاز احمدی این قرار دادہ کہ عبارت عربی آن فصیح و بلیغ است کہ از اتیان مثل آن ہمہ کس عاجز اند **اقول** مستعینا برب الکعبۃ بحمد اللہ والمنہ کذب فعلش از قولش ثابت است ورنہ تحدی باتیان مثل آن در پنج روز نمیکرد و دراین پنج روز تصنیف کردن و ترتیب و تبویب نمودن و مطبوع ساختن ہمہ داخل است چونکہ مرزا میداند کہ نزد علماء مطبع موجود نیست کہ

باختیار خود در آں ایں کتاب را طبع کرده در عرصه پنج روز نزد ما بفرستند پس مرزا چونکه
ملک خود و مطبع در قادیان دارد و تعجیل کتاب مذکور را طبع کرده بوجه عجلت معجزه خود
قرار داده است حالانکه نزد دیگرے اگر ملک خود و مطبع نباشد و بایں جهت در طبع کتاب او
تاخیر شود و بجائے ایتان پنج روز شش یوم مثلاً بگذرند تمام زحمت آنها و لیاقت علمی
شان بوجه عدم ایتان در پنج روز بعد رسیدن و اعجاز احمدی مرزا معجزه قرار گرفته
مثبت نبوت وے میگردد پس در اصل ایں حیله قید پنج روز را معجزه قرار داده است
نه فصاحت و بلاغت را و رنه ضرورت قید پنج روز نبود میباشیت که تا قیامت مخالف
و مخالفین خود را مهلت برائے ایتان مثل آن میداد چنانچه در قرآن مجید با تحدی
بمخالفان برائے ایتان مثل آن تا قیامت مهلت داده شده است پس گویا مرزا اسباب
طبع و سرعت رفتار گاری آتشی را که بعوض یک ماه در یک روز ایں کتاب را از یک
ملک بملک دیگر میرساند نیز جز و معجزه خود قرار داده عزیز من ایں است حیل و تلبیس عوام
فریبی مرزائے قادیانی که تمام حرکات و سکنات وے را بیچاره جهال نفهمیده تصدیق
قولش مینمایند واما اغلاط قصیده اعجازیه اش از روے عروض و صرف
و نحو بسیار اند که بر اهل عرفان بوقت مطالعه آنها مخفی نمیاند بلکه بعض فضلاء عصر بعض اغلاط
قصیده وے را در رسائل خود ضبط کرده اند ایں مقام گنجائش تحریر آنها را ندارد پس
حیف صد حیف عبارتے که صدها اغلاط نحوی و صرفی و عروضی و بسیارے جاها مخالف
اصطلاحات عرب باشد آنرا فصیح و بلیغ و بلیغ گفته شود خاک فصاحت داشته باشد
عبارتے که صدها اغلاط دارد پس چنیں عبارت غلط و مضمون بے ربط مملو از خبط نزد عقلاء
چگونه معجزه نبوت کا دیانی میتوانند شد علاوه برایں چنان گوئیم که شعر گوئی منحصر
بر طبیعت رسا راست و در دنیا بوجه اختلاف طبائع همه کس شاعر نیستند پس در
چنیں حالت انحصار معجزه نبوت در شعر گوئی نباید باشد زیرا که مخالف شرائط معجزه است
پس قصیده اعجازیه مرزا کادیانی بوجه مخالفت شرائط معجزه نمیتواند شد واما
الهامات مرزا پس بالتفصیل اگرچه تنویع و تقسیم الهام در جلد اول

در اثبات اغلاط اعجاز احمدی

این کتاب **مستطاب** کرده ام لیکن درانیجا خواستم که جملهٔ جواب همه الهامات وکشفهائیش داده باشم و درانیجا بعض الهام را اول برائے معاینه عرفا رنگارم چنانچه در رساله خود **دعوت قوم** بصفحه ۵۲-و ۵۶- الهامے میتویسد که خلاصه آں اینست آنها رانگو که اگر محبت خدا دارید پس همراه من بشوید تا خدا هم شما را دوست دارد **ایضاً** در کتاب مذکور بصفحه ۲۵ مینویسد لے احمد اسم تو در تمام دنیا خواهد شد قبل از آنکه اسم من در تمام دنیا بشود **ایضاً** بصفحه ۲۵ نوشته تو در بارگاه من وجیه میباشی برائے خود ترا از میان همه منتخب ساختم **ایضاً** بصفحه ۵۳ مے گوید پاک است کسے که بنده خود را در شب سیر کنانید و مانند اینها الهامات باطله و مکاشفات عاطله صدها در کتب خود بے دلیل درج نموده است و حال آنکه ما هنوز مرزا را مسلمان نمیدانیم بلکه بجهت عدم ثبوت دعاوی تاکنوں کفر وے نزد ما ثابت است پس ایں الهامات و مکاشفات که بقول خود مرزا راشده باشند نزد ما چگونه مسلم و مصدق میتوانند شد چه کافر در شریعت نبوی فداه روحے موثوق القول نیست که بدون بینه اعتماد بر قول وے توانیم کرد بلکه گذشته از کافر مفاد آیه ان جاءکم فاسق بنباء فتبینوا در شریعت قول فاسق هم معتبر و معتمد علیه بدون دلیل و برهان و بینه نمیتواند شد چه رسد بوثاقت قول چنیں کافرے بلکه مشرک که با وجود شرک فی الوحدت والنبوة که آنهم بقول خود ملهم بوده باشد استغفر الله ربی که کفار مغضوب علیهم قابل مکالمات و مکاشفات ربانیه بوده باشند و لطف آنکه مدعی نبوت پنجابی و امت هم پنجابی و لکن خدایش الهام بزبان انگریزی و عربی و عبرانی میکند چنانچه در **براهین احمدیه** صفحه ۵۵۶ الهامات انگریزی و عبرانی درج کرده مے گوید که مرا هم معانی این الهامات معلوم نشده اند کدام انگریزی خوان این وقت موجود نیست که مطلب ایں الهام را فهمیده ام و غیره و غیره چنیں بے معنیهائے بسیار گفته پس عجب است که ایں حشرات الارض آیا نبوت والهیت را بازیچه طفلان قرار داده اند مگر مشهود که نبی پنجابی را الهام انگریزی و عبرانی نماید که خود نبی در فهمیدن آں محتاج طالب العلم انگریزی خوان بشود آیا خدایش پنجابی نمیدانست که بے فائده در زبان غیر الهام میکند که

(دعاوی مرزا قطعاً باطل است)

آں را نہ نبی فہمیدہ میتوانند و نہ بامت خود از مطلب آن آگاہ میتوانند کرد و در صورتیکہ
بطالب العلم انگریزی خوان در فہمیدن مطلب آں محتاج شود کے نبوت و طالب العلم
مذکور قبول میتواند کرد زیراکہ نبی را جاہل و خود را از کردہ وے عالم میبینہ سبحان اللہ تا
کنوں نبی جاہل واستفادہ کنندہ از طالبان علم است خود نیامدہ بود ما شاء اللہ خوب
دلائل بر نبوت خود دارد و خوب الہامات خدایش مے کند کہ خود نبی ہم فہمیدہ نمیتواند ودر
فہمیدن آنہا بطالبان علم محتاج میشود ہمیں الہامات قطعی یقینی میتواند بود کہ ترجمہ آنہا از
طالبان علم اطفال کنانیدہ شود و بر وثاقت آں نبوت و امامت خود و احکام دینی جاری
کردہ شوند پس بنا برایں آیا بازیچہ اطفال ثبوت مرزا شد یا نہ اینست کہ گفتیم چنیں کہ در را
مکالمات الہیہ نمیشوند ورنہ بنماید کہ در کجا قرآن مجید عبارت الہام انا انزلناہ قریبا من القادیان
نوشتہ میباشد چنانکہ در کتاب خود ازالہ اوہام بصفحہ ۷۶ سطر ۱۳ مینویسد کہ در حالت
کشف روزے مے بینم کہ اخویم غلام قادر قریب من نشستہ در یمن تلاوت قرآن مجید
انا انزلناہ قریبا من القادیان میخواند گفتم آیا اسم قادیان ہم در قرآن نوشتہ میباشد
گفت آرے پس چوں نظر کردم دیدم کہ فی الحقیقت بجانب یمین صفحہ شاید قریب بنصف
ایں عبارت الہامے مکتوب بود لعنتے لعنت اللہ علی الکاذبین ایں قدر دروغ
صریح کہ چہ دلاورانست دزدے کہ بکف چراغ دارد و رنہ بنماید کہ بکجا قرآن
مجید ایں عبارت نوشتہ میباشد ایں حیل غالبًا بیچارہ اہل ہند را معلوم نیست چہ خیال
کردہ یا چقدر احمق دانستہ است لاحول ولا قوۃ الا باللہ العلی العظیم باریں چنیں
دروغہائے صریح بقول مولوی ہا قالب میزند ولکن در یہ تحیر و تعجب از آنست کہ بعضے ابلہان
باوجود کذب صریح در دام فریب وے میایند و اینقدر ہم ادراک و شعور ندارند کہ چنیں
کاذب کافر مشرک چگونہ مستحق نبوت یا امامت میتواند شد **واعجب از کذب**
مذکور دروغ دیگرش میباشد کہ در کتاب البریہ بصفحہ ۷۹ - الہام عجیب مینویسد
کہ ما انتظام تازہ و آسمان و زمین جدید میخواہیم بسازیم اول آسمان و زمین را در صورت
اجمالی خلق فرمودیم کہ نہ در آن ترتیبے بود و نہ تفریقے پس من حسب منشاء حق ترتیب

در فہمیدن الہام احتیاج نبی بطالب العلم

ابطال الہام انا انزلناہ قریبا من القادیان

تردید و ابطال الہام پیدایش آسمان و زمین و نظام جدید

وتعرق آں نمودم وحال آنکہ میدیدم کہ من برخلق آں قادر میباشم پس آسمان دُنیا را پیدا کردم وگفتم انا زینا السماء بمصابیح پس من گفتم کہ انسان را از خلاصہ خاک پیدا کنم الخ نعوذ باللہ من غضب اللہ ایں اکذب الناس چقدر جرئت وارد کہ چنیں مضحکہ صبیان را بطرف خدا نسبت مے دہد اے مخبل کجا است آں نظام تازہ و زمین وآسمان جدید جناب حماقت مآب بچنیں مزخرفات میخواہد منصب نبوت را برائے خود ثابت کند چونکہ بیچارہ شنیدہ است کہ حضرت رسالت مآب صلے اللہ علیہ وآلہ و اصحابہ وسلم را بخطاب لولاک لما خلقت الافلاک باعث ایجاد عالم وآدم قرار دادہ شد این علیہ ما علیہ میخواہد بچنیں مزخرفات خود را بالمقابل آنحضرت روحی فداہ باعث ایجاد عالم وآدم جدید قرار دہد بہمیں وجہ الہام مذکور آسمان و زمین تازہ ذکر کردہ ونیز پیدایش انسان جدید از خلاصہ خاک نقل نمودہ یعنے چنانکہ آنحضرت باعث وجود زمین وآسمان وآدم بمفاد لولاک لما خلقت الافلاک مے باشد ہمچنان من ہم باعث وجود آسمان و زمین وانسان جدید میباشم استغفر اللہ ربی من ھذا الکفر والشرک والبہتان علی اللہ المنان گویا بزعم خود میخواہد کہ میان خود وآنحضرت صلے اللہ علیہ وآلہ واصحابہ وسلم بالمرہ فرقے نگذاشتہ باشد بجز آنکہ برائے جناب نبوی صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم آسمان و زمین وآدم اینک موجود حقیقتاً است لیکن برائے کادیانی موجود نمیباشد بلکہ آسمان و زمین فرضی برائے وے میباشد ورنہ ثابت کند کہ آں زمین وآسمان وانسان جدید کجا است اگر بزعمش آں مجازاً واستعارۃً ہمیں دنیا یا در این دنیا است فلیس بشیٔ زیراکہ درانصورت آں را مجاز گفتہ نمیتواند شد زیراکہ ایں دنیا وآنچہ در این است تا قیامت حقیقۃً ہمیں دُنیا است کہ باعث ایجادش پیغمبر ما صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم گردیدہ پس عین ہمیں دنیا حقیقی را از حقیقت بلفظ مجاز تعبیر کردہ نظام تازہ و زمین تازہ وآسمان تازہ وانسان جدید فرض کردن وخود را باعث ایجاد آن فرضیات بمجازیات قرار دادن بجز اثبات مناصب فرضیہ او ہم دلیل چیزے دیگر نمیتواند شد و اگر حقیقۃً غیر از ایں عالم وآدم دیگر مرادش باشد ہم باطل است زیراکہ ماسوائے

این دنیاء لاخلا و لا ملا است علاوہ بر آں میبایست کہ جناب حماقت مآب کہ نبی
رسول جدید خود راے گوید در ہماں نظام جدید ، عالم جدید و آدم جدید شریعت بردہ دعوے
نبوت خود را ظاہر مے کرد خلق و آدم جدید آں عالم جدید مستحق تر بماے نبی بودند و در ایں دنیا
کہنہ کہ بوجہ اکمال دین مخلوق ایں دنیا و اتمام نعمت بر آنہا بجیجے پیغمبر کہ باعث ایجاد ایں دنیا
است خاتمہ نبوت شدہ پس رجا واثق کہ از راہ مراحم نظر منصب خود فرمودہ فوراً بطرف
ہماں دنیا کہ باعث ایجادش میباشید نقل و حرکت فرمایند تا آنہا را اعلام و تعلیم و افہام
و تفہیم نمودہ باشید مخلوق ایں دنیا کہنہ را حالا تا قیامت ضرورت مثل شما حماقت مآبے
نیست زیرا کہ دین ما کامل نعمتہا برائے ما اتمام رضائے خدا بر اسلام ما حاصل شدہ است
بروید مع الخیر خدا حافظ والسلام عزیزان من آیا نہ مناسب بود کہ ایں نبی جدید کہ
بقول خود باعث ایجاد عالم و آدم جدید شدہ است در میان آنہا برائے تعلیم و تفہیم سکونت
اختیار کند ایں بیچارہ کہ باعث ایجاد آنہا شدہ بوجہ راہ گم کردن آنہا را گذاشتہ بایں
دنیا کہنہ رسید ؎ آنکس کہ خود گم است کرا رہبری کند • و ہمچنیں الہام متعلق طاعون
و الہام متعلق بحفاظت کادیان کہ کذب و خلاف واقع ظہور آنہا گذشت در مضمون
طاعون و نیز الہام متعلق بمرزا احمد بیگ و الہام بموت داماد او و الہام منکوحہ آسمانی
و الہام متعلق لیکھرام کہ یکے از اہل ہنود بود و الہام متعلق ڈپٹی آتھم و ہکذا دیگر ہم بسیار
الہامات و مکاشفات وے کاذبہ و دروغ صریح میباشند کہ احدے از ذوی العقول
را در کذب و افتراء آنہا شکے نیست پس چنیں اکذب الناس چگونہ ملہم صادق تسلیم کردہ
خواہد شد چہ قطع نظر از ثبوت کذب آنہا بفرض محال اگر ملہم صادق ہم وے را تسلیم
نمائیم باز ہم بوجہ ملہم بودن مستحق گفتہ شدن لفظ نبی و رسول نمیتواند شد زیرا کہ در ہیچ
جا، قرآن و سنت بر جواز لفظ نبی و رسول برائے ملہم دلیلے و حجتے حقیقۃً یا مجازاً یا کنایۃً
یا اشارۃً یا استعارۃً وارد نیست چنانچہ خود مرزا ہم در کتاب خود ازالہ وہم
بصفحہ ۱۵۲ سطر ۱۰ ایں مطلب را قبول دارد قولہ خضر علیہ السلام باوجود ملہم بودن
نبی نبود انتہے اقرار العقلاء علی انفسہم نافذ پس باوجود ایں تو محض بوجہ

ابطال الہامات کادیانی

تردید کادیانی از قول خود کادیانی

ملہم بودن چگونہ مستحق گفتہ شدن لفظ نبی و رسول میتوانی شد ولله دره لمن قال - دروغ
گو را حافظہ نباشد فعلیہ ما یستحقہ وعلاوہ براین ظاہر و روشن است کہ این
چنین الہام و وحی از القار شیاطین الجن والانس است چنانچہ حق تعالے فرمودہ است
شیاطین الانس والجن یوحی بعضھم الی بعض زخرف القول غرورا اھ
پس حیف است برائے عاقل خبیر کہ باین وساوس شیاطین الانس والجن استہزار احکام
قرآنی و تسخر آیات ربانی نمودہ بجائے مثیل و گاہے مسیح و جائے نبی و بمقامے رسول
و بجائے امام و گاہے ابن اللہ و گاہے ابو اللہ خود را قرار دھد چہ بالقطع این مناصب
جلیلہ جمیلہ شوخی و بازیچہ اطفال نیست کہ بچنین و چنان کسے حاصل تواند کرد لم تکونوا
بالغیہ الا بشق الانفس آنہم در زمانہ بقار نبوت ورنہ درین زمانہ خاتمہ نبوت من
اتی اللہ بقلب سلیم ہم محروم از جمیع این مناصب جلیلہ جمیلہ میباشد واما
اینچہ مرزا قادیانی ضمنًا باین الہامات تحریف و تصریف قرآن مجید ہم
میکند زیرا کہ اکثر الہاماتش آیات قرآن اند کہ در آنہا تبزید یا تنقیص کلماتے چند
الہام خود نام گذاشتہ و این ہم قسمے از تحریف است بطور مشتے نمونہ از خروارے
برائے ملاحظہ ابرار اخیار درایجا درج کنم منہا ان اللہ لا یغیر ما بقوم حتی یغیروا
ما بانفسھم انہ اوی القریۃ بصفحہ ۴ سطر ۷ رسالہ خود دافع البلاء
نوشتہ این آیہ سورۃ الرعد آیت (۱۱) میباشد در آخر این فقرہ انہ اوی القریۃ را
دربارہ وا الطغیان سکن خود کادیان زیادہ نمودہ آیت قرآن را الہام خود نام گذاشتہ
است منہا در رسالہ مذکورہ بصفحہ ۵ سطر ۱۴ مینویسد ما کان اللہ لیعذبھم وانت
فیھم انہ اولی القریہ این آیہ سورۃ الانفال آیت ۳۳ - است کہ در آخر این ہم فقرہ
انہ اولی القریہ زیادہ نمودہ است منہا قل انما انا بشر مثلکم یوحی الی
انما الھکم الہ واحد والخیر کلہ فی القرآن در رسالہ مذکورہ بصفحہ ۶ سطر آخر
این عبارت نوشتہ میباشد این آیہ سورۃ الکہف آیت ۱۱۰ - است کہ در آخر این فقرہ
والخیر کلہ فی القرآن زیادہ کردہ است و در بسیار آیات قرآنی ہمچنین تزید یا تنقیص

الہامات شیطانی مرزا قادیانی

نمودہ آنہارا الہام خود قرار مے دہد و آنرا کلام الٰہی مینامد وقد کان فریق منہم یسمعون

کلام اللہ ثم یحرفونہ من بعد ما عقلوہ وھم یعلمون۔ فویل للذین

یکتبون الکتاب بایدیھم ثم یقولون ھذا من عند اللہ لیشتروا بہ

ثمنا قلیلا۔ فویل لھم مما کتبت ایدیھم و ویل لھم مما یکسبون

پس البتہ بمفاد ہمیں آیہ شریفہ وادی ویل است برائے مرزا زیراکہ بدست خود درآیات مذکورہ فقرات خود تراشیدہ را مینویسد و مے گوید کہ ایں الہام کلام خدا است پس محرف کلام الٰہ کہ بمفاد آیہ مذکورہ مستحق وادی ویل باشد چگونہ میتواند کہ خلیفہ و امام و نبی و رسول و پیشوائے خلق قرار گیرد خاصہ درایں زمانہ خاتمہ نبوت کہ خاتمہ ہمچنیں مدعیہا گردیدہ است چنانچہ براہل عرفان پوشیدہ نیست پس ثابت و محقق است کہ خواہ مرزا خود را برد محمد صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم قرار دہد یا بروز انبیاء سلف عین کذب و برخدا افترا میکند و چنانکہ کفر وے در نبوت سیدنا و نبینا محمد صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم ثابت است ہمچناں کفر وے در نبوت انبیاء سلف ہم در کتب و رسائل مصنفہ وے ثابت است چوں مشتے نمونہ از خروارے اینجا ثبت کنم چنانچہ در رسالہ **دعوت قوم** بصفحہ (۶۰) الہامے مینویسد کہ معنیش اینست اے ابراہیم یعنے اے مرزا برتو سلام **ایضاً** در رسالہ مذکور بصفحہ (۶۰) الہام دیگرے مینویسد اے داؤد با مردم بنرمی و احسان معاملہ کن **ایضاً** در صفحہ (۶۱) مینویسد اے نوح خوابہائے خود را پوشیدہ دار و در کتاب **مکتوب عربی** بنام علمائے ہند و مشائخ ہذہ البلاد در صفحہ (۷۵) مینویسد کہ خدا تعالے مرا مسیح بن مریم نام گذاشتہ **ایضاً** در صفحہ (۱۴۲) مینویسد کہ خدا تعالیٰ مرا مجدد ایں امت فرستادہ و نام مرا عیسے گذاشت و در کتاب **ازالہ اوہام** (۲۵۳) مینویسد کہ خدائے تعالے مرا آدم صفے اللہ گفتہ و مثیل نوح ساختہ و مثیل یوسف قرار دادہ و مثیل داؤد گفتہ و مثیل موسے ساختہ و مثیل ابراہیم قرار دادہ و بعد آں مکرر باسم احمد خطاب فرمودہ است و ہمچناں مزخرفات و ہذیانات بے شمار مخالف عقل و نقل در کتب و رسائل نوشتہ و در تعلّے نفس خود تا دستش رسیدہ ہیچ دریغ نمی

کفر مرزا در اہانت انبیاء سلف

صلے اللہ علیہ و آلہ و اصحابہ وسلم را کندہ و عمود اسلام کہ بہیبت ذو الفقار علی رضی اللہ تعالیٰ عنہ از شرق تا مغرب قایم شدہ بخصومت آنحضرت حتے الامکان در انہدام آں دقیقہ را فروگذاشت نکردہ و تمامی سعے خود را مبذول داشتہ است ہمینکہ نور خدا را خاموش نماید واللہ متم نورہ ولو کرہ الکافرون غالبًا ایں خیال مثیل و مشابہ ساختن خود انبیاء سلف از حدیث تشبیہ علی کرم اللہ وجہہ بانبیاء سلف وے را پیدا شدہ باشد زیراکہ تمامی فرقات اسلامیہ حدیث متواتر متفق علیہ مذکور را باسانید صحیحہ در مسانید خود نوشتہ اند پس نفس امارہ و بغض و حسد و کینہ کہ در قلب و سینہ وے از آنحضرت میباشد مجبور کردہ است کہ نباید از علی کمتر بودہ باشی زیراکہ در حدیث تشبیہ رسول خدا صلے اللہ علیہ و آلہ وسلم علی را مثیل و مشابہ انبیاء سلف قرار دادہ است من اراد ان ینظر الی اسرافیل فی جلالتہ والی میکائیل فی درجتہ والی جبریل فی عظمتہ والی آدم فی صفوتہ وعلمہ وھیبتہ والی نوح فی شکرہ وصبرہ والی ابراھیم فی خلتہ وسخاوتہ والی سلیمان فی ملکہ والی داؤد فی شجاعتہ والی موسیٰ فی بطشہ وفطانتہ والی عیسیٰ فی عبادتہ وسیاحتہ والی محمد فی شرفہ وکمال منزلتہ فلینظر الی علی بن ابی طالب و این حدیث بالفاظ مختلفہ وارد است لیکن خلاصہ ترجمہ آنست کہ ہر کس بخواہد نظر کند اسرافیل را در کمال علو و مرتبہ رفیعہ و میکائیل را در درجۂ عالیہ و جبریل را در مناصب عظیمہ و دیانت و آدمؑ را در کمال جامعیت علوم بقولہ تعالیٰ وعلم آدم الاسماء کلھا و نوحؑ را در نجات و نہایت شکر بقولہ تعالیٰ انہ کان عبدًا شکورًا و ابراہیمؑ را در کمال اخلاص و خلت بقولہ تعالیٰ اتخذ اللہ ابراھیم خلیلًا و موسےؑ را در کمال کلام و مناجات بقولہ تعالیٰ وکلم اللہ موسیٰ تکلیمًا و داؤدؑ را در قوت بدنی و عیسےؑ را در عبادت و زہادت و سلیمانؑ را در ملک و یوسفؑ را در حسن و یعقوبؑ را در صبر و دیگر انبیاء را [illegible] آنکہ سید حضرت محمدؐ و محمدؐ را در کمال ذات و صفات پس نظر کند بعلی ابن ابیطالب کہ در وے جمیع اوصاف تمام ملائکہ و انبیاء جمع میباشند پس چونکہ در ہر یکے

از ملائکہ وانبیاء یک یک وصف است ودر علی ہمہ اوصاف تمامی آنہا جمع اند لہذا
بجز محمد علی از ہمہ آنہا افضل است پس غمخواران صحابہ عموماً ومریدان قادیانی
خصوصاً صبر نمایند اینست مجملاً حدیث تشبیہ پس این دشمن علی علیہ السلام چون این حدیث
را دیدہ آتش حسد در قلبش افروختہ ودیگ طمعش در جوش آمد علاوہ ظل ہا در
نبوت ورسالت ظلی وبروزی کہ عین جوہر نبوت محمدی باشد مخالفت قرآن
وسنت نمودہ بیک سہ فنا رفی الرسول بخیال خود وزدیدی ودر شکستن صفات نبوت
ومخالفت قرآن وسنت واجماع ابدا ہیچ حیا وشرم دامنگیر نشد چگونہ میتواند علی کہ از
پیغمبر صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم محض ولایت وامارت ووصایت وخلافت را گرفتہ در
حدیث تشبیہ مثیل ومشابہ انبیاء سلف باشد ومن کہ بسبب فنا فی الرسول نبوت ورسالت
پیغمبر را دزدیدم مشابہ انبیاء نباشم فرق اینست کہ حضرت امیر علیہ السلام را پیغمبر صلی
اللہ علیہ وآلہ وسلم بکمال رضا ورغبت حسب نزول قرآن بلغ ما انزل الیک من ربک
در مقام غدیر خم خلیفہ وجانشین خود مقرر فرمود ونیز بحدیث تشبیہ شابہت ومماثلت
کہ علی را با انبیاء سلف ہم اقرار دادہ بود مقرر وتعیین وتبیین فرمود لیکن مرزا خود برائے
خود بسرقہ نبوت ورسالت ہم قرار دادہ ومثیل ومشابہ وبروز انبیاء سلف ہم گردید مگر کسے
قبول واجابتش کند یا نہ کند مرزا را ازو پرواہ کے نیست حشرات الارض کہ مسلماً بد
بر نشناختہ اند تصدیق آنہا برائے خود کافی دانستہ ؎ آنکہ مسلماً ہرو بر نشناختہ
در چنین جاہا سپر انداختہ ہمچنان جہال را ضرورت ہمچنیں مثال ہا باشد زیراکہ طیب برائے
طیب وخبیث برائے خبیث میباید باشد از جہال عوام کہ بنص کلام خالق الانام اولئک
کالانعام بل ہم اضل سبیلا اند تصدیق مزخرفاتش چہ بعید است واز اطلاع
واقرار وتصدیق آنہا کے باطل حق میتواند شد آیا در زمانہ فرعون وہامان وقارون
وغیرہم جہال نہ آنہا را اعتراف کردند بعضے را الوہیت تسلیم نمودند وبعضے را نبوت
تصدیق کردند وتاکنون ہم چنانچہ بہلدی سوڈانی ودیگر ہزارہا خبیث بعض
را قبل از دہمیں جہال با مامت ومہدویت تسلیم نمودند تا آنکہ ثابت شد کہ ازاین میتوان شد

ابطال مشابہت کادیانی بانبیاء سلف

از گذشتگان کہ بعضے سلاطین بودند با وجود سلطنت و مملکت و اقتدار از انہا بجز حکایات وقصص خیرے باقی نماندہ ایں گدا و گدا زادہ و پیشوائے گدایان بیچارہ در کدام حساب است انشاء اللہ تعالے عنقریب ہمیں ایں ہوائے گندیدہ اش خارج شود چوں پھسکی سوڑی ای نام ونشانش باقی نخواہد ماند واللہ علی کل شئی قدیر وبالا جابت خوجین

سوابطال عقیدہ فاسدہ کاسدہ مرزا غلام احمد کادیانی

اہانت و بے حرمتی مرزا کادیانی در حق انبیاء علیہم السلام

کہ در کتب ورسایل خود بالاعلان توہین انبیاء علیہم السلام نمودہ چوں مشتے نمونہ از خروارے در اینجا بیان کنیم چنانچہ در ازالہ اوہام صـ۲ مینویسد کہ من راست راست میگویم کہ از دست مسیح زندہ شدہ گان مردند لیکن کسیکہ از دست من جام خورد ہرگز نخواہد مرد ایضاً در کتاب مذکور بصفحہ (۷) مینویسد بقدر یکہ پیشین گوئیہائے مسیح غلط بظہور رسیدند آنقدر مسیح بظہور رسیدند ایضاً در کتاب مذکور بصـ۸ میگوید کہ پیشینگوئیہائے حضرت موسٰے ہم باینصورت بظہور نہ پیوستند چنانکہ حضرت موسٰے در دل خود امید ظہور آنہا داشت غایت ما فی الباب آنکہ پیشینگوئی مسیح زیادہ غلط ظاہر شدند ایضاً در کتاب مذکور صـ۸ مینویسد کہ معراج حضرت رسول صلے اللہ علیہ وآلہ وصحابہ وسلم باین جسم و جسد کثیف[ل] عنصری نبود ایضاً در کتاب مذکور بصفحہ ۱۴ میگوید بلکہ در اکثر پیشینگوئیہا چناں اسرار پوشیدہ میباشند کہ خود انبیاء ہم کہ آں وحی برآنہا میشوند معلوم نمیباشند ایضاً در کتاب مذکور صـ۸ مینویسد کہ اینک منم کہ حسب اشارات آدم عیسے کجا است تا نہد پا بمنبرم ایضاً در کتاب مذکور صـ۳۰۲ میگوید معجزہ حضرت مسیح کہ طیور را نفخ روح کردہ میپرانید چوں معجزہ حضرت سلیمان عقلی بود از تاریخ ثابت است کہ در آں زمان خیالات مردم بطرف ایں امور مبیشتر از منہ دیگر بود کہ آں قسمے از شعبدہ بازی در اصل بے سود و عوام فریبی بود جائے تعجب نیست کہ خدا تعالے حضرت مسیح رانہج

ل نعوذ باللہ جسم شریف ولطیف وطاہر وطیب نبوی را بکلمہ ہتک کثیف گفتن باجماع ملل اسلامیہ کفر است ۱۲ منہ

عقل بداں طریق اطلاع دادہ باشد کہ جانورے مصنوعی از گل ساختہ بحرکت کہ دم
چرخے یا بنفخ ہوا در مقامے چوں جانور اصلی طیران نمودہ باشد یا بر پاہاے خود رفتار کردہ
باشد زیراکہ حضرت مسیح بن مریم با پدر خود یوسف[1] تا عرصہ بیست و دو سال کار نجاری
میکردہ است و ظاہر است کہ دریں کار نجاری بوجہ ساختن چرخہاے عجیبہ و دیگر صنایع
غریبہ عقل تیز میشود **ایضاً** در کتاب مذکور صن۳۰۲ میگوید ایں تعجب نباید کرد کہ حضرت
مسیح چوں جد خود سلیمان بمخالفین آزمان ایں معجزہ عقلی نمودہ باشد چنانچہ دریں زمانہ
دیدہ میشود کہ اکثر صناعان بعض چنین جانورہا میسازند کہ آنہا آواز میدہند و بنطق میآیند
و حرکت میکنند و دم خود را حرکت میدہند و در بمبئی و کلکتہ ہمچناں جانورہا بسیار میسازند
و از ملک یورپ و امریکہ بکثرت میآورند **ایضاً** در کتاب مذکور صن۳۰۸ مینویسد
حضرت مسیح ابن مریم بحکم خدا چوں الیسع نبی در **عمل الترابـ** یعنے مسمریزم
درجۂ کمال داشت اگر حقیر ایں عمل را مکروہ[2] و قابل نفرت نمیدانست بفضل الامید قوی
بود کہ در اعجوبہ نمائی ہا از حضرت ابن مریم کمتر نماندم **ایضاً** در کتاب مذکور صن۳۱
مینویسد کہ حضرت مسیح اگرچہ بذریعہ ایں عمل مسمریزم امراض جسمانی را زائل میکردند مگر در
اقامہ ہدایت و توحید و احکام دین ناکامیاب ماندند **ایضاً** در کتاب مذکور صن۶۲۹
میگوید در عصر سلطانے چہار نبی بفتح آں سلطان پیشینگوئی کردہ بودند ولکن کذب آنہا
آن پیشینگوئی ظاہر و ثابت شد زیراکہ سلطان مذکور را شکست حاصل شد بلکہ وے در
ہماں میدان کشتہ شد **ایضاً** در کتاب مذکور صن۶۹۳ مینویسد آنچہ بائمہ سلف معلوم
نشدہ بہ ما را معلوم شدہ است **ایضاً** در کتاب مذکور صن۶۸۵ مے گوید الہام و
وحی ہاے رسول خدا صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم ہم غلط ثابت شدند **ایضاً** در کتاب مذکور
صن۶۹۱ مینویسد کہ بنا برہمیں گفتہ میتوانیم کہ بر حضرت رسول صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم حقیقت

---

[1] حضرت عیسے مسیح بن مریم را مخالف قرآن و حدیث و اجماع جہلن یہود پسر یوسف نجار میداند نعوذ باللہ منہا ۱۲ منہ

[2] ہرگاہ بقول خودش عیسے بحکم خدا ایں عمل تراب یعنے مسمریزم میکردہ است پس درایں حکم خدا مرزا چرا کراہت و نفرت میدارد ۱۲ منہ

تحقیق گولڑوی و تحسین مرزا قادیانی با انبیاء سلف

کیفیت ابن مریم و حال دجال بوجہ موجود نبودن کدام تمثیلے مو بمو منکشف نشدہ باشد
وہمچنیں میتواند کہ حقیقت حال خر دجال ہم واضح نشدہ باشد و نیز از ماہیت اصحابہ یاجوج
و ماجوج ہم وحی الٰہی کماہی اطلاع ندادہ باشد و نہ ماہیت دابۃ الارض کماہی ظاہر شدہ
باشد **ایضاً** در کتاب مذکور صـ۵۲ـ میگوید ہمچناں معجزہ حضرت ابراہیم بطیور را کہ
در قرآن مجید ذکر آن است بعمل مسمریزم بود **ایضاً** در کتاب مذکور صـ۴۸ـ مینویسد
آنچہ در سورہ بقرہ ذکر مقتولے است کہ موسے زندہ کرد و حال قاتل استفسار کرد آنہم تحذیر
و عمل مسمریزم موسے بود **در نور القرآن** صـ۱۲ـ نوشتہ اعتراضاتیکہ در حق جدات
مسیح وارد است جواب آنہم در اذہان شما موجود باشد **ایضاً** در رسالہ مذکورہ صفحہ
و ۷ میگوید یسوع یک فاحشہ را در بغل خود گرفتہ عطر مالید **در جنگ مقدس**
صـ میگوید کہ تولد مسیح بغیر از پدر بنظر من موجب تعجب نیست زیرا کہ حضرت آدم مادر
و پدر ہر دو نداشتہ و در موسم برسات بسیار حشرات الارض بغیر از مادر و پدر بوجود میآیند
در انجام آتھم صفحہ ۴۱ میگوید پسر مریم از پسر کشلیا[سلہ] زیادہ مرتبہ ندارد **ایضاً**
در ضمیمہ کتاب مذکور صفحہ ۳ لغایت ۷ نسبت بحضرت مسیح آنچہ نوشتہ نعوذ باللہ نقل کفر
کفر نباشد اینست خلاصہ آں شریر مکار بے عقل بدزبان غصہ ور فحاش ملہم شیطان
کذاب سارق مطیع شیطان در دماغش خلل بود جدات ثلثہ او نعوذ باللہ زناکار و فاحشہ
بودند کہ از خون آنہا وجود او ظہور پذیر گردید میلانش بفواحش با ثر زناکاری جدات بود
وغیرہا بسیارے کفرہا گفتہ و از ہذیانات و مزخرفات اوراق کتب را سیاہ کردہ و لطف
این است کہ دعاوی این قدر را ما دلیل ندارد ہدریں السفہا مطرود العرفا در جرئت و
بے باکی از ابلیس ہم گذشتہ ابلیس ہرگاہ مخالفت ابو البشر حضرت آدم علیہ السلام در سجدہ
کردن نمود ما از زعم خود دلیلے در وجہ انکار از سجدہ آورد بقولہ خلقتنی من نار و
خلقتہ من طین گفت پس با وجود آنکہ وے در تعلی نفس خود بوجہ خلقت آتشی نسبت
بیک پیغمبر مخالفت کرد آنہم بدلیلیکہ در ظاہر معقول بود باقی تتمہ اصول و فروع دین را

سلہ کشلیا نام والدہ رامچندر است کہ ہنود او را بزرگ خود دانند ۱۲ منہ

تسلیم ننموده اما بوجه مخالفت فرمان باری که دلیلش اجتهاد مقابل نص بود محض بجهت یک سجده نه کردن کافر گردید و از صف ملائکه خارج شده تا قیامت ملعون خدا و ملائکه و الناس اجمعین بنص قرآن مجید گردید و حال آنکه نسبت بحضرت آدم یا کسے دیگر بدگفته بود و فحش استعمال نکرده بود و نسبت دروغ نداده بود مگر ایها العرفا بغاو الانصاف احسن الاوصاف مرزا کادیانی علیه مایستحقه چقدر هرزه گوئی و فحش و دشنام و هتک و کلمات سخت و سست نسبت بانبیاء کرام علیهم السلام گفته و آنچه نازیبا تر بود در حق اولوالعزم نوشته جائے حضرت موسےٰ! اگر بدگفته بجائے دیگر و او را نازیبا استعمال کرده و بجائے هرگاه عیسےٰ را سارق لهم شیطان مطبع شیطان شریر مکار کذاب بے عقل فحاش فاحشه دوست قرار داده بمقامے دیگر خواجه کائنات باعث ایجاد موجودات را بکلمات هتک یاد کرده و جسم شریف و طاهر و مطهر و طیب و مطیب و منورش را کثیف گفته و از معراج آنحضرت صلے الله علیه و آله وسلم منکر شده و بظهور غلطیهائے آنحضرت قائل شده و بدعوے نبوت و رسالت خود از خاتم النبوت بودن آنجناب بسبب فنا فی الرسول منکر شده و بمخالفت وحی ملہمے آنجناب قائل شده و معاجز انبیاء علیهم السلام که در قرآن شریف بصریح العبارة دون التلویح و الاشارة موجود اند آنها را برائے وقیاس خود تحریف معنوی نموده مسمریزم قرار داده و این فحش و نسبتهائے قبیحه منحصر در ذوات انبیاء هم نگذاشته بلکه با امهات و اجداد و جدات نسبت زناکاری داده پس چه قدر ظلم صریح و جرأت است که نسبت بحضرت عیسےٰ نبی اولوالعزم گوید که یک زناکار فاحشه از پول زنا خود عطر خریده بر سر آنحضرت مالید و آنحضرت فاحشه مذکور را در بغل خود گرفت شیطان بیچاره کے اینقدر ظلم و جرأت کرد و کجا همچنان فحشهائے علانیه بانبیاء و امهات و جدات آنها داد پس بیک سجده نه کردن بجدے مغضوب علیه شد که تا قیامت از لعنت هائے خالق و خلق گریزی ندارد این جاهل با وجود این قدر هرزه گوئیها میتواند هنوز هم در اسلام باقی باشد حاشا وکلا و اما اصل قضیه زن مذکوره در انجیل لوقا باب ۷ آیات ابتداء ۳۶ لغایت ۴۸ چنان مسطور است که (در این شهر زن گناهگارے بود چون دانست که وے یعنی عیسےٰ در خانه شمعون آمد در عطردان

سنگ مرمر عطر گرفتہ حاضر شد و نزدیک قدمہایش ایستاد و از گریہ اشک ہا بر پاہائے آنحضرت
مے افتادند پس بموئے سر خود آنہا را خشک کرد و قدمہایش را بوسہ داد و عطر مالید پس شمعون
این حال را مشاہدہ نمودہ در قلب خود گفت ہرگاہ این نبی میبود البتہ میدانست کہ این زن
کہ بقدمہایش بوسہ میکند کیست و چگونہ است و عاصیہ است حضرت در جوابش فرمود
اے شمعون میخواہم ترا چیزے بگویم و آں اینست کہ شخصے دو قرضدار داشت از یکے پنجصد
دینار طلب داشت و از دیگرے پنجاہ دینار و چوں آنہا را دا داماں قادر نبودند طلبگار
ہر دو را مبلغ قرض بخشید پس بگو از این ہر دو قرضدار کدام یکے بیشتر آں طلبگار را دوست
خواہد داشت شمعون گفت بخیال من کسیکہ بیشتر قرضش بود و بخشید انگاہ گفت خوب فیصلہ
کردی پس ازاں بطرف زن مذکور متوجہ شدہ بشمعون گفت این زن می بینی کہ من بخانہ
تو آمدم و برائے شستن پا مرا آب ہم ندادی ولیکن این زن با شک چشم خود پاہائے مرا
شست و بموئے سر خود صاف و خشک کرد تو مرا نبوسیدی ولیکن این زن بکمال شوق
پا مرا بوسہ کرد تو بسر من روغن ہم نمالیدی ولیکن این زن بر پاہائے من عطر مالید پس
باں زن گفت کہ معاصی و گناہائے تو معاف و بخشیدہ شدند) دراں دائرہ ہلالی ترجمہ
عین عبارت انجیل است مرزا کادیانی چگونہ دراں عبارت تحریف کردہ و علانیہ
کذب صریح گفتہ ؎ ببیں تفاوت راہ از کجا است تا بکجا ✦ در انجیل فقرہ زن
گناہگار وارد است و مرزا گناہگار را زناکار و فاحشہ مبدل ساخت و حال آنکہ آں
زن عاصیہ بغرض توبہ و معافی گناہان خود خدمت حضرت مسیح حاضر شد و قریب بقدمہائے
وے ایستادہ بر معاصی خود گریہ میکرد و مرزا گفتہ کہ یسوع آں فاحشہ را در بغل خود گرفت
و نیز آں زن تائبہ بکمال اخلاص و ارادت عطر بر پاہائے آنجناب مالید و مرزا میگوید
کہ آں فاحشہ عطریکہ از کسب حرام خریدہ بود بر سر آنحضرت مالید اینک انجیل لوقا است
کہ ازاں عین ترجمہ عبارت برائے تو در اینجا نقل نمودم چقدر بے ایمانی است کہ در عبارت
خیر و راست اندازی کردہ رنگ را سنگ و رحمت را زحمت و گناہ کار را زناکار ساختہ زد
لاحول ولا قوۃ الا باللہ العلی العظیم ؕ این مرد شرم و حیا نمیکند بکمال جرأت علانیہ

بانبیاء اولوالعزم ہم نسبت ہائے قبیحہ میدہد و باز در رسالہ جنگ مقدس مینویسد کہ من
حضرت مسیح را نبی صادق و برگزیدہ خدا تعالیٰ و محبوب الٰہ میدانم لعنت اللہ
علی المنافقین والکاذبین کافی است در جواب وے ہمیں است کہ از یک طرف
نعوذ باللہ آنحضرت را مکار شریر کاذب مطیع شیطان وغیرہ میگوید چنانچہ گذشت و از یک طرف
محبوب الٰہ برگزیدہ خدا و نبی صادق میداند این اگر رفتار منافقانہ مرزا نیست پس آیا
میشود کہ شریر و مکار و کاذب نبی صادق و محبوب الٰہ شود و از این ہمہ و تحریر در کلام
یکے وے را تصدیق نمودہ شود کہ در آن راسخ الاعتقاد است مگر حق آنست کہ خود مرزا
در کتاب ست بچن ص ۱۳ حاشیہ نمبر ۱ نوشتہ کہ قاعدہ اشرار ناس ہمین است کہ بوقت ہجو

منافقت قادیانی در حق عیسیٰ

کسے کردن بعض کلمات تعریفیہ ہم درمیان ذکر میکنند تا منصف بودن او معلوم شود و
شرارت وے ظاہر نگردد انتہی پس مرزا صاحب ہم بنا برہمین قاعدہ معترفہ خود در ضمن
ہجو و فحش و دشنام نسبت بحضرت عیسیٰ بغرض اظہار انصاف خود این چند کلمہ مذکورہ تعریفیہ
ذکر کردہ اند پس الحمدللہ کہ خود بقول خود از اشرار مردم ثابت شد پس در اصل خیال مرزا
اینست کہ تا انبیاء کرام و پیغمبران اولوالعزم را کہ عظمت و جلالت و بزرگی آنہا در قلوب
مردم جائے گرفتہ است توہین نکند و نسبتہائے قبیحہ دادہ مردم را از آنہا متنفر نگرداند
عروج خودش حاصل نمیتواند شد چنانچہ تصدیق این مطلب ہم از قول خود مرزا ظاہر میشود
کہ در کتاب ست بچن ص ۱۸ سطر ۱۴ مینویسد کہ از قدیم اصول جہال ہمین است
کہ برائے عروج و اثبات بزرگی خود تحقیر و توہین و تذلیل بزرگان مینمایند انتہی پس بحمداللہ
سبحانہ باعتراف خود جاہل مطلق ہم خود را قرار داد مگر لطف این است کہ بمفاد دروغگو را
حافظہ نباشد چنیں ہم مے گوید و چناں ہم خود مے گوید و بعد بزودی چنیں و چناں را
فراموش ہم مے کند چنانچہ تصور فرمائید اول حضرت عیسیٰ علیہ الصلوٰۃ والسلام را چقدر
فحش و دشنام گفت بعد ازاں آنجناب را محبوب الٰہ برگزیدہ خدا نبی صادق گفت حالا
بعد ازاں ملاحظہ فرمائید کجا بود مرکب کجا تاختہ + در ضمیمہ کتاب مذکور ص ۹ سطر ۱۶
مینویسد کہ بر اہل اسلام واضح شود کہ خداوند کریم در قرآن عظیم از حال یسوع بالمرہ خبر

نداده که یسوع کے بود انستے گویا از ایں فقرات میخواہد خود را بری الذمہ و پاک دامن قرار
دهد از حملات بر انبیاء یعنے از تیزی فطانت میخواہد ثابت کند چونکہ حال نبوت یسوع از قرآن
ثابت نیست لہذا من در حق او چنین وچناں مزخرفات گفته ام و ہر گاہ از قرآن نبوت وے
ثابت بشود این ہذیانات در حق وے استعمال نکردم مگر + اسے تیزی طبع تو برمن بلا
شدی + با وجود انیقدر تیزی جائے گریز ندارد + دروغگو را تا بہ پشت بام باید رسانید +
اینست کہ میگویم ثابت کند در کدام دین وملت ایں حکم است کہ نبوت ہر کسے کہ از قرآن
ثابت نباشد نعوذ باللہ آنہا را دشنام باید داد و بدروغ نسبتہائے قبیحہ بطرف آنہا نسبت
باید کرد ورنہ بجز دہ بیست پیغمبر علیہم السلام کہ تذکرہ حالات آنہا در قرآن است باقی یک
لکھ وبیست یا بیست وچہار ہزار پیغمبران علیہم السلام را فحش بد بد و بدنام کند ونعوذ باللہ
نسبت زناکاری وغیرہ نماید زیرا کہ بنا بر قول او تذکرہ ہمہ آنہا بغیر دہ بیست پیغمبر در قرآن
نمیباشد وہرگاہ ستم بلکہ بطلان قولش نزد ہر عاقلے ازیں ثابت باشد پس ماسوائے دیگر
انبیاء کہ حال آنہا ہم در قرآن نیست بالخصوص بوجہ عدم تذکرہ حالات حضرت یسوع
چرا آنجناب را فحش ودشنام بلا وجہ دادہ شود استغفر اللہ ربی واتوب الیہ
آیا قرآن وسنت چنین امور را تعلیم میدہد آیا اسلام ودین ہمیں ترغیب وتحریص میکند
کہ مرزا در تصنیفات خود فحش ودشنام بر بزرگان دین میدہد آیا ہمیں تہذیب و ہدایت
مہدویت مرزا است کہ دعوائے نبوت ورسالت وامامت ومہدویت میکند کدام
عقل سلیم وطبع مستقیم ہمچناں جاہل وفحاش وکذاب وطامع را بمہدویت ومسیحیت قبول
میتواند کرد مگر بمفاد × بد نزد طمع دیدۂ ہوشمند + چند نفرے کہ بالمرہ آنہا را بہرہ از علم
نباشد در روزہا ممنوالدنیا ہمپیالہ با وے بباشند فعلیہم ما یستحقونہ علاوہ
بریں گوئیم کہ ایں ہمہ تاویلات مرزا در لفظ یسوع است کہ میگوید حال نبوت وے در
قرآن مجید نیست سلمنا ولیکن در لفظ مسیح وعیسے ابن مریم چہ تاویل میتواند کرد کہ آنحضرت
علیہ السلام را صدہا فحش وکلمات نازیبا گفتہ وزن فاحشہ را در بغل آنجناب بخیال خود
نشانیدہ وغیرہ وغیرہ اسم وتذکرہ نبوت آنحضرت کہ ذکر در قرآن مجید است پس

نقلاً از کتاب انجام آتھم ۔ ۶-۷ ×

آنحضرت را چرا انبغذ تو ہین کردہ مقام شرم وحیا است کہ در حق معصومین معصوماں مانند خدا محبوب الہا انبیاء اولوالعزم محض برائے نفسانیت ایں چنیں زبان تشنیع دراز کند ولطف آنکہ بر مقال خود بانا استقامت ہم نداشتہ باشد اصل انیست کہ کل اناء یترشح بما فیہ ہمچناں قلب ہر انسان بمنزلہ ظرف است اگر نیک دراں جمع باشد نیک ترشح میکند واگر بد دراں باشد بد را استفراغ میکند چنانکہ مثلاً شیشہ کہ دراں گلاب باشد گلاب ازاں بیروں میآید سرکہ بیروں نیآید واگر شراب درآں باشد شراب بیروں میآید ہمیں مثال قلب انسان است پس در قلب مرزا ہمیں مملو ومحفوظ است کہ بغیرہ زعم خودش ہر کہ باشد نبیّاً کان او رسولاً جلیلاً اماماً کان او ملکاً مقرباً حلیماً ہمہ نعوذ باللہ معیوب ومعتوب ومغضوب اند نہ خیال عصمت وطہارت آنہا ندارد ونہ پروائے از نبوت ورسالت آنہائے کند اگر یکے را ساحرے گوید دیگرے را کاذب قرار میدہد تا برسالت مآب صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم ہم کہ زبان تشنیع را دراز نمودہ جائے جسد مطہر ومنور ش را کثیف وخبیث نعوذ باللہ قرار دادہ وجائے چنیں چنیں دیگر کما ذکرتہ انفاً پس ایں ہمہ اسرار قلبیہ مرزا اند کہ درایں املاک بے باک از قلب ناپاک خود استفراغ میکند شاہد قول ما اعتراف خود مرزا ست کہ در کتاب **آئینہ کمالات** ۱۴۲ حاشیہ نمبر ۱ مینویسد از اندرون ما ہماں خیالات نیک یا بد جوش زن میشوند کہ مطابق اندازہ فطرت در اندرون ما مملو شدہ اند انتہے از نص اعتراف مرزا آنچہ قطعی فیصلہ ما کردیم در حق وے ثابت شد وجائے ریب نماند کہ در حق انبیاء کرام واولوالعزم پیغمبران علیہم السلام ومشائخ عظام وحضرات ائمہ اطہار واجب الاحترام آنچہ در قلب ناپاک ایں بے باک مطابق اندازہ فطرت از حسد وبغض وعدوان مملو بود الحمد للہ کہ باعتراف خودش استفراغ شد واز ایں حرزہ گوئی وسوفسطائی کدام شاہدے صادق وحجتے ناطق تر بحقیت نبوت ورسالت ومہدویت وامامت وے میتواند بود برائے عاقل با بصیرت ومعرفت کہ دیدہ حق بین داشتہ باشد بس ہست از فکہا معاجز واولہ وبراہین وحجج وبینات ہمیں کذب وافترا وبہتان وفحش وناسزا

گفتن بانبیا را ولوالعزم وکافی برہانیست برلے کفر و زندقیت وے خزیں من این است حقیقت حقیت مہدیت ومسیحیت مرزا کادیانی کہ ہرکس جناب ایشاں را بمہدیت قبول کند اول میباید کہ یک لکھ وبیست وچہار ہزار پیغمبر را فحش ودشنام وناسزا گو بید ونعوذ باللہ جسم منوّر جناب نبوی را کثیف وخبیث بدانددا زخاتم النبوت ورسالت بودن آنحضرت دست بردار شدہ محرف ومنکر قرآن واحکام خدا وندمنان بشود وغیرہ وغیرہ مزخرفات واہذیانات سوفسطائیہ را ایمان خود قرار دہد آنگاہ میتواند کہ در لشکر اعداء اللہ واعداء الانبیا داخل شود جائے غیرت وشرم وحیا است کہ چنین کفرے را ایمان گوئید وچناں ضلالتے را ہدایت نامند وچنین فحش ودشنام وہذیان را تہذیب گویند وچناں مزخرفات وافترا وبہتان را تادیب نامند کافرے از ذوی العقول ہم ازایں چنین بے ایمانی توبہ واستغفار میطلبد چہ جائیکہ اہل اسلام ذوی العقول والعلوم والمعارف لفراسخ ازایں مواقف میگریزند اینست کہ بحمد اللہ سبحانہ وتعالیٰ شانہ تاکنوں احدے از اہل علم وکمالات ہیچ ملت ومذہب بطرف وے رجوع نکردہ وبنظر حقارت وذلت وے را میبیند خلاصہ آن است کہ باجملہ برائے اظہار کذب تو برخود تو ایں چند فقرات آبدار تابدار وکلمات در رغرر را درایں وجیزہ ضبط نمودم تا اہل حق در دام فریب تو افتادہ از جادہ مستقیم منحرف نگردند ورنہ میدانم کہ (ان کنت لاتدری فتلک مصیبۃ • وان کنت تدری فالمصیبۃ اعظم)

چہارم ابطال عقیدۂ فاسدۂ مرزا غلام احمد کادیانی

وآں زبان درازیہا مرزا وفحش ودشنام نسبت بمشائخ عظام وعلماء کرام وفضلاء ذوی الاحترام است چنانچہ در مکتوب عربی بنام علماء ہند در صفحہ ۲۳۶ مینولیسد زنّہ نفر شریر درایں ملک میباشند کہ بر روئے زمین فسادات کردہ اند اسماء آنہا حسب ذیل اند انتہےٰ بعد ازاں لغایت صـ۲۵۲ـ اسماء فضلاء کہ آنہا را شریر گفتہ مینولیسد پس در صفحہ مذکور

این مینولیسد اخرہم شیطان الاعمیٰ والغول الاغویٰ یقال لہ رشید احمد الجنجوہی وہو شقی کالامروہی من الملعونین انتہےٰ ودر ضمیمہ انجام آتھم صـ۳

مینویسند و مولویان یهودی صفت همراه عیسائیان شدند انتهی **وایضاً** در کتب مذکور
صـ٦ میگوید مگر شاید مولویان بدذات اقرار نکنند انتهی **ایضاً** در کتاب مذکور صـ۱۲۶
مینویسد اے مولویان نجاست خوار ارواح گندیده و بعید شدگان از ایمان و انصاف
شما دروغ نگوئید و نخورید نجاستے را که نصارے خورده اند انتهی **وهمچنان** در ضمیمه الهام
مزخرفات بسیارے در حق علماء گفته مثلاً یهودی بدذات نجاست خوار ارواح گندیده
بے ایمان نابینا ملعون سگ خنزیر وغیره وغیره که بنوشتن همه آنها یک رساله خواهد شد که
بجز تضییع اوقات ثمرے ازاں حاصل نتواند شد برائے اهل بصیرت این چندے از مزخرفات
بمنزله نمونه از خروارے کافیست و برملنے شافی است برائے اثبات عناد و بغض قلبی
مرزا صاحب نسبت بعلماء اسلام که باین دو چشم خود ابداً ایشاں را دیده نمیتوانند و چگونه
و بیده توانند حضراتے را که شب و روز در قلع و قمع این معضل مناق رئیس السفهاء فخر الجهال
مشغول باشند معلوم است که وے وجود ذی جود ایشاں را مخل خود میداند وے بیند
که هر وقت هر یکے از ایشاں حتے الامکان عوام فریبی او را بر مردم ظاهر مینمایند و عوام
و خواص را از حیل و شیطنت وے متنبه مے کنند برب الکعبه هرگاه نه بود وجود ذی جود
علماء هر آئینه میدید که لکها جهال عوام الناس بیعت وے میکردند با وجودیکه مرزا از جانب
خود در بیخ کنی دین اسلام بخیال خود دقیقه فرو نگذاشته مگر ایشاں دریں زمانه که نظاهر نه نبی
موجود است و نه امام زمان ارکان دین و عمود اسلام را قایم و برپا داشته اند سلمهم الله
تعالی من حوادث الزمن و عاملهم الله بالطافه والمنن و ایدهم الله فی ترویج
الدین و ابطال عقائد الکافرین با وجود ایں همه میتوانند که مرزا وجود علماء را مخل بابست
خود نداند بینت که هر چه دعوے میکند ایشاں براهین عقلیه و قوانین نقلیه و سنن نبویه
ابطال آن میکنند و شبهاتے که بقول مرزا مردم را در قرآن و احادیث و الهیت و نبوت
و امامت و معاد وغیره احکام دین عاید میشوند ایشاں زایل میکنند پس گویا وجود ایشان
از همه امور و علل بیشتر سد راه و مانع عوام الناس از ارادت مرزا است و چونکه این جاهل
دلائل قاهره و براهین باهره و حجج ساطعه و قوانین قاطعه ایشاں را از روئے قواعد باطل کرده

دشنام دهی کاذب بعلماء اسلام

نیستو اند آخر الامر زبان تشنیع ولعن و دشنام نسبت بایشان دراز میکند وکلمات ناز یبا و ناسزا
که کار جهال است ایشان را یاد میکند چنانچه فقیر حقیر را نیز در چندین جا خصوصا در قصیدۂ
رساله **اعجاز احمدی** بسب و شتم یاد کرده عزیز من پاس خاطر انبیاء کرام و پیغمبران
اولوالعزم علیہم السلام و ائمہ اطہار واجب الاحترام را ہرگاه مد نظر این جاہل بے باک نداشت
و آنہا را باعلان فحش و دشنام داده پروائے نکرد پس علماء اسلام اگرچہ انبیاء نیستند مگر
بمفاد حدیث علماء امتی کانبیاء بنی اسرائیل چون پیغمبران بنی اسرائیل اند آنہا بخیال
وے هرچه تنظار اند آیه شریفه لا تسبوا الذین الخ برمرزا بخوانید یا آیه شریفه ومن یرموا
المحصنات ثم لم یاتوا باربعة شهداء فاجلدوهم ثمانین جلدة الخ
بروے تلاوت کنید محض بخواندن آیات پروائے ندارد اگرچه تمام آیات حدود و
و تعزیرات خوانده شوند البته درصورتیکه این حدود و شرعیه یکے یکے بروے جاری میشدند
غالبا بیک جوب ترچون محمد علی باب الخ تمام مهدویت و بنوتش نجوے نسیا منسیا
میشد کان لم یکن شیئا مذکورا مگر بوجه آزادی درهمین ملک هندوستان هرچه میخواهم
میگوید حکام این املاک غالبا این شخص را جاهل و مخبل و دیوانه خیال فرموده اند و اکثر
مردم هم همچنین گمان برده اند لیکن بخیال حقیر وے را دیوانه بکار خود هوشیار باید گفت
چنانچه درحق چنین اشخاص همچنان فیصله کرده شده که صاحب الغرض مجنون
همین است که مرزا بغرض خود مجنون است اما بکار خود هوشیار است چنانچه تصدیق
این مقوله بر اہل عرفان از حرکات و سکنات و خرافات و مزخرفات و ہذیانات
بخوبی واضح و ہویدا است ورنہ سلیم الفطرت در فحش و دشنام دادن بمعصومین
و مطہرین علیہم السلام و ہتوا بان ایشان ہرگز چنین جرأت نمے کند +

پنجم ابطال عقیدۂ فاسدۂ مرزا غلام احمد کادیانی

که تعلق بقبر حضرت عیسٰے علیه السلام است اما تفصیل حالات تحقیقیه حیات آنجناب ؑ
باستدلال عقلیه و قوانین نقلیه در جلد دوم این کتاب مستطاب گذشت کما انشاء الله

تعالیٰ بعد ملاحظہ آں اصحے از منکریں را مجال انکار حیاتش نمیشود من شاء فلیرجع
الیہ و اما در اینجا تردید تحقیق مرزا متعلق قبر جناب علیہ السلام کہ در کشمیر قرار داد
حسب تحریر بعض معتبرین خطہ کشمیر نگارش خواہد رفت چنانچہ جسیم مصنف رسالہ
کلمہ فضل رحمانی جزاہ اللہ خیر جزاء المحسنین در صفحہ ۴۴ خطوط معتبرین
کشمیر را درج رسالہ مذکورہ فرمودہ واہم عین عبارت آنہا را در اینجا درج خواہیم نمود منہا
خط خواجہ سعید الدین ابن خواجہ ثناء اللہ مرحوم کشمیری از اینجا شروع میشود السلام علیکم
مکاتبہ مسرت طراز بخصوص دریافت کردن کیفیت اصلیت مقبرہ یوزآسف مطابق
تواریخ کشمیر در کوچہ خان یار حسب تحریر جناب مرزا کادیانی واطلاع آن زمان سعید سید
باعث خوشوقتی شد من مطابق چھٹی مرسولہ آن مشفق چہ از مردم عوام چہ از حالات
کشمیر درپے آن رفتہ آنکہ واضح شد اطلاع آن میکنم مقبرہ روضہ بل یعنی
کوچہ خان یار بلاشک بوقت آمدن از راہ مسجد جامع بطرف چپ واقع است مگر
آن مقبرہ بملاحظہ تاریخ کشمیر نسخہ اصل خواجہ اعظم صاحب دیدہ مرد کہ ہم صاحب کشف
وکرامات محقق بودند مقبرہ سید نصیر الدین قدس سرہ میباشد بملاحظہ
تاریخ کشمیر معلوم نمیشود کہ آن مقبرہ بمقبرہ یوزآسف مشہور است چنانچہ حضرت
مرزا غلام احمد صاحب کادیانی تحریر میفرمایند بے اینقدر معلوم میشود کہ در مقبرہ حضرت
سنگ قبرے واقع است آنرا قبر یوزآسف نوشتہ است بلکہ تحریر فرمودہ اند
کہ در محلہ انزمرہ مقبرہ یوزآصف واقع است مگر آں نام بلفظ سین
نیست بلکہ بلفظ صاد است واین محلہ بوقت آمدن از راہ مسجد جامع طرف راست
است طرف چپ نیست درمیان انزمرہ و روضہ بل یعنی کوچہ خان یار مسافت
واقع است بلکہ نالہ ماد ہم مابین آنہا مایل است پس فرق بدو وجہ معلوم میشود
ہم فرق لفظی وہم فرق معنوی فرق لفظی آنکہ یوزآصف بہ صاد است
در انزمرہ مدفون نوشتہ اند بلفظ سین آں نیست وتغایر اسم بر تغایر مسمیٰ دلالت
میکند وفرق معنوی آنکہ یوزآسف کہ مرزا صاحب میفرمایند کہ در کوچہ

۴۷ نمبر ۱۶

۴۸ نمبر ۱۷

نقل از ... مزار عیسیٰ در کشمیر

خان یار واقع است این در محلہ از زمرہ تغایر مکان برتغایر مکین دلالت مے کند
کہ یک شخص در دو جا مدفون بودن ممکن نیست عبارتے کہ در تاریخ خواجہ اعظم صاحب
دیدہ مری مذکور است اینست **حضرت سید نصیر الدین خانیاری**
از سادات عالیشان است در زمرہ مستوری بود بتقریبے ظہور نمود مقبرہ **میر**
قدس سرہٗ در محلہ **خان یار** مہبط فیوض و انوار ہست و در جوار ایشان سنگ قبرے
واقع شدہ در عوام مشہور است کہ آنجا پیغمبرے آسودہ است کہ در زمان سابقہ در کشمیر
مبعوث شدہ بود این مکان بمقام آن پیغمبر معروف است در کتابے از تواریخ دیدم
کہ بعد قضیہ دور و دراز حکایتے مینویسد کہ یکے از سلاطین زادہائے براہ زہد و تقوائے
آمدہ ریاضت و عبادت بسیار کرد برسالت مردم کشمیر مبعوث شدہ در کشمیر آمدہ بدعوت
خلایق مشغول شد و بعد رحلت در محلہ از زمرہ آسودہ در آں کتاب نام آن پیغمبر **یوز**
آصف نوشت از زمرہ **و خان یار** متصل واقع است از ملاحظہ این عبارت
صاف عیان است **یوز آصف** در محلہ از زمرہ مدفون است در کوچہ خان یار
مدفون نیست و این **یوز آصف** از سلاطین زادہا بودہ است و این عبارت
تواریخ مخالف و مناقض ارادہ حضرت میرزا صاحب است زیراکہ **یسوع** خود را
یکے از سلاطین وغیرہ انتساب نہ کردہ فقط والسلام ۱۵- ذی الحجہ ۱۳۱۴ھ منہا
خط دوم از سید حسن شاہ صاحب کشمیری متعلق ہمیں مطلب نقل میکنم **قولہ** اطلاع باد
چون ارقام کردہ بودکہ در شہر سرینگر در ضلع خانیار پیغمبرے آسودہ است معلوم نماید
موجب آں خود بذات بابت تحقیق کردن آن در شہر رفتہ ہمیں تحقیق شدہ پیشتر از دو
صد سال شاعرے معتبر و صاحب کشف بودہ است نام آں خواجہ **اعظم**
دیدہ مری داشتہ یک تاریخ از تصانیف خود نمودہ است کہ در این شہر در اینوقت
بسیار معتبر است و در آن ہمیں عبارت تصنیف ساختہ است کہ در ضلع خانیار در محلہ
روضہ بل میگویند کہ پیغمبرے آسودہ است **یوز آصف** نام داشتہ و قابر
دوم در آنجا است از اولاد زین العابدین رضی اللہ عنہ **سید نصیر الدین**

خط دوم از اہل کشمیر بثبوت قبر یسوع علیہ السلام در کشمیر

خانیاری است و قدم رسول نیز آنجا هم موجود است اکنون در آنجا بسیار مجمع اهل تشیع وارد بهرحال سوائے تاریخ خواجه اعظم صاحب موصوف دیگر سند صحیح ندارد والعلم عند الله تعالیٰ انتهى كلامه ۲۲ ذی الحجه ۱۳۲۱ھ **اقول** فقیر در جمیع هم تاکنون در هیچ تاریخی ندیده که قبر حضرت عیسیٰ در **کشمیر** نوشته باشند و نه از بزرگان معتبر کشمیر این قول را شنیده بلکه بر وقت تحقیق همین متحقق شد که تمامی فضلاء و سائر معتبرین و عوام الناس ملک کشمیر حلفاً میگویند که حاشا و کلا در کشمیر قبر حضرت **عیسیٰ** نیست باشد چنانچه از دو خط منقول مفصل کیفیت بناظرین معلوم شده باشد **وعلاوه** برایں اسامی بعض معتبرین خطه کشمیر که بر نبودن قبر عیسیٰ علیه السلام در کشمیر مهر و دستخط کرده اند **و انجمن نصرت السنة** امرتسر در رساله عقاید مرزا درج کرده بعینه در اینجا ضبط میشود اس شهادت اینست که مرزا کادیانی در دعوے خود که قبر عیسیٰ در کشمیر است محض غلط و دروغ گفته و خودش گمراه و مفتری میباشد الخ مفتی واعظ رسول **و** نعمت الله **و** محمد شاه مفتی کوهی رنبل خانیار **و** مفتی محمد دلاور شاه سکنه خانیار **و** مفتی محمد شریف الدین **و** غلام محمد احمد قادری **و** غلام مصطفےٰ خانیاری **و** غلام یٰسین حسن قادری **و** میر یوسف قادری **و** مفتی یوسف شاه صاحب **و** مفتی جلال الدین صاحب **و** مفتی سعد الدین صاحب **و** مفتی سیف الدین صاحب **و** مفتی و مولوی صدر الدین صاحب **و** مفتی ضیاء الدین صاحب **و** احمد شاه صاحب **و** محمد یوسف شاه صاحب **و** غلام محمد صاحب **و** پیر قمر الدین صاحب سجاده نشین **و** سید کبیر صاحب سجاده نشین **و** احسن صاحب بشانی **و** پیر غلام مصطفےٰ صاحب تاره بلی **و** غلام محمد عاصم صاحب عالیکدلی **و** پیر علی شاه صاحب **مواهیر خادمان خانقاه معلےٰ** محمد یوسف صاحب **و** غلام رسول صاحب همدانی **و** سید علیشاه صاحب همدانی **و** خلیل بابا صاحب **و** بابا عبد الکبیر صاحب همدانی **و** سید احمد شاه صاحب همدانی **و** سید محی الدین صاحب **و** علی بابا صاحب موذن **و** ی‌اح م د **و** عبد المجید صاحب **و** احمد صاحب فراش درگاه **و** نور الدین نعمت خال صاحب **و** یوسف همدانی سجاده نشین خانقاه معلےٰ **و** مولوی حسن صاحب مهتمم خانیاری

انکار علمای معتبرین کشمیر از قبر عیسیٰ علیه السلام

و سید محی الدین صاحب قادری و غلام علی صاحب ہمدانی **مواھیر خادمان مسجد جامع** احمد باباصاحب خادم مسجد جامع و عبداللہ باباصاحب خادم مسجد جامع و سید حسین صاحب خادم مسجد جامع و عبدالصمد صاحب خادم مسجد جامع و غلام رسول صاحب خادم مسجد جامع و سید سکندر صاحب خادم مسجد جامع و سلام الدین صاحب امام مسجد جامع **مواھیر خادمان آستان حضرت مخدوم** نظام الدین صاحب مخدومی و نورالدین صاحب مخدومی و احمد باباصاحب مخدومی و اسداللہ صاحب مخدومی و نورالدین صاحب مخدومی و احسن اللہ صاحب مخدومی و محمد شاہ صاحب مخدومی و محمد باباصاحب مخدومی و حفیظ اللہ صاحب مخدومی و میرک شاہ صاحب مخدومی و صدیق اللہ صاحب مخدومی **مواھیر حضرات خاندان رفیقیہ سہروردیہ نقشبندیہ** نظام الدین صاحب و محمد بن محمود صاحب رفیقی و غلام حسین صاحب رفیقی و غلام حمزہ صاحب رفیقی و عبدالسلام صاحب رفیقی و سیف الدین صاحب رفیقی و عبداللہ صاحب رفیقی و نورالدین صاحب رفیقی و شریف الدین صاحب رفیقی و غلام نبی صاحب رفیقی و محمد قاسم صاحب رفیقی و انور رفیقی و عبدالصمد صاحب رفیقی محمد مقبول بن نصیرالدین رفیقی و محمد یوسف رفیقی اسلام آبادی و سعدالدین صاحب رفیقی و محمد مقبول صاحب رفیقی و عبدالرحمن صاحب رفیقی و نورالدین محمد بن محی الدین صاحب رفیقی و صدرالدین صاحب رفیقی و عبدالاحد صاحب رفیقی و محمد یوسف صاحب رفیقی **مواھیر خاندان قدیمی** علی شاہ صاحب قدیمی و غلام محمد صاحب قدیمی و امیرالدین صاحب قدیمی و غلام محی الدین صاحب قدیمی و غلام حسن صاحب قدیمی و محمد شاہ صاحب قدیمی و مولوی نورالدین صاحب قدیمی و قمرالدین صاحب قدیمی و غلام الدین صاحب قدیمی و غلام حسین صاحب قدیمی **مواھیر خاندان قریشی** محمد سعیدالدین صاحب قریشی و بدرالدین صاحب قریشی و نظام الدین صاحب قریشی و سعدالدین صاحب قریشی محلہ خانیار و عبدالمجید صاحب قریشی و غلام حسن صاحب

قریشی ایمنست اسامی معتبرین خطہ کشمیر کہ حلفاً منکر قبر حضرت عیسے علیہ السلام در کشمیر یعنی
عین خطوط ایشاں کہ در زبان فارسی میباشند نزد انجمن نصرت السنۃ امرتسر موجود
ہر کس خواہد در آنجا ملاحظہ کند **بس تعجب است** بر عقول نا فہمی مرزا و مرزائیاں
کہ با وجود انکار صریح اہل کشمیر از بودن قبر عیسے در آنجا از کذب و افترا خود دست بردار نمیشوند
کدام عاقلے با وجود شہادت متوطنین معتبرین کشمیر قول مرزا را قبول کردہ میتواند چہ حالانکہ نزد
ہر کسے بشہادت متوطنین خود کشمیر ثابت و معلوم گردید کہ ہرگز قبر عیسے علیہ السلام در کشمیر نیست
چگونہ شہادت کثیر التعداد متوطنین خاص کشمیر قبول نباشد و شہادت یک نفر مرزا کلو یانی
کہ فراسخ از ملک کشمیر دور متوطن میدارد قبول کردہ شود فقولہ علیہا علیہ لیس بشیٔ بل

خرط القتاد و فی الاسلام موجب للفساد و جہ القایلین کسواد المداد فی

الدنیا و یوم المعاد بہر صورت از ایں شہادت حضرات ذی عزت و صاحبان اعتبار
و ثقات ایقدر معلوم شد کہ در کشمیر قبر عیسے علیہ السلام نیست و نہ نام صاحب قبر حسب
تحریر مرزا **یسوع آسف یا یسوع صاحب** آنجا مشہور است بلکہ از قدیم
تا اکنون صاحب آں قبر باسم **یوزآصف** بصاد مشہور و معروف است و نیز جہاں آں قبر
کہ ہمیں و بیان مسجد و محلہ خانیار در کتب خود نوشتہ حسب تحریرات مذکور غلط ثابت شدند
پس میباید کہ حال مرزا صاحب ہم بے شک و شبہ از قبر مسیح در کشمیر دست بردار شود و
انصاف را از دست ندہد مگر افسوس اینست کہ ہرگاہ از کشمیر دست بردار شود جائے
دیگر کم نیست مشہور است ملک خدا تنگ نیست پائے گدا لنگ نیست) بجائے دیگر قبر مسیح
را تعمیر خواہد کرد مرزا صاحب کے بر قول خود ثابت القدم میماند ملاحظہ فرمایند بیچارہ
یوزآصف را گاہے یوز آسف و بجائے یسوع آسف و گاہے یسوع
صاحب ساختہ بایں غرض کہ ہرگاہ بیک جا در یک اسم مخالفت مرا ثابت کردند بجائے دیگر
باسم دیگر دعوائے خواہم کرد ہمیں جہت حضرت عیسے علیہ السلام را ہم بمختلف اسماء ذکر کردہ
است چنانچہ در **آئینہ کمالات** صفحہ ۴۲۶ مینویسد ایں راست و صدق است
کہ مسیح در وطن خود گلیل فوت شد و در **ازالہ اوہام** صفحہ ۴۷۳ مینویسد

کہ عیسیٰ را باسماء مختلفہ ذکر کردہ

یں است آیت سوم باب الاعمال بموت طبعی مسیح شہادت میدہد کہ در گلیل بوے
رسید **واما** در کتاب **ست بچن** صـــ۱۶۴ در حاشیہ بر حاشیہ چناں میگوید قبر حضرت
عیسے علیہ السلام در بلاد **شام** است کہ پرستش او نصارے میکنند **واما** در بارہ کشمیر ہم بجناب
ست بچن حاشیہ صـــ۱۶۴ مینویسد کہ قبر **یسوع** صاحب در کشمیر است انتہے از ہمین
اختلاف مرزا صاحب ثابت شد کہ مرزا صاحب بد باطن است کہ بنا بر ہیچ صورتے میخواہد کہ
خودش ثابت نشود مگر اینقدر نمیفہمد کہ اختلاف اقوال در شخص معہود موجب ثبوت کذب است
کہ وے را گاہے بجلیل میکشد و نامش مسیح میگذارد و جائے در بلاد شام آں بیچارہ را دفن میکند
و آخر آنحضرت را دراین مسافت بعد بعید ملک کشمیر میرساند حالا خود انصاف کنید کہ مرزا را
در کدام قول صادق دانستہ شود آیا میتواند کہ چنین خرافات و ہذیانات مختلفہ وفات و
قبر آنجناب علیہ السلام را ثابت کند و چگونہ میتواند کہ یک عیسے مسیح علیہ السلام را بنا بر تحریر
خود در سہ ملک یعنے در گلیل و کشمیر و بلاد شام دفن نماید جواب اینقدر دروغ بزرگ کذب
صریح چہ میتواند داد مگر آنکہ بگوید در این سہ ملک سہ نفر مدفون میباشند نہ یک نفر عیسے کہ از
ہمچنان استعارہ و مجازات جیب مرزا صاحب مملو میباشد کہ تا حین حیاتش صورت خالی
شدن آں جیب بابرکت ممکن نیست۔ مگر آخر ؎ ہرچہ دانا کند کند نادان ✤ لیک بعد
از قبول رسوائی ✤ **و ہر گاہ** بالاعلان بطلان عقیدہ فاسدہ مرزا کادیانی بر عرفا
معلوم و ہویدا شد پس قبر کہ برائے عیسے مقرر شدہ است کہ بعد از مردن در آں دفن
خواہد شد از کتب مسلمہ مرزا در اینجا درج کنم چنانچہ **در مشکوۃ** صـــ۵۱۵ **و در تفسیر**
در منثور امام جلال الدین سیوطی ذکر فرمودہ است اخرج الترمذی وحسنہ
عن محمد بن یوسف بن عبد اللہ بن سلام عن ابیہ عن جدہ قال مکتوب
فی التورات صفۃ محمد وعیسی بن مریم **یُدفن معہٗ** وقال ابو مودود
وقد بقی فی البیت موضع قبر از اینجا صریح معلوم میشود کہ حضرت عیسے بارسول خدا
صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم یعنے قریب آنحضرت دفن خواہد شد و دیگر آنکہ جائے یک قبر ہنوز
در آنجا باقیست **و در مرقات** تشریح کردہ شدہ بروایتیکہ عبد اللہ بن عمر از حضرت

دروغ قبر حضرت عیسی در بلاد کشمیر خلاف قول سابق

رسول آوردہ است قال صلی اللہ علیہ وآلہ واصحابہ وسلم ینزل عیسیٰ علیہ السلام ابن

مریم الی الارض فیتزوج و یولد و یمکث خمساً و اربعین سنۃ ثم یموت

فیدفن معی فی قبری ای فی مقبرتی وعبر عنہا بالقبر لقرب قبرہ بقبرہ فکانما

فی قبر واحد و ابن جوزی در کتاب الوفا و در مشکوۃ اینقدر زیادہ آوردہ کہ فاقوم

انا و عیسیٰ ابن مریم فی قبر واحد بین ابی بکر و عمر رضی اللہ عنہما یعنے خلاصہ ترجمہ

آنست کہ حضرت رسول اکرم صلے اللہ علیہ وآلہ واصحابہ وسلم فرمود کہ عیسیٰ پسر مریم نازل خواہد

شد بر زمین پس تزویج خود خواہد کرد و پسرے خواہد زائید و بعد نزول چہل و پنج سال بر

زمین مکث خواہد فرمود پس ازآں خواہد مرد و در مقبرہ قریب قبر من دفن کردہ خواہد شد

پس کدام کور باطن با وجود ایں الفاظ صریحہ ہم بوفات عیسیٰ قائل میشود و مدفن انجناب

کہ بالتصریح ازایں الفاظ در مدینہ ثابت میشود گذاشتہ گاہے بگلیل و گاہے بکشمیر و گاہے

در بلاد شام تسلیم مینواند کرد مگر کسیکہ نعوذ باللہ مکذب رسول خدا صلے اللہ علیہ وآلہ واصحابہ وسلم

باشد و حال آنکہ عنقریب گذشت مرزا بسیارے وحی ہائے رسول خدا را غلط گفتہ است

ازانجملہ اگر در مدفن و مقبرہ عیسیٰ ہم تکذیب رسالت مآب صلے اللہ علیہ وآلہ واصحابہ وسلم فداہ

روحی کردہ ازوے چہ نقصان دنیویست و صریح تر ازانہم روایتیست کہ آنرا طبرانی

و امام بخاری در تاریخ کبیر و جلال الدین سیوطی در تفسیر دُر منثور از عبد اللہ

ابن سلام آوردہ اند کہ گفت یدفن عیسیٰ ابن مریم مع رسول اللہ صلی اللہ علیہ

وآلہ وسلم وصاحبیہ فیکون قبرہ رابعاً یعنے دفن خواہد شد عیسیٰ پسر مریم علیہ السلام

با رسول خدا صلے اللہ علیہ وآلہ و با رفیقانش یعنے ابوبکر و عمر رضی اللہ تعالےٰ عنہما پس خواہد

بود قبر عیسیٰ در آنجا قبر چہارم پس ازینجا چند امر ثابت شدند اول آنکہ کدام سلیم الفطرت

با وجود اینقدر صراحت در قبر عیسیٰ یقین نخواہد کرد کہ مدفن آنحضرت در مدینہ طیبہ است و

بنا بر قول مخالف صحاح احادیث و بے دلیل مرزا گاہے گلیل و گاہے کشمیر و گاہے بلاد

شام قائل نشود مگر آنکہ تکذیب رسول خدا صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم و ائمہ محدثین نماید دوم

از مسلم سلیم الفطرت راسخ العقیدت البتہ بعید است پس قبر و مدفن عیسیٰ بالقطع والیقین

تحقیق مدفن عیسیٰ علیہ السلام از زبان علمای کبار

منحصر در مدینہ خواہد بود باقی ہمہ پوچ و ہذیانات اہل نجوج است **دوم** قطعاً و یقیناً
ازایں ثابت شد کہ مرزا کادیانی نعوذ باللہ العظیم مکذب رسولخدا و روات و محدثین است
بدو وجہ **یکی** آنکہ حضرت رسول صلے اللہ علیہ و آلہ وسلم بندا بلند میفرماید کہ مسیح عیسےٰ
پسر مریم با من قریب قبر من دفن خواہد شد کہ ادنے طالب العلم ہم ہمیں مطلب را ازایں
عبارت حدیث خواہد فہمید ولکن مرزا کادیانی تصدیق آں نمیکند و مدینہ را مدفن عیسےٰ
بودن تسلیم نمیکند و لطف آنست جائے را کہ خود مدفن و قبر عیسےٰ قرار مید ہد بر آں ہم استقامت
ندارد گاہے کشمیر گاہے گلیل گاہے بلاد شام میگوید چنانچہ بحوالہ صفحات کتابش گذشت پس
تکذیب پیغمبر ازایں ثابت شد یا نشد **دیگر** بجہت آنکہ در حدیث مذکور گذشت کہ حضرت
پیغمبر صلے اللہ علیہ و آلہ وسلم فرمود ویمکث خمساً و اربعین سنۃ ثم یموت یعنی
عیسےٰ بعد نازل شدن بر زمین و تزویج کردن و پسر زائیدن چہل و پنج سال زندہ
میماند و پس از آن خواہد مرد ازایں صریح تر دلیلے بر حیات عیسےٰ چہ میتواند بود **و** مرزا
باوجود ایں ہمہ بر وفات عیسےٰ قائل است و ایں چنیں حدیث صریح پیغمبر را کہ مطابق
آیات قرآن مجید است در حیات عیسےٰ قبول ندارد در حال آنکہ بروایت بخاری و مسلم وغیرہ
ثابت است مایروی منی علیکم فعارضوہ بکتاب اللہ ان طابق بکتاب اللہ
فخذوہ وان خالف فاترکوہ واضربوہ ابجدا ریعنے حدیثیکہ مطابق آیت قرآن باشد
پس آں را بگیرید و آنچہ مخالف قرآن باشد آں را ترک نمائید و در ایں مطلب قرآن را
تحریف و آیات را تاویل و احادیث را تکذیب مینماید و ائمہ محدثین و روات مستندین
را و چنیں روایات و احادیث صحیحۃ الاسانید کہ مخالف مطلبش میباشند صادق نمیداند
و اما ہر گاہ کدام حدیثے و لو ضعیف ہم باشد یا کدام شعر شاعرے یا مقولہ عوام الناس ہم
مطابق خیال و زعم ناقص و مؤید نوشتش باشد آنرا پناہ باللہ العظیم از کلام خدائے کریم
ہم معتبر تر میگوید اینست ہدایت مہدویت و فیض نبوتش کہ ارکان دین و عمود اسلام را
منہدم ساختہ و بعض عوام الناس جہال را در طوق مظلم ضلالت و بحر عمیق گمراہی انداختہ
است کہ بلسان الوقت این شعر میخوانند ولله درہ لمن قال ؎

ازالہ اوہام کلاں مطبوعہ صفحہ ۵

ششم ابطال عقیدهٔ فاسدهٔ مرزا غلام احمد قادیانی

که کفرش فی القرآن است پس بانکه نسبت بحضرات ائمه معصومین و نجوم طاهرین علیهم السلام زبان تشنیع را دراز کرده خود مع بعض اجل مریدانش آنچه توانستند بدتر از همه فحشها و دشنامها درحق ایشان علیهم السلام در تصانیف خود تحریر نموده اند وحال آنکه بالقطع والیقین ثابت است که بعد از خواجه کائنات صلے الله علیه وآله وسلم از جمیع موجودات سایر ممکنات تا روز قیامت زیاده واجب التعظیم مفروض التحریم لازم التکریم درامت مرحوم دو چیز اند یکی **قرآن مجید عظیم دیگر اهلبیت** رسول کریم که تمسک این دو چیز ناجی است انی تارک فیکم الثقلین کتاب الله وعترتی اهل بیتی فمن تمسک بهما نجی ومن تخلف عنهما فقد غرق وهوی فانظروا کیف تخلفونی فیهما متفق علیه محدثین جمیع فرق اسلامیه است ترجمه حضرت رسول خدا صلے الله علیه وآله وسلم فرمود من میگذارم میان شما دو چیز گران قیمت عظیم الشان یکے کتاب خدا قرآن مجید و دیگر عترت من که اهل بیت من میباشد پس کسیکه تمسک کرد باین هردو ناجی شد الخ و کسیکه مخالفت اینها کرد غرق وادی جهنم شد الخ پس عقیده فاسده مرزا قادیانی نسبت باین هردو امانت نبوی اجمالاً دراین مقام ذکر کنم تا باجمله مختصراً تخلف وے باین هردو امانت برامت مرحومه واضح وهویدا گردد که چنین مخالف بلکه گذشته از مخالفت محرف قرآن وفحاش ائمه اطهار بمفاد حدیث متواتر مذکور مستحق جهنم است یا بقول خود امام ونبی ورسول است **امّا احد ثقلین که قرآن مجید است** پس مختصراً عقیده وے متعلق بآن اینست که قرآن مجید از فحشهاے غلیظ مملو است چنانچه در **ازالهٔ اوهام صـ۲۵-۲۶** مینویسد **قوله** قرآن شریف بنداء بلند آنچه طریقه درشتے کلام وسختی زبان را استعمال میکند شخص غبی و نادان نیز هم از آن بیخبر نیست مثلاً مطابق حال مهذبین این زمانه بر کسے لعنت فرستادن سخت ترین فحشها میباشد لیکن قرآن شریف

عقائد کا دعا احد الثقلین یعنی قرآن مجید

۲

بالاعلان برکفار لعنت میفرستد انتہٰے **ایضاً** در **ازالہ اوہام** صـ۲۷ مینویسد **قولہ** درقرآن مجید بغایت درجہ الفاظ سخت کہ بصورت فحشہائے غلیظہ اند درحق ولید بن مغیرہ استعمال کردہ شدہ است **ایضاً** کتاب براہین احمدیہ خود را مثل قرآن کلام خدا میداند چنانچہ در **ازالہ اوہام** صـ۵۳۳ مینویسد **قولہ** کہ خدا تعالےٰ در براہین احمدیہ مرا ہم امتی نام گذاشتہ وہم نبی نام گذاشتہ **ایضاً** قرآن شریف کہ کلام خداست آں را عین کلام خود میداند چنانچہ در **اشتہار لیکھرام** مورخہ ۱۵ - مارچ ۱۸۹۷ء صـ۳ مینویسد **قولہ** مدعا ازایں نشان آنست کہ قرآن شریف کتاب خدا وگفتگو دہان وکلام زبان من است **ایضاً** تمام معجزات انبیاء کہ درقرآن مجید ذکر شدہ اند آنہا را عمل مسمریزم میداند چنانچہ در **ازالہ اوہام** صـ۴۸ الی ۵۰ میگوید **قولہ** از قرآن کریم ثابت نمیشود کہ بعض موتے زندہ شدہ بودند چنانچہ میتے کہ خونش را بنی اسرائیل مخفی داشتہ بودند وذکرش در آیہ اذ قتلتم الآیہ میباشد کہ از علف وگیاہ کہ از گوشت این گاؤ روئیدہ شدہ بود از دست کسے بجسم مقتول مس کرو زندہ شد وغیرہ وغیرہ ازایں قصہ واقعہ زندہ شدن او ہرگز ثابت نمیشود خیال بعضے اینست کہ این محض تنبیہ بود کہ تا سارق یعنے قاتل خود را ظاہر کند اصل حقیقت اینست کہ این طریق عمل الترب یعنے مسمریزم بود انتہے **ایضاً** ازالہ صـ۵۲ و ۵۳ **قولہ** آنچہ درقرآن کریم ذکر چہار طیر است کہ آنہا را اجزاء متفرقہ یعنے جدا جدا کردہ برچہار کوہ گذاشتہ شد وباز آنہا بوقت طلبیدن جمع شدہ طیر گردیدند نہم ہماں عمل الترب میباشد **ایضاً** درقرآن مجید تزئید وتنقیص ہم میکند چنانچہ در ازالہ صـ۷۶ و ۷۷ مینویسد **قولہ** روزیکہ الہام مذکورہ بالا کہ درآں ذکر نزول قرآن در قادیان است شدہ بود درہماں روز بطور کشف من دیدم کہ برادرم مرحوم مرزا غلام قادر قریب من نشستہ بآواز بلند تلاوت قرآن میکند ودرحین تلاوت این فقرات رامیخواند انا انزلناہ قریبًا من القادیان[1] بسماع این بسیار متعجب شدم کہ آیا اسم قادیان ہم درقرآن شریف مکتوب است گفت برادرم گفت اینک نوشتہ میباشد پس چون من نظر کردم دیدم فی الحقیقت

هتک حرمت قرآن مجید از اقوال مدعی کاذب قادیانی

---

[1] یعنے عبارت انا انزلناہ قریبًا من القادیان ۱۲ منہ

این عبارت الہامی بصفحہ یمین شاید قریب نصف قرآن مجید نوشتہ موجود است انتہی و در قلب خود گفتم واقعاً اسم کادیان در قرآن درج است اصل اینست کہ اسم شہر در قرآن بکمال اعزاز و تعظیم نوشتہ میباشد مکہ و مدینہ و کادیان انتہی **ایضاً** کادیان را چون کعبۃ اللہ میداند چنانچہ در **براھین احمدیہ ص۵۵۸ میفرماید قولہ** ومن دخلہ کان امنا سینہ تراکشودیم ما ہر امرے را برائے تو آسان نگرفتیم ترا **بیت الفکر و بیت الذکر** عطا کردیم درانجا مراد از بیت الفکر حجرہ ایست کہ در آن این عاجز تالیف کتب مے نماید و از بیت الذکر مسجدے مراد است کہ در پہلوی آنحجرہ بنا کردہ شدہ است ومن دخلہ کان امنا در وصف آن فرمودہ است انتہی **ایضاً** آیات قرآنیہ کہ در بحث الہام عنقریب ذکر کردیم کہ در آخر ہر آیہ شریفہ یک دو فقرہ زیادہ کردہ آنرا الہام خود قرار دادہ است و **گذشتہ** ازاین بوجہ قایل شدن بوفات حضرت عیسےٰ آیات حیات مسیح را تحریف بلکہ انکار کردہ **و** عیسےٰ را پسر یوسف نجار دانستن علانیہ مخالفت قرآن مجید نمودہ و خود را باسم نبی و رسول گفتن مخالفت و انکار آیہ شریفہ وما کان محمد ابا احد من رجالکم ولکن رسول اللہ وخاتم النبیین کردہ **خلاصہ** اینقدر ہذیانات و مزخرفات در مخالفت قرآن مجید گفتہ کہ تحریر ہمہ کتابے مستقل خواہد شد کہ در بعض مزخرفاتش صراحتہً انکار و در بعض تحریف و در بعض تزئید و در بعض تنقیص و در بعض بلا دلیل و بدون وجود قرینہ انتقال آیات عن الحقیقت الی المجاز و در بعض استعارہ و در بعض مطلق خبط و سے ثابت است و حال آنکہ آیات قرآنیہ را مخالف ظاہر نص منطبق ساختن یا مطلبے کہ از ظاہر عبارت آیہ مطابق عقل ثابت باشد منصرف و منحرف شدہ بمفہوم قلبی و مضمون فرضے خود تاویل کردن ہم عین تحریف در قرآن است کہ فاعلش مستحق اسفل السافلین جہیم است کتب عقاید اسلامیہ بالاتفاق برایں ناطق صادق اند چنانچہ وارد است من فسر القرآن برایہ فلیتبوء مقعدہ من النار **و** در حدیث دیگر وارد است لایجوز تفسیر القرآن الا بالنص الصحیح والاثر الصریح **و مرزا** بمقابلہ رائے و قیاس و ظن و گمان و زعم و خیال خود ہیچ نص نبوی را صحیح نمیدانند کہ تفسیر قرآن بآن نمودہ باشد

کادیان کا نام قرآن میں

بالرائے تفسیر قرآن ممنوع

بطلان قیاس وظن مرزا کاذب

وے فرامین واحادیث پیغمبر صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم را غلط گفتہ چنانچہ مفصلاً گذشت و
کسیکہ بر قرآن مجید نعوذ باللہ تعالےٰ چنیں بے معنٰے اعتراضات گیرد و نبی آخر الزمان را
پناہ باللہ العظیم دروغگو داند بر حدیث ونصوص آنجناب کے اعتبار دارد کہ بآنہا تفسیر
قرآن شریف نماید وے کہ رائے وقیاس وظن خود را چنان معتبر میداند کہ ہرگاہ محکمات
آیات قرآنیہ ہم مطابق زعم وقیاس وظن مرزا نباشند بوجہ کمال اعتبار قیاس وظن خود
ان محکمات را ہم مطابق ظن خود انتقال عن الحقیقت نمودہ بتاویل مجاز واستعارہ میگیرد و
حال آنکہ صریح آیہ شریفہ بر عدم حجت ظن شاہد است وان الظن لا یغنی عن الحق شیئا و
حدیث علانیہ مخالف قیاس است کہ آنرا اکثر محدثین خاصۃً فاضل دیلمی در **فردوس**
الاخبار ذکر فرمودہ اول من قاس فھو ابلیس فمن قاس امر الدین برایہ
قرنہ اللہ با بلیس فانہ اتبعہ فی القیاس ابنت مختصراً حقیقت ایمان وعقیدت

منافقت مرزا در تعظیم قرآن

مرزا صاحب کادیانی نسبت **بقرآن** کہ آنرا گاہے بمجید وگاہے بشریف وجائے بکریم و
جائے بتعظیم تعبیر میفرماید **واما** تمجید وتشریف وتعظیم وتکریم آن بمفاد آیہ یقولون
بافواھھم مالیس فی قلوبھم در دلہائے آنہا برابر سر سوزن ہم نمیباشد محض
بزبان ولبہائے خود بمجید وکریم وشریف قرآن را میگویند چنانچہ تصدیق این از عقاید
مذکورہ وے متعلق قرآن بر اہل عرفان واضح ومنکشف میشود چنانکہ بزبان قرآن را
مجید وشریف وعظیم وکریم میگوید در مذکورہ عقاید قلبیہ اش برابر ذرہ خاک ہم تعظیم وتکریم
قرآن ندارد چہ معنے تعظیم ہمین است کہ گفتہ در قرآن فحشہائے غلیظہ ودشنامہائے نازیبا
مملواند آیا این تعظیم کلام الملوک ملوک الکلام است یا اہانت آن سبحان اللہ عجب است
کہ مرزا صاحب بخشامد سلاطین کفار در توصیف وتعریف تحریرات وکلام ولکچر آنہا این قدر
رطب اللسان است کہ نبوت خود را ہم فراموش میکند لکن در کلام ملک الملوک وسلطان
السلاطین عز اسمہ کہ بجہت کمال فصاحت وبلاغت وتادیب وتہذیب وکمال متانت
از سیزدہ صد سال تاکنون واز ابتدائے وقت تا قیام ساعت قیامت افصح الکلم ومعجزہ قاہرہ بر
تمامی اہل زمین وآسمان است ونابہا بر کلام یک سلطان کافرے ہم تسلیم میکنند وباوجود آن

لا یعلم تاویلها الا الله والراسخون فی العلم آنچه را خود منغمهم تفسیر فهم و ادراک خود آن را نمیدانند بلکه الزام بر قرآن و بر پیغمبر صلعم آخر الزمان گذاشته جای میگوید پیغمبر که دوش را کما هی نفهمیده بود چنانچه گفته حال ابن مریم وحال دجال وحال خر دجال وحال یاجوج ماجوج وحقیقت دابة الارض بر رسول کریم ظاهر و منکشف نشده است کتاب ازاله اوهام صفحه ۶۹۱ و جای میگوید که قرآن از بدتهذیبی و فحشهای غلیظ مملو میباشد استغفر الله ربی واتوب الیه ای جاهل مغرور کدام بدتهذیبی و کجا فحشهای غلیظه در قرآن مملو میباشند در ازاله اوهام صفحه ۲۵-۲۶ بخیال خود بدتهذیبی و فحشهای غلیظه قرآن را ثابت کرده است قوله مثلاً از ومهذبین زمانه حال برکسی لعنت فرستادن فحش غلیظ است ولیکن قرآن شریف بر کفار لعنت میفرستاده بلفظ اقول مستعینا برب الکعبة لعنت را فحش خیال فرموده اتهام والزام و افترا بر قرآن و خدا و رسول صلی الله علیه وآله وسلم دادن عین جهالت و ضلالت جناب عالی و مهذبین زمانه شما میباشد ای نبی بی علم و ای امام و رسول جاهل در کدام لغت خانه شما لعنت بمعنی فحش است هرگاه مهذبین جهال بوجه بی علمی چنین خیال فرموده بودند شما باوجود دعوای امامت و نبوت و رسالت چگونه چنین جاهل بودید که اینقدر را تحقیق نکرده بر قرآن اتهام فحش والزام دشنام دهی داده اهانت دین و اسلام فرمودید ای رسول جاهل اِسْمَعُوا فهم لَعْنَتُ در لغت بمعنی دعا بد و دوری وطرد و ابعاد از رحمت و از نجات از لعن یلعن لعنا است چنانچه اینک ابن اثیر جزری در کتاب نهایه گفته واصل اللعن الطرد والابعاد من الله ومن الخلق السب والدعاء علیه وقریب همین مضمون در مجمع و صحاح ومصباح و منتهی و صراح وغیرها ائمه لغات معنی لعنت همین ابعاد و دوری نوشته اند پس در شریعت لعنت الله بچند معنی مستعمل است منها لعنت خدا بمعنی تعیین و اجرای عذاب برای ملعون مستحق است بمعنی ابعاد وی از رحمت و نجات منها لعنت خدا بمعنی نفرین و دعا بد بر ملعون چون لعنهم الله انی یؤفکون ای عذبهم واهلکهم الله واما لعنت خلق عبارت از دعا بد بر ملعون بطلب

تحقیق معنی لعنت

عذاب وعقاب در عقبے وبطلب تذلیل وتخذیل ورسوائی وہلاکت تعجیل وردا ردنیا ابنست کہ از ہمہ اول خدا بر ابلیس بوجہ انکار سجدہ آدم لعنت فرستاد یعنے ابلیس را از رحمت خود دور کرد وگفت ان علیك لعنتی الی یوم الدین وپس ازاں آیہ یلعنہم الله ویلعنہم اللاعنون وصف ومدح لعنت فرقہ وطایفہ لاعنین فرمود کہ آنہا شریک در لعنت کردن با خدا بر مستحقین میباشند پس ازآن اظہار بصورت مدح فرمود لعنت گروہ ملائکہ وتمام مردم بر مستحقین پس ازآں ظاہر فرمود کہ لعن الذین کفروا علی لسان داؤد وعیسے بن مریم از سبکہ لعنت بر مستحق فعل ممدوح بود بغرض ترغیب ظاہر کرد کہ انبیاء سلف ہم بر کفار لعنت میفرستادند ودر بخاری مسلم مرزا مرویست کہ حضرت پیغمبر صلے الله علیہ وآلہ وسلم بر اہل احد در قنوت نمازے تا مدتے تا مہا گرفتہ بر مستحقین لعنت میفرستاد بقولہ اللہم العن فلانا وفلانا سبحان الله فعل خدا وفعل ملائکہ وفعل انبیاء سلف وفعل پیغمبر آخر الزمان وفعل تمام مردم عقلا کہ مدح ووصف آن در آیات قرآنیہ وکلمات نبویہ ثابتہ شدہ باشد نعوذ بالله فعل قبیح وعمل شنیع بودہ باشد لیکن آنچہ مرزا صاحب مع مہذبین زمانہ اش از لغت خانہ خاص خود مخالف تمام ائمہ لغات معنے لعنت را فحش ودشنام وبدتہذیبے تراشیدہ باشند آن صحیح باشد چہ خوش این رسول جاہل خیالات مہذبین را محبت میدہ اند لیکن فعل خدا وانبیاء وملائکہ را بدتہذیبی میداند مرزا صاحب بعضے از ہمین مہذبین زمانہ شما شراب خوری وقمار بازی وزناکاری راہم داخل تہذیب دانستہ مے کنند وقرآن ازآن منع میکند تعجب است کہ مخالفت قرآن را باین خیالات مہذبین چرا بدتہذیبی نگفتید پس ہر گاہ ثابت شد کہ لعنت در لغت وہم شریعت بمعنے دوری از رحمت است نہ بمعنے فحش ودشنام کما از لغت خانہ خود مرزا کادیانی ومہذبین زمانہ اش تراشیدہ اند نیست کہ خدا وانبیاء وملائکہ وپیغمبر آخر الزمان بر کفار ومستحقین لعنت فرستادہ اند وتا قیامت میفرستند واین فعل حسن باقرا است نہ عمل قبیح شنیع بے فائدہ چہ فحش ودشنام دادن بحکم خدا ورسول موجب حد وتعزیر است چگونہ ممکن است کہ خود خدا برائے فواحش حدود مقرر فرماید ولکن خود بکفار فحش ودشنام دہد علاوہ براں بوجہ لعنت کردن در آیہ شریفہ علیہم لعنۃ الله والملائکۃ و

الناس اجمعین وصف ملائکہ وتمام مردم لاعنین نماید لیکن مرزا صاحب در احکام دین
بدون تحقیق بسیار جرأت میکند وباوجود تقصیر فہم وادراک خود الزام بلکہ اتہام بر قرآن
ورسول وخدا میگذارد مرد کہ جاہل اجہل کہ ہنوز ہر دو بر انیغمہ دعوے نبوت و رسالت و
امامت کہ مناصب جلیلہ ومراتب جمیلہ الہیہ اند چہ مفنے دارد حالانکہ انہم گذشتند در صورت
مخالفت خیالات فاسدہ کاسدہ خود باحکام ربانیہ وآیات قرآنیہ تقصیر فہم کند ودماغ
گندیدہ خود نمیدانند بلکہ اتہام والزام مخالفت را بصورت اغلاط ونافہمی بر قرآن وخدا وسول
خدامے پندارد العظمت للہ پس رفتار مرزا صاحب کادیانی علیہ ما یستحقہ نسبت باحد
ثقلین یعنے قرآن مجید از ہمیں چند کلمات مختصرہ معلوم شدہ باشد کہ از دو امانت نبوے
صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم با این یک امانت چگونہ رفتار وسلوک وعقیدت میدارد کہ با دیگرے
داشتہ باشد وانشاء عنقریب عقیدت وے با ثانی ثقلین یعنے اہل بیت طاہرین علیہم
السلام واضح خواہم کرد وخاطر شریف مطمئن دارند:—

اما سلوک ورفتار وعقیدت کادیانی با ثانی الثقلین یعنے ائمہ اطہار علیہم السلام

کہ کفر رش فی الامامت است پس بدانکہ رفتار مرزا کادیانی با اہل بیت اطہار بدتر از یزید پلید است
زیرا کہ ے جراحات السنان لہا التیام ✦ ولا یلتام ماجرح اللسان **ترجمہ**
آنچہ زخم زبان کند بامرد ✦ زخم شمشیر جاں ستاں نکند ✦ **مؤلف گوید**
شاہ مرداں وولی یزدان ✦ آزردہ شدا ز زخم دو عبد شیطاں ✦ آں یک پسر ملجم
ایں یک مرزا ✦ آن ضرب بسنان رساند وایں بتیغ لسان ✦ **خلاصہ آنست**
کہ این جاہل بجراحات سنان نہ صرف قلوب مطہرہ ائمہ ہدیٰ علیہم السلام را مجروح کردہ
بلکہ قلوب جمیع اسلامیان را زخمے نمودہ است زبان تشنیع آنچہ نسبت علی مرتضےٰ رضی اللہ
تعالےٰ عنہ دراز نمودہ کتاب **خلافت راشدہ** من اولہ الی آخرہ برآں شاہد
است شاید در دنیا فقرہ قبیح ونازیبا باقی نماندہ کہ در کتاب مذکور بحق علیؓ وبانی ائمہ طاہرین
علیہم السلام این ظالم نہ نوشتہ باشد نوشتن ہمہ آنہا موجب رنج وحزن قلوب اسلامیان

فحش و دشنام دادن قادیانی بحضرت علیؓ و اولاد علیؓ

و باعث تضیع اوقات است تاہم و ستہ قول وے چوں مشتے نمونہ از خروارے برائے ملاحظہ نکتہ فہم باغیرت در اینجا خواہم نگاشت چنانچہ در کتاب مذکور صفحہ ۸ سطر ۹ ضمن زود آیہ

ویطعمون الطعام علی حبہ الخ و آیہ ویؤتون الزکوۃ وھم راکعون مینویسد کہ علیؑ یک دائرہ انگشتری کہ قیمتش چند فلوس بود در حالت رکوع بسائل دادہ کہ شیعہ برائے وے نزول آیہ مذکور تراشیدہ اند **ایضاً** در صفحہ ۲۴ سطر ۲ مینویسد کہ علیؑ و ذریت وے چقدر کمزور و از نظر افتادہ و مخذول و نا قابل ذکر میباشند انتہے **ایضاً** در صفحہ ۲۵ گفتہ و علی آدم کمزور و تقیہ باز و در حضور شیخین تملق کنندہ و بجہت حصہ گرفتن از مال غنیمت آنہا بخاموشی و نفاق بسر میکردہ است انتہے **و در دافع البلاء صفحہ ۱۱** سطر ۲-۳ مینویسد برایں اصرار نکنید کہ حسینؑ منجی شما است من براستی میگویم کہ من بہاں شما موجودام کہ بدرجہا از حسینؑ شما افضل میباشم انتہے **ایضاً** در کتاب خلافت راشدہ صفحہ ۱۲ مینویسد چنانکہ شیطان نصرانیت (یعنے عیسے) از فرقہ احمدیہ بفراسخ دور میگریزد ہمچنان خناس شیعیت (یعنے امام مہدیؑ) قطع نظر از مخفی ماندن در غار قدمے ہم اینطرف نخواہد گذاشت **ایضاً در انجام آتھم صفحہ ۶۹** مینویسد کہ من بآمدن ہیچ مسیح خونی و مہدی خونی قایل نمیباشم **اقول** مستعیناً برب الکعبۃ ہمچناں در حق ائمہ اطہار علیہم السلام از علی مرتضے گرفتہ تا بامام ثانی عشر علیہم السلام فحشہائے غلیظہ و الفاظ نازیبا و ہذیانات بے معنے در کتب خود نوشتہ کہ موجب انشقاق قلوب باغیرت اسلامیان میباشد اگرچہ دشمن مرزائے قادیانی جمیع یہود و نصارے و ہنود عموماً و تمامی فرق اسلامیہ خصوصاً میباشند ولیکن از جملہ فرق اسلامیہ ہم حضرات امامیہ خاصتہً از وے مباینت کلی دارند و بخوبے از اتخاذ در دام فریب وے آمدہ نمیتوانند و یک دو نفر مرید وے کہ بشیعیت سابقہ خود اعلان و اشتہار مے کنند محض غلط و کذب است زیراکہ ایں فرقہ ناجیہ نامیہ **امامیہ** بنا بر حدیث ستفترق امتی علی ثلثۃ وسبعین فرقۃ کلھا فی النار الا فرقۃ واحدۃ منھا ناجیۃ از تمام فرق مختلفہ اسلامیہ در اکثر قواعد اصول و فروع دین

متفرقہ بلکہ علاحدہ میباشد و از میان این ہمہ در مسایل نبوت و خلافت و امامت با فرقہ ہا
دیگر تباین و تخالف کلی میدارند ہمینست کہ اثنا عشریہ نہ کسے دعوائے نبوت و امامت کردہ
میتوانند و نہ بوجہ مخالفت شرائط و قواعد مشکلہ آنہا کسے آن مدعی را در دعوایش صادق تسلیم
میتوانند کرد ہمین وجہ است کہ ہیچ گونہ سحر مرزا صاحب بر فرقہ ناجیہ امامیہ موثر نمیتوانہ
شد خواہ علیؑ را مثش بدہد یا از حسینؑ خود را افضل بگوید یا امام مہدی را خناس و خونی مہدی
گفتہ اہانت ائمہ دین نماید از مزخرفات و ہذیانات تش بالمرہ در قلوب طیبہ صافیہ شیعیان
کہ بمفاد حدیث خلقوا من بقیتہ طینتنا از بقیہ طینت ایشان علیہم السلام اند موثر نمیشہ
تا امام ثانی عشر کہ مخلوق از اصل طینت مذکورہ است ظہور نہ فرماید بمفاد وے دل ما بدل
رہیست + دل ایشان کسے را بہ پیشوائی خود تسلیم نمیتوانند کرد و رنہ بعد از وفات حسرت
آیات جناب نبوی صلے اللہ علیہ و آلہ وسلم چوں تمام دنیا از اہل بیت طاہرین برگشتند مگر
شیعیان ہرگز دامن پاک اہل بیت صاحب لولاک را از دست ندادند حال آنکہ ملک
روم و شام و مصر و عراق وغیرہا فتح میشد و اہل دنیا منافع حاصل میکردند مگر این فرقہ ہرگز
برابر ذرہ از خاک ہم پرواہ مال دنیا نہ کردند این تاسی این فرقہ شیعہ از قدیم بمولائے خود
امیر المومنینؑ است کہ آنجنابؑ ہرگز بمال دنیا پروا نہ کرد و از آنحضرت مخالفینش ظلم و
جبر بردند لیکن حضرت امیر علیہ السلام با وجود مکنت و قدرت ہرگز میل بریاست دنیا نکرد
بلکہ مکرر میفرمودہ اند یا دنیا غرّی غیری فانی طلقتک ثلاث مرات فلا رجعت
لک الی یعنی اے دنیا غیر مرا مغرور کن پس بدرستیکہ سہ مرتبہ ترا طلاق دادہ ام پس بطرف
من رجوع کردہ نمیتوانی اما مکنت و قدرت علی بر اخذ ریاست دنیا ثابت

لہ درایں حدیث رسول خدا صلے اللہ علیہ و آلہ وسلم ہفتاد و دو فرقہ را بجہت اتفاق آنہا در احکام اصول
و فروع دین در یک حکم نار گذاشتہ و فرقہ ہفتاد و سوم را ناجی قرار دادہ از این ثابت میشود کہ در نجات
این یک فرقہ اخری ہمین است کہ عقاید اینہا در اصول و فروع دین با این ہفتاد و دو فرقہ ناری موافقت ندارد
ورنہ این فرقہ ہم مثل آنہا ناری میشد و ظاہر و معلوم است کہ توحید و عدل و نبوت و امامت و معاد و نماز و
روزہ و حج و زکوٰۃ و اذان وغیرہ شیعہ ہم با دیگر ہفتاد و دو فرقہ مخالف و متباین است لہٰذا ثابت است کہ فرقہ
ناجیہ کہ در حدیث مذکور معہود است ہمین شیعہ است وبس والسلام ۱۲ منہ

کہ اتنا ارادت شیعیان خصوصاً قطع امید ملک صاحب

ومعلوم است چه در شجاعت آنجناب قطع نظر از قدسیه لا فتی الخ واز قدسیه لضربة علی
یوم الخندق الخ شهادت خود حضرت عمر رضی الله عنه موجود است که گفته است والله
لولا سیفه لما قام عمود الاسلام بس آیا بینوا ندکه مثل علی شخصی تا کنون شجاعت
العلویه در یهود و نصاری هم مشهور و معروفست از دو سه تقریر سد نه والله هر گاه
نمیداشت مد نظر مسئله که ذیلاً مینگارم هر آئینه تمامی اهل زمان و زمین هم مقاومت یک ضربتش
نمیداشتند همین وجه است که یک ضربت علی در یوم خندق از عبادت ثقلین نزد خدا
زیاده عظیم است لیکن مقام **افسوس** این است که مرزا و در مسئله خلافت هم نواله
هم پیالاش همان سخنهائے کهنه که صدها مرتبه هزارها جواب آنها از جانب شیعه مطبوع
شده اند نوشته و جمع کرده باسم جدید شایع میکنند و ما جواب آن اعتراضات کهنه را
نے بینند این چه انصاف است همین کتاب **خلافت راشده** اش مجمع اعتراضات
کهنه است که صدها اجوبه آن مطبوع شده مگر ازیں فرق مختلفه یکے هم مرد میدان نیست که
جواب الجواب نویسد بلکه از جواب اغماض کرده میروند حالا حقیر آنچه جواب مسئله مذکوره
درینجا مینویسد همین جواب در **منهاج السلامه** و کتب و رسایل دیگر نوشته است
که بمطالعه آن ارواح تمامی آنها عموماً و روح مبارک مرزا کادیانی بالخصوص میلرزد
جواب آن بجز مرگ چیزے ندارد ورنه اگر مرد است حال هم جواب این جواب حقیر
معقول بنویسد ورنه بندار بلند میگویم که همین جواب من جواب تمام کتاب **خلافت
راشده** وے و جواب جمیع کتب خلافت فرق دیگر هم تمام شده خواهد بود آینده بدون
جواب دهی اعتراضات کردن بر مسئله خلافت حماقت و جهالت معترض دانسته خواهد شد
لیکن واضح باشد که جواب دهی حقیر درینجا محض بوجه اسم حقیر نوشتن و خطاب و تحدی کردن
مصنف خلافت راشده است تا گمان نه کند که کتاب من لاجواب است و هر گاه اسم گرفته
بخیر خطاب نمیکرد شاید اقدام بجواب هذیانش نمیکردم زیرا که اکثر فضلا این مذهب حق دقیقه
باقی نگذاشته اند و **اما** درینجا پس جواب همان یک اعتراضش که تمام عمارت خلافت
راشده را بر آن بنا گذاشته است خواهم نوشت تا بوجه انهدام ستون خلافتش تمام عمارت

نهایت افسوس بر قلت علم مرزا در مسئله خلافت که بر زبان شیعیان

بیان جواب حضرت خلافت نگرفتن علی از شیخین

عبارتش منہدم گردد بعونہ وصونہ تعالے پس بدانکہ اصل اعتراض معترض این نوشتہ است کہ علی و ذریتش چقدر ناقابل ذکر مردم اند کہ برائے گرفتن حصہ خلافت تا مدتے در یاس و حسرت و ناکامیابی عمر خود را گذرانیدہ و در حضور شیخین بنوس گرفتن از غنیمت و حصہ خلافت بنفاق بسر میکردہ است چہ ہرگاہ خلافت حق وے میبود و بر خدا آن قدرت داشت البتہ در یاس و حسرت نمیگذرانید انتہے ملخصا **اقول** مستعینا برب الکعبۃ چنین نیست کہ مصنف صاحب مذکور خیال فرمودہ بلکہ حقیقت حال باین منوال است کہ آیہ شریفہ لو تزیلوا لعذبنا الذین کفروا عذابا شدیدا نازل شد از حضرت پرسیدہ شد کہ کدام چیز است کہ خداوند فرمودہ اگر زائل کردہ شود آن چیز از کفار ہر آئینہ خدا کفار را در عذاب شدید گرفتار نماید حضرت فرمود ذرری الطیبۃ الصالحۃ المؤمنین فی اصلاب الکافرین یعنے آنچیز ذریت طیبہ صالحہ مومنین است کہ خدا امانت گذاشتہ است آنہا را در پشتہائے کفار در بارہ آن فرمودہ است کہ ہرگاہ نطفہ ہائے مومن از پشت ہائے کفار زایل کردہ شوند ما بعذاب شدید گرفتار کنند و این ظاہر است زیراکہ در آیہ دیگر فرمودہ است یخرج الحی من المیت و یخرج المیت من الحی کہ ما بچشمہائے خود مے بینیم کہ از کافر مومن میزاید و از مومن کافر متولد میشود و این سلسلہ توالد و تناسل تا قیامت ہمچنان جاری و ساریست و از این بالقطع ثابت شد کہ عذاب کفار را در دنیا منحصر گذاشت بر زوال نطفہ ہائے مومنین از اصلاب آنہا و از این وجہ رحمۃ للعالمین بودن آنحضرت ہم ہویدا شد کہ ما کان اللہ لیعذبہم و انت فیہم در حق جناب نبوی فرمودہ زیراکہ نطفہ ہائے مومنین امت محمدی صلے اللہ علیہ و آلہ وسلم باعث عذاب نشدن کفار میباشد در دنیا و چونکہ تا قیامت صغری این سلسلہ تناسل جاریست لہذا تا قیامت در دنیا کفار معذب نمیتوانند شد باین دلیل واضح گشت کہ جناب نبوی صلے اللہ علیہ و آلہ وسلم باعث عدم نزول عذاب میباشد پس قول مرزا صاحب بعذاب خدا بودن طاعون برائے این امت مرحومہ باطل شد و تفصیل این گذشت در مضمون طاعون **وہرگاہ** این واضح شد پس با وجود

شہرۂ شجاعت العلویہ مقابلہ نہ کردن امیر المؤمنین با مخالفین خود ہمیں وجہ مذکورہ میباشد
کہ حضرت را بنا دحدیث متفق علیہ اوتینا علم المنایا والبلایا وعلم الانساب و
فصل الخطاب از روئے علم انساب قطعی معلوم بود کہ از نسل فلان وفلان منافق
یا کافر در فلان وقت مومن متولد خواہد شد واگر کسے خواہد اثبات این ہم کردہ میتوانم
کہ از اصلاب آن منافقین ویا کافرین بعض مومنین بوجود آمدہ بودند پس ہرگاہ با وجود
این علم قطعی علی علیہ السلام مخالفین خود را میکشت موجب تضییع این نطفہ ہا میشد وآنہا ہم بوجہ
کشتہ شدن آنہا تلف میشدند وحال آنکہ من قتل مؤمنا متعمدا فجزاءہ جھنم
جزائے آں میباشد آں معصوم مطہر عالم علم لدنی قایل قول سلونی واقف فصل الخطاب عارف
علم الانساب عمدا ودانستہ چگونہ موجب ہلاکت نطفہ ہائے مومنین میشد چنانچہ مالک اشتر روزے
عرض کرد بابی انت وامی یا امیر المؤمنین بقدریکہ من کفار را در فلان جنگ کشتم
ہمانقدر را تو ہم قتل کردی آنجناب فرمود اے مالک تو کسانے را کشتی کہ صدہا مؤمنین از
اصلاب آنہا بیرون میشدند ومن آنہائے را کشتم کہ تا قیامت یک نطفہ مومن ہم از پشت
آنہا بیرون نمی آید خلاصہ باین جہت حضرت سکوت اختیار فرمود ورنہ در حضور اذن اللہ
وعین اللہ ولسان اللہ ووجہ اللہ ویداللہ ونور اللہ بندگان خاکی را چہ مجال ہست کہ مقاومت
توانند کرد قدرے در گریبان خود سر خود داخل کردہ ملاحظہ کن کہ مرحب یہودی وعمرو
ابن عبدود چہ دیوے بود وحضرت یداللہ چہ کیفیت را ظاہر فرمود پس جائے شرم
وحیا است کہ با وجود این چنین شجاعت بے سروپا بہ پراتی مگر باعث سکوت آنجناب
تدین وتعبد بان بود ورنہ در مقابلہ شیر گوسفند و بز ہم حقیقتے میدارد این ہمہ نتیجہ فکر شش
تو خود غرضان است کہ بر ستون کج عمارت خلافت راشدہ بنا کردہ اند ؎

خشت اول چون نہد معمار کج ✦ تا ثریا میرود دیوار کج

واز ہمین برہان مذکور قول دیگرش ہم باطل شد کہ گفتہ است نعوذ باللہ خناس شیعیت یعنی
امام مہدی در غار سرمن رائے مخفی است انتہے افسوس کہ قوت ادراکیہ وشعور از انہا
بالمرہ مسلوب شدہ یا مطالعہ کتب نمیکنند چیزے را کہ آنہا بخیال خود اعتراض تازہ دانستہ

مینویسند جواب آں پیشتر از تشریف آوردن ایشاں بدنیا علما مذہب حق نوشتہ اند چنانچہ
حقیر فقیر جواب این خیالش ہم مفصل در جلد اول این کتاب براہین عقلیہ نوشتہ کہ
جناب حضرت مہدی علیہ السلام ہرگز ہرگز باعتقاد شیعہ اینوقت در غار سامرہ نیست جاہلے
ہم از شیعہ بایں قایل نیست ابن حجر ہم ہمیں اعتراض کردہ کہ در جلد مذکور برو دت صواعق
او را خاموش کردہ ام **امّا جواب** وجہ مخفی بودن آنحضرت از انظار خلق پس ہمیں جواب
وجہ سکوت اختیار فرمودن حضرت امیرؑ است زیرا کہ در حق امام مہدی علیہ السلام باتفاق
جمیع فرق اسلامیہ وعدہ قطعیہ الٰہیہ اینست یملاء الارض قسطاً وعدلاً کما ملئت
ظلماً وجوراً یعنی روئے زمین شورہ وشیرین را از قسط وعدل پر میکند چنانکہ قبل ظہور
بظلم وجور پر شدہ باشد آیا این وعدہ قطعیہ در زمانہ کادیانی ایفا شدہ است کہ وے را
مہدی تسلیم کنیم چگونہ ایں وعدہ ایفا شود بجہت اختلاف طبائع واذہان وافہام اختلاف
مذاہب ہم میباشد آنہائیکہ باوجود معاینہ معاجز قاہرہ ساطعہ محض بجہت اختلاف طبایع
میگویند انا وجدنا اٰباءنا علی امۃ وانا علی اٰثارھم مقتدون آنہا بجہاد قلم
مرزا چگونہ آثار آبا خود را کہ کفر است میگذارند ہرچہ آنہا را معاجز وآیات ونشانات نمودہ
شوند آنہا اسلام نمیآورند چنانچہ در زمانہ نبوی صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم ہم باوجودیکہ ہزارہا معاجز
دیدہ وازایشان مثل آن عاجز ہم گردیدہ باوجود آں انہا گفتند کہ اے محمد صلے اللہ علیہ و
آلہ وسلم آنچہ تو میگوئی راست است لیکن چگونہ میشود کہ آبا واجداد ما از سالہاے سال برین
دین بودند ما بگفتہ تو چگونہ دین آبا خود را بگذاریم اینست اثر اختلاف طبایع کہ در آیہ انا وجدنا
اٰبائنا علی امۃ وانا علی اٰثارھم مقتدون ذکر شدہ است عزیز من تمام طبایع
یک قسم نیست کہ محض بدلیل وبرہان تسلیم اسلام وایمان نمائید انہائیکہ ختم اللہ علی قلوبہم الخ
اند آنہا را جہاد قلم مرزا چہ ثمر خواہد بخشید در جوابش ہماں آیہ انا وجدنا اٰبائنا را خواہند خواند
پس باوجود اسلام قبول نہ کردن چنین کفار از جہاد قلم وعدہ قطعیہ الٰہیہ کہ یملاء الارض
قسطاً وعدلاً است چگونہ ایفا خواہد شد **آی نیست** کہ منحصر شد ایفا ایں وعدہ خاص در
آخر زمان زیرا کہ در آنوقت آں نطفہ ہائے مؤمنین از اصلاب کفار جمیعاً بیروں شدہ باشند پس

ابطال جہاد قلم قادیانی:

مہدی آخر الزمان علیہ السلام در آنوقت بہر قسمے کہ اہل دنیا خواہند گفت اتمام حجت بر آنہا خواہد فرمود لیکن با وجود اتمام حجت ہر کسے از کافرین کہ اسلام نیاورد بجہاد سیف قتل کردہ خواہند تا آنکہ متنفسے از کفار و ذرہ از کفر در آخر زمان باقی نخواہد ماند و وعدہ خدا وفا خواہد شد و این ہرگز از روے عقل مخالف نقل ہم نمیباشد زیراکہ نطفہ مؤمنین در آں زمان در پشت کفار باقی نخواہد ماند کہ مخالف آیہ لو تزیلوا و آیہ من قتل مؤمنا گردد و بجہت آخر بودن مخالف آیہ ماکان اللہ لیعذبہم الخ ہم نمیباشد زیراکہ باعث عذاب نشدن آنہا این ذراری صالحہ امت محمدی صلے اللہ علیہ و آلہ وسلم بود و این ہمہ مومنین بیرون آمدہ خواہند بود خلاصہ ہیچ وجہ در این اشکالے نیست بخلاف **جہاد قلم** مرزا صاحب کہ در آں ہرگز ایفاء وعدہ ممکن نیست و محال است قطعاً ورنہ امکان ایفاء وعدہ مذکورہ بدلائل معقولہ ثابت نماید پس این مطلب بخصوصہ از مرزا غلام احمد کادیانی از جانب ما جواب طلب تا قیام ساعت قیامت است **اما وجہ عدم ظہور** امام مہدی علیہ السلام در این زمان آنست کہ آنحضرت ہم مثل آباء طاہرین خویش علم انساب میداند از آن معلوم است آنحضرت علیہ السلام را ہنوز بسیاری از کفار چنین موجود اند کہ در پشت آنہا نطفہ ہائے مؤمنین امانت و ودیعت موجود اند اگر ظاہر شدہ آنہا را قتل کند موجب اتلاف این ہمہ نطفہ ہا خواہد شد و اگر ظاہر شدہ این کفار را قتل نکند بلکہ سکوت اختیار نماید در اینصورت مخالفت وعدہ مذکورہ خدا ثابت میشود **دیگر** آنکہ سلاطین قہار و جبار کہ آباء طاہرین وے را از علی گرفتہ تا امام حسن عسکری علیہم السلام کسے را بزہر و کسے را بہ تیغ کشتند و حال آنکہ امامت و خلافت انہا خارج سلطنت آنہا بود لیکن ہرگاہ یکے را میکشتند امام و حجت دیگر موجود بود کہ بجائے وے مینشست بخلاف زمانہ مہدی علیہ السلام از آنجناب کہ بسیار پر حذر خواہند بود زیراکہ آنہا رایقین خواہد شد کہ زوال سلطنت جمیع سلاطین دنیا را از دست وے خواہد شد کے ممکن است کہ در وقت سکوت اختیار کردن آنجناب را زندہ بگذارند و لطف آنکہ بعد از آنحضرت امام و حجت دیگرے نیست کہ بجائے وے قرار گیرد و آں مخالف حدیث لا تخلو الارض من حجۃ اللہ اما ظاہر و مکشوف او خائف مستور میباشد باین برہان واجب شد کہ

وجہ ظہور نفرمودن در این زمان

آنجناب از انظار مخفی باشد با وجود این همه آنحضرت هر وقت منتظر اہبت کہ ظہور فرماید آپ
این بود خلاصہ جواب تمامی عمارت عبارت خلافت راشدہ این فرقہ ہا کہ جواب
اعتراضات خود را در کتب شیعہ نمی‌بینند و اگر دیدند ہم از جواب الجواب اغماض کردہ
باز ہمان اعتراضات رد شدہ را بہ پیرایہ دیگر نوشتہ تجارت مذہبی میکنند و خود را مصنف
مشہور مینمایند و حال آنکہ خون مالیدہ در شہدا خود را داخل ساختن ورا منصورت
میباشد جای شرم است برای چنین مصنفین ناواقف از قواعد تصنیف و شرائط
تالیف کہ ہرگاہ ایمانداری را مد نظر نمیکنند اینقدر کہ فرض آنہا است کہ تحقیق نمایند حرف
مقابل من جواب آنچہ من اینجا مینویسم دادہ است یا نہ اگرچہ آن معقول باشد یا غیر معقول
ورنہ صدہا مرتبہ ہمان اعتراضات مردودہ را شایع کردن بجز اثبات بے ایمانی و جہالت
آن مؤلف چہ ثمرہ دیگر حاصل میتواند شد مگر یقین است کہ آنہا ہرگز بر این قاعدہ
معقول ثبات قدم ندارند زیرا کہ از جوابات ما ارواح بزرگان آنہا تا قیامت
و عظام بوسیدہ آنہا در قبور ہم میلرزد جواب آن اجوبہ مذہب حق بجز مرگ و غرق
شدن شان در بحر خجالت چیزی دیگر نمیشود این کلمات بغرض تحریک غیرت نوشتم
کہ ہرگاہ امام و نبی کاذب این فرقہ ہم غیرتی دارد غیرت وی ہم بجوش آید تا عمارت
کج خلافت راشدہ را کہ بضربت یک جواب مذکور تماماً منہدم ساختم از سر نو تعمیرش
نماید و اگر طاقت علمی و عقلی دارد بآن بشکند این حربہ مذکورہ ما را کہ بآن نجوی رگ
حیاتش را بریدہ ام کہ تا قیامت قوت ہنگامہ آرائی در وی پیدا نخواہد شد کہ در رقعہ را
ہیچ نعوذ باللہ بلفظ منافق و مایوس غیرہ یاد نماید و امام مہدی علیہ السلام را بہ نہندہ شتعوید
بلفظ خناس و خونی و مخفی در غار سامرہ ذکر کند این بود مختصر اعتقاد مرزا صاحب نسبت
بثانی الثقلین اہلبیت اطہار کہ با این امانت دوم جناب نبوی صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم چگونہ
رفتار کردہ است و چقدر فحشہای غلیظہ در حق آنہا استعمال کردہ و تا توانستہ دقیقہ از
اہانت کردن فرو نگذاشتہ کسی را مقتول کسی را منکوب کسی را منافق کسی را خناس کسی را
ملعون قرار دادہ و آخر الامر نتیجہ این ہمہ فحشہایش این بود کہ بخیال خود تنفیر اہل بیت از قلوب

مردم کردہ تعلی نفس خود ثابت کند چنانچہ **دعوئے افضلیت کادیانی بر امام حسین علیہ السلام** مطابق آنچہ گذشت بحوالہ صفحہ رسالہ **دافع البلاء** او ازاں عقیدت وے بثانی الثقلین یعنے اہل بیت رسول کریم صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم ہم واضح و ہویدا است کہ تعمیل وے نسبت بحدیث صحیح متفق علیہ انی تارک فیکم الثقلین کتاب اللہ وعترتی تا چہ حد است حقیقت **عقیدت مرزا** بامد الثقلین یعنے قرآن مجید کہ گذشت اہل عرفان ملتفت نتیجہ آن شدہ باشند لیکن حالا درانیجا با افضلیت اہلبیت از کتب معتبر و خود این فرق اسلامیہ ثابت میکنیم تا انایں اہل عرفان نتیجہ کشیدہ باشند اگرچہ خاص در اثبات افضلیت امام حسین علیہ السلام فقیر حقیر بالخصوص یک رسالہ موسومہ **تبصرۃ العقلاء** تصنیف کردہ لیکن درانیجا اول بعقل وپس ازان بنقل ثابت خواہیم کرد **اما برہان عقل بر افضلیت ائمہ اہلبیت علیہم السلام** امام و رئیس ومطاع واجب الاتباع و مرجعیت ایشاں علیہم السلام برائے تمامی اہل دنیا در جمیع جہات دین و دنیا است زیراکہ مراد از امامت و امارت و خلافت باعتراف مخالفین ریاست است مطلقہ در جمیع امور دین و دنیا بر جمیع مکلفین پس بالضرورت باید امام علیہ السلام بامیعنے در جمیع امور مذکورہ از ہمہ ایشاں افضل باشد قطعاً تا تقدیمش برایشاں جائز و اطاعتش برایشان واجب باشد چہ تقدیم احد المتساویین بر آن دیگر چہ جائے مفضول بر فاضل محال و قبیح است عقلاً و نقلاً پس چگونہ ممکن است کہ از جناب الٰہی چنان محال و فعل قبیح صادر تواند شد **ایضاً** مقصود از امام اصلاح دین و دنیا است و متساویان مثل ہمند در حاجت باصلاح و غنی و مفضول محتاج تر است از افضل پس افضلیت در بعض امور و بر بعض مردم کافی نیست **و امام فخر رازی** درانیمقام اعتراض کردہ کہ چہ میشود اگر دو نفر باشند ہر دو مستجمع جہات فضائل باشند کہ مر امامت باعتبار ہمہ خصوصیات و ضروریات دین و دنیا را از ہر دو متمشی شود بے قصور و فتور یکے از ایشاں در ہمیں جہات درجاتش بالاتر از آں دیگر باشد و اگر امامت باین مفضول تفویض شود بسبب اینکہ رعیت اطاعت او بہتر و بیشتر میکنند انتظام امور شاں بہتر و مصالح

بطلان دعویٰ افضلیت کادیانی بر امام حسینؑ

اعتراض امام فخر رازی

حال شان تمام‌تر خواهد بود بخلاف اینکه کرامات با فضل مفوض کرد که چون اطاعت او
مثل این نخواهند نمود سبب تشویش و اختلال احوال شان خواهد بود و غرض از نصب
امام علیه السلام نیست مگر صلاح حال امت پس درین صورت عقل البته حکم کند بوجوب
تعیین مفضول نه فاضل ورنه مودی بنقض غرض امامت شود و شیعه نیز اعتراف
باین کرده‌اند چه گفته‌اند که اکثر مردم بغض و کینهٔ امیر المؤمنین علیه السلام داشتند برای
اینکه خویشان ایشان را کشته بود و باین سبب انکار نص بر تو و منع او از امامت کردند
پس با وجود این تفویض امامت او منشار فتنه و تشویش امت باشد انتهی **اقول**
مستعیناً برب الکعبة جواب این شبه اولاً اینست که بنای این احتمال بر اجتماع نقیضین
است چه معنی مفضول بما هو مفضول اینست که فضلش بحدی باشد که بیش از آن نیست
و فضل افضل از آن حد گذشته پس بنا براین حال باین منوال از دو احتمال خالی نیست
یا امت را حاجت بآن قدر از فضائل که مفضول از آن قاصر است میباشد پس
گفتن اینکه همه کار امامت از مفضول متمشی میشود ولیس بشیء زیرا که صراحةً جمع بین النقیضین
است و یا مرتبه فضائل مفضول حوائج امت را کافیست و ایشان را بزیاده از آن
اصلاً حاجت نیست پس درین صورت اگرچه مفضول برای امامت سائر است پس
است اما او را بر آنکه از او افضل است امام کردن و افضل را با وجود افضلیت و
عدم حاجت باو امر بطاعت و انقیاد او نمودن باعتراف شما نیز قبیح و سفاهت است
پس نهایتش اینست که مفضول امام باشد بر دیگران و افضل مطلقاً بیرون باشد از
سلک ایشان مثل حضرت موسی و حضرت داود و حضرت لقمان اما در زمانی که امامت
عام و امام منصوب باشد بر تمام انام مثل زمان اسلام این احتمال مذکور اصلاً محال است
قطعاً چه مردد است میان دو صورت یکی تقدیم مفضول بر فاضل در غایت صلاح
رعیت دویم تقدیم افضل و افساد حال عباد و جمع بینهما جمع متقابلین است
پس معلوم شد که این شبه بهر تقدیر مستلزم اجتماع نقیضین است و ثانیاً اینکه عدم رضا و
قلت طاعت رعیت افضل را یا بسبب حکومت و احکام اوست که بالفرض همه با مردم حکم

جواب تنبیه فضل الله بن روزبهان

خدایتعالے است پس اگر مفضول نیز ہماں احکام حکومت کند باو نیز ہماں کنند که باو کنند واگر بخلاف حکم جناب الٰهی برضائے ایشاں عمل نماید پس صلاح کارہائے ایشاں ازاو نیاید و منصب امامت را نشاید و یا عدم رضا و قلت طاعت افضل ازآں جہت نیست بلکه ازایں جہت است که او ازقوم و قبیلۂ ایشاں نیست وایں ازایشاں است یا امثال ایں امور خرخریه طبیعیه پس ایں بعینه مثل قول یہود است که بعد ازآنکه مدتہا بگمان اینکه حضرت نبوی صلے الله علیه وآله وسلم ازمیان ایشان مبعوث خواہد شد انتظار بعثت او میکشیدند و چوں دیدند که ازعرب مبعوث شد ہمه ترک او نمودند و کفر ورزیدند فلما جاءھم ما عرفوا کفروا به فلعنة الله علی الکافرین ہرگاہ عباد درایں مقام باشند که برائے آنہا ایں نحو صورداشته مخالفت حکم الٰهی ورزند و انقیاد پیغمبر صلے الله علیه وآله وسلم و خلیفہ نکنند و عصیان ایشاں نمایند و ہمیں معنے کفر و فسادوحال شانست چنانکه خدایتعالے فرموده افمن اتخذ الٰهه هواه واضله الله علی علم پس درایںصورت رعایت رضا ایشان کردن وایشاں را براینحال واگذاشتن عین افساد ایشان است نه اصلاح شاں واطاعت ظاہر که موافق خواہش ایشاں باشد بکار شاں نیاید چه ایں عین نفاق وایں جماعت منافقان اند وہمیشه درکمین اند که ہرگاہ خلاف رضائے خود بینند اسباب مخالفت مہیا سازند وآلۂ محاربت برافرازند بلکه برحکمت الٰهی واجب است که خلاف آں نماید واہل طاعت ومعصیت را ازہم امتیاز فرماید چنانکه فرموده ما کان الله لیذر المؤمنین علی ما انتم علیه حتی یمیز الخبیث من الطیب وایضًا فرموده ما جعلنا القبلة التی کنت علیها الا لنعلم من یتبع الرسول ممن ینقلب علی عقبیه ایضًا فرموده ام حسبتم ان تترکوا ولما یعلم الذین جاهدوا منکم ولم یتخذوا من دون الله ولا رسوله ولا المؤمنین ولیجة وہمیں سبب جناب الٰهی غراسمه ازکفر یہود پروا نمود و رسول را از جملۂ ایشاں متنفر نفرمود واگر بامثال ایں اسباب رعایت رضائے مردم ضرور باشد ہرقومے را رسولے جداگانه باشد وحال آنکه چناں رسم خداوندی نیست وازآنچه گفتیم جواب فتنه و تشویش است انا امامت حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام نیز معلوم شد چه امامت آنحضرت

قوله: وافق فطر ورهص بساطیر ... بجوالبشر ... فخر رازی

وتشویش غیبت وترک اطاعت ایشان بعینه مثل نبوت انبیا، وکذمت وتادی بہ
ہلاک وخسران است وعدم رضائے ایشان با وبسبب خویشان شان محض کفر است چہ
آنحضرت علیہ السلام آنچہ کرد بحکم خدا ورسول کرد پس ہر کہ ایشان بحکم خدا ورسول راضی
نباشند وبایں سبب آنحضرت را باثبوت افضلیت افضل ندانند یا در حق وے دشمنی کنند
بیقین کافر باشند لا تجد قوما یومنون باللہ والیوم الاخر یوادون من حاد
اللہ ورسولہ ولو کانوا اٰباءھم او ابناءھم او اخوانھم او عشیرتھم
وایں قول شان بعینہ قول یہود است کہ گفتند اگر حامل وحی برسول اللہ میکائیل بودے ایمان
میآوردیم اما چوں جبریل است ایمان نمیآوریم چہ عذاب الٰہی را بر پدران ہمیشہ جبریل آوردہ
وحال اینکہ قیاس ایں مسئلہ با امامت آنحضرت قیاس مع الفارق است چہ در
ایں مقام سخن در دو امام است کہ ہر دو قابل امامت باشند و امامت از ہر دو متمشی نشود و
آں جماعت کہ غصب امامت آنحضرت نمودند نزد ما اصلاً قابل امامت نبودند وللبحث
مقام اخر و در منہاج السلامہ تفصیل بایں بحث کردہ ایم بہر صورت الایں بحث
مجمل عقلی معلوم شد کہ ایں اعتراض متبنی بر اجتماع نقیضین است پس افضلیت ائمہ اطہار
اہل بیت رسول مختار علیہم السلام بالقطع والیقین ثابت است وتائید عقل میکند نقل قولہ
تعالیٰ افمن یھدی الی الحق احق ان یتبع امن لا یھدی الا ان یھدی فما لکم کیف
تحکمون یعنے آیا کسیکہ دیگراں را ہدایت مے کند بحق سزاوار تر است بانیکہ مردم ہدایت
او کنند یا کسیکہ خود ہم نمیتوانند براہ رفتن تا دیگرے او را ببرد پس شما را چہ میشود کہ
غیر او چگونہ حکم میکنید وتجویز عدم افضلیت امام منمائید وایضاً قولہ تعالیٰ افمن
یمشی مکباً علی وجھہ اھدیٰ امن یمشی سویاً علی صراط مستقیم
یعنے آیا کسیکہ بر رو افتادہ میرود وراہ را بہتر میرود و برائے ہدایت و امامت مردم بہتر است
یا کسے کہ راست ایستادہ و براہ راست میرود وایضاً قولہ تعالیٰ ھل یستوی
الذین یعلمون والذین لا یعلمون یعنے آیا مساوی اند باہم جمعے کہ میدانند وجمعے کہ
نمیدانند ایضاً قولہ تعالیٰ فاسئلوا اھل الذکر ان کنتم لا تعلمون یعنے اگر

بردیگر عظیم انہم

افضلیت و اعلمیت امام

براهین افضلیت علیؑ احاطه بر انبیاء غیر محمد صلی الله علیه وآله واصحابه وسلم

شما چیزها را نمیدانید سوال کنید اهل ذکر یعنی اهل علم را پس اهل علم را تعیین فرموده برے هدایت
وتعلیم اهل جهل پس هرگاه هادی وامام تمام مکلفین باشد لا محاله باید افضل واعلم
از همه باشد واز این قبیل شواهد قرآنی واخبار بسیار است که حجت شاهده وبینه قاطعه و
براهین ساطعه بر ثبوت افضلیت حضرات ائمه اهل بیت علیهم السلام میباشند اما تفضیل
ایشان علیهم السلام بر سایر انبیاء صلوات الله علیهم بچند دلیل است اول مزید اختصاص ایشان
بهمه حروف اسم اعظم که هیچ یک از انبیاء جملهٔ نداشتند چنانچه در **جلد دوم** این کتاب مفصلاً
در یک باب گذشت **دویم** اختصاص ایشان بروح که با هیچیک از انبیاء سلف نبود
سیوم اجتماع همه کتب الهی که هریک از انبیاء اولوالعزم زیاده از یکے نداشتند **چهارم**
استجماع همه علوم ایشان که تفصیلش از کتاب **منهاج السلامه** فقیر در باب **پنجم**
استجماع همه معجزات ایشان مثل احیاء اموات واخبار مغیبات وسائر خوارق عادات
ششم مساوات با حضرت سید المرسلین صلی الله علیه وآله وسلم که بالاتفاق افضل است
از همه انبیاء چنانکه از ایشان علیهم السلام مرویست اوّلنا محمّد وآخرنا محمّد و
اوسطنا محمّد وکلنا محمّد **وایضاً** مرویست علمنا واحد ونورنا
واحد وکلنا واحد وهما فضلهما یعنی ما همه محمّدیم وعلم ما ونور ما همه یکیست
وما همه یکیم اما محمد وعلی فضلی بر ما دارند که پدر وجد واصل ما میباشند وامثال این اخبار از
رسول مختار وائمه اطهار علیهم السلام بسیارے در سه مجلد این کتاب مذکور شدند و
بسیارے در اینجا بصورت احتجاج بر افضلیت ایشان ذیلاً مینگاریم مستعیناً
برب الکعبة پس بدانکه چند برهان در اینجا برائے اثبات مطلوب درج کنیم بعونه

بُرهانِ اوّل بر افضلیت ائمّه اهل بیت جملةً

نزول آیه شریفه مباهله است قوله تعالیٰ قل تعالوا ندع ابناءنا وابناءکم ونساءنا
ونساءکم وانفسنا وانفسکم الخ واین برهان قاطع شهوات نفسانیه وقامع
خیالات قلبیه تمامی مخالفین است زیرا که الفاظ صریحه ابناءنا ونساءنا وانفسنا در

این آیت موجود میباشند و ہیچ قسم تاویل مجاز و استعارہ ہم در غیر اہل بیت ملعون استعمال شدہ نمیتوانند اینست کہ جمیع بزرگان سلف و خلف آنہا درینجا مجبوراً پیرانہ رشتہ اقرار و اعتراف صریح بنزول آیہ مذکورہ خاص در اہل بیت اطہار علیہم السلام کردہ اند و نہ خیرخواہان شیخین خصوصاً عبد الکریم سیالکوٹی جائیکہ در اثبات خلافت خلفاء در کتاب خلافت راشدہ اینقدر دست و پا زدہ است کے ممکن بود کہ این آیت در شان خلفائے خود نمینوشت مگر خسر ہائے رسول صلے اللہ علیہ و آلہ وسلم را بچہ تاویل و استعارہ ابناء رسول قرار میداد جائے شرم است و شرم است پس بدانکہ بالاجماع ہمینکہ آیہ مذکورہ نازل شد جناب نبوی صلے اللہ علیہ و آلہ وسلم موجب حکم خداوندمنان حضرت علی و جناب فاطمہ و حضرت حسنین علیہم السلام را باخود گرفتہ از شہر مدینہ تقریباً یک میل دور در صحرائے وسیع بیرون رفت جمیع محدثین و سائر متکلمین فرق مختلفہ اسلامیہ و تمامی تواریخ دنیا اجماعاً و اتفاقاً ہمین مینویسند کہ لما نزلت آیۃ ندع

ابناءنا الخ دعی رسول اللہ علیاً و فاطمۃ و حسناً و حسیناً فقال ہؤلاء اہلبیتی واحدے دیگر غیر ایشاں ہرگز ہرگز با جناب نبوی صلے اللہ علیہ و آلہ و اصحابہ وسلم نبودہ است پس عبا خیبرے مخطط حضرت رسول خدا صلے اللہ علیہ و آلہ وسلم بر ایشان پوشانیدہ عرض کرد خداوندا ایشان اہلبیت من میباشند و از ہماں روز اکنون ایشاں موسوم باہل کساء و آل عبا گردیدند در ایشاں احدے از اقارب و اصحاب و انصار و ازواج دیگرے شامل نیست قطعاً ورنہ فدائیان و خیرخواہان شیخین خصوصاً عبد الکریم ممکن بود کہ در گوشہ خاموشی مبہوت مینشست مگر افسوس در فکر ہمین است کہ بچہ تاویل خسر را ابن رسول بسازد پس استدلال بآیہ شریفہ مذکورہ بر افضلیت اہلبیت اطہار علیہم السلام متضمن چند وجہ وجیہ است **اوّل** بلفظ قل کہ صیغہ امر است و مراد از خطاب امر مطابق قانون اصول فقہ و علم موضوع حکم بفرض و واجب میباشد از این معلوم شد کہ آنحضرت بالزام و ایجاب ربانی این چہار تن را برائے مباہلہ بمقابلہ نصاریٰ ہمراہ خود برد نہ بخواہش و محض بطیب نفس خود لہذا ثابت شد کہ درینجا انحصار ثبوت نبوت

از قرآن اثبات افضلیت ائمہ اہلبیت

اقرار زمخشری بافضلیت اہلبیت بر سایر صحابہ

ورسالت نبوی صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم یزدان پاک برحقیت اہل کساء وآل عبا گذشت اللہ اکبر بر وجود کسانیکہ اجابت دعاء وثبوت نبوت نبوی خدا منحصر باید چگونہ بیتوانند آنہا علی فی المراتب ارفع فی المدارج وافضل کل خلائق تا قیامت عند اللہ نبوده باشند آنیست کہ ارواح جمیع بزرگان آنہا ازاین برہان قاطع سیلی زد ولہذا مجبوراً جمہور محدثین ومتکلمین ومفسرین آخرالامر قایل بافضلیت اہل بیت بر جمیع اصحاب ہم گردیدند اینک زمخشری ہم بنطق آمده وقدمہم فی الذکر علی النفس لیبیّنہ علی لطف مکانہم وقرب منزلتہم ولیؤذن بانہم مقدمون علی النفس مقدون بہا وفیہ دلیل لاشئ اقوی منہ علی فضل اصحاب الکساء علیہم السلام وبیضاوی وغیرہم ہمچنان معترف بافضلیت اہل بیت شده اند یعنی در تقدیم ذکر ابناء بر نفس تنبیہ است بر لطف مکان وقرب منزلت ایشان وایذان واشعار است باینکہ آنہا مقدم بر نفس میباشند باینکہ جانہائے خود را فدائے آنہا بنمایند ودر آن برہان ودلیل است بر آنکہ نیست ہیچ چیزے قوی تر ازاین بر افضلیت آل عباء واہل کساء لیس کاش آنہا از ارواح ائمہ محدثین ومفسرین خود شرم وحیاء را انگیز میشدند تا ازچنین ہذیانات ومزخرفات دست بردار میشدند مگر بعض ازانہا بکلیہ مسلوب البصارتین میباشند کہ در تعلی نفوس شریرہ خود بحدے افراط وتفریط میکنند کہ باسخاط خدا ورسول وقرآن نیکمندار ارواح محدثین ومفسرین نزد آنہا درچہ قطار لیس بر اہل انصاف واضح شده باشد کہ مرزا قادیانی خواہ در تعلی نفس خود بچہ حد خود را برساند آیا میتواند کہ برچنین منصوص الافضلیت در قرآن خود را افضل بگوید استغفر اللہ ربی واتوب الیہ چہ نسبت خاک را باعالم پاک + این خیال است ومحال است وجنون + نزیبد ترا باچنین ذل وخواری + کہ برتکیہ گاہے اکابر نشینی + + +

برہان دوم بر افضلیت اہل بیت علیہم السلام

حدیث متفق علیہ است وما دراینجا از مودة قربی ہمدانی نقل کنیم عن سعد بن معاذ قال قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم یوماً وقد انصرف من الخندق

یا سعد ان اللہ اطلع الی الارض فاختار علیا و فاطمۃ والحسن والحسین واز
تذ یہذہ الامۃ وعلی ہادیہا یعنے سعد بن معاذ میگوید کہ حضرت رسول خدا صلی اللہ علیہ
وآلہ وسلم بمن فرمود رو زیکہ از جنگ خندق مراجعت نمود اے سعد حق سبحانہ و تعالی نظر ز
بسوئے اہل زمین پس برگزید و اختیار نمود از کل روئے زمین واز اہلش علی و فاطمہ وحسنین
علیہم السلام را ومن جمیع امت را از جانب خدا از عاقبت امر ترسانندہ میباشم و علی ہادی ہمہ
ایشان است اما وجہ استدلال سہ امر اند **اوّل** سعد بن معاذ کہ راوی حدیث است از
اکابر صحابہ زہاد و ممدوحین بالاتفاق میباشد **ثانی** در حدیث مذکور لفظ اختار است
بمعنے اختیار باشد واختیار بمعنے برگزیدن وچیدن چیز نیک و بہتر باشد و خیار الناس بمعنے
برگزیدہ از مردم میباشد **ثالث** اہل بدیع میگویند در مابین مشتق و مشتق منہ مناسبت معنوی
لازم و واجب است چنانچہ مناسبت لفظی لازم است و لفظ اختیار ماخوذ از خیر بمعنے نیک و
بہتر است پس بنابرین معنے اختیار اینجا برگزیدن نیکان و بہتران از میان کل نیکان و
بہتران زمین میباشد و ازین واضح شد کہ آل عبا و اہل کساء برگزیدگان خدا نیک ترین
کل اہل زمین اند و ہرگاہ آنہا مخصوصاً خیار الناس باشند پس ثابت شد کہ ایشان افضل
از جمیع افاضل اہل زمین میباشند و چگونہ ایشان اکمل و افضل کل اہل دنیا و آخرۃ نباشند
وحال آنکہ ایشان عیناً اجزاء بدن اطہر الطاہرین و لب لباب روح افضل الاولین والآخرین
سید الانبیاء والمرسلین بالضرورۃ اند زیرا کہ ایشان اولاد و آلش میباشند و معلوم است کہ آل
و اولاد لب لباب روح و بدن والدین بالضرورت میباشد پس جزو کل افضل افضل است
تا لیکن ہنست کہ بالاتفاق در حق حسنین فرمودہ است الحسن والحسین سید اشباب
اہل الجنۃ چگونہ ممکن است کہ حضرات حسنین سید و سردار اہل جنت بودہ باشند لکن سردار
اہل دنیا نباشند چہ اہل دنیا از گروہ اہل جنت افضل اند و ہرگاہ افضل نیستند پس از جمیع اہل
دنیا افضل و سید و سردار بودن حسنین علیہم السلام بطریق اولیٰ ثابت و متیقن است پس
باوجود ثبوت افضلیت حسنین از جمیع اہل دنیا و از سائر اہل جنت **مرزا غلام احمد**
کادیانی چرا و بچہ دلیل خود را از حسین افضل میگوید باوجود چنین برہان قاطع افضلیت حسین بر

برہان عقلی و نقلی بر افضلیت حسنین

تمامی اہل دنیا و اہل جنت کدام کور باطن برچنین حسین مرزا را افضل تسلیم میتوانند کرد مگر مرزا را در تعلی نفس امارہ خود نہ پاس خاطر خدا و نہ پرواہ رسول و قرآن و نہ شرم از عقلاء و نہ حیا از علماء روا منگیر میشود باز ہرچہ میخواہد بگوید معقول باشد یا نباشد دیگر کدام قول و فعل وے معقول و مربوط بودہ کہ کسے امید معقولیت این دعوایش داشتہ باشد **برہان سوم بر**

افضلیت اہل بیت علیہم السلام از جمیع خلق

حدیث متفق علیہ است چنانچہ در **مودۃ القربیٰ** ہمدانی سُنی آوردہ است عن ابی ریاح ھو لی ام سلمۃ قال قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم لو علم اللہ تعالیٰ فی الارض عباداً اکرم من علی وفاطمۃ والحسن والحسین لامرنی ان اباھل بھم ولکن امرنی بالمباھلۃ مع ھؤلاءِ وھم افضل الخلق فغلبت بھم الیھود والنصاریٰ یعنے ابو ریاح غلام حضرت اُم سلمہ روایت کردہ کہ حضرت رسول خدا فرمود اگر خدا میدانست کہ بر زمین بندگانے گرامی تر از علی و فاطمہ و حسنین میبودند ہر آئینہ حکم میفرمود مرا کہ با آنہا مباہلہ کنم لکن حق سبحانہ برائے مباہلہ رفتن با ہمیں چہار تن حکم نمود و آنہا افضل و بہترین تمامی خلائق اند پس غالب شدم من بوجود ایں آل عبار و اہل کسار بر یہود و نصاریٰ **و** یا مغلوب گردیدند آنہا بوجود این اربعہ آل عبار **و** استدلال بحدیث مذکور **متضمن** دو امر است **اوّل** آنحضرت صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم اثبات افضلیت اہل بیت علیہم السلام تبقدیم دلیل بر مدلول کردہ **و** آں اینست کہ اگر افضل تر در روئے زمین بندگانے دیگر از اربعہ کسا میبودند البتہ مرا مامور میفرمود کہ آنہا را بمباہلہ کفار ہمراہ خود برم ولکن حکم کرد کہ مخصوصاً ہمیں اصحاب اربعہ کسا را برائے مباہلہ با خود ببرم لہٰذا ایں نص جلی است کہ احدے دیگر غیر از ایں چہار تن افضل وے زمین نیست و بعد از رسول اللہ صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم افضلیت بر جمیع موجودات و سائر ممکنات منحصر شد در ہمیں چہار تن پاک ورنہ صاحب خطاب لولاک **بفقرہ صریح وھم افضل الخلق** در حق ایشان نمیفرمود **ثانی** وجہ استدلال مخصوصاً فقرہ **وھم افضل الخلق** است والخلق عبارۃ عن کل ما ھو مخلوق و محدث یعنے لفظ خلق بمعنے ہر چیز کہ پیدا و حادث شدہ باشد زمین باشد یا آسمان باشد یا آنچہ در میان آنہا است زیرا کہ خلق

اسم جنس است و برآں الف ولام داخل است کہ افادہ استغراق جمیع اشیاء حادثہ مخلوقہ میکند ولهذا این حدیث بالضرورت والیقین بنص جلی بر ثبوت افضلیت اہل بیت اطہار بر جمیع مخلوقات و سایر موجودات و تمامی ممکنات و محدثات ست **اما وجہ** افضلیت اہل بیت دو امر اند یکے فضل ذاتی پس دراں دشمن را ہم انکارے نیست زیرکہ معلوم است اہل بیت مذکورین اصل اجزاء خاصہ جناب نبوی صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم اند و ذات مقدسہ سرور عالم و مفخر بنی آدم نور خاص و خالص خداوند پاک بود لقولہ قد جاءکم من اللہ نور وکتاب مبین یعنے از جانب خدا برائے شما دو امانت آمدہ اند یکے نور خدا و دیگر کتاب مبین مراد از نور خدا ذات محمد صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم واز کتاب مبین قرآن مجید است ولقولہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم خلقت انا وعلی من نور واحد پس در شرافت و افضلیت ذات نبوی کدام کلمہ گوئے را انکار میتواند بود وہرگاہ افضلیت ذات نبوی مسلم و متیقن بر کلے باشد پس چگونہ میشود کہ با ثبوت افضلیت ذات اصل شجرہ نبوت و رسالت اولاد وآل و اہل بیت او کہ اجزاء اصلیہ آنجناب اند افضل کل خلق تسلیم کردہ نشوند با ثبوت آنکہ کل ما یتعلق بالافضل فهو افضل بالضرورۃ اینست کہ بجہت شرافت آنجناب عرق دموے و دندان و ناخن جناب نبوی ہم اشرف و مفروض التعظیم است بلکہ آنہا کہ اجزاء بدنیہ اند بوجہ مس شدن جسد شریف لباس کتان و نعلین جلد میش ہم واجب التعظیم میگردد چنانکہ جلد و غلاف و کاغذ و سیاہی قرآن واجب التعظیم میشود سبحان اللہ کجا شد بصیرت و بصارت با غیرت اسلامیاں کہ تعظیم و تشریف غلاف و کاغذ و جلد قرآن و تشریف و تکریم نعلین جلد میش و لباس کتان و تفضیل موئے و ناخن و دندان رسول خدا کہ نزد آنہا ثابت بلا نکیر باشد و آں محل اعتراض نگردد ولیکن اولاد وآل منصوص الطہارت والعصمت کہ اجزاء اصلیہ بدنیہ ولب لباب آنحضرت اند با ثبوت آنکہ کل شئی یرجع الی اصلہ چوں آنجناب صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم افضل و اشرف کل خلائق تسلیم و تصدیق کردہ نشوند ازیں چہ ظلم و حسد و عداوت صریح تر میتواند بود **دوم** افضلیت صفاتی پس الحمد للہ جمیع صفات کاملہ بشریہ ہم بدرجہ کمال در ایشاں موجود اند کہ تفصیل ایں مخصوصاً در **تبصرۃ العقلا** کردہ ام و از آں احدے از مخالفین ہم منکر نیست پس

واویلاه وامصیبتاه ازاین ہمہ گذشتہ کہ ازمذکورہ براہین افضلیت اہل بیت طاہرین ثابت وچون شمس رابعۃ النہار روشن است لیکن مرزائے کادیانی اظلم چہ ظلم میکند کہ گذشتہ از تصدیق افضلیت آنہا خودرا افضل برانیشان قرار میدہد آخر بے انصاف ظالم افضلیت اہل بیت علیہم السلام راثبوت این براہین عقلیہ ونصوص جلیہ نقلیہ تو قبول نمیکنی افضلیت ترا برایشان ع بغیر دلیل کسے چگونہ قبول میتوانند کرد محض دعوائے بے دلیل تو نزد خصام کہ ترا کاذب میدانند چگونہ حجت میتواند شد خصوصاً کسانیکہ از اصل نسل تو اباعن جدٍ واقف میباشند بکدام فضل ذات یا صفات ترا افضل از اہل بیت وجگرگوشہ رسول خدا صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم تسلیم کنند یا کدام آیت قرآن یا حدیث رسول آخرالزمان برافضلیت تو ازاجزاء اصلیہ پیغمبر صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم ناطق است کہ ازان مجبور شدہ ترا افضل تصدیق نمایند پس بغیر از دلیل ونص محض بخیال خود چنیں دعوائے عظیم الشان کردن توچگونہ موجب انشقاق قلوب باغیرت اسلامیان نشدہ باشد قدرے نظر ثانی کن بر رسالہ خود **دافع البلاء** کہ درآں دعوائے افضلیت تو برامام حسین علیہ السلام درج است امادلیل ندارد **ولطف** آنست کہ چوں باغیرت اسلامیان برایں دعوائے بے دلیلش اعتراضات کردند بجائے آنکہ درجواب آنہا دلیل بیاورد برعکس دررسالہ **اعجاز احمدی** فحش ودشنام درحق آنہا نوشت چہ میتواند کہ بچناں دعوائے تو ثابت گردد استغفر اللہ ربی واتوب الیہ جہال جویل درکلام وبحث از روئے براہین کاذب میشوند آخر چارہ کار آنہا بجز فحش ودشنام دہی چیزے دیگر نمیباشد این علامت خاصہ ثبوت جہالت وحسد وعداوت آنہا از قدیم است چنانچہ چند شعر مرزا کادیانی از کتاب مذکورش دراینجا مینویسیم تا منکر شدہ نتواند شد

رد دعوی افضلیت خود بر حسین ع

۶۸	کتاب مذکورہ	اراکم کذات الحیض لامثل طاہر	تطیب و من ماء الغلابۃ تطہر
"	"	حسبتم حسیناً اکرم الناس فی الوریٰ	وافضل ما فطر القدیر ویفطر
۷۴	"	ایا عابد الحسنین یالک واللظی	ومالک تختار السعیر وتسعر
۷۵	"	اتانی کتاب من کذوب یزور	کتاب خبیث کالعقارب یابر
۷۶	"	اتزعم یا شیخ الضلالۃ اننی	تقولت فاعلم ان ذیلی مطہر

صفحہ ۸ کتاب مذکور فنبت اتق الفھار کربلا یا علی	وان کنت قد ازمعت حرب نحصر
۔ ۔ ۔ ۔ عکفتہ علی قبر الحسین کمشرک	فلا ذاکر ولا ھو ینصـــر
۔ ۔ ۔ فان کان ھذا الشرک فی الدین جائزا	فما للغو ر ھمن اللہ فی النار من جیرہ
۔ ۱۸ ۔ سوذلک بھتان و توھین شانھـــم	لک الویل یا غور فلا کیف تجسر

وہمچنان تمام قصیدہ اش مملو از فحش و دشنام است چہ تنہا فحش و دشنام دادن دلیل ثبوت امامت و نبوت و دعوائے افضلیت تو برامام حسین میباشد بخیال خود خود دریں نہ میماند و دیگران را ابلہ کہ مخالفین ومعترضین از وے دلیل میطلبند وایں یک قصیدہ غلط عربی متضمن فحش و دشنام درجواب ایشان مینویسد وآنرا معجزہ خود میانند از ان چہ میشود جہال عوام ہیچ پیرہ ہرگاہ بسبب بے علمی در دام تو آیند عرفا رکہ گلوگیر تو میباشند وازایں چنین رذیلہا ثبوت افضلیت تو بر حسین علیہ السلام ممکن میتواند شد استغفر اللہ این بچہ بازیہائے تو زیادہ از فریب دہی صبیان ونسوان ثمرے دیگر ندارد وخاطر شریف مطمئن دارند باقی بمقابلہ براہین قاطعہ ما بوجہ مایوسی خود از جواب دہی معقول چوں جہال فحش و دشنام دہی یا شرک وغول بسازی یا بیت ملعون بگوئی نقصان ما بگفتن تو چہ میشود بلکہ بہ تندہی جناب عالی از آں بر ہر کسے صحیح میشود کدام عاقلے چنین بد تہذیب فحاش را نبی یا امام افضل از حسین علیہ السلام میتواند کرد پس در فحش دہی شما بسبب بطلان تو و ثبوت حق سراسر فائدہ ما است بقول خود تو خدا شرے برانگیزد کہ خیر ما دراں باشد ٭ **برہان چہارم بر افضلیت اہل بیت علیہم السلام** حدیث متفق علیہ چنانچہ در **مودۃ القربی** آوردہ است عن خالد بن سعدان قال قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم

من احب ان یمشی فی رحمۃ اللہ وان یصبح فی رحمۃ اللہ علیہ فلا یدخلن قلبہ شک بان ذریتی افضل الذریات خلاصہ ترجمہ آنست کہ خالد بن سعدان گفت کہ رسول خدا صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم فرمود کسیکہ دوست میدارد شب کند در رحمت خدا و صبح نماید در رحمت خدا پس میباید کہ در دل وے داخل نشود و خطور نہ کند شکے باینکہ ذریت طیبہ طاہرہ من افضل و بہتر جمیع ذریتہائے اہل زمین است واستدلال نص مذکور متضمن چند امر اند

اول در حدیث مذکور فقرہ صریحہ افضل است که در لغت بمعنے زیادتی میباشد و نزد متکلمین بدو معنے مستعمل است یکی کثرت محاسن و مدایح و مفاخر و مناقب و کمال معارف و اخلاق و اوصاف محمودہ دیگر کثرت ثواب و عواید و فواید و منافع و مدارج و مراتب و منازل وغیرہا پس افضل کسے را گویند که جمیع امور در روے از دیگران بیشتر باشند پس در حدیث مذکور از فقرہ ان ذریتی افضل الذریات افضلیت اہل بیت اطہار بنحوے ثابت و آشکار شدہ که احدے را از افضلیت آنہا مجال انکار نتواند شد بدو وجہت یکی باعتبار ذات نوریہ نبوی صلے اللہ علیہ و آلہ وسلم که افضل ذوات کل ممکنات و سایر موجودات بلا نکیر است دیگر بوجہ اعتبار صفات ہم معلوم و ثابت است که تمامی صفات حسنہ بشریہ بدرجہ اتم در ایشاں موجود اند که فوق بر آں حصولش خارج از حیطۂ امکان است پس با وجود جمع فضائل ذاتی و شرف صفاتی بدرجہ اکملیت داشتن ایشاں چگونه در افضلیت ایشاں کسے را شکے میتواند بود گویا بطرف ہمیں در حدیث مذکور ہم اشارہ شدہ است اینست که در الفاظ صریحہ فرمودہ کسیکه بخواہد تمام روزہا و شبہائے عمر عزیز خود را در رحمت خدا بگذراند میباید که در دل خود شک نکند بافضلیت ذریت طاہر و طیبہ من پس مرزائے کادیانی گذشتہ از شک خود مدعی افضلیت بر ایشاں شدہ لطف آنست که بر افضلیت ایشاں قرآن و سنت و اجماع و عقل و گوہر ذاتی و جوہر صفاتی شاہد صادق ناطق اند و بر دعوائے افضلیت او فحش و دشنام وہی شاہد میباشند جائے انصاف است کسیکه شیر دوشیدن و دوغ نوشیدن و گاؤ و گوسفند چرانیدن و پشہ پائیدن پیشہ موروثی داشتہ باشد بمقابلہ تاجداران عرصہ رسالت و نبوت و نامداران بقعہ امامت و فتوت منصوص الطہارت والعصمت مہبط ملائکہ و جبریل مخزن علوم و حکم معدن سخاوت و شجاعت گنج صبر و زہد و تقوائے مخلوق انوار و ضیہ مرضیہ الہیہ چہ مناسبت و مگر حق آنست که حب الدنیا راس کل خطیئۃ اینست که میرزا صاحب را غلب الہوے حبا للریاسۃ و طمعا للسیاسۃ گذشتہ از تقابل مدعی افضلیت گردیدہ بلا برہان و دلیل و برہان فحش و دشنام دادہ در متابعت نفس اماره بمفاد صاحب الغرض مجنون انکار برہان و تحریف قرآن و مخالفت یزدان پاک و مقابلت صاحب لولاک نمودہ

زہرا و علی سے بڑی نبوت افضلیت عمر ترک درس کا طاعا

بازیچہ طفلان وملاعبہ نسوان خیال کردہ فاشتروا بہ ثمناً قلیلاً نبئس ما یشترون

نعوذ باللہ تعالیٰ من النفس الامارۃ بالسوء ومتابعۃ الھویٰ وبیع الدین بقلیل

من متاع الدنیا **برهان پنجم بر ثبوت افضلیت اهل بیت اطهار علیهم السلام** حدیث شریف است کہ منقول از جناب امیر المومنین

میباشد قال قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم یا علی خلقت من شجرۃ وخلقت

منها وانا اصلها وانت فرعها والحسن والحسین اغصانها ومحبونا ورقها

فمن تعلق بشیٔ منها ادخلہ اللہ الجنۃ یعنی حضرت رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم فرمود

اے علی آفریدہ شدم من از یک درخت وتو ہم از ہماں درخت آفریدہ شدے من اصل

وبیخ آن درخت میباشم وتو تنہ آن میباشی وحسن وحسین شاخہائے ہماں درخت اند و

دوستداراں ومخلصان ما اہل بیت برگہائے آں درخت اند پس ہر کس از امت من بدست

گیرد چیزے را از ایں درخت داخل میسازد او را خدا در جنت واستدلال حدیث باین وجہ

است کہ رسول گرامی مرتبت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم ایں حقیقت حالت خود واہل بیت

طاہرین را تمثیل حسے برائے تفہیم وانمام وتعلیم واعلام امت خود فرمود کہ اصل وتنہ وشاخہائے

درخت چنانکہ در حکم واحد درخت میباشند وتنہ وشاخ ومیوہ متعلق بہ بیخ درخت میشوند ہمچناں

اہل بیت علیهم السلام نیز متعلق ومشتق از خود رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم میباشند پس

چنانکہ ذات وصفات درخت کامل یکے است ہمچناں ذات وصفات ومناقب ومراتب

وفضائل وخصائل اہل بیت وجناب نبوی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم یکے است پس چنانکہ

جناب حضرت پیغمبر صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم افضل جمیع ممکنات وموجودات است ہمچنان بوجہ

حکم واحد داشتن اہل بیت علیهم السلام ہم بعینہ چوں آنحضرت افضل جمیع ممکنات وموجودات

میباشند اینست کہ تمسک پیغمبر چنانکہ واجب الجنۃ است در حدیث مذکور بتمسک اہل بیت ہم

وعدہ قطعی بدخول جنت دادہ شدہ است **علاوہ** بر آن قدرے مطالعہ کن حدیث صحیح

حسن متواتر متفق علیہ را کہ مشہور است در تمامی مسانید ائمہ محدثین شیعہ وسنی بحدیثے خیبر کہ در آن

کلیۃً فیصلہ شدہ است بافضلیت علی وآل علی وما اینجا از **خصایص علوی** تطلب میکنی

بیان امام نسائی درج کنیم حدیث (۲۲) عن هبیرة بن مریم قال خرج الینا

الحسن بن علی و علیه عمامة سوداء لقد کان فیکم بالامس رجل ما سبقه

الاولون ولا یدرکه الاخرون الخ بقدر الحاجة یعنے ہبیرہ بن مریم میگوید کہ برآمد بسوئے

ما امام حسن بن علی علیہما السلام و بر سر او عمامہ سیاہ بود فرمود کہ بود درمیان شما دوز گذشتہ مردیکہ

پیشی و سبقت نہ کروند در مراتب و فضائل او احدے از گذشتگان و نمے یابند چوں فضائل

و مراتب او آیندگان یعنے از بدو دُنیا تا ختم دنیا کسے در فضائل مثل علی آمدہ و نخواہد آمد

این حدیث مسلمہ تمامی فرقات اسلامیہ شاہد ناطق بر افضلیت علی و آل علی علیہما السلام ہست

پس ثبوت افضلیت اہل بیت درانیجا ہم دعوائے افضلیت کادیانی باطل شد برہان

ششم بر ثبوت افضلیت اهل بیت علیهم السلام

آیہ شریفہ اولئک هم خیر البریہ و این نص جلی قرآنی بر ثبوت افضلیت اہل بیت علیہم السلام

است اما وجہ استدلال آیہ شریفہ مذکورہ بایں نحو است کہ مراد از بریّہ خواہ خلقت گرفتہ شود

از برء النسمة یا مراد از بریّت زمین گرفتہ شود کلان البر ضد البحر و آں زمین ربع مسکون

میباشد پس بنابرایں مضاف درانیجا مقدر است و تقدیرچناں بشود کہ اولئک هم

خیر اهل الارض یا از بریہ مراد ابرار خلق گرفتہ شود ہم جائز است زیرا کہ بری از

برء المریض والمجرم عن مرضه وعن جرمه پس بنابرایں ہم علی و ذریت طاہرہٗ

آنجناب بہترین ہمہ ابرار مخلصان روئے زمین از اولین و آخرین میباشند در فردوس الاخبار

و حافظ ابونعیم و امام احمد و ثعلبی و حسکانی و حاکم و مردویہ و مناوی خصوصاً امام رازی

وغیرہم از ابن مسعود روایت کردہ اند علی خیر البشر من ابی فقد کفر و این صدائے

منادی الی القیامت است کہ خیر البشر علی است و شک کنندہ در آں کافر است و اہل

مغازی و محدثین و مزبورین و مفسرین و اصحاب سیر درباره ذی لثدیہ روایت

کردہ اند قال رسول اللہ صلی اللہ علیه وآلہ وسلم یقتله خیر البریہ و بروایت دیگر

یقتله خیر هذه الامة و ابن مردویہ از ابی الیسر انصاری روایت کردہ کہ عائشہ از من

پرسید کہ کدام شخص خوارج را قتل کرد من گفتم علی پس عائشہ گفت ما یمنعنی العداوة التی

فی قلبی لعلیّ عن قول الحق سمعت رسول الله یقول یقتلهم خیر هذه الامة
بعدی ویقول علی مع الحق والحق مع علی یعنی عایشه گفت که عداوت قلبی من با علی
مانع نمیشود مرا از گفتن حق درباره علی زیراکه جناب نبوی در قاتلین خوارج میفرمود که آنها را
بهترین این امت قتل خواهد فرمود بعد از من ومیفرمود که علی با حق وحق با علی است و مسروق
روایت کرده که من حلفاً از عایشه استفسار کردم که هرگاه در قاتلین خوارج از حضرت پیغمبر
صلے الله علیه وآله وسلم چیزے شنیدی ظاهر کن در جواب عایشه گفت سمعت رسول الله
صلی الله علیه وسلم یقول ان الخوارج شر الخلق والخلیقه یقتلهم خیر الخلق
والخلیقه واکبرهم عند الله قربا ووسیلة یعنی جناب حضرت نبوی صلے الله علیه و
آله وسلم فرمود بدرستیکه خوارج بدترین خلق اند قتل میکند ایشان را بهترین تمامی مخلوقات و بزرگ
ترین همه مخلوقات نزد خدا وند منان از روے قرب و وسیله پس از آیه شریفه مذکوره
واحادیث مزبوره جملةً بوضوح پیوست که علی وآل آنحضرت که اهل بیت طاهرین جناب
نبوی اند بهترین بشر و برگزیده ترین تمامی مخلوقات وافضل جمیع اهل زمین اند حتماً ویقیناً
و صریحاً بنص حدیث مذکور شک کننده این امر کافر است وگذشت در آیه خیر البریه
تحقیق لفظ برّ که آن اسم ربع مسکون زمین است ونیز ذکر کردیم که لفظ بشر وخلق اسم
جنس بوده دخول الف ولام برآں فایده استغراق جمیع افراد اقسام مخلوقات میکند
ازاں بالقطع واضح شد که بجهت داخل بودن انبیاء سلف در افراد بشر ومخلوق حضرت
اهل بیت رسول خدا صلے الله علیه وآله وسلم بالضرورت از انبیاء وغیر انبیاء از جمیع اقسام
مخلوقات بهتر وافضل میباشند واین شرف بالذات و متصفات اهل بیت را چونکه بوجه
رسول خدا صلے الله علیه وآله وسلم حاصل شد پس آنجناب اصل وایشان فرع میباشند چنانچه
حدیث آن قریب مذکور شد که در آن پیغمبر فرموده انا اصلها ویا علی انت فرعها واصل
معلوم است که از فرع اقدم وافضل میباشد باین دلیل در افضلیت اهل بیت از جمله
مخلوقات محض جناب نبوی مستثنی اند تمه همه انبیاء وملائکه واجنه وانسان وحیوان ونتیجه
در بشر وخلق داخل اند مفضول علیهم وحضرات حجج الله اهل بیت طاهرین علیهم السلام از همه آنها

افضل میباشند وشک وانکار کنندہ این نطق حدیث مذکور من ابی فقد کفر قطعاً کافر است این برہان چون سیف بُراں رگ حیات میرزا صاحب ومرزائیان را نحوے برید کہ ہرگز ہرگز تا قیامت قوت ہنگامہ آرائی در ایشان پیدا نخواہد شد ولو کان بعضہم لبعض ظہیرًا اینست کہ حالا این حجت قاہرہ بنحوے ارکان وجوش را شکستہ کہ از دعوائے افضلیت بجز پشیمانی ہیچ ثمرے در دنیا ہم نخواہد دید زیرا کہ بعد ملاحظہ این برہان قاطع ونص جلی ساطع ہرکسیکہ میرزا صاحب را العیاذ باللہ از اہل بیت علیہم السلام افضل داند وے منکر افضلیت اہل بیت خواہد شد وکیست ہمچنان عاقلے کہ بوجہ اعتقاد یا اقرار افضلیت مرزا صاحب منکر افضلیت اہل بیت شد مطابق حدیث مذکور من ابی فقد کفر کافر شود و از دین واسلام وایمان وقرآن وجنت دست بردار شود بیا بقول احباب اینہم جواب طلب از مرزا صاحب باشد ورنہ روح مبارک میرزا صاحب تا حشر ہم ازین برہان چوں بید بلرزہ خواہد ماند واستخوانہائے بوسیدہ اش در قبر ہم بمخاطبہ نورالدین وعبدالکریم ہل من معین یعیننا فی جواب ہذا الجواب وہل من ناصر ینصرنا ولو بالخطاب فی تصنیف الکتاب منادی خواہند بود تا بجز عتاب شتاب رب الارباب این استغاثہ اش ہم ثمرہ وفائدہ بخش بحال زارش نخواہد شد واللہ علی ما یشاء قدیر وبالاجابت حق جدیر فاللہم احفظنا والمسلمین جمیعًا من شر در انفسنا والنفس الامارة بالسوء والضلالة بعد الہدی وبیع الدین بقلیل من متاع الدنیا بالنبی المصطفی والہ الطاہرین الذین ہم بدر الدجی شموس الورے

برہان ہفتم بر ثبوت افضلیت اہل بیت علیہم السلام

حدیث شریف است کہ آنرا طبرانی وکبیر از حذیفہ یمانی روایت کردہ قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ والہ وسلم اتانی جبرئیل فبشرنی ان حسنًا وحسینًا سیدا شباب اہل الجنة وابوہما افضل منہما وہمچنان ہمدانی وابن ماجہ از ابن عمر وحاکم از ابن عمر وابن مسعود وطبرانی از مالک بن حویرث وابن عساکر از ابن عمر واز حضرت علی وابونعیم از حضرت امیر وابن عباس ودر صواعق محرقہ واحمد حنبل وترمذی وابن عدی ونسائی وابن

حبان روایت کردہ اند ان النبی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم قال ابنائی ھذان حسن والحسین سید اشباب اھل الجنۃ وابوھما خیر منھما یعنے جناب نبوی صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم فرمود این ہر دو پسران من حسن وحسین علیہم السلام سردار جوانان اہل جنت میشوند و پدر آنہا حضرت امیر از ایشاں افضل است **واما** وجہ استدلال بحدیث مذکور آنست جناب نبوی صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم در حق حسنین بصراحت فرمودہ سید اشباب اھل الجنۃ **وسید** از ساد یسود سیادۃ فھو سیود باشد ہمزہ واو را بیاء بدل کردہ و یاء را در یاء ادغام کردہ کسرہ داده اند سید شد **و** سید در لغت اطلاق میشود بر رب و مالک و شریف و فاضل و کریم و حلیم و متحمل اذیت قوم و زوج و رئیس کبیر و مقدم مخلق و مطاع **واما** جوانان جنت پس معلوم است کہ ملائکہ و انبیاء و اولیاء و عباد و مومنین و اتقیاء و زہاد و علماء غرض کہ جمیع نیکان روئے زمین و آسمان خواہند بود درانیکہ بحمد اللہ احدے را کادیانی باشد یا کسے دیگر شک و انکارے نیست و در حدیث متواتر متفق علیہ مذکور بالفاظ صریح است کہ حسنین علیہما السلام سید جوانان اہل جنت اند پس مطابق معانی مذکورہ لغویہ لفظ سید ثابت شد کہ امام حسن و امام حسین علیہما السلام سید و سردار و اشرف و افضل و اکرم و مطاع و رئیس کبیر جمیع ملائکہ و انبیاء و اولیاء و اصفیاء و اتقیاء و زہاد و عباد و علماء و فضلاء و مومنین روئے زمین میباشند و درایں بجز ضعفاء عقول احدے از عقلاء را استبعادے نیست زیرا کہ نبوت و امامت در حقیقت یک منصب و ریاست الٰہیہ در کافہ امور دین و دنیا و مخلوق است غایت ما فی الباب فرق آنست کہ ریاست نبوت بلا واسطہ بشر و امامت بالواسطہ است و باین وجہ در اصل این منصب ریاست فرقے حاصل نمیشود پس بتنقیص حدیث سید اشباب اھل الجنۃ در ثبوت افضلیت اہلبیت بر انبیاء سلف ہم قدح و قبح لازم نمی آید بلکہ حالا قطعاً خطور شک ہم بحمد اللہ تعالے بقلب ادنے طالب العلم در ثبوت افضلیت اہل بیت ممکن نیست ورنہ یکے مخالفت ائمہ لغات و دیگر انکار از اہل جنت بودن انبیاء و ملائکہ و مومنین لازم میآید پس کادیانی مدعی افضلیت خود بر حسنین چرا چوں نسوان و صبیات در پردہ خفا نشستہ غالباً از غایت خجالت و شرمندگی

سرافگندگی داشته باشد وخدا کند بجنان باشد ورنه ثابت کند که آیا مجوس وهنود وعنود ویهود مغضوب علیهم بخیالش جوانان جنت اند و اگر ملائکه وانبیاء ومومنین را جوانان جنت میداند پس باوجود ثبوت افضلیت حسنین برایشان بنص جلی سیدا شباب اهل الجنة چرا برخت ولباس ودل ودماغ مرزا کادیانی آتش میگیرد این علامه ودلیل عداوت وبغض وحسد میرزا صاحب با اهل بیت علیهم السلام است وهر آئینه هرگاه عداوت اهل بیت ندارد چگونه ممکن است بر حسین افضل الانبیاء والملائکه خود را بالاعلان افضل بگوید ولطف آنکه هیچ دلیلے بزعم خود هم ندارد ورنه کے ممکن بود که دعوے بچنین عظمت میکرد ودلیل علیل هم در ثبوت آن نمے نوشت **واما** آنچه در حدیث زبور مذکورست وابوهما خیر منهما یا افضل منهما پس تحقیق این فقره آنست که در حضرات ائمه اثنا عشر علیهم السلام من حیث امامت وامارت وخلافت وعصمت وطهارت فرقے نیست زیراکه این یک ریاست نیابت رسالت است که من الله تعالےٰ بیکے بعد دیگری رسیده پس میان همه ایشان علیهم السلام از علی مرتضےٰ الے مهدی آخر الزمان من حیث این ریاست فرقے نیست البته رعایت مرتبه ابوت ونبوت که خارج از عهد امامت است لازم میباشد و بطرف همیں مرتبه در فقره ابوهما افضل منهما اشاره وارد است خدا انصاف دهد ظالم کادیانی را این چه ظلم میکند که پدرش **غلام مرتضیٰ** باوجودیکه در اسم خود هم دعوے غلامی خود را نسبت بحضرت مرتضےٰ علی علیه السلام ظاهر کرده وپسرش غلام احمد برهان آقا ومولائے پدر خود مرتضےٰ علی وشهزادگان حسنین علیهم السلام دعوائے افضلیت میکند تف باین دنیا ردول که در حب آں نه محض از حلقه غلامی علی واولاد علی قدم بیروں کشیده که آبار واجدادش فخراً در اسما خود هم دعوائ غلامی خود را ظاهر میکردند بلکه خود را افضل از انها گفته بعبارة اُخریٰ ایشاں را بغلامی خود میخواند استغفر الله ربی واتوب الیه

برهان هشتم برثبوت افضلیت ائمه اهل بیت علیهم السلام

حدیث متواتر متفق علیه است وما در اینجا از مودة القربیٰ سنی ذکر خواهیم کرد عن ابی ذر الغفاری قال سمعت رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم یقول ان الله تعالیٰ اطلع الی الارض اطلاعة من عرشه بلا کیف ولا زوال فاختارنی وا... لی صهرًا جعله سید الاولین

زهانتفا طمع تا حق از افضلیت علم خود بر دیں کادیان

والاخرین والنبیین والمرسلین وھو الرکن والمقام والحوض و زمزم و
المشعر الاعلی والجمرات العظام یمینہ الصفا ویسارہ المروہ اعطی
مالم یعطا احدًا من العالمین والملائکۃ المقربین قلنا وما ذا یارسول اللہ قال
اعطاہ فاطمۃ العذراء البتول ترجع فی کل لیل بکرًا ولم یعط ذلک احدًا من
النبیین واعطاہ الحسن والحسین علیہما السلام ولم یعط احدًا مثلھما
واعطاہ صھرًا مثلی ولیس لاحدٍ صھرًا مثلی واعطاہ الحوض وجعل اللہ لہ
قسمۃ الجنۃ والنار ولم یعط ذلک للملائکۃ الخ یعنی از اجلۂ صحابہ ابوذر غفاری
روایت کردہ کہ گفت من شنیدم حضرت رسول خدا در حضور صحابہ میفرمودہ است بدرستیکہ خدا تعالے
بتامل وغور کرد بطرف اہل زمین پس برگزید واختیار فرمود از میان تمامی مردمان من
برگزید واختیار کرد برائے من داماد کہ قرار داد او را سردار و مطاع اولیان و آخریان
خلق و سردار و مطاع ہمہ انبیاء و مرسلین واین داماد رکن دین و مقام آئین و حوض
شریعت غرا و زمزم ملت و مشعر یعنی جائے شعور و منبع ادراک معرفت و حکمت تعالے و جمرات
عظام یعنی منارہائے بزرگ دین واحکام شرع متین و راست او صفا و چپ او ستم
یعنی بجانب راست وے کوہ صفاء عرفان وعلوم وحکم و بطرف چپ آنحضرت کوہ مروت و غیرت و
شجاعت و سخاوت و حمیت دین واسلام است وعطا کرد او را خدا آنچہ عطا نکرد احدے را
از انبیاء و مرسلین و ملائکہ مقربین ابوذر میگوید ما صحابہ عرض کردیم آن چیست جناب نبوی
فرمود عطا کرد و بزوجیت او فاطمہ عذراء بتول را واحدے از انبیاء و مرسلین را ہمچنین
عطائے نمودہ است وعطا فرمود داماد مرا دو پسر حسن وحسین و نداد احدے را از عالمیان
مثل آن دو پسر و نیز عطا کرد داماد مرا مثل من خسرے کہ احدے از عالمیان اینچنین خسر
ندارد و نمود و نخواہد بود و نیز عطا فرمود او را حوض کوثر تا سقائی کند در محشر بجمیع خود مخصوص
گرد بوسے نعمت و تقسیم کردن جنت و جہنم **اقول** اینحدیث شریف جامع اکامل فوصل مرا اینہا
بطور الہام خصائص است کہ از بدو تخلیق مخلوق تا قیام قیامت بجز ایشان علیہم السلام این ہمہ
در کسے جمع شدند و نہ جمع خواہند شد پس وجہ استدلال بحدیث مذکور متضمن چند امر است **اول**

خصائص ائمہ کہ موجب افضلیت مخصوص بایشان است

اصل اصول اظہار برگزیدگی خود از تمامی مخلوقات و جمیع ممکنات جناب نبوی صلے اللہ علیہ و
آلہ وسلم ظاہر فرمود **دوم** بعد ازآں برگزیدگی و افضلیت جملہ آل عبا، و اہل کسا بفقراتے
ذکر فرمود کہ حجر و شجر و مدر و زمین و آسمان ہم بر افضلیت ایشاں علیہم السلام شاہد ناطق صادق اند
زیراکہ فرمودہ است جناب نبوی کہ یزدان پاک دادہ مرا بمن عطا فرمودہ کہ سید و سرور و رئیس
کبیر و مطاع و متبوع جمیع اولین و آخرین و انبیاء و مرسلین میباشد پس علی تا از ہمہ آنہا افضل نیست
چگونہ سید و سرور و رئیس و مطاع تمامی آنہا بدون استثناء کسے من جانب اللہ والرسول قرار
دادہ شد **و** ہمچناں فاطمہ زہرا علیہا السلام زوجہ بآنجناب مخصوصًا دادہ شد کہ عذرا و بتول
بود کہ باحدے از انبیاء ہم چنین زوجہ نبودہ است پس ازایں افضلیت فاطمہ و ہم افضلیت
علی ثابت است **و** ہمچناں حسن و حسین بآنجناب علیہم السلام دادہ شدند **ولم یعط احدا**
مثلہما یعنے باحدے از انبیاء و مرسلین ہم چنین فرزندان نبودند و چگونہ ممکن است کہ یکسے
چنین فرزندان کہ از روئے حسب و نسب و ذات و صفات افضل تمامی موجودات و
سائر ممکنات اند بودہ باشند چہ افضلیت شخص بجہت ذات و صفات ثابت میشود نہ بروئیدن
شاخ و بریدن دُم چنانکہ خیالات کادیانی ازہمیں قبیل اند و کمال شرف ذاتی و صفاتی و
حسبی و نسبی شہزادگان **دو** جہان علیہما السلام اظہر من الشمس و ابین من الامس است اما افضلیت
من حیث ذات پس عنقریب گذشت کہ خلقت ذات ایشاں علیہم السلام از نور خاص خالص
جناب الٰہی شدہ است کہ براں آیہ **قد جاءکم من اللہ نور و کتاب مبین و** حدیث
متواتر متفق علیہ **نور** شاہد است **واما** افضلیت ایشاں من حیث صفات و صفات ہم
منقسم باشند یا ثبوتے علمی باشند یا عملی و ادبے کسبی باشند یا موہبے عقلی باشند یا سمعی و تحقیقے
و غیر ذلک پس بحمد اللہ ہمہ آنہا بدرجۂ اکملیت و اتمیت اظہار موجود اند کہ ہیچ مخالف بلکہ از خوارج
ہم کسے منکراں نیست و درانیمقام گنجایش تدقیق آنہا نیست **وللبحث مقام اخر**
بنا بر آنکہ کتب اسلامیہ نہ کردن و عدم وجدان بشما یا باوجود وجدان ہم عمدًا اغماض کردن ازآں
تقصیر شماست افضلیت ائمہ اہل بیت است یا بغض و حسد و عداوت و کینہ ایشاں علیہم السلام
در دل و دماغ و سینہ شماست **واما** افضلیت ایشاں علیہم السلام من حیث حسب و نسب

تفصیل افضلیت اہل بیت اطہار

پس کدام قلب نجس گندیده ازاں منکر میتوانند شد که در قرآن شریف در آیہ مباہلہ ذخیار بہ ہر
بلند در فقرہ ابنائنا پسران رسول خدا صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم ظاہر کردہ شدہ است و در یش
ہم جناب نبوی بلفظ صریح مکرر گفتہ است الحسن والحسین ابنای و نیز گفتہ است ان
اللہ جعل ذریۃ کل نبی فی صلبہ وجعل ذریتی فی صلب علی وفاطمہ یعنے
یزدان پاک ذریت ہر پیغمبرے در پشت ہماں پیغمبر گذاشتہ بود مگر ذریت طاہرہ مرا در پشت علی
وفاطمہ گذاشتہ و از آن ہم گذشتہ چناں گوئیم کہ از بعض فضلا حکایت تقابل فضائل
نبی چناں منقولست کہ روزے جناب نبوی صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم فرمودا ے حسین آیا
من بہترام یا تو حضرت ابی عبداللہ الحسین علیہ السلام عرض کرد یا جداہ خود شما انصاف فرمائید
کہ آیا شما ہم مثل من جدے دارید کہ باعث ایجاد ممکنات وموجودات بودہ باشد و آیا
شما ہم جدۂ دارید مثل جدۂ من خدیجۃ الکبرا ے کہ یکے از سادات اربعہ زنان میباشد و شما
پدرے دارید مثل پدر من علی ابن ابیطالب کہ افضل جمیع مخلوقات بعد پیغمبر خدا صلے اللہ
علیہ وآلہ وسلم میباشد و آیا شما ہم مادرے دارید چوں مادر من فاطمۂ زہرا کہ افضل زنان
زنان است انتہے روایت مذکورہ اگرچہ از کدام کتاب معتبر بنظر قاصر نگذشتہ است لیکن
مضمون در کتب خاصہ و عامہ مسطور است قال صلی اللہ علیہ وسلم الا اخبرکم بخیر
خیرکم جدًا وجدۃً وابًا وامًّا وعمًّا وعمۃً الخ بہرصورت از روئے عقل ونقل شبہ
نیست در اینکہ مثل حسنین علیہما السلام از صدر عالم تاکنوں و از اینوقت تا قیامت کسے جد وجدہ
و پدر و مادر و عم وعمہ و برادر نداشتہ و نخواہد داشت اگر کسے انکار این کند بیاید ثابت نماید کہ
کدام کس جدش از رسول خدا و پدرش از علی مرتضے و برادرش از حسین و مادرش از فاطمہ بہتر
و افضل بودہ است و چہ دلیل بر افضلیت آنہا نزد وے میباشد ورنہ مثل میرزا صاحب کادیانی
کہ بغیر از دلیل محض بقول خود ہر کسے دعوائے افضل بودن میتواں کرد مگر ثبوت آں تا قیامت
ہم محال و ممتنع است چہ میرزائے مذکور پدر خود غلام مرتضے را میتواند از پدر حسین علی مرتضے افضل
ثابت کند و ہمچناں نسبت جد وجدہ و مادر خود ورنہ اول لفظ غلام را از نامش محو کند + ببین
تفاوت راہ از کجا است تابکجا + کہ پدر حسین علیہ السلام مرتضے و پدر کادیانی غلام مرتضے

حکایت در تقابل فضائل

است کو باطن غلام زادہ نمک حرام میشود کہ غلام مرتضےٰ با وجود دعوائے غلامی افضل از آقائے خود مرتضےٰ میشود واین چنین تحقیقات مضحکۂ صبیان و کنگلے تاکنوں ہیچ علے قلبے نشنیده باشد پس است غلام زاده علی با وجود دعوائے غلامی پدرت توچگونه از آقائے خود و مولائے پدرت افضل میتوانی بود غلام خانه از آقا و آقا زادگان تاکنوں گا ہے افضل تسلیم شده که حالا تواند شد استغفر اللہ + چہ نسبت خاک را با عالم پاک + بزرگش نخوانند اہل خرد + کہ نام بزرگاں بزشتی برد + فافہم وتدبر پس اینست خلاصہ مقال بالاجمال در رسال حقیقت افضلیت حضرت ائمہ اہل بیت الطہار علیہم السلام کہ چوں مشتے نمونہ از خروارے وشبہ از انبارے بجہت تو در اینجا ذکر نمودہ ام وا تا تفصیلاً فللبحث مقام اخر این مقام گنجایش بیشتر ازین ندارد لو کان البحر مداداً لکلمات ربی لنفد البحر قبل ان تنفد کلمات ربی ولو جئنا بمثلہ مدداً و مراد از کلمات رب فضائل اہل البیت میباشند آب بحر ہم برائے نوشتن آنہا کافی نمیشود وہمیں مضمون حدیثے نیز در خاصہ و عامہ منقول است قال صلی اللہ علیہ والہ وسلم لو ان البحار مداداً والاشجار اقلاماً والسموات قرطاساً والجن والانس حساباً واللہ ما احصوا عشر عشایر فضائلک یا ابا الحسن اینست عزیزمن کہ ائمہ اربعہ اہل سنت یعنے شافعی و مالکی و حنفی و حنبلی ہم صراحۃً بافضلیت اہل بیت قائل شده اند وغیر از ایشاں فقہاء و متکلمین و محدثین و مفسرین ایشاں چوں بیضاوی و نیشاپوری و رازی و غزالی و ابونعیم و ابوالقاسم حسکانی و ابن مردویہ و ابن مغازلی و بلاذری و خرگوشی و سمعانی و حاکم و نسائی و سدی و ابوبکر و بیہقی و طبری و دیلمی و ابن حجر مکی و میبذی و سیوطی و حموینی و ذہبی و شہاب الدین دولت آبادی و عبدالوہاب بکی و ابوالفرج الاصفہانی و الخطیب خوارزمی و عاصمی و نطنزی و کنجی و ابن صباغ مالکی و ابراہیم و صابی و صفوری و ابن کثیر مکی و مرزا محمد بدخشانی و محمد اسمعیل یمانی و احمد ابن محمد شیبانی و رضی الدین احمد بن اسمعیل طالقانی و نور الدین محمود بن محمد بن حسین الصالحانی و جمال الدین عطاء اللہ بن فضل اللہ شیرازی و احمد بن عبدالقادر عجیلی و زہری و قتادہ و مجاہد و مقاتل خراسانی و کلبی و ابن سیرین و شعبی و قسطلانی و محمد بن فیروز آبادی و صاحب مصابیح و موصلی و ابواللیث سمرقندی و ابوالحسن محمد بن

[illegible] فضیلت [illegible] اقرار خود کرده

عبدالله لسانی و قاضی ابوالفضل عیاض و احمد بن عبدالحلیم بن تیمیه حرانی و حسن بن محمد طیبی و شمس الدین محمد بن مظفر الخلخالی و شیخ داود محمود بن محمد الرومی قیصری و عماد الدین دمشقی و محمد بن یوسف کرمانی و مظهر الدین محمد بن احمد علقمی و حسین بن محمد الدیار بکری وغیره وغیره که نوشتن اسماء مبارکه همه ایشان چندین جزو این کتاب مملو خواهند شد همه بصدق العباره دون التلویح والاشاره بافضلیت ائمه اہل بیت علیهم السلام والتحیة قایل اند و در رسائید خود بالاسانید الصحیحة المتواتره استدلال کرده اند که احدے از مخلوقات را با ایشان قیاس کردن ممکن و جایز نیست عزیزمن چشم بصیرت باز کن و بنگر تحقیق انیق امام خود احمد حنبل که چگونه دندان طمع اہل دنیا را کشیده و بمطلب حق رسیده چنانچه همدانی سنی در کتاب خود مودة القربیٰ آورده است از احمد بن محمد کروری بغدادی قال سمعت عبدالله بن احمد حنبل قال سئلت ابی عن التفضیل فقال ابوبکر و عمر و عثمان ثم سکت فقال یا ابت علی ابن ابیطالب قال هو من اهل البیت لا یقاس به هؤلاء یعنے گفت شنیدم عبدالله پسر احمد حنبل میگفت که من از پدر خود احمد حنبل در بارهٔ تفضیل پرسیدم که کدام افضل است وے گفت که ابوبکر و عمر و عثمان افضل اند و ساکت شد پس عبدالله گفت ثانیاً پرسیدم اے پدر در افضلیت علی بر جمیع مخلوقات چه میگوئی پدرم احمد حنبل گفت علی از اهلبیت عصمت و طهارت است کسے را ازین مشایخ ثلثه هم نیرسد که با آنجناب علیه السلام قیاس کرده شوند و ازینهم صریح تر است حدیث سلمان فارسی علیه الرحمة که آنرا همدانی سنے در شرح مودت سابع مودة القربیٰ مینویسد و قدر مطلوب از حدیث اینست قال سلمان دخلت علی رسول الله صلی الله علیه وسلم وهو فی غمرات الموت فقلت یا رسول الله هل اوصیت قال یا سلمان اتدری من الاوصیاء قلت الله و رسوله اعلم قال آدم وصیه شیث وکان افضل من ترک بعده من ولده وکان وصی نوح سام وکان افضل من ترکه وکان وصی موسے یوشع وکان افضل من ترکه بعده وکان وصی سلیمان آصف بن برخیا وکان افضل من ترکه وکان وصی عیسے شمعون بن فرخیا وکان افضل من ترکه بعده وانی

علماء اهل سنت با افضلیت ائمه

اوصیت الی علی علیہ السلام وھو افضل من اترک بعدی یعنے سلمان فارسی
گفت من داخل شدم بر پیغمبر صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم واو در غمرات موت بود پس عرض کردم
یا رسول اللہ آیا وصیت بکسے کردی وکسے راوصی وجانشین خود بعد خود گردانیدی پیغمبر
صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم فرمود بدانکہ وصی آدم نبی اللہ حضرت شیث بود وبعد آدم از ہمہ افضل
بود ووصی نوح نبی اللہ پسرش سام بود کہ بعد نوح از ہمہ فضل بود ووصی موسٰے کلیم
یوشع بن نون بود کہ بعد موسے از ہمہ افضل بود ووصی سلیمان آصف بن برخیا بود کہ بعد
سلیمان از ہمہ افضل بود ووصی عیسے شمعون بن فرخیا بود کہ بعد عیسے از ہمہ افضل بود و
منہم وصی خود قرار دادم علی ع را وعلی ہم افضل ہمہ مخلوقات بعد از من میباشد پس سلمان
گفت خفی افضل من ھذہ الامۃ بعد نبیہا وافضل من ھذین الرجلین
ابی بکر وعمر رض یعنے پس علی افضل است ازایں امت واز ابو بکر وعمر وچوں افضلیت علی
وذریت طاہرہ طیبہ معصومہ علی علیہ السلام بنطق احادیث صحیحہ متفقہ شیعہ وسنی از حضرات شیخین
ہم ثابت باشد مرزا کادیانی چگونہ جرئت دعوائے افضلیت خود بر آنحضرت وذریت
طاہرہ اش کردہ پس علانیہ ایں دعوایش ہم محض جہالت وعین ضلالت وبا ائمہ محدثین ہم
مذہبش مخالفت میباشد فعلیہ مایستحقہ پس تفصیل اعتراف واقرار صریح جمیع اعلام اسلام در
تخصیص افضلیت علی وباقی اہل بیت بر جمیع مخلوقات حتے بر انبیاء وملائکہ ہم ہرگاہ خواستہ
باشی پس ملاحظہ کن یک حدیث تشبیہ را قطع نظر از ہزارہا نصوص جلیہ دیگر از ہماں حدیث
تشبیہ برائے تو افضلیت ایشاں بر تمامی ممکنات واقرار واعتراف صریح جمیع اعلام اسلام
بآں واضح خواہد شد مگر افسوس آنست کہ مثل تو خودغرضان بمفاد صاحب الغرض مجنون
یا صاحب الغرض اعمے ولو کان بصیرًا چنیں امور یکہ مخالف ومعارض غرض خود اند
کسے بینند بلکہ حتے الامکان در اخفاء آنہا کوشاں میباشند یریدون ان یطفئوا نور اللہ
بافواھھم واللہ متم نورہ ولوکرہ الکافرون تا اینجا بود بالاجمال اثبات افضلیت
حضرات ائمہ اہل بیت علیہم السلام وابطال دعوائے فضلیت کادیانی اختصارًا واما تفصیلاً
پس در خصوص ہمیں مطلب رسالہ تبصرۃ العقلاء فقیر حقیر تصنیف کردہ است

از آں بالتفصیل ملاحظہ فرمایند وهو الموفق والمعین فی کل حین وعلیہ التکلان فی کل آن

هفتم ابطال عقیدهٔ فاسدهٔ مرزا غلام احمد کادیانی

کہ نسبت دروغ بفرقہ ناجیہ امامیہ میدهد و منجی دانستن اہل بیت علیہم السلام چنانچہ در رسالہ دافع البلاء صفحہ ۱۳ سطر ۶ مے گوید اے قوم شیعہ بر ایں اصرار مکنید کہ حسین منجی یعنے نجات بخشندہ شما است و باز در ہمیں کتاب ہمیں صفحہ سطر ۱۳ می نویسد شفیع صادق من میباشم کہ سایہ و ظل محمد رسول اللہ میباشم انتہے **اقول** لعنۃ اللہ علی الکاذبین اے کاذب مفتری بگو در کجا و کدام کتاب شیعہ حسین یا باقی ائمہ رسول خدا را منجی نوشتہ اند جائے ہم از شیعہ ائمہ را منجی نگفتہ است و نہ در ہیچ کتابے کدام عالم حتید از آنہا ایں قول را نوشتہ است از خود تراشیدن و بصورت دیگراں مالیدن چہ معنے دارد ہمیں خاصہ نبوت کاذبہ و ہدایت مہدویت باطلہ عاطلہ تواست کہ در تعلی خود و مخالفت فرق دیگر بے ایمانی و بد دیانتی نسبتہائے دروغ از جانب خود تراشیدہ دہند چہ ہمچنیں ہرزہ گوئیہا و مزخرفات و بد دیانات مثل تو کاذب و بد دیانت مفتری وقوع رخنہ در مذہب حق اہل بیت ممکن مینوا ند بود استغفر اللہ ربی شیعیان راسخ الاعتقاد بوجہ استقامت بنیاد مذہب آنہا بر عمارت عقل و صحیح نقل از ظلم و افترا بنی امیہ ہم پروا نکردند تا خون و گوشت و پوست و رگ و پے ابدان خود را فدا مذہب حق نمودند مگر حب دنیا نکردند چہ حب الدنیا راس کل خطیئۃ ایشاں را طمع مال و دولت و ملک و عزت میدادند تمام اہل دنیا تابع آنہا و مخالف اہل بیت بحب دنیا شدند مگر ایں فرقہ کہ خلقوا من بقیۃ طینتنا از بقیہ خمیر طینت ایشاں علیہم السلام مخلوق اند برابر سر موزن ہم پروا ظلم و افترا آنہا نکردند چہ افترا ہائے تو از آنہا ہم زیادہ اند یا افضلیت تو بر خلفا ثلثہ است یا مال و دولت تو از معاویہ ہم زیادہ است یا ظلمہائے تو از یزید ہم گذشتہ است نسبت باہلبیت کہ بوجہ افضلیت تو یا بطمع مال یا از خوف ظلمہائے تو اہل بیت را گذاشتہ مثل تو اجہل الناس کاذب و مفتری را تسلیم و تصدیق کنند از سیزدہ صد سال تاکنوں نہ کسے از مخلص

شیعہ ان ایشان چنین کردہ و نہ احتمال چنین کردن از شیعہ آئندہ متصور است اینفرقہ مقیدست
بقواید عقاید جامعہ خود لہ از ہمہ آں عقاید مشکل تر شرط وجدان عصمت وطہارت در
ثبوت امامت امام است نہ ایں شرط بجز امام ثانی عشر موعود و معہود علیہ السلام ہم میرسد و نہ فرقہ
شیعہ تا قیامت صغرے جسے یان آوردہ میتوانند اینست کہ قلاید قواعد عقاید اینہا یکے از دیگری
مشکلتر است لہذا نہ کسے درایں فرقہ ناجیہ چنین دعوے کردہ میتوانند و نہ کسے تسلیم و تصدیق
آں میتوانند کرد پس بوجہ جامعیت و مانعیت این مذہب حق دندان طمع شما را خواہد کشید ہرگاہ
فرض کنیم کہ جمیع ہنود بغریب شما بوجہ آسانی قواعد مذاہب آنہا مرید تو شوند یقیناً دانید کہ
این فرقہ شیعہ تا قیامت محل شما خواہد بود پس بہتر آنست کہ تبلیغ نبوت و دعوت بطرف امامت
خود بایں حضرات کنید کہ در بعض یا اکثر عقاید شما ہم پیالہ و ہم نوالہ و ہم شوالہ شما اند ممکن است
کہ سحر شما بوجہ عدم تقییدات شرائط مشکلہ مذہبیہ در آنہا اثر کند و تیر شما ہم بہدف زند ولکن از شیعہ
این امید قطعاً قطع کنید بلکہ بہتر است کہ توجہ و خطاب ہم آئندہ بطرف ایشان نفرمودہ باشید ورنہ
تمام شیرازہ نبوت کاذبہ باطلہ و امامت مخترعہ عاطلہ شما را خواہم کشود و چوں ریزجات پنبہ
بنداف براہین عقلیہ و قوانین نقلیہ در خود ہوا رہوس و قیاس شما منتشر خواہم ساخت تا آئندہ
جرأت افترا بستن بایں فرقہ از شما مسلوب گردد ورنہ ثابت کنید کدام مستندے از علماء مشاہیر
این فرقہ حقہ عقیدہ منجی بودن حسین علیہ السلام در کدام کتاب نوشتہ من حلفاً میگویم کہ احدے
از مستندین علماء امامیہ نہ نوشتہ است لاحول ولا قوۃ الا باللہ دعوے نبوت و رسالت
کجا و این دروغ علانیہ کجا از دروغ ہم گذشتہ افترا بکسے بستن و دعوائے امامت و مہدویت
کردن کے مناسبت میدارد پس بدانکہ عقیدہ امامیہ در نجات بخشیدن مخصوص و منحصر بر خدا است"
اینست کہ اینہا بجز یزدان پاک احدے را نبیاً مرسلاً کان او ملکاً مقرباً منجی نمیدانند
البتہ پیغمبر آخر الزمان و اہلبیت اطہار علیہم السلام را وسیلۃ النجات الی اللہ میدانند چنانچہ در
خصوص تحقیق این مسئلہ وسیلہ نسبیہ حقیر رسالہ شریفہ وسیلۃ المبتلاء لدفع البلاء
معتنے نہ کہ تصنیف کردہ کہ ارواح مبارکہ تمامی شما تا کنوں میلرزد بلکہ خلیفہ نور کریم سیالکوٹی جاہل
دماغ او ہنوز پریشان رسالہ خلافت راشدہ ۱۳۰۶ بایں الفاظ صریحہ از عدم تمکن خود

برتحریر جواب آں رسالہ فقیر اعتراف کردہ کہ اگر من یک لفظ در جواب حائری بنویسم
وے متعدد مجلدات در جواب من خواہد نوشت انتہے شکر است و ہزار شکر کہ بمقابلہ حق صراح
تمامی شما باعتراف خود شما میلرزد و انشاء اللہ تعالے در ہمیں مایوسی و نامرادی و ناکامیابی
از جواب الجواب نوشتن الہام شما تخرج الصدور الی القبور بر خود شما صادق میاید و
در قبور ہم از صدور گندیدہ و استخوانہائے پوسیدہ شما تا قیامت نعرہ ہل من معین یعیننا
فی تحریر جواب ہذا الجواب مطابقاً بالصواب و صیحۂ ہل من ناصر ینصرنا
ولو بالخطاب من البعد البعید و طول الحجاب بلند خواہد بود اما توسل عبارت
است از ما یتقرب بہ الانسان الی اللہ تعالی و وسیلہ فعیلا از وصل الیہ اذا تقرب
الیہ باشد و اما در آخرت و قیامت تام منزلت و رایت جناب نبوی صلے اللہ علیہ وآلہ و
سلم و ائمہ طاہرین علیہم السلام است و از قرآن و سنت طلب وسیلۃ النجات واجب است
چنانچہ در قرآن مجید فرمودہ یا ایہا الذین امنوا اتقوا اللہ وابتغوا الیہ الوسیلۃ
الخ یعنے اے اہل ایمان بترسید خدا را و عاقبت اندیشی نمائید و بطلبید برائے تقرب خود
نزد خدا وسیلہ را و مفسرین در ذیل تفسیر آیہ شریفہ آوردہ اند از جابر قال علیہ السلام
نحن الوسیلۃ فتوسلوا بنا الی اللہ یعنے آنحضرت علیہ السلام فرمود کہ ما اہل بیت نبوۃ
درحقیقت وسیلۃ النجات میان خلق و خالق میباشیم و در مودۃ القربے ایضاً از جابر روایت
کردہ قال کان رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم یقول توسلوا بمحبتنا الی
اللہ تعالی واستشفعوا بنا فان بنا تکرمون و بنا تحیون و بنا ترزقون یعنے
جابر انصاری گفت کہ حضرت ہمیشہ میفرمودہ است وسیلہ جوئید بمحبت ما اہل بیت
عصمت و طہارت بسوئے خدا و شفاعت طلب کنید با اہل بیت نبوت بدرستیکہ
بسبب ما گرامی دادہ میشود شما را و ببرکت وجود ما شما زندگی میکنید یا زندگی دادہ میشود
شما را و بوجود ما رزق دادہ میشود شما را و احادیث متواترہ در ثبوت وسیلۃ النجاۃ بودن
ائمہ اہل بیت مخصوصاً از مسانید ائمہ حدیث در رسالہ وسیلۃ المبتلاء
جمع کردہ ام من شاء فلیرجع الیہا اما استدلال بایۂ مذکورہ و احادیث مزبورہ

اعتراف سیالکوٹی بعجز علم خود بمقابلہ مصنف ہذا

اثبات وسیلۃ النجات

در خصوص وسیله بودن اہل بیت علیہم السلام آنست که مخاطبین در آیه و حدیث صادر الخطایا
الی القیامت اند زیرا که دین و اسلام و قرآن و نبوت جناب نبوی علیه السلام تا قیامت
باقیست و میباید که وسیله ہمه آنها کسانے باید باشند که از ہمه آنها افضل و اکمل در ذات و
صفات و حسب و نسب اند و آنها خود اولاً در مقام قرب یزدان پاک رسیده باشند ورنه
کسیکه ہنوز خود در انمقام عظیم و رفیع و شریف نرسیده باشد دیگراں را چگونه وسیله نجات و قرب
جناب الٰہی میتواند شد پس عنقریب ما ثابت کردیم که از ہر سبیلیکه خواہی اشرفیت و اکملیت
و اقربیت و افضلیت ائمه اہل بیت بعد از جناب نبوی صلے اللہ علیه و آله وسلم مطابق عقل و نقل بر
تمامی مخلوقات و سایر ممکنات از اہل دنیا و اہل آخرت ثابت و محل قطع و یقین است اینست
که از قرآن و حدیث مخصوصاً وسیلة النجات والقرب الی اللہ تعالے بودن ایشان علیہم السلام ثابت
است و ہرگز غیر ایشاں از غیر معصومین را قابلیت ایں مقام عظیم و رفیع و شریف نیست و نخواہد
شد اینست که جناب الٰہی و نبوی در ہر حال اطاعت و محبت ایشاں را بر جمیع سفید و سیاه واجب
گردانیده که ہمیں اطاعت و محبت ایشاں در اصل وسیله قرب الی اللہ است عن علی المرتضیٰ

قال رسول اللہ صلی اللہ علیه وآله وسلم الائمة من ولدی فمن اطاعهم
فقد اطاع اللہ ومن عصاهم فقد عصی اللہ وهم عروة الوثقی وهم الوسیلة
الی اللہ تعالیٰ یعنے حضرت علی مرتضے کرم اللہ وجہه فرمود که جناب نبوی فرموده است امامہاۓ
این امت از اولاد من اند پس ہر کس اطاعت آنها کند اطاعت خدا کرده و ہر کس عصیان
ایشان کند عصیان خدا کرده است و آنها دستگیر محکم و وسیله قرب بطرب جناب الٰہی میباشند چه
نتیجه قرب الی اللہ حصول نجات ابدی است و معلوم است که آن منحصر در سوار شدن کشتی
اہل بیت عصمت و طہارت است بر آں شاہد صادق و ناطق ست حدیث متواتر متفق علیه
جمیع ملل اسلامیه قال رسول اللہ صلی اللہ علیه وآله وسلم اهل بیتی کمثل
سفینة نوح من رکب فیها فقد نجی ومن تخلف عنها فقد غرق وهوی
یعنے مثل اہل بیت من چون کشتی نوح است ہر کس در ایں کشتی اہل بیت من بنشیند ناجی ابدی
میشود و ہر کس از آں دور ماند در بحر ضلالت و گمراہی غرق شود از ایں حدیث بصراحت وجه

وجوب اطاعت ائمه و وسیله نجات بودن ایشان از افضل احادیث مرتضوی

اثبات وسیلۂ نجات بودن ائمہ از احادیث معتبرۂ سنیین

وسیلہ نجات وقرب الی اللہ بودن اہل بیت چوں شمس رابعۃ النہار ظاہر وآشکار است ۔ ہیچ سلیم الفطرت را از ان انکار نمیتواند بود زیراکہ ظاہر ومعلوم است کہ تمثیل وتشبیہ حضرت ائمہ اہل بیت علیہم السلام باکشتی حضرت نوح بوجہ آنست کہ کشتی نوح موجب نجات امت بحضر از طوفان آب بود واین کشتی اہل بیت علیہم السلام موجب نجات جمیع سوار شوندگان ورآن الی القیامت از طوفان بحر ضلالت وگمراہی است از این برہان بالا علان ثابت شد کہ وسیلہ نجات وسلامت از طوفان بحر ضلالت وآتش جہنم کہ ہمیں معنے ونتیجہ قرب جناب احدیت منحصر در تمسک اہل بیت است چہ در حقیقت رکوب در کشتی اہل بیت ہمیں وسیلہ خود قرار دادن ایشاں است میان خود وخالق خود یعنے بعد پیغمبر صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم معرفت ووسیلہ ایشان تعمیل احکام الہیّہ کردہ شود کہ در خانہ ایشاں نبوت ورسالت واسلام وقرآن ودین وجبرئیل وجمیع علوم ووحی نازل شد ومشہور است اہل البیت اعرف بما فی البیت یعنے صاحب خانہ باسباب وحالات خانہ خود از دیگران معلوم است کہ زیادہ واقف میباشد اینست کہ مخصوصًا انحصار وسیلہ نجات وقرب بارگاہ احدیت بوسیلہ ہمیں اہل بیت منحصر گردید تا در این کشتی اہل بیت ؑ کسے سوار نشدہ وایشاں را وسیلہ نجات خود قرار نداده ناجی نمیشود + ہر کہ گردن کشد سر اندازد + اینست عقیدہ صحیحہ سلیمہ حضرات شیعہ در وسیلہ نجات قرار دادن پیغمبر وائمہ اطہار علیہم السلام کہ مرزائے کادیانی برائے فریب دہی بعوام الناس بر شیعہ افترا بنمی دانستن حسین ؑ بستہ ہر سلیم الفطرتے بہمیں مرزان مذکور روایات وایمانداری مرزا کہ شرط اول منصب نبوت ورسالت است خواہد سنجید کہ گذشتہ از ہزارہا براہین مبطلہ نبوتش محض ہمیں دروغ گفتن وافترا بستن وبد دیانتی کردن در عقاید دینی برابر ہزارہا دلیل است کہ میتواند نبی دروغگو وخائن ومفتری وبد دیانت بودہ باشد نبی کہ برائے اثبات مطلب خود علانیہ دروغہا گوید وآن بالیقین ثابت ہم بشود کے عقلاء را اعتبار واعتماد بر قول وفعل چنین نبی دروغ گو باقی میماند فافہم وتامل **واما آنچہ خود را شفیع** امت گفتہ چنانچہ در **دافع البلاء** صہ۱۳ سطر ۱۳ میگوید شفیع صادق من میباشم کہ مثل الشفیع بزرگ ام وناپینا ہائے این زمانہ مرا قبول نہ کردند انتہے **اقول** خصوصیت شفاعت تو مخالفین میگوید

قبول میتوانند کرد آنها ئیکه جناب عالی را کافر و کاذب و مفتری و ضال و مضل خلق خدا میدانند آنها بے دلیل و بینه شفیع بودن تو چگونه قبول کنند چه خوش کسانیکه از تو بر ثبوت دعوائے تو بینه و دلیل طلب کنند بخیال مبارک شما آنها نابینا شدند و آنهائیکه مثل نابینا بغیر دیدن و سنجیدن دعاوی ترا قبول نمایند آنها بخیال شریف بینا گردیدند در اصل بمطلب خود نابینا خود شما اید برآں صاحب الغرض لعمی ولو کان بصیرا شاہد ناطق است **امّا اعتقاد** اسلامیان این نیست که ہر ضال و مضلے را بزرگ و پیشوا و شفیع خود قرار دہند خصوصاً عقاید فرقہ ناجیه چنین نیست که ہر کسے مثل تو ایشاں را چوں دیگراں بازی دہد زیرا که از بازی و فریب خوردن ایشاں را قلائد قواعد عقائد مذہبیه مانع میشوند بجہت آنکه بس ہمیں یک مذہب پاک اہل بیت جامع و مانع بر روئے زمین است اینست که شیطنت ہیچ شیطان و سحر ہیچ ساحرے بر آن اثر نمیکند پس بدانکه مطابق قرآن و سنت صحیحه اعتقاد ایں فرقہ ناجیه در شفاعت آنست که اوّل شافعان رسول خدا صلے اللہ علیه و آله وسلم و بعد آں حضرات ائمه طاہر علیہم السلام و بعد ایشاں علماء متدینین شفاعت عصاة خلق خواہند کرد و ہر کس انکار شفاعت کند از مذہب شیعه خارج است کما فی الخصال عن ابی عبد الله علیه السلام من انکر ثلثة فلیس من شیعتنا المعراج وسوال القبر والشفاعة و **علامه مجلسی** رحمہ اللہ در حق الیقین فرموده ولا یشفع الا من اذن الله له فی الشفاعة وهم الانبیاء والاوصیاء والشهداء والعلماء والمؤمنون یعنی شفاعت نمیکند مگر کسیکه خدا او را اذن بشفاعت دہد و آنها انبیاء و اوصیاء و شہداء و علماء و اہل ایمان اند و بر شفاعت قرآن و حدیث شاہد است قوله تعالیٰ ولسوف یعطیك ربك فترضی باتفاق مفسرین نزول این آیه شریفه خاص در شفاعت آنحضرت است زیرا که جناب الٰہی عز اسمه بجناب نبوی صلے اللہ علیه و آله وسلم در آیه مذکوره وعده حتمی

سلہ پس جاہل پشاوری که در رساله کشف الغطاء خود را شیعه گفته منکر شفاعت محمد و آل محمد صلے اللہ علیه و آله وسلم شده است بشہادت حدیث مذکور وے شیعه نیست بلکه قدریه نیچری مشرب و فی الحال مرزائی مسلک است شیعیان از وے پرہیز نمایند و بجواب سالہ اثبات الغطاء را ملاحظه کنند ۱۲ منه

داده است که آن قدر تبو عطا فرمایم که تو راضی شوی چنانچه ربط در السنا فره گفته عن

علی ابن ابی طالب کرم الله وجهه ان رسول الله صلی الله علیه واله وسلم قال

اشفع لامتی حتی ینادی ربی تبارک وتعالی ارضیت یا محمد صلی الله علیه و

اله وسلم فیقول ای رب رضیت یعنی امیر المؤمنین علیه السلام فرمود که جناب نبوی

صلے الله علیه وآله وسلم فرموده است شفاعت خواهم کرد برائے امت خود تا آنکه خدا اے من

خواهد فرمود آیا راضی شدی اے محمد پس آنحضرت صلے الله علیه وآله وسلم عرض میکنه خداوندا

راضی شدم **ودر مودة القربیٰ** همدانی سنی بروایت ابن عباس آورده است قال

رسول الله صلی الله علیه واله وسلم انا اول الناس شافعاً ثم ذریتی ثم محبونا

یدخلون الجنة بغیر حساب الخ یعنی جناب رسالت مآب صلے الله علیه وآله وسلم

فرمود که از همه پیشتر من شفاعت کننده مردم میباشم وپس از من ذریت طاهره طیبه من شافع

خواهد بود وپس دوستان ما بغیر حساب داخل جنت خواهند شد همین ما ولست آیه شریفه لا یسئل

عن ذنبه انس ولا جان **ودر** شفاعت کردن علما هم بسیار احادیث صحیحه وارد شده اند

فاضل **دیلمی** از ابن عمر آورده است یقال للعالم اشفع فی تلامذتک ولو

بلغت عدد نجوم السماء یعنی روز قیامت عالم را گفته خواهد شد شفاعت کن شاگردان

خود را اگرچه بقدر تعداد ستاره گان آسمان باشد **ودر علل الشرائع** آورده است اذا

کان یوم القیامت یوتی بعالم وعابد فاذا قیما عند الله یقال للعابد امض الی

الجنة ویقال للعالم اقم واشفع للناس الذین ادبتهم بادبک الحسن یعنی روز

قیامت عالم وعابد آورده خواهند شد پس گفته میشود عابد را که داخل جنت شو **و** عالم را

توقف داده خواهد شد پس وے را گفته میشود که شفاعت کن کسانے را که با دب حسن تادیب

فرموده هستی خلاصه اینست مجملے از حال شفاعت شافعان عصات این امت مرحومه با تفصیل

تحقیق جزئیات این مبحث مع ثبوت براهین عقلیه وقوانین نقلیه وصحاح احادیث نبویه **در**

کتاب منهاج السلامه کرده هستم من شاء فلیرجع الیه **پس** هر گاه این بضیع

بپیوست میباید دانست که میرزا صاحب کادیانی چه خصوصیت دارد که فخراً مینویسد من شفیع ما دون

وچنین وچناں میباشم ولطف آنکہ اینہم محض دعوے ودلیل ندارد پس کسانیکہ ویرا کافر وکاذب
ومفتری وضال میدانند آنہا محض دعاوی مرزا صاحب راچہ کنند بجز آنکہ منجملہ کذبہائے وے
اینہم یک کذب صریح است چہ کسیکہ اسلامش ثابت نباشد شافع بودنش کے ثابت میتواند بود
واگر مرزا صاحب برائے مخالفین خود بفرض محال اسلام خود ثابت کنند ہم ثبوت باعمل بودنش
محال تر از ہر محال است واینہم گذشتہ بالفرض اگر بفرض باعمل بودن خود ہم ثابت نمایند واثبات
علمیت خود عند العلما بہیچ نحوے کامیاب نمیتوانند شد مگر آنکہ بنحو پر غلط وتقریر بے ربط عربی در
جہال عوام کالانعام خود را عالم مشہور کنند غایت مافی الباب آنگاہ ہماں جہال بحیثیت عالم
دانستنش شافع ہم خواہند دانست از آں چہ میشود آیا بہمچناں فضول گوئی ہا یا تصدیق بلا تصور
جہال علیم انام کالانعام دراین زمانہ خاتمہ نبوت میتوانند کہ نبوت ورسالت خود را ثابت
کنند واگر ممکن میبود ہر آئینہ کسانے راکہ بعد جناب نبوی دراین عرصہ سیزدہ صد سال مثل خود
مجدد ہر صدی میدانید چرا انہا ہم مثل ابن مدعی بر نبوت ورسالت خود دعوے نکردند
اگر نظر بخاتمہ نبوت آنہا چنین دعوے نکردند پس مرزا صاحب چہ حق دارد کہ در زمانہ
خاتمہ نبوت دعوے نبوت کند واگر آنہا باوجود مجدد بودن قابلیت این مرتبہ عظمے نداشتند
پس مرزا صاحب بوجہ مجدد بودن چرا استحقاق نبوت خود ظاہر میکند وے را نیز قابلیت
این مرتبہ عظمے نباید باشد خلاصہ حال قادیانی صاحب جائے گریز ندارد یا دعوائے
نبوت باقی مجددین علے راس کل مائۃ بادلۂ اربعہ ثابت نماید ورنہ بہ بطلان دعوائے نبوت
خود قایل شود ایں چہ مضحکہ صبیان وبازیچہ نسوان است کہ تضحک بہا الثکلی ہر دعوائے را
دلیلے بکار است تا حجت بر عقلاء وعلماء شود فریب دہی وتسخیر عوام ہم کاہے تاکنوں حجت
شدہ کہ حالا حجت میتواند شد برب الکعبہ فقیر حقیر جملہ دعاوے مرزا قادیانی یک دلیل
علیل ہم نے بیند کہ موجود باشد تا بر عقلاء زمان وعلماء دوران بوجہ حجت تواند شد پس
چنین کسیکہ تمامی دعاوی او مبنی بر فرضیات بودہ باشند میتوانند کہ شافع عصات تسلیم کردہ
شود نستغفر اللہ + آنکس کہ خود گم است کرا رہبری کند + اینست بالاجمال والاختصار حسن
عقیدت میرزا صاحب قادیانی علیہ ما یستحقہ نسبت بثانی الثقلین واما مفصل تر کفرش در سلسلہ

خلافت و امامت بالخصوص از جلد اول این کتاب باستدلال معلوم میتوان شد
در آنجا عقاید فاسده کاسده وے را متعلق بمهدویت و امامت بنحوے باطل کرده ام
که بلاحظه آن حتما اہل عرفان را در کسوف شمس الکادیان شکے نماند فالحمد لله تعالے
علی کثافته و کسافته ولنعم ما قیل افلت شموس الکادیان و شمسنا
ابدا علی فلک العلی لا تغرب ه

ابطال عقیدہ ہشتم میرزا غلام احمد کادیانی

که کفرش فی المعاد است و بجدے افراط و تفریط در احکام معاد کرده که ادنے طالب العلم را ہم
شکے در کافر و مرتد و مشرک بودن وے باقی نماند از بعض احکام بالمره منکر گردیده و بعض
را بغیر قرینه بوجه نافہمی مطلب بتاویل مجاز و استعاره گرفته و حال آنکه ہمه تاویلات مردا باطل
و خیالات وے عاطل و آن احکام بر حقیقت خود باقی میباشند متعلق دجال و نیز
خر دجال و یاجوج و ماجوج آنچه ہذیانات گفته و مزخرفات بافته است تفصیل اجوبه آن
بالاستدلال در جلد ثانی این کتاب مستطاب گذشت من شاء فلیرجع الیه
و اما باقی عقاید فاسده اش بجدے میباشند که تحریر ہمه آنها مستقلا رساله خواہد شد و فقیر
مجملا معدودے چند از آنها درین و جیزه چون مشتے نمونه از خروارے در اینجا نوشته ذیل ہر عقیده
او بجوابش خواہد پرداخت تا از ہر شش جہت ایشان را لاجواب کرده بر خواص و عوام
اتمام حجت قاطعه قاہره حضرت ملک العلام شده باشد فعلیه التکلان فی کل ان
منها تفصیلیکه اعلام اسلام از قرآن و سنت حضرت خیر الانام صلے الله علیه و آله وسلم
حالات روز قیامت را میدهند مرزا صاحب کادیانی قبول ندارد بلکه باصل آمدن قیامت
بنهج مذکور منکر است لاحول ولا قوة الا بالله العلی العظیم این چه مسلمانی مرزا صاحب
است که مخالف دین رسول خدا صلے الله علیه و آله وسلم میباشد باز میگوید که من نبی ہستم که دین
تازه نیاورده و اہل اسلام معنے لفظ خاتم النبیین را نفهمیده زیرا که آنحضرت در این
خاتم انبیاء تازه دین آورنده میباشد نه خاتم انبیاء رسالتبعین در احکام دین و من از انبیاء تابعین

مرزا خود را مستقل پیغمبر و ناسخ دین محمدی میداند

انجناب صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم بیاشم **اقول** اگرچہ بحث این مسئلہ گذشت و تحقیق لغیرے
نے النبوت مگر اینجاہمیں قدر گفتن کافی است کہ اوّلاً در آیہ مذکورہ بوجہ دخول الف ولام استغراق
بر النبیین کہ اسم جنس است افادہ استغراق جمیع اقسام مدعیان نبوت رامیکند خواہ از توابع
باشد یا مستقل لکن از آن گذشتہ بفرض تسلیم قول سقیم مرزا کذب دعوایش ثابت میشود زیراکہ
جمیع عقاید فاسدہ کاسدہ وے از مبدر الی المعاد مخالف قرآن وسنت اسلام خیر الانام است
چنانچہ چوں مشتے نمونہ از خروار شرک او در توحید و نبوت و امامت و قرآن بہ براہین
قاطعہ قاہرہ بنحوے ثابت نمودم کہ ارواح تمامی ایں فرقہ از کہین و از مہیں تا قیامت
از جواب ہدہی دلایل من خواہند لرزید و باقی عقایدش در معاد ہم بعد ازیں بدلایل خواہم نگاشت
اوّل بنیہ ہمینکہ قیامت را بتفصیلیکہ قرآن و حدیث اعلان میکند قبول نمیدارد لہٰذا پس
بجہت مخالفت عقایدش در توحید و نبوت و امامت و معاد با دین محمدی صلے اللہ علیہ و
آلہ وسلم حتماً ثابت شد کہ خود را نبی مستقل صاحب شریعت جدیدہ و بخیال خود ناسخ نبوت و دین و
اسلام و قرآن پیغمبر آخر الزمان میداند اگرچہ بزبان چنین نگوید مگر افعال و اقوالش بالضرورت
مثبت ما فی الضمیر اند پس باین محک اصلی و نقلی ممتاز میگردد و بر عوام ہرگاہ بتاویلات باردہ
حال رامشتبہ سازند بوجہ جہالت آنہا میتوانند اما اہل عرفان راچہ کنند کہ شیر را از آب جدا میکنند
باوجود ذی جود ایشان سلمہم اللہ و ایدہم فی ترویج الدین ممکن است کہ نبوت با این عظمت را
ہضم توانند کرد استغفر اللہ ربی بامسہل براہین ہماں ساعت تنقیہ اش خواہند فرمود چنانچہ
مجلدات ثلثہ سابقہ این کتاب **نضج** مادہ فاسدہ وے کردہ اند و اما بقیہ مواد نبوت کاذبہ
وے را این جلد رابع خارج کرد و بایں حکمت[1] **نور دین**[2] جدیدش بالمرہ منطفی خواہد گشت
تا آنچہ را **احسن** پنداشتہ اقبح بودنش ہویدا گردد و آئندہ تعلی و فخور و تکبر و غرور خود را
شانع و مسمور **وعبد کریم** نداند بلکہ بذیل **وتراب** اقدام علی و آل علی بودن
خود معترف شود بعونہ وصونہ تبارک و تعالے + زیبد ترا باچنین ذل و خواری +

---

[1] ناقہم و تامل فیہا اشارۃ لطیفۃ وکنایۃ عجیبۃ غریبۃ والکنایۃ ابلغ من التصریح

ابو الفضل رضوی من تلامذۃ الحکیم نور الدین[2] امروہی[3] سیالکوٹی[4] اڈیٹر الحکم ۱۲ منہ

کہ بتکیہ گاہ اکابر نشینی ● منہا موافق تعلیم قرآن و ہدایت رسول خدا صلے اللہ علیہ و
آلہ وسلم ایمان کامل ندارد بلکہ ناقص الایمان میباشد چنانچہ در صفحہ دوم سرورق **ازالہ**
اوہام مینویسد آمنت باللہ وملئکتہ وکتبہ ورسلہ والبعث بعد الموت
اقول خاک بایں ایمان ناقصش کہ مفاد آیہ اتؤمنون ببعض الکتاب وتکفرون
بالبعض بودہ باشد ولطف آنکہ اینقدر ایمانش ہم بصورت منافقانہ یقولون بافواہم
مالیس فی قلوبہم حاصل است زیراکہ باینقدر ہم اعتقاد قلبی ندارد بلکہ محض بزبان اقرار کند
ورنہ باوجود آمنت باللہ گفتن شرکش فی الوحدت چہ معنے دارد چنانچہ مفصلاً نوشتہ شد ●
اگر ایمان قلبی بکتب منزلہ میداشت تحریف در قرآن کردنش معنے نداشت ہمیں ایمانش بقرآن است
کہ نوشتیم میگوید تمام قرآن از فحشہائے غلیظ مملو میباشد نعوذ باللہ تعالےٰ **و** اگر ایمانش برسولان
جناب الٰہی واقعی میبود ممکن بود کہ انبیاء را فحشہا وبیہودہ کلمات نازیبا بالاعلان منسوب
چنانچہ در بحث شرک فی النبوت مفصلاً مذکور شد **و** اما ایمانش بحشر بعث بعد الموت پس از آن
ہم بحالش چہ سود دانیم اقرار منافقانہ است زیراکہ نوشتیم قیامت را بمعنا سیکہ قرآن تعلیم
میکند قبول ندارد پس بعد موت مبعوث شدہ سنگ بر کلہ خود خواہد زد یا بپیشہ پرانیدن و
گاؤ چرانیدن وشیر دوشیدن ودوغ نوشیدن کہ پیشہ موروثی وے است مشغول خواہد
شد باقی حال ایمان مذکور کادیانی مطابق تعلیم وہدایت قرآن مجید نیست **منہا** میگوید کہ مراد
از دابۃ الارض علماء میباشند چنانچہ در کتاب **ازالہ اوہام** بصفحہ ۵۱۰ مینویسد **قولہ**
مراد از دابۃ الارض علماء وواعظین اندکہ قوت آسمانی در آنہا موجود نباشد ایشاں در آخر زمان
بسیار خواہند بود **اقول** معلوم نیست کہ معنے مذکور دابۃ الارض کادیانی صاحب از کدام
بیت الفکر یا بیت الذکر یا لغت خانہ یا حدیث خانہ خود تراشیدہ ہرگاہ معنے مذکور بالہام خود میگوید
مسلّم نباشد زیراکہ ہنوز ایمان واسلام وے نزد ما ثابت نیست الہامش چگونہ صادق تصور شود
پس بمخالفین وے حجت نگردد لہٰذا مطابق خیال کادیانی معنے دابۃ الارض صحیح نباشد بلکہ
چنیں معنے کردن بوجہ خود غرضی ویست کہ میخواہد بسبب دعوائے مہدویت خود معنے دابۃ الارض
را در وجود علماء اسلام بزعم خود ثابت کند تا کسے نگوید کہ ہرگاہ مہدی ظاہر شدہ است دابۃ الارض

نزدیک کادیانی معنے آمنت باللہ الخ

حقیقت دابة الارض و تردید قادیا

چرا ظاہر نشد ایں ہمہ دست اندازی مرزا در معالم دین و احکام رب العالمین موافق زعم خود محض بغرض اثبات مہدویت خود است اینست کہ بمفاد صاحب الغرض مجنون بغرض خود بتاویلات و مجازات و استعارات میخواہد کہ فروع مسئلہ مہدویت را مخصوصا در زمانہ خود ثابت نمودہ باشد تا کسے اگر معترض شود وے در وجود تاویلی و مجازی دجال و خر دجال و یاجوج و ماجوج و دابة الارض را بمعترض ہمیں زمانہ خود بنماید مگر مخالفین مرزا کا ویانی و قتیکہ سیزدہ صد سال در انتظار وجود حقیقی علامات مہدی گذرانیدند و درایں عرصہ طویل بوجود تاویلی و مجازی ایں علامات قایل نشدند در خصوص زمانہ کاویانی ہم ایشاں را ابدا ضرورت تسلیم وجود تاویلی و مجازی انہا نیست خاصتہ و قتیکہ ثبوت و ظہور آنہا در وجود حقیقی بنصوص متواترہ جناب نبوی صلے اللہ علیہ و آلہ وسلم ثابت باشد بوجود تاویلی و مجازی آنہا قایل شدن عین ضلالت و جہالت و گمراہی است زیرا کہ درانصورت نعوذ باللہ تکذیب خدا و رسول و قرآن لازم میاید از سلیم الفطرت کسے چنیں بے ادبی ظاہر میتواند شد **اما حقیقة دابة الارض** نزد اہل اسلام بنص قرآن و تشریح و تصریح خیر الانام صلے اللہ علیہ و آلہ وسلم آنست کہ دابة الارض خاص ہم حضرت امیر المومنین علی ابن ابی طالب علیہ السلام است و استدلال بآں چنیں است کہ آیہ شریفہ اخرجنا لھم دابة الارض تکلمھم ان الناس کانوا بآیاتنا لا یوقنون یعنے ظاہر میکنیم از برائے ایشاں دابة الارض کلام میکند با مردم کہ بآیات جناب الٰہی یقین نکردہ اند و احتجاج باآیہ شریفہ مذکورہ بوجہ آنست کہ اولا خود حضرت امیر المومنین رض در خطبات خود مکرر میفرمودہ است انا صاحب العصا والمیسم والدابة التی تکلم الناس یعنے من ہستم صاحب عصا و نشانیکہ باآں بر جبین ہر کسے داغ نمودہ خواہد شد و من ہستم دابہ کہ با مردم کلام خواہم کرد **و ذہبی** در کتاب المیزان از ابن عیینہ آوردہ است قال جابر الجعفی یقول دابة الارض علی علیہ السلام یعنے جابر جعفی میگوید مراد از دابة الارض حضرت امیر المومنین امام المتقین اسد اللہ الغالب علی ابن ابیطالب علیہ السلام ہست **و در معالم التنزیل** بغوی آوردہ است مروی عن علی علیہ السلام قال لیس ھی بدابة لھا ذنب ولکن

لہ لحیۃ کانہ بشیر الی انہ رجل یعنے از حضرت امیر المؤمنین فداہ روحی روایت شدہ
است کہ فرمود مراد ازیں دابۃ الارض نیست کہ دُم داشتہ باشد بلکہ این دابہ عوض اندم
ریش داشتہ خواہد بود گویا بایں الفاظ اشارہ میفرمودہ است بایکہ مراد ازیں دابہ انسان
است وہمچناں شواہد بسیار در کتب خواص وعوام بجنسے وارد اند تدل علی ما کتبنا
بالجہر والصراحۃ دون التلویح والاشارۃ وبالتفصیل بحث ایں مطلب فقیر تقیہ در
کتاب منہاج السلامہ کردہ است من شاء فلیرجع الیہ و ہرگاہ اجمالاً
درانیجا حقیقت دابۃ الارض بوضوح پیوست کہ مراد ازاں مخصوصاً وجود شریف جناب
ولایت مآب حضرت امیر المؤمنین است پس مرزا صاحب کادیانی مخالف قرآن و
حدیث خیر الانام وتحقیق الکلام اسلام محض بوجہ مہدویت خود بلا دلیل وبینہ وجود علیا رعم
خود دابۃ الارض ہمیں خیال قرار دادہ کہ معترضے را جائے اعتراض بخیالش باقی نماند
ولیکن اینقدر ادراک ندارد کہ معترض جاہلے ہرگاہ چنین فریبش مجروح شود اہل عرفان
راچہ خواہد گفت ایشاں بطلان قولش از قرآن وسنت ثابت خواہند فرمود پس جائے
گریز برائش باقی نخواہد ماند مگر مرزا حق دارد کہ مفاد صاحب الغرض اعمٰی ولو کان بصیرًا
در مطلب وغرض خود نابینا میشود در آنوقت نہ پاس خدا وخاطر رسول مد نظر میدارد و نہ
رسوائی خود و نہ پرواہ از انہدام ارکان دین مبین فعلیہ ما یستحقہ ابدًا منہا
میرزا صاحب کادیانی بعذاب قبر ہم قائل نیست چنانچہ در ازالہ اوہام خود بصفحہ ۴۱۵
مینویسد اگر فی الحقیقت عذاب قبر میشود پس در قبر کسے مار وعقرب ہمن نمائید لکھے۔
اقول غلط میکند کادیانی کہ بجہالت خود منکر عذاب قبر میشود امام بیہقی در کتاب
عذاب القبر وابن ابی شیبہ وامام جلال الدین سیوطی وغیرہم از ابن مسعود آوردہ اند در عذاب
قبر کافر و تر سل علیہ حیات من جوانب قبرہ الخ و بروایت دیگر تبعث علیہ
حیات من حیات القبر کاعناق الابل وضمہا ہمچناں احادیث معتبرہ در کتاب شرح
الصدور بشرح حال الموتی فی القبور امام جلال الدین سیوطی
ونیز محدثین دیگر جمع فرمودہ اند پس اے جاہل کذاب ہمیں علم وعقل تدعی نبوت یا تمہ

تردید کادیانی در عذاب قبر

جواب اعتراض بسلسلۂ عقیدۂ عذاب قبر

؎ خر عیسیٰ اگر بمکہ رود * چوں بیاید ہنوز خر باشد * نبوت و امامت و رسالت خلاصہ دعوائے ہمہ چیزہا کردی مگر ادراک و شعور بالمرہ از تو مسلوب گردیدہ کہ تو در این عالم دنیاء و عذاب قبر در عالم دوم ترا چگونہ در عالم دیگر معلوم میشود للبتہ البتہ انشاء اللہ تعالیٰ عنقریب وقت رسیدہ است کہ بایں آرزوئے خود خواہی رسید و عقارب و مارہا چہ انشاء اللہ تعالیٰ در آنجا بچشمہائے خود اژدہائے خواہی دید کہ برائے ہمیشہ انیس و مونس شما خواہند بود خاطر شریف مطمئن داشتہ باشید **تعجب** است کہ این نبی کاذب بوجہ خود ندیدن عقرب و مار در قبور منکر قرآن و پیغمبر آخر الزمان گردیدہ است **واعجب** آنست کہ باوجود انکار صریح باز میگوید کہ من نبی تابع دین رسول اللہ میباشم لعنۃ اللہ علی الکاذبین نعوذ باللہ اینقدر دروغ بے فروغ از اینطرف انکار دین و شرع متین کردن و از اینطرف گفتن کہ من تابع دین رسول اللہ میباشم ؎ چہ دلاور است دزدے کہ بکف چراغ دارد

وحال آنکہ بدلیل عدم الوجدان لا یدل علی عدم الوجود عدم وجدان و مشاہدہ شما بعقارب و حیات در قبور دلیل عدم وجود آنہا نیست ورنہ بسیارے چیزہا کہ شما رویت آنہا نمیکنید بنا بر عقیدہ شما میباید کہ نبودہ باشند از ہمہ اول چونکہ بوجہ عدم جسم و لوازم جسم شما خدا را نے بینید میباید کہ جناب عالی مطابق عقیدہ خود لا خدا ہم بودہ باشید ورنہ شما ہم مارا خدائے خود بنمائید فجوابکم جوابنا لکن اصل آنست کہ بعینہ این اعتراض کادیانی چوں اعتراض یک یہودی است کہ در عذاب قبر از حضرت امیر سوال کردہ بود چنانچہ نصر اللہ کابلی در صواقع مینویسد کہ روزے یہودی نزد عثمان رضی اللہ آمد و از زیر بغل خود سر انسان تازہ مردہ بیرون آورد و گفت شما اہل اسلام اعتقاد میدارید میت در قبر زندہ شدہ معذب میشود و این میت مطابق اعتقاد شما کافر بود و بعد دفن کردن من نبش قبر وے کردم و سرش را بریدہ نزد تو دم کہ ہیچ اثرے از عذاب در روے مشاہدہ نکردم عثمان سکوت کرد و حضرت امیر مومنان و مولائے متقیان علیہ السلام در جواب وے فرمود اے یہودی در محضر جماعتے در خواب بودی و در حالت نوم فریاد میکردی کہ مرا خلاص کنید جماعت حضار آیا بر فریادہا و استغاثہائے تو مطلع [illegible] یا نہ یہودی عرض کرد [illegible] نہ [illegible] حضرت امیر فر

فرمود اینک سنگ بردار و براین آهن بزن چون یهودی بزد از ملامسه و صدمه شعب آتش
ظاهر شد پس حضرت فرمود همین سنگ را بدست خود مس کن حرارت آتش تو محسوس میشود
یهودی گفت محسوس نمیشود پس حضرت علی رضی الله تعالیٰ عنه فرمود سبحان الله تعالیٰ
اے یهودی تو دراین عالم جماعتے را استغاثه کردی که ترا خلاص کنند و آنها از فریاد تو هم
مطلع نشدند و اینک سنگ از بضربت آتش بیرون آوردی لیکن اثر و حرارت آتش را
محسوس نکردی پس چگونه میتواند شد که تو در علیین باشی و میت در عالم دیگر و مطلع حال
مے شوی یهودی مسلمان شد **واما** این نامسلمان از یهودی هم بدتر شد افسوس و صد هزار
افسوس که نور شعور و قوة ادراکیه این نامسلمان بوجه کثرت دروغ گوئی بالمرة از وے مسلوب
گردیده است و مسایل باین آسانی را هم فهمیده نمیتواند طرفه آنکه باین همه بے فهمی خود معترف
نمیشود مگر بر احکام دین و اعلام اسلام نقص میگیرد و اعتراض میکند که این حکم از احکام دین
مثلاً درست نیست یا علماء اسلام این را غلط فهمیده اند خیال **کن** آیند باین مخبط مجنون مسلوب
العقل والحواس احمق الناس الموسوس بوسواس الخناس چقدر رائیت در نفس خود میدارد
که از سیزده صد سال تاکنون جناب نبوی و ائمه اثنا عشر اهل بیت اطهار و اصحاب نبی الوفا
و مهاجرین و انصار و بعد ایشان تمامی اعلام اسلام بخیالش نعوذ بالله الوهاب احکام الٰهی را
غلط فهمیده اند چه خوش در خانه کسانیکه دین و اسلام و ایمان و قرآن و نبوت و رسالت و
امامت و جبرئیل و وحی نازل شد آنها بخیال کادیانی احکام الٰهی را نفهمیدند لیکن این گم گشته
از راه هدایت و یقین فخر الجهلاء و الکافرین غریق بحر ضلالت و حریق وادی جهالت و غباوت
که بعد از سیزده صد سال هجری بوجود آمده احکام الٰهیه را فهمیده است نعوذ بالله من
التکبر والغرور و مع الجهالة بالفخور فعلیه ما علیه الی کر الدهور و من
المشهور **شعر** هرکس که نداند و بداند که بداند ✦ در جهل مرکب ابد الدهر بماند +
منهاتیہ هم قایل است چنانچه از تحریرات وے ثابت میشود در کتاب ست بچن
مطبوعه ۱۸۹۵ء صفحه ۸۴ مینویسد سے هفصد و هفتاد قالب دیده ام ✦ بارها چون سبزها
روئیده ام ✦ بلفظه **ایضاً** در رساله **جنگ مقدس** مطبوعه ۱۸۹۳ء صفحه ۱ مینویسد

ثبات عذاب قبر و اسلام آوردن یهودی و تردید کادیانی

ہمیشہ در بدن انسان سلسلہ تحلیل جاری است حتے کہ از تحقیقات قدیمہ وجدیدہ ثابت شدہ
است کہ در چند سال جسم سابق تحلیل ونیز معدوم شدہ بدن دیگرے بیگردد **اقول** کسیکہ از اہل
تناسخ باشد بالقطع والاجماع مسلمان نیست وبراین اتفاق اسلام است **وامام فخرالدین**
رازی گفتہ اطبق المسلمون علی بطلان التنسخ وعلی تکفیر التناسخیۃ لان
المسلمین یقولون بحدوث الارواح وردھا الی الابدان الاخری فی ھذا
العالم وینکرون الاخرۃ والجنۃ والنار وانما کفروا من ھذا الانکار یعنیا اہل اسلام
بالاتفاق بر بطلان تناسخ وبر کفر فرقہ تناسخیہ اجماع دارند زیراکہ اہل اسلام بحدوث ارواح وبرآنہا
طرف ہمیں ابدان در غیراین عالم قایل میباشند وآں فرقہ تناسخیہ بقدم ارواح ورد آنہا بطرف
ابدان دیگر در ہمین عالم قایل اند وازعالم آخرت وجنت ونار منکراند اینست کہ اہل اسلام جمیعًا
بتکفیر آنہا حکم کردہ اند **و** قایل نمودن کادیانی بغیبات وعالم آخرت در شروع این بحث شرکش فی
المعاد ثابت کردیم پس ازاین عقیدہ فاسدہ اش ہم بحمداللہ کفرش نزد تمامی فرقات اسلامیہ ثابت
است چنین کافر ومشرک چگونہ مستحق نبوت ورسالت وامامت ومہدویت میتواند شد نعوذ
باللہ من ھفوات الفاسدۃ الکاسدۃ ومابالتفصیل بدلائل عقلیہ ونقلیہ بحث تناسخ درکتاب
مستطاب **منہاج السلام** کردہ ایم لکن دراینجا ہمینقدر کافیست کہ درچند دلیل بطلان
آں ثابت کنیم **اول** آنکہ عند الحکما ہرجسد وقت اعتدال مزاج مستعد فیضان روح میشود پس انتقال
روح دیگرے بطرف بدن دیگر ممتنع ومحال است یقینًا زیراکہ بدن مستعد احتیاج ندارد واگرنہ وجود دو
بدن بجائے نفس واحد لازم آید واین باطل است **و** بودن نفس واحد در دو بدن وروآں واحد لازم آید
وآنہم باطل است **و** نیز اگر بدن زید بنفس خود ونفس غیر مستعد نبود آنہم باطل است **و** تخصیص نفس زید
ببدن عمرو بالعکس تخصیص بدون مخصص است وبطلان آنہم ظاہر است **و** اگر بدن زید ونفس مجتمع
شدہ میکے دیگر را ازالہ وامتناع کند دراینصورت اگر ہردو نفس باطل شدند تناسخ نیست واگر یکے
ہالک شود ودیگرے باقی ماند نیز تناسخ نیست واگرنہ لازم آید کہ زید من حیث ھو ھو وھند
من حیث ھی ھی باشد **و** اگر ہردو متحد شدند بنحویکہ بوجہ من الوجوہ یکے ازدیگرے ممتاز ومتغایر نشوند
اگرچہ چنین باتحاد از محالات است لکن بفرض تسلیم نیز تناسخ نیست **دلیل دوم** دراین شکے نیست کہ نفس

مدرک جمیع معقولات است و نیز حاوی بملکات علمیہ و عملیہ میباشد اگرچہ بواسطہ تعقب جسم
بودہ باشد پس اگر نفس شخص عالمے و عاقلے وقت مردن در بدن جاہلے منتقل بشود البتہ
میباید کہ شخص جاہل مذکور اقرار کند بجمیع آنچہ نفس عالم آنرا دانستہ بودو ہرگز چنیں نیست پس تناسخ
باطل است **دلیل سوئم** در اکثر ازمنہ موت مخلوقات بکثرت واقع میشود
مثلاً در حالت جنگ یا وباء ہیضہ و طاعون مشاہدہ میشود کہ بسیار سے مردم در آں واحد میمیرند
در ہماں ساعت ہماں قدر مردم دیگر پیدا و مستعد فیضان نفسے شوند پس بایں جہت نیز تناسخ باطل
است **دلیل چہارم** ہرگاہ اہل تناسخ چناں گویند کہ اگر بکر در زمین مشرق بمیرد عمر در زمین
مغرب فرزند نمیشد گویا ہماں روح بکر در بدن عمر منتقل شدہ است عند العقلا بعقل سلیم و طبع مستقیم البتہ
جائے مضحکہ باشد لیکن بغرض تسلیم کلام ورانیست کہ ہرگاہ بسبب ناخوشی طاعون و وباء ہیضہ
در یک ساعت اتلاف ہزارہا نفوس میشود پس میبائیست کہ علاوہ آنچہ در تمام دنیا ہمیشہ و ہر روز
و ساعت عادۃً مخلوق پیدا میشود بقدر تعداد این ہزارہا نفوس فوت شدہ در ہماں یک
ساعت پیدا شدہ بروند بنا برایں نیز تناسخ باطل محض است قطعاً **دلیل پنجم** بعض
متالہین حکماء فرمودہ اند نفس صورت نوعیہ بدن است و تشخص شخص بصورت وے
میشود چنانچہ مادہ بر سبیل ابہام در قوام شخص معتبر است اینست کہ تبدلات و تغیرات و تخیلات
کثیرہ در بدن موجب تبدل شخص نمیشود چنانکہ حالت رضاعت طفل چون حالت جوانی و حالت جوانی
چوں حالت پیری نیست و حال آنکہ این شخص پیر ہماں جوانیست کہ آنجوان را در حالت طفولیت
در رضاعت دیدہ بودی پس فرقے نیست میان تجرد صورت نوعیہ و میان مادہ انسان و غیر
انسان اگرچہ قایم بمادہ است اما جوہر است نہ عرض و اگر عرض مے بود البتہ تبدل موضوع
موجب تبدل نفس میشد اما تبدل مادہ موجب تبدل صورت نوعیہ جوہرے باشد لیکن تا وقتیکہ
صورت نوعیہ شخصیہ باقیست البتہ حقیقت شخص ہم باقی و برقرار است ہرچند با و منتبدل شود پس
بنا برایں اگر نفس عمر مثلاً کہ صورت نوعیہ عمر است منتقل شود ببدن بکر یا ببدن سگ یا
ببدن سنگ لازم میآید کہ عمر بعینہ بکر یا سگ یا سنگ بودہ باشد و بطلان آں واضح و ہویدا است
و زیادہ براین براہین عقلیہ و قوانین نقلیہ قرآنیہ و احادیث صحیحہ نبویہ بر بطلان تناسخ در کتاب

منہاج السلام بتفصیل تمام نوشتہ ام این مقام گنجایش بیش ازین ندارد پس چون
بطلان تناسخ بادلہ اربعہ ثابت باشد مخالفت کادیانی معنے ندارد والا میباید وجہے نویسد کہ
از آن ابطال دلائل قاہرہ و براہین ساطعہ تواند شد ودونہ خرط القتاد زیرا کہ قول مخالف
بدلیل نجوے از انجا حجت بر خصم نمیتواند شد و درانصورت ہم کفر کادیانی بوجہ مخالفت قرآن و اسلام
ثابت شد و چون شرک و کفر وے نزد اہل اسلام ظاہر و منکشف باشد محض بجہت گفتن او نبوت
و امامت و رسالت و مہدویت و مسیحیتش راچگونہ تسلیم و تصدیق مینوانیم کرد آیندہ بدون رفع
الزام کفر و شرک خود ملعون را بطرف رسالت و نبوت و مہدویت خود دعوت کردن برائے کادیانی حیائے
شرماست و دلیل بے غیرتی اگر غیرت دارد خود را بری الذمہ و پاکدامن از شرک و کفر ثابت نماید بدلائلیکہ
مبطل براہین مذکورہ و مسکت خصم وے بودہ باشند تا چنین نہ کند حق ندارد کہ مارا بطرف نبوت خود
دعوت نماید

خاتمۃ الکتاب

شکر خدا کہ آنچہ طلب کردم از خدا ✦ بر منتہائے ہمت خود
کامران شدم ✦ ہزار شکر و ثناء مر خدا را کہ بتوفیق و تائید خالق البریات عز اسمہ و جل شانہ مجلدات
اربعہ کتاب غایۃ المقصود را باختتام رسانیدم و باوجود مخالفت کادیانی بمرام خود رسیدم چہ
اگر مرزا کادیانی برحق میبود چگونہ بر قلع و قمع و اثبات کذب و کفر و شرک وے موید و موفق من اللہ میشدم زیرا کہ
خدا طرفداری نبی صادق میکند چنانچہ کادیانی در مقام اثبات حقیت و صدق دعاوی خود مینویسد
کہ بسبب صدق ما خدا طرفداری ما میکند چہ خوش اگر این حجت صدق مقال مرزا تواند شد پس البتہ باعتراف
کادیانی ہم حقیت ما ثابت است ورنہ ہرگز بر اثبات کذب و کفر و ابطال دعوائے نبوت و خلافتش من اللہ
موید و موفق نمیشدم بقول کادیانی ✦ عدو شود سبب خیر گر خدا خواہد ✦ اگر کادیانی چنین دعاوی باطلہ
عاطلہ نمیکرد این مجلدات اربعہ متضمن تحقیقات شائستہ و تدقیقات بایستہ کے نوشتہ میشد پس بحمد اللہ
المنان این کتاب بکمل از ہر شکل حجت بر مرزا و مرزائیان حجت را تمام کردہ است کہ تا قیام ساعت
قیامت ارواح ایشان بملاحظہ این کتاب لاجواب بلرزہ خواہد ماند و این پیشگوئی قطعی ما است کہ بمفاد
الحق یعلو ولا یعلیٰ از ایشان احدے را تا روز قیامت ہم معقول جواب نوشتن این کتاب ممکن نخواہد شد
ولو کان بعضہم لبعض ظہیرا چنانچہ شاہد است بر قول ما تحریر خلیفہ ثانی کادیانی کہ در کتاب خود خلافت
راشدہ بصریح العبارۃ دون التلویح والاشارۃ اقرار و اعتراف کردہ است کہ اگر من یک کلمہ در مخالفت

خاتمۂ کتاب مع شکر ایزد تعالیٰ

سید علی حائری نبوہے در آن ف محلات خواہد نوشت نیز حیرت است کہ تاکنون فقیر حقیر گذشتہ از مجلدات
اربعہ این کتاب مستطاب چندین رسایل دیگر ہم چون رسالہ وسیلۃ المبناۃ و رسالہ حجت شاھدہ و رسالہ تحفۃ
العقلاء در خصوص مخالفت مرزا کادیانی نوشتہ لکن این بطل پرستان جواب یکے ہم بحمد اللہ از انہا ممکن نشدہ است
چہ ہرگاہ جواب ہی این کتب و رسایل تصیبے ایشان از امکن میبود ہرگز اینقدر ذلت و رسوائی برائے خود اختیار نمیکردند
بعدم اتیان بجواب این رسایل و کتب مصنفات حقیر بالصراحت دلیل و بینہ قاطعہ بر عجز و بطلان عقاید و دعاوی انہا
میباشد اینست کہ بالقطع والیقین تا قیامت ہم سحر کادیانی بمذہب حق امامیہ معتر نیست و نہ اثرے از ان براہل عرفان
این فرقہ میتواند شد زیرا کہ قلابد قواعد عقاید این مذہب جعفری بنحوے جامع و مانع از صاحب و ما ینطق عن
عن الھویٰ نقش میباشند کہ ادنے طالب العلم با معرفت و بصیرت ہم ازین فرقہ حقہ صد ہزار مثل مرزا کادیانی را
بیک سیف لسان و استدلال از برہان عقل و قرآن منقطع خواہد کرد پس نتیجہ ہر چہار مجلد این کتاب اینست کہ
مرزائے کادیانی را ہرگز احقے نیست کہ بدون جواب ہی این مجلدات اربعہ احدے از شیعیان علی رضی اللہ تعالیٰ
را بطرف مہدویت و مسیحیت خود دعوت نماید زیرا کہ از سیزدہ صد سال ہجری تاکنون الی یوم القیامت مسلک
شیعہ با تمامی فرقہائے اسلامیہ محض ہمین یک مسئلہ خلافت و امامت است اصولا کہ شیعیان غیر از اہل بیت
اطہار احدے دیگر را مستحق این خلافت کہ عہد خدا و منصب الٰہی است نمیدانند و لہذا بغیر از ائمہ اثنا عشر علیہم السلام
یکسے را بامامت قبول کردند و نہ تا قیامت قبول کردہ میتوانند ہرگاہ تاکنون کسے از شیعیان غیر از اہل بیت
اطہار ائمہ اثنا عشر علیہم السلام را بخلافت رسول اللہ صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم قبول کردہ بودند میتوانست کہ مرزا
کادیانی را ہم بمہدویت قبول کنند واما اذ لیس فلیس قدرے نظر کن باوراق تواریخ و ببین کہ زمانہ از اہل بیت نبوت
برگشتہ و دنیا را دین خود قرار داد لکن شیعیان علی بر محبت امامت ایشان ثابت القدم ماندند پس وقتے کہ از دولت
ملک معاویہ کردند و نہ خوف از ظلم یزید پلید نمودند و چون شیعیان در زمانہ چنین ظلم ثابت القدم ماندند در این زمانہ عدالت
گورنمنٹ انگلشیہ شیعیان علیؑ را از ہذیانات و مزخرفات کادیانی چہ باک فللہ الحمد علی ذٰلک چونکہ تمامی
این فرقہ ناجیہ کہ الحق محافظہ ... کثرہم اللہ امثالہم فی کل زمان بچنین اجل لناس خلاف شان ہست مگر بمفاد لکل فرعون
موسیٰ برائے این فرعون زمان اکثر احباب روحانی این آوارہ دشت تا دوائے را مجبور کردند کہ در اثبات وجود ولادت
و غیاب و ظہور موفور السرور حجۃ اللہ الاکبر الامام الموعود المنتظر عجل اللہ فرجہ و سہل اللہ مخرجہ در ابطال عقائد فاسدہ باطلہ
و دعاوی ناشدہ عاطلہ کادیانی مذکور ہم رسالہ نیم نسیم محبت و ترغیب عزیزان باصفا و تحریص دوستان حسنا و ثنا کہ ...

مصنفہ ... صاحب ... [illegible]

حال از فروغ نور تحقیقشان جمال گیرد و بضاعت انفصال بحسن تربیت ایشان کمال پذیرد باعث بر ترتیب این
کتاب و تبویب این ابواب گشت امید بکرم واهب الوجود مفیض الخیر والجود آنست که قائل و ناقل و سامع و جامع را
در خلال این احوال و اثنای این اشغال نشاطی تازه و مسرتی بی اندازه کرامت گرداند و هفوات زلات را بفیض کامل و
لطف شامل درگذراند اینست که با وجود غایت اختصار درین چهار مجلد بالاجمال خلاصة المقال را تصنیف داده
بانجام ختم نمایم هذه جملة جمیلة جلیة جلیلة قد ظهر منها رجالا و حررتها استعجالا بعبارات لطیفة مفرحة و
اشارات رفیعة مفرحة و روایات صحیحة قاضیة و درایات ملیحة ماضیة و براهین قویة مفحمة و سلاطین
زعیمة مبرمة فی تحقیق حالات الامام الموعود المهدی المسعود فداه امی وابی ورد المیرزا کادیانی لئلا
یکون له ولاحبابه واصحابه واخلائه حجة علینا بعد هذا الکتاب بل تمت علیهم حجة الله الوهاب بذریعة
هذا الکتاب لعلو الالقاب فی الدنیا ویوم الحساب فمنهم من شاء فلیؤمن ومن شاء فلیکفر وما علینا الا
البلاغ باحسن الخطاب الی حسن المآب وهذا آخر الکلام فی هذا المقام والله علی ما یشاء قدیر وبالاجابة
حقیق جدیر فانی سئلت التیسیر فی کل عسیر فان تیسیر العسیر علیه یسیر فالحمد لله اولا وآخرا والشکر له ظاهرا و
باطنا علی کمال الدین واتمام النعمة والصلوة علی اول العدد وحسنا الامد ونور الاحد الذی قهر به بواسق
الظلم وظهور الصمدی الذی بهر به غواسق العدم باعث ایجاد عالم سید العرب والعجم فخر البطحا والحرم الذی کان
نبیا وبین الماء والطین آدم محمد المصطفی وآله الطیبین الطاهرین المنتجبین الذین هم شموس الاحدیة بدور
الصمدیة نور السرمدیة نجوم الاحمدیة الشارقة من افق الجبروت واجسادهم صورة معانی الملک والملکوت وارواحهم
نفخة الاحدیة من صقع اللاهوت قلوبهم خزائن الحی الذی لا یموت صلوة دائمة لا تفوت ولعنة الله علی
عدوهم وحاسدیهم الی حدود البرهوت **قد تم المجلد الرابع من غایة المقصود** بعون المعبود
فی عید الضحی عاشر شهر ذی الحجة سنة ۱۳۲۰ عشرین وثلثمائة بعد الالف من الهجرة المقدسة النبویة علی هاجرها
الف سلام والتحیة البهیة فی **مبارک حویلی لاهور** حفه بالامن والامان والسرور

تاریخ تصنیف این کتاب جلد چهارم غایة المقصود از جناب سید
محمد هارون صاحب غازیپوری مولوی فاضل المتخلص به حلم

آن فاضل مجیدی که گلشن بیانش — چون عندلیب ره صد برگ گل ربوده
آن عالم ادیبی که زینجه کمالش — بر روی اهل عرفان ابواب دین کشوده

سید علی عالی دآں صاحب معالی	مجموعۂ صفات محمودہ وستودہ
جلد کتاب رائق از خامہ رقم زد	گوئی کہ زنگ ظلمت از سینہ ز زودہ
از جلوہ خستہ سال تاریخ او چو جستم	مسرور گشت و فرمود اظہار خوشنودہ

تاریخ تصنیف جلد چہارم غایۃ المقصود از جناب مولوی حکیم غلام حسین صاحب لاہوری

چوں کتاب غایۃ المقصود چہرہ بر کشود	یک قلم اہل قلم را تازہ عشرت روئے نمود
ہر کہ بدید سطر و الفاظش بچشم عبرتے	والہ و آشفتہ گشتہ ہمچو عشاق ستود
کایں دُرے ہست بے بہا از طبع بحر مجتہد	کز وجود جود او مینا ز اہل ایں حدود
حضرت سید علی الحائری فخر زمان	قلع طغیان مرزا مجتہد رب ودود
شغل او تالیف و تصنیف کتب ترویج دین	وز پئے آں فعل او باشد رکوع و ہم سجود
جلد رابع مختتم گشتہ ز فیض کردگار	روضۂ شاداب فرح تازہ را ہم بر فزود
	۱۳۲۰

قصیدہ مدحیہ از جناب مولوی میر نقی علی صاحب پیش نماز احمد آباد گجرات

جناب فلک رتبہ سید علی	کہ انوار علمش بود منجلی	ز الطاف جودش عنایت نمود
کتابے کہ مطلوب و مقصود بود	کتابے کہ باشد پئے مومنین	بسوئے یقیں ہمچو حق الیقین
کتابے کہ باشد پئے منکران	حسام شمشیر برّان دین پروران	کتابے کہ باید با قلام نور
نگارش نمودن بر خسار حور	چہ گویم بوصف کتابش کہ من	ز قحط کمالم ندیم محن
ندارم مجال سخن بیش زیں	کہ رنجور و مفلس و بے معیں	کنم برد خاتم مدح و سخن
کہ باشد محشن دعاے حسن	خدایا بحق امام زمان	بود محتشم دائما در اماں

قصیدہ مدحیہ از مولوی محمد بقا صاحب حنفی مولوی فاضل ساکن لالہ موسیٰ ملک پنجاب

بسم اللہ الرحمن الرحیم

فدتك النفس یا مولی الانام	وجدنا نور علمك فی الظلام	تحارب كل دجال لعین

ونهدكهم باطراف الاسنة نام
تمتع من علوم الدين واعلم
فما هو مستريح من اوام
ويفرح من يعوذ بظل لطفك
فوطنه لتنوير الانام
ازكي فاضل بابي وامي
وجدت كلامه خير الكلام
ولم ارفي ديار الهند احدًا
الينا يا بن سادات العظام

يريد الجاهلون ليعنهوه
بان الله للصديق حامي
ومن يجد الطريق الى ديارك
ويبكي من بصد بابتسام
وفاق الناس علمًا ثم عملًا
على الحائري خير الانام
زلال كلامه يسقي ويروي
بساويه الى يوم القيام
وقلت سارحلن الى فناك

وطرحا الحق من داب اللئام
فمن يسقي زلالا من كلامك
سيامن من شكوك المذابي والحمام
خليفة ربنا في ارض لاهور
ويهديهم الى سبل السلام
رأيت غاية المقصود شوقا
وينجي الهالكين من السقام
تذكر ما عهدت وقم تعالى
اذا مطر السماء من الغمام

وفاء العهد نرجو من جنابك
وايفاء العهود من الكرام

سلام ابي واخواني عليكم
وخلاني ومن هذا الغلام

تاریخ طبع از شاعر بے نظیر منشی دلو رام صاحب کوثری ساکن حصار حال وارد لاہور

مولوی سید علی خوش خلق مرد
غایت المقصود را مقصود ایں
غایت المقصود مقصود جہاں
کرد مولانا حجب کارجہاد
کوثری زد ایں بجوال با آب و تاب

غایت المقصود را تصنیف کرد
نیست امام عصر جز مہدی دین
مبطل اوہام زاغ کادیاں
کادیانی را شکست فاش داد
افتخار رجال تاریخ کتاب
١٣٢١

سنہ ١٣٢١ باب الخیر سنہ ١٩٠٤

فہرست کتب تصنیف شیعہ شمس الاسلام مولوی شریعتمدار سید علی حائری آغا لاہوری

مجلد اول اسمیں امام مہدی کی ولادت و وجود و غیاب و ظہور خلاصہ وفات تک آنحضرت کے کل حالات کی باستدلال تحقیق متبرکتب اہل سنت کی کتابوں سے مرزا کادیانی کا رد۔ فارسی ۔ ۔ ۔ عہ/	غایت المقصود
مجلد دوم جسمیں حضرت عیسےٰ کا آسمان پہجانا اور پہر نازل ہونا اور دجال اور اسکا گدھا اور یاجوج و ماجوج کی تحقیق اور مرزا کادیانی کا بخوبی رد و جملہ اعتراضات کا استدلالی جواب فارسی ۔ ۔ عہ/	غایت المقصود
مجلد سوم جسمیں امام مہدی موعود کی انبیا سلف سے مشابہت غیاب اور ظہور پہر اور تشریح و تحقیق القاب آنحضرت اور بقیہ حالات امام مہدی موعود اور میرزا کادیانی کا رد۔ فارسی ۔۔ ۔ عہ/	غایت المقصود
مجلد چہارم جسمیں بشارات انجیل و توراۃ و زبور و کتب ہنود سے امام مہدی کا ثبوت اور مضمون طاعون و کادیانی ۔ کے کل عقاید کا بطلان ۔ فارسی ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ عہ/	غایت المقصود
عقاید مذہب شیعہ از اول توحید و عدل و نبوۃ و امامت و معاد باستدلال بطور فلاسفانہ و نہج حکیمانہ آجکل کے نوجوانوں کے واسطے اسکے مطالعہ کی سخت ضرورت ہے ۔ فارسی ۔ ۔ ۔ عہ/	منہاج السلامۃ
اسمیں بالتشریح حضرت رسول صلے اللہ علیہ وآلہ واصحابہ وسلم کا آیہ یاایہا الرسول بلغ کے نازل ہونے کے بعد غدیر خم میں علی کا ہاتھ پکڑ کر ایک لاکھ بیس ہزار آدمی میں خلیفہ مقرر کرنا اور کل اصحاب کا تین روز تک علی کی بیعت کرنا بعد ازاں بیعت کے توڑ ڈالنے کی وجہ بھی اہل سنت کی کتابوں سے ثابت کی گئی ہے ۔ فارسی ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۶/	نہج البلاغ
فسق وکفر و نفاق و ارتداد و اسلام و ایمان اور مدارج کی تحقیق ۔ فارسی ۔ ۔ ۔ ۔ ۵/	سیف الفرقان
حضرت محمدؐ و ائمہ اثناعشرؑ کی امامت و امام حسین ع کی شہادت کا انجیل و توراۃ و زبور سے ثبوت فارسی معہ ترجمہ ۔ اردو ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۴/	بشارات احمدیہ
اجتہاد اور تقلید کا احادیث اور قرآن مجید سے اثبات ۔ فارسی ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۱/	تنقید
اس میں ضروریہ مسائل تقلیدیہ شرعیہ فرعیہ کا بیان ۔ اردو ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۔ ۴/	تقلید المقلدین
غسل جنابت و میت و مس میت کی علت اور مسئلہ اکل و ماکول کی تحقیق ۔ فارسی ۔ ۔ ۔ ۱/	انوار

لہ نوٹ متعلق چہار جلد غایۃ المقصود :۔ یہ وہ کتاب ہے کہ جس نے میرزا کادیانی اور اسکے کل مریدوں کی قلم کو توڑ ڈالا اور انکا نطق تک بند کر دیا اور انکے دعوے مہدویت اور مسیحیت کا کذب ثابت کر دیا اسی کتاب نے صدہا مرزائیوں کو پہر مسلمان کر دیا اور انکے فریب اور چالوں کو خاص و عام پر ظاہر کر دیا اسیواسطے خود میرزا اور اسکے مریدوں میں سے کسی کو بھی اسوقت تک اس کتاب کا معارضہ عرصہ چار سال میں بھی ممکن نہ ہو سکا۔ ای مسلمانون ! اب ثابت ہوگیا ہے کہ انکے کل الہام اور رویا صادقہ بھی جھوٹ ہیں۔ یہ کتاب چار جلدوں میں تصنیف ہوئی ہے۔ شائقین جلد منگوا کر بہرہ یاب ہوں۔ المشتہر سید ابو الفضل

احکام الشکوک	اس میں تشکیکات کا بیان باول مقدمات نماز سے تواریخ تک - اردو - - - -	۱/
تنبیہ المومنین	اجتہاد کے شرائط کا بیان - فارسی - - - - - - -	۱/
سوال و جواب	نکاح سیدہ کا غیر سید سے - فارسی مع ترجمہ اردو - - - - -	۲/
خوارق البواہر؟	حقیقت اور اعجازیت قرآن وحدیث قرطاس کی تحقیق باستدلال - فارسی - - -	۲/
حل ما لا ینحل	اطفال کفار اور ولد الزنا کا دنیا و آخرت میں حکم باولہ عقلیہ و نقلیہ - فارسی - - - -	۲/
میزان الاعمال	میزان یوم قیامت کا مفصل بیان اور اعتراضات کا جواب - فارسی - - - -	۲/
تقریظ المشاہیر	اسمیں جماہیر علماء کے خطوط انشاء پردازی عربی زبان کی ہے قابل دید ہے - - -	۶/
مناسک حج	اسمیں واجبات اور مستحبات و مکروہات و محرمات و ادعیہ وغیرہ حج لکھے ہیں - اردو -	۲/
مقدمات نماز شیعہ	وضو و غسل و تیمم و شیعہ کی نماز اس رسالہ میں لکھی ہیں - اردو - - - -	۱/
ضوء الصلوٰۃ	ترکیب اور ترجمہ نماز شیعہ - اردو - - - - - - - - -	۰/
لمعۃ المعانی؟	در اثبات استحباب سجود بر تربت حسینی و ثواب آں - فارسی - - - - -	۱/
[illegible]	در تفصیل حالات معاویہ از جنگ و لعن کردن بر مرتضی علی کرم اللہ وجہہ از تواریخ و کتب و مسانید معتبرہ اہلسنت والجماعت - فارسی - - - - - - - -	۳/
تبصرۃ العقلاء	امام حسین علیہ السلام کے حالات کا گذشتہ نبیوں کے حالات سے مقابلہ - اور میرزا کادیانی کے دعوے افضلیت کا جواب - - - - - - - -	۴/
وسیلۃ المبتلاء	ائمہ اطہار علیہم السلام کا ابتلا کے وقت وسیلہ نجات ہونا - اور میرزا کادیانی کے دعوے افضلیت کا جواب - - - - - - - - -	۱/
شاہد مجتہد	کہ اب خلافت راشدہ جسمیں مرزائیوں کی پوری قلعی کھولدی گئی ہے - یہ کتاب کل سنی و شیعہ و اہلحدیث کے نزدیک مرزائیوں کے حق میں لاجواب مان لی گئی ہے - - - -	۲/
مغنیۃ الصبیان والنسوان	جس میں اصول دین کو مختصر اور آسان دلیلوں سے بچوں اور عورتوں کی تعلیم کے واسطے مختصر لکھا ہے - - - - - - - -	۱/

مشتہر
سید ابوالفضل رضوی القمی لاہور مبارک حویلی